

BEITRÄGE ZUR UKRAINISCHEN ETHNOLOGIE

herausgegeben

von der Ethnographischen Kommission der ukrainischen Ševčenko-
Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg.

Bd. XII.

МАТЕРІЯЛИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОЛОГІЇ.

ВИДАЄ ЕТНОГРАФІЧНА КОМІСІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

ТОМ XII.

ГЛІВКИ.

Зібрав Володимир Гнатюк.

Мелодії схопив на фонограф О. Роздольський, списав Філ. Колесса.

EXCHANGE

У ЛЬВОВІ, 1909.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під надзором К. Боднарського.

В КНИГАРНІ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА

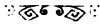
у Львові, Ринок, ч. 10,

можна набути ось які видання, що доторкають ся етнографії :

Антонович В., Чари на Україні	0-45	к.
Бодянский О., Українські казки	0-50	"
Верхратський Іван, Знадоба для пізнання угро-руських говорів, т. 1—2 по	2-00	"
Іовк Хведір, Кавказ і Карпати. Деякі проби етнологічних зближень	0-15	"
" " Українське рибальство у Добруджі	0-40	"
" " Антропометричні досліді укр. населеня Галичини, Буковини й Угорщини	1-50	"
Гнатюк Володимир, Словацький опришок Яношік в народній поезії	0-50	"
" " Русини Пришвської епархії і їх говори	0-70	"
" " Hungaro-Ruthenica	0-20	"
" " Хітарські легенди	0-35	"
" " Словаки чи Русини	0-80	"
" " Пісенні новотвори в укр. руській нар. словесности	0-50	"
" " Угороруські духовні вірні	2-50	"
" " Народня пожива на Бойківщині	0-40	"
" " Весіла в Керестурі	1-00	"
" " Бойківське весіле в Мшанці	0-60	"
" " Віршована легенда про рицаря і смерть	0-40	"
Грушевський М., Історія України-Руси т. I (містить огляд староруського побуту	7-50	"
" " Розвідки й матеріали до історії України-Руси, т. II. містить між иньшим пісаї з поч. XVIII в.	2-00	"
" " Етнографічні категорії й культурно-археологічні типи в сучасних студіях східньої Європи	0-30	"
" " Спірні питання староруської етнографії	0-50	"
Доманицький В., Піонер української етнографії (Зорян Доленга-Ходаковскій)	0-80	"
Еган Е., Руські селини на Угорщині	0-25	"
Етнографічний Збірник, т. I. Містить :		
М. Крамаренко, Різдвяні святки на Чорноморії.		
О. Ровдольський, Галицькі народні казки в Берліні лов. Бродського.		
О. Шимченко, Українські людські вигадки.		
Програма до збираня відомостей про українсько-руський край і нарід, уложена членами Наук. Тов. ім. Шевченка	3-00	"
Етнографічний Збірник, т. II. Містить :		
В. Гнатюк, Лірики, ліричні пісні, молитви, слова і т. п. з пов. Буцацького.		
Ю. Жаткович, Замітки етнографічні з Угорської Руси.		
Митрофан Дикарив, Чорноморські народні казки й анекдоти	3-00	к.
Етнографічний Збірник, т. III і IV. Містить :		
В. Гнатюк, Етнограф. матеріали з Угорської Руси (Легенди, Новелі, Казки, Байки, Оповіданя про історичні особи, Анекдоти), том по	3-00	"
Етнографічний Збірник, т. V. Містить :		
М. Дикарив, Народня гутірка з поводу коронації. — М. Бидик, Із народньої памяти про панщину. Гуцульські примівки (ріжних записувачів). — Ф. Колесса, Людові віруваня на Підгір'ю в с. Ходовичах, Стрийського пов. — І. Франко, Людові віруваня на Підгір'ю (доповнене до попередньої статі). — Р. Кайндль, Фольклорні матеріали і иньші дрібніші статі	4-00	к.
Етнографічний Збірник, т. VI. Містить :		
В. Гнатюк, Галицько-руські анекдоти	4-00	"

BEITRÄGE ZUR UKRAINISCHEN ETHNOLOGIE
herausgegeben
von der Ethnographischen Kommission der ukrainischen Ševčenko-
Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg.

Вд. XII.

МАТЕРІЯЛИ ДО УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОЛОГІЇ.

ВИДАЄ ЕТНОГРАФІЧНА КОМІСІЯ

НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ.

ТОМ XII.

ГЛІВКИ.

Зібрав Володимир Гнатюк.

Мелодії зхочив на фонограф О. Роздольський, списав Філ. Колеса.

У ЛЬВОВІ, 1909.

Накладом Наукового Товариства імени Шевченка.

З друкарні Наукового Товариства імени Шевченка
під надзором К. Беднарського.

ГАЇВКИ.

ЗІБРАВ

ВОЛОДИМИР ГНАТЮК.

Гаївки — се окремий рід обрядових пісень, не численних що до кількості, але визначних своїм складом, змістом і мелодіями. Зміст їх се переважно всякі алювії, жарти і дотинки дівчат до хлопців — деколи й навпаки — до старих та до людей із усякими усними прикметами; не брак одначе в них також історичних та етнологічних остатків, хоч через далеку віддаля від нас значно їх позатирано; найбільше ж відбиваєть ся в них радість ізза весни, молодости і життя, що бе повним живчиком, із усею силою з молодих, ровбавлених лиць, що в хвилі забави забувають про все инше. Гаївки — се раг excellence пісні молодіжи і з малими виїтками що до деяких околиць — найже все дівочі. Вони бувають двоаякі: одні з окремими іграми: ті старші походженням і менші числом; другі без ігор: ті молодші походженням, за те значно численнійші. Подекуди відповідають вони маршовим пісням хлопчачим, бо співаєть ся їх усе в ході, коли тільки сьому не стоять на перешкоді спеціальні ігри. Звичайно співають їх дівчата йдучи в колесо, або криве колесо (дуже витягнена еліпса; і колесо і еліпса не стоять на однім місці, але пересувають ся; в еліпсі ходять далеко швидше, як у колесі) або кривий танець (форма кривої лінії, що зміняєть ся ненастанно). Хлопці в часі гаївок бавлять ся звичайно окремо (їх ігри зібрані у Кольбертовім „Рокисіа“), або стоять і прислухують ся; лише спровоковані дотинками на свою адресу відповідають деколи співом або впадають гуржою між дівчата і переривають на хвилю забаву. Гаївки співають у нас виключно в часі великодних свят на цвинтарі коло церкви. Чи співано їх також деінде, на те не маємо ніяких безпосередних доказів; за те переходили ся подекуди спомини, що співано їх також перед Великоднем і по Великодню. Дб. Гр. Ракочий пересилаючи мені свою збірку гаївок

із Настасова, Тернопіль. пов., писав у листі: „Завважу, що гаївки — бодай в моїх селі — дуже скоро забувають ся між народом. Взагалі цілий культ співання чи граня гаївок вигибає. Коли ще за моєї памяти, тому 8—10 літ, співано їх через цілу другу половину посту, загалом зараз із приходом весни, тепер грають гаївок лише в перший день Великодня. Длячого сей культ вигибає, не мені на се відповідати. В кождім разі починаєть ся не мало до сього те, що нарід звертає свою поетичну творчість на інші поля, нових гаївок не творить, а старі переручує, забуває і перестає співати. Не мало впливає тут і та обставина, що ще й тепер священники, особливо молодші, забороняють грати гаївок у великий піст, як от у моїх селі, бо — мовляв — тепер час смутяти ся, а не веселити ся“.

Назва „гаївка, гаївки“ знана й уживана лише в Галичині. З того не виходить одначе, щоби в російській Україні певидний був сей рід пісні. Вона відома там, але під назвою „веснянки“. Зазначу одначе від разу, що не кожду веснянку можна зачислити до гаївок, хоч кожда гаївка є веснянкою. Термін „веснянка“ обіймає ширший цикл пісень, „гаївка“ вузший. Веснянку співають в російській Україні цілу весну, гаївку в нас — як уже зазначено — лише на Великдень. Інший цикл веснянок у нас незнаний, а як і заховали ся ще деякі пісні иного циклю, то стратили обрядовий характер і привязанє до часу. Як їх коли де співаєть ся, то не тому, що на них тоді пора, але тому, що вони чим небудь подобали ся співакови. Я подаю в своїй збірці самі гаївки, на скілько, розумієть ся, можна їх виділити від інших пісень.

„Гаївка“ се не одинокий термін на означене сього роду пісень, побіч нього є й інші; на скілько вони народнього походження, трудно про се що тепер сказати, бо ніхто не брав ся за їх справдженє. Я наведу їх тут, на скілько вони мені відомі: Гаївка і ягівка; гаїлка¹⁾, гагїлка, ягїлка²⁾; магїлка³⁾; галалівка⁴⁾; лаголоїлка⁵⁾; в Крехові, Жовків. пов. називають гаївки „галіши“, „грати ся в галі“⁶⁾; в Посічи знов не кажуть „співати гаївки“, лише „грати жука“. Деякі з сих назв завважав уже О. Кольберг і зазначив їх: „W czasie świąt Wielkanocnych odbywają się zabawy koło cerkwi, hajilki, których nazwę przekręcają miejscami nad Zbruczem na Jehulki, Jawilki“⁷⁾. Назву „гаївка“ виводять

1) Пор. Ж. Павлі: *Pieśni ludu polskiego w Galicyi.* 2) Козівка, Терноп. пов. 3) Глялки коло Глубічка Вел. 4) Зоря галицкая яко альбузь на годъ 1860, статя Й. Лозинського. 5) Наконечне коло Яворова. 6) Правда, 1893, ст. 374. 7) Пор. *Pieśni ludu z Podola rosyjskiego w latach 1858 i 1862 zebrał O. Kolberg. Zbiór wiadom., t. XII, 3, ст. 236.* Се мабуть й одинокий пятак на те, що на росій. Поділю знанє слово „гаївка“.

від слова „гай“, мотивуючи, що сі пісні співано давніше по гаях із приходом весни; О. Партмицький застанавляючись над сею справою¹⁾, наводить такі назви гаївок: гаївки, гаїлки, яїлки, гагулки, галаївки, галаїлки. — і заперечує мов би їх назва походила від слова „гай“, бо в таких разі народ розумів би її і не перекручував; шукаючи за нею по широкім світі, знаходить в Індії назви „голі“ або „гулі“ = весняне свято і виводить її звідти. Забуває одначе пояснити, якже зі слова „голі“ повстало слово „гаївка“, найбільше в нас розширене і ріжні його відміни; забуває, що й слово „гай“ не всюди в нас зрозуміле, бо є околиці, в яких гаїв не було ніколи, тому й термін не був для них потрібний; забуває, що народ любить нерас перекручувати навіть найпростіші слова (пор. говорити і вогорити) і що перекручене слова не вказує ще на його чуже походження. Я не вдаю ся в етимологію слова, хоч схиляю ся до думки походження його від терміну „гай“, а уживаю назви „гаївка“ тому, бо се найпопулярніша назва і найбільше зрозуміла в Галичині, коли інші мають лише вузке льокальне значінє.

На гаївки звернено в нас здавна увагу, бо вже в збірнику Вацлава Залеского надруковано їх п'ять (2 польські і 3 українські тексти); опісля ж не було жадного більшого збірника пісень, в якім би їх помічено, а проте надруковано їх дуже мало. Найліпше свідчать про се збірка Я. Головацького, в якій гаївок є 91 нумерів, вчисляючи в те всі передруки (пришлір із І. Гальки 32 нумери) і друкованє варіантів під окремими нумерами, прии. Воротар під трьома, Дуброва під трьома, Чорнушка під чотирма, Жінка на торві під трьома, Мак під чотирма, Мости під трьома, Зельман під двома (всьо без гаївок Гальки) і т. д. При тіи передруковувано звичайно найпопулярніші гаївки, знані найже всюди, а не вишитувано за повнии їх репертуаром. Се й видно з бібліографії у моїй збірці, в якій вона наведена при значній меншости пісень, значить інші не були ще ніде друковані, тому й не було мені на що при них покликувати ся. З тих, що були вже друковані, багато друковано в відривках або в неповних і неясних текстах. Я старав ся у сій збірці подати як найповніші тексти, тому друкуючи побіч себе варіанта, я вибирав їх так, щоб вони себе взаїмно доповняли і все незрозуміле виясняли. Що до комплету, то отся збірка доси найбільша, хоч не можна сказати, щоби нею був вичерпаний уже весь репертуар гаївок у Галичині і їх більше не знайдець ся. Навпаки, я думаю, що аж тепер можна буде докомплетувати сей репертуар, наскільки пісні ще не позабувають ся, хоч із другого боку не припускаю, щоби їх навириано ще на другу таку збірку, як отся.

¹⁾ Правда, 1868, ст. 244.

Я подаю отут бібліографічний перегляд усіх друкованих гаївок, бо се може придати ся кождому, хто схоче їх студіювати. Беру на увагу при тім усі важнійші їх збірки, поминючи популярні передруки. Обмежую ся очевидно лише на Галичину, бо як я вже зазначив, українські веснянки мають ширший репертуар і їх використовую лише при паралелях.

Як сказано висше, перші гаївки надруковано в нас 1833 року у збірнику:

„Wacław z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego“. На ст. 49—53 поміщено тут 5 гаївок (названих: haiłki, mogiłki; побіч того примітка: haiłki, może haiwki od haj, gaj, gajówki), а саме: 1) Зельман (поль. текст). 2) Галя (поль.). 3) Дівоча краса (А вже весна воскресла). 4) Льон (Ой на горі льон). 5) А ни просо сіяли.

В „Русалці Дністровій“, що вийшла 1837 р., надруковано на ст. 42—44 отсі гаївки, записані в Золочівщині: 1) Воротаре, воротаре. 2) Ой Данчику, Білоданчику. 3) Ой ніхто там не бував, || Де ся явір розвивав. Понадто на ст. 28—30 надруковано пісню: „Чудесний корінь“, яка там має початок: Ой є в поли два дуби, || Схиляли ся до купи, — а яку в інших збірках зачисляно до гаївок.

В 1839 р. вийшов І т. збірки Ж. Павлього „Pieśni ludu ruskiego w Galicyi“, в якій надруковано на ст. 16—29 разом отсих 16 гаївок: 1) Козел. 2) Воротар. 3) Терени. 4) Барвінок. 5) Жінка на торі. 6) Білоданчик. 7) Коструб. 8) Чорнушка. 9) Кривий танець. 10) Три парубки і три дівчини. 11) Ремес. 12) Мак. 13) Слабий дідусь. 14) Галя. 15) Свахи. 16) Хлопець не має охоти йти до дівчини.

В 1860 р. вийшла: „Зоря галицкая яко альбумъ на годъ 1860“. Тут поміщена статя Й. Лозинського п. з. Галагивка (ст. 506—515). Автор подає на вступі кілька уваг про великодні звичаї, а потім описує ігри: 1) Звоненє. 2) Мала купа. 3) Вежа. 4) Пріба писанок. 5) Млянок. 6) Качало. 7) Пріба лавьцуга. 8) Гусак. 9) Кручок. Дальше наводить тексти отсих гаївок: 1) Воробчик. 2) Мак. 3) Мишка. 4) Колесо. 5) Дід. 6) Чадо. 7) Мости (Впуст до раю). 8) Галя. Крім того наводить тексти отсих „співанок“: 9) Коструб. 10) Грушка. 11) Терени. 12) Викуп. 13) Чорнушка. Дальше йде статя І. Гальки п. з. Гаївки въ околицъ надъ Збручемъ (ст. 516—525). Ся статя в побільшенім обемі надрукована і видана також окремо під назвою:

„Народныи звичаи и обряды въ околицъ надъ Збручемъ описаны Игн. Галькомъ“. Львів, 1860. Ст. 95—144: Гаївки. Автор у короткім вступі поясняє слово гаївка, яке виводить від гаю, а потім подає тексти гаївок, які ділить на дві групи: а) Гаївки

въ тѣснѣйшомъ смыслѣ (без окремих ігор, при яких усі ходять): 1) Привіт весні. 2) Вдова і три доньки. 3) Чудесний корінь. 4) Дівчина топить ся в морі. 5) Нелюб. 6) У чужої матері. 7) Терени. 8) У місті. 9) Кокар. 10) Три парубки і три дівчині. 11) Музика. 12) Бабська доля. 13) Здохлі свині. 14) Вербовая дощечка (а до неї прилучена: Каша). 15) Іван під небесами. 16) Квочка. 6) Гаївки въ обширѣйшомъ смыслѣ (з іграми): 17) Чорнушка. 18) Лен. 19) Качурик. 20) Зайчик. 21) Побут у Львові. 22) Чому дідусь не женить ся. 23) Галя. 24) Жених. З нею злучена: 25) Жінка на торзі. 26) Мак. 27) Огірочки; з сею таївкою злучені ще три дальші: 28) Білоданчик. 29) Воротар. 30) Жучок. 31) Коструб. 32) Зельман. Дальше йдуть забави великодні: 1) Ричок. 2) Трояк. 3) Коромисло. 4) Бскло. 5) Сорока. 6) Шилка. 7) Звіниця. 8) Шалорня. 9) Віл. 10) Цигани. У другім випуску „Народ. звич. и обряды“ приходить між колядками: 33) Ремец; сю пісню я зачисляю до гаївок. Разом отже всіх гаївок 33.

У „Правді“ з 1868 р. надруковані отсі гаївки, записані ріжними збирачами: 1) Лихий муж (180). 2) Сука (199). 3) Козел (204). 4) Дуброва (204). 5) Дівоча краса (215). 6) Роман (не гаївка) (228). 7) Каша (228). 8) Воротар (228). 9) Про панщину (228). 10) Жених (240). 11) Білоданчик (240). 12) Зельман (257). 13) Барвінок (258).

В 1878 р. вийшли „Народныя пѣсни Галицкой и Угорской Руси, собранныя Я. О. Головацкимъ. Москва. Т. II, ст. 177—194: Гаїлки: 1) і 2) Весняний дар. 3) У чужої матері (до неї прилучена: Дуброва). 4) Пан Городецький. 5) Козел. 6) Самітний. 7) Дуброва. 8) Жених. 9) Коструб. 10) Жінка на торзі. 11) Галя. 12) Бильце. 13) Білоданчик. 14) Перепілка. 15) Вербовая дощечка. 16) Мости. 17) Огірочки. 18) Жучок. 19) Мак. 20) Зельман.

В тім самім томі на ст. 677—698 передруковані всі гаївки ві збірки I. Гаїлки (без: Ремеца), разом 32, отже ч. 21—52.

Т. III, ст. 152—187: 53) Жінка на торзі. 54) Самітний. 55) Огірочки. 56) Білоданчик. 57) Жучок. 58) Мости. 59) Вербова дощечка. 60) Мак. 61) Козел. 62) Терени. 63) Воротар. 64) Жінка на торзі. 65) Білоданчик. 66) Барвінок. 67) Коструб. 68) Чорнушка. 69) Кривий танець. 70) Три парубки і три дівчині. 71) Ремец. 72) Мак. 73) Слабий дідусь. 74) Галя. 75) Свахи. 76) Хлопець не хоче дівчини. 77) Воротар. 78) Білоданчик. 79) Три парубки і три дівчині. 80) Воротар. 81) У чужої матері. 82) Мости. 83) Чорнушка. По сім іде пісня: Гості, якої я не даю між гаївки. 84) У чужої матері. 85) Мак. 86) Перепілка. 87) Чорнушка. 88) Зельман. 89) Чорнушка. 90) Зайчик. 91) Дуброва.

В „Зорі“ з 1880 р. надруковано 6 гаївок; три з них (ст. 99—100) записав Ст. Сапрун у Наконечнім, Яворів. пов. 1877 р., а другі

три (ст. 121—122) М. Цар у Підберіздях, Львівського пов. Ось вони : 1) Сирітка. 2) Дівоча краса. 3) Бура сосна. 4) Коструб. 5) Роман (не гаївка). 6) Три парубки і три дівчини. Збірки обох сих збірарів попали ся й мені в руки і я покористував ся ними у значній мірі отут найбільше, що їх варіанти звичайно були дуже гарні.

В 1882 р. вийшло: „Pokusie. Obraz etnograficzny. Skreślił Osk. Kolberg. T. I. Kraków. Кольберг ділить великодні забави на дівочі (гаївки) і хлопячі (без пісень), (ст. 153—198). — Гаївки — варіантів не повтаряю — подає отсі: 1) Дуброва. 2) Самітний. 3) Огірочки. 4) Шлетуни. 5) Вербовна дощечка. 6) Жучок. 7) Жінка на торзі. 8) Коструб. 9) У чужої матері. 10) Перепілка. 11) Мости. 12) Зельман. 13) Свахи. 14) Воротар. 15) Кривий талець. 16) Грушка. 17) Чорнушка. 18) Бильце. 19) Білоданик. 20) Дід і баба. 21) Журило. 22) Сосонка.

Хлопячі забави пропускаю тям більше, що сам Кольберг констатує, що їх базлять ся і в інших порах року.

В „Zbiorze wiadomości do antropol. kraj.“ т. VII, 1883, надруковано в статі Северини Шаблевської „Wesele i Krzywy tańiec u ludu ruskiego w okolicy Zbarażu“ отсі гаївки: 1) У чужої матері. 2) Каша. 3) Хлопець не має охоти йти до дівчини. 4) Цінність дівчат. 5) Ksienia (польська). 6) Зельман. 7) Білоданик. 8) Побут у Львові. 9) Воротар (2 вар.).

В тім самім виданю надруковано: „Nalahiwki. Zabawy Wielkanocne ludu ruskiego we wsi Gorczyszach koło Sienia wy w powiecie Przemyskim opisała Anna Wanke. Ст. 38—53. (Zbiór wiadomości do antropologii krajowej. Kraków, 1889, т. XIII). Тут є коротенький вступ, ігри хлопців (разом 7) і гаївки (14+6+4, разом 24); всі відписані в „Зорі галицької“ і привязані фальшиво до села Гірчиць у Черем. пов. Як плягіату не повинен їх ніхто брати під розвагу.

В „Правді“ з 1893 р. надрукував д. В. Герасимович статю п. а. „Народні звичаї, обряди та пісні в селі Крехові, Жовків. пов.“, в якій помістив отсі гаївки: 1) Зельман. 2) Галя. 3) Чорнушка. 4) Три парубки і три дівчини. 5) Фіялки. 6) Дівчина з дитиною. 7) Виноград. 8) Мости. 9) Мак. 10) Мак (відміна). 11) Жучок.

У тійже „Правді“ з 1895 р. надрукував д. О. Маковей збірку гаївок (він подає їх назву „яголойки“), до якої увійшли: 1) Галя (друга редакція). 2) Три парубки і три дівчини. 3) Фіялки. 4) Сирітка. 5) Чорнушка. 6) Галя (перша редакція). 7) Коструб. 8) Яриарок. 9) Пять синів. 10) Дівчина з дитиною. 11) Битий муж. 12) Мак. 13) Слабий дідусь. 14) Зельман. 15) Чому дідусь не женить ся. 16) Дівоча краса.

17) Милій при плузі. 18) Вербовая дощечка. 19) Барвінок. 20) Тулубець. 21) Вербовая дощечка (відривок). 22) Жінка на торві. 23) Свахи. 24) Воротар. 25) Викип (друга редакція).

В книжці В. Сокальського: „Powiat Sokalski pod względem geograficznym, etnograficznym, historycznym i ekonomicznym“ (Львів, 1899) надруковані такі гаївки: 1) Барвінок 2) Воротар. 3) Зельман. 4) Коструб. 5) Жінка на торві. 6) Три парубки і три дівчини. 7) Дуброва (а при ній відривки ще кількох інших). Під ч. 8 „Дівочий празник“ надрукована не гаївка з віткою кількох стрічок при кінці, виїмлених із гаївки). 8) Свахи. 9) Молодиця виваєть ся. 10) Грушка. 11) Світка. 12) Дуброва (відміна). 13) Чорнушка. 14) Мости (по польськи). 15) Свахи (відміна). 16) Терени (відміна). 17) Схований Христос.

Б. Кричинський надрукував 1900 р. у часописи „Lud“ (ст. 161—172) збірку гаївок в українській і польській мові п. в. „Spiewy haitkowe z Podhorzec“. При тім подає він ось яку увагу: „Spiewy, jak widać poniżej, są polskie i ruskie, a nawet więcej jest ruskich, ale Rusinki nie biorą udziału w haitkach w czasie świąt polskich, a tylko na swoje święta spiewają te same pieśni, prócz naturalnie polskich. Polskie więc dziewczęta zbierają się razem w gromadę i spiewają następujące pieśni“: 1) Зайчак. 2) Вербова дощечка. 3) Качурки. 4) Білодзячк. 5) Яриарок. 6) Під сям числом подано аж чотири окремі гаївки: а) Барвінок. б) Дуброва. в) Диво. г) Пшениця і житляця. 7) Перебірчыва. 8) Хлопець не має охоти йти до дівчини. 9) Галя. 10) Мак. 11) Жінка на торві. 12) Oj ziele, ziele rumianek. 13) Oj Sieniu, Sieniu. 14) Цінність дівчат. 15) Stoi różyczka w mirtowym wieńcu. 16) Łatała srocza po zielonej trawce. 17) Савітний. 18) Слабій дідусь. 19) Najechali stronne ludzie. 20) Зельман. 21) Коструб.

Нарешті у збірнику „Галицько-руських народ. пісень із мельодіями“, зібраних у Ходовичах дром Ів. Колессою (Етнограф. Збірник, XI, Львів, 1902) поміщено під 11 числами цієї гаївки (ст. 23—31): 1) Коструб. 2) Воротар. 3) Свашки. 4) Козел. 5) Бильце. 6) Галя. 7) Привіт весні. 8) Вербова дощечка. 9) Жучок. 10) Білодзячк. 11) Огирочки. 12) Чорнушка. 13) Зельман¹⁾.

Отсе й усе, що доси в нас надруковано. Як видно, то не дуже того багато, особливо коли возьмемо на увагу часте повторюване варіантів тих самих пісень.

¹⁾ У „Галицько-руських народніх мельодіях“ О. Роздольського і С. Людкевича (Етн. Збірник, XXI, ст. 48—62, ч. 167—216) надруковані лише перші строфи текстів гаївок, тому не вчисляю їх тут.

Окрему увагу треба присвятити IV розділові отсеї збірки, що містить „риндзівкі“. Слово „риндзівка“ доси невідоме в нас із друку, а так само невідомі були й ті пісні, які воно означає. Збираючи гаївки, я попав на невеличку збірку Ст. Санруна, записану при кінці 70-их років минулого століття в Наконечнім, Яворів. повіта. Поніж гаївками знайшов я там і „риндзівки“ з поясненем назви, яке й надруковане даліше в відповіднім місці. Приглядаючись тим „риндзівкам“, я сконстатував, що їх склад і зміст має характер зовсім колядковий і що вони різнять ся від колядок лише тим, що мають звичайно окремий рефрен: „Же Христос, же воскрес, же воістину воскрес!“ та що співають ся на Великдень. Зрештою співають їх так само попід вікнами, як колядки, а не на цвинтарі, а музикою, співають хлопці і дістають за те нагороду, як і за колядки.

Доси відомий був у нас лише звичай, що на Великдень збирали ся хлопці, ходили по домах, проголошували так звані „великодні вірші“ (не народного, але книжного походження) і діставали за те нагороду (а не чувало про співане пісень попід вікна). Звичай сей у Галичині не знаний, лише в російській Україні. Зазначив його вже один із найстарших російських етнографів, А. Терещенко, словами: „Въ нѣкоторыхъ мѣстахъ Малороссіи сохранился обычай, что дѣти, и даже нарни, ходять по домамъ первые два или три дни Свѣтлаго Воскресенья, и поздравляють виршани“¹⁾.

Подібний звичай переховав ся також у наших найблизших сусідів: Поляків, Біло- і Великорусів. У Поляків має він назву „dyngus“, а як виглядав, бачимо з отсього опису:

В Великопольщі ходили „ро Dyngusie“ в великодний понеділок; один хлопець був перебраний за бузька, другий носив живого когута, третій торбу, а четвертай довгий рожен на рамени. За ними бігла все громадка цікавих, які всюди знайдуть ся. Коли ввійшли до якого дому, подавав один із них руку господині, або господареві, здоровкав ся, а потому зачинав ся спів:

Przyśliśmy tu po Dyngusie,
Zaśpiewamy wo Jezusie:
W wielki czwartek, w wielki piątek,
Cierpiał pan Bóg za nas smutek,
Za nas rany, chrześcijany,
Najświętsza Panienko, racz być z nami.
A pójdziemy do młynarza,
Da nam chleba wo sucharza.

¹⁾ А. Терещенко, Бытъ рус. народа, VI, ст. 112.

A pójdziemy do rataja,
 Dadzą nam tu cztery jaja.
 A pójdziemy do szynkarki,
 Da nam piwa i gorzałki.
 A pójdziemy do woracza,
 Da nam chleba i kołacza.
 A dajcie nam, co macie dać,
 Nie dajcie nam długo czekać,
 Bo się pobijemy szabelkami, berdyszkami,
 Najświętsza Panienko racz być z nami.

Господиня гостила всю ту дружину; в торбу вкидала хліб, на рожеш натикала кусник ковбаси і т. д. Як господиня не давала нічого, тоді бузько поривав, що міг своєю довжелезною ключком. Нині замехано вже сей звичай ¹⁾.

Також у російській Польщі відомий сей звичай, як се видно в опису А. Петрова: „Na drugi dzień wielkanocy chłopcy i dorośli mężczyźni chodzą za smigusem po dyngusie. Oblewają wodą, biją różgami po nogach i rękę, i mówią przytem przemówki czyli oracyje, które niżej podaję“ ²⁾.

Одна така орація кінчить ся так :

A ja tę oracyę gloszę
 I włóczębnego proszę.
 Włóczębne przyjmuję
 I państwu dziękuję ³⁾.

Замітне в отсій орації слово „włóczębne“, яке головне право горожанства має у Біло- і Великорусів і можливо звідти завандрувало до Поляків. Його зазначує вже А. Терещенко (він називає Білорусів Литовцями): „На другой день (Великодня) обливають другъ друга холодною водою, — мальчики же ходять по домахъ и поють ораціи (стихи), за что получаютъ по яйцу. Такої обрядъ называється волочебникомъ, ибо онъ означаетъ хождение по домахъ съ поздравленіемъ и это соблюдается въ смоленской губерніи. Влочебникъ означаетъ у Литовцевъ воскресную награду“ ⁴⁾.

¹⁾ Zwyczaje i pieśni ludu wielkopolskiego. Z rękopisu pozostałego po ś. p. Józ. Lipińskim (Zbiór wiadom., т. VIII), ст. 70—71: Dyngus.

²⁾ A. Petrow, Lud ziemi Dobrzyńskiej (Zb. wiad., т. II, ст. 17).

³⁾ Про „dyngus“ пор. також: O. Kolberg, Lud, S. IX, ст. 132; S. X, ст. 66 і 200; S. XI, ст. 42. Пор. також: Z. Pauli, Pieśni ludu polskiego, ст. 29—31, Smigus.

⁴⁾ А. Терещенко, Быть рус. народа, VI, ст. 106.

Далеко складніше і краще відбувається сей звичай в иншій околиці, як се видно з опису А. Гуриновича. Замітне при тім, що „волочбники“ співають пісні господарям, парубкам і дівчатам у кожній хаті, до якої прийдуть, коли в нас співають звичайно когось одному лише одну пісню.

А. Гуринович оповідає, що молодіж збирається в гронади, запрошує музиків і вибирає співаків, бо як прийдуть свята, треба буде ходити по селах і дворах, Бога хвалити, а людям складати бажання з нагоди свят. Такі гуртки називаються „Алаловники“ (від алилуя); вони складаються з музикантів, кількох співаків і провідника та ходять звичайно лише першого і другого дня Великодня. Така компанія підходить під вікна, здійснює шапки, повдоруляє господарів словами: „Христос воскрес“, музика починає грати „алелуя“, а компанія співає; опісля входить наперед провідник і виголошує отсе повиншоване:

Баранку нявінни,	А з гетай радосьці,
Син Божи ядини,	Віншуя іхмосьці,
Да гробу влажони,	Вам злоте карони,
За нас уменчони.	Нам яйкі чырвони;
Тераз з гробу встае,	Проша даці, нежаловаці,
Нам радасьць дае,	Каб было за што подзенькаваці.

Потім музика починає знов грати пісню (господареві, господни, парубкови, дівчині), а решта співає; по виспіваню провідник віншує знов, одержує дар і відходить. Пісень таких неба багато ¹⁾.

У Великорусів знані також „п'єсни волочбниковъ“, але набуть не багато їх, коли припіром П. Шейн наводять їх у своїй збірці „Великорусь“ ледви чотири (ст. 341—342, ч. 1191—1194). З тих пісень цікава для нас друга (ч. 1192) тим, що в ній приходить слово „рыня“, якого значіння я не міг дошукати ся в словниках; чи не знає і в нас де те слово та чи не стоїть воно у звязи з назвою наших пісень „риндзівка“, бо в чуже походжене слова (з литовщини) не дуже хочеть ся мені вірити, коли подібні пісні білоруські, ближші до Литви, не мають такої ані подібної назви; скорше можна би звязувати сю назву зі словами „рядня, рядавий“ = лахи, обдертюх, бо хоч тепер співають „риндзівки“ не обдертюхи, але „господарські діти“, то колись могло бути інакше і стара назва могла лишити ся також серед нових відносно. Великорусська пісня має також характер колядки, як се вже видно зараз із її початку:

¹⁾ А. Hurynowicz, Zbiór rzeczy białoruskich (Zbiór wiad. т. XVII, ст. 186 - 187).

Стояла риня тонка, висока,
 Христось воскресь на весь світъ!
 Тонка, висока, широмъ широка;
 У той рини два столика,
 Два столика дубовые,
 Дубовые, тесовые.
 На тыхъ столикахъ все скатерти і т. д.

З наведеного показуєть ся, що наші „вірші“ відповідають польським дингусовим, а „риндзівки“ відповідають вповні „волочебним“ пісням та може й стоять із ними у звязи, яку одначе треба ще вишукувати так само, як треба ще розглянути ся за територією риндзівок і дослідити її та зібрати їх репертуар. Доси можна сконстатувати сю назву лише в Яворові, його присілках чи передмістях (між тми у Наконечніи) та в селі Бунові. Вправді я завів у свою збірку риндзівки ще й в інших місцевостий, але вони не фігурували там під тою назвою і я втягнув їх лише задля змісту; одна лише „риндзівка“, передрукована в книжки Б. Сокальського фігурувала у нього між гаївками (назви риндзівка він не знає). Булоб дуже бажаним, щоб сконстатовано, чи є риндзівки і поза яворівським повітом та де саме, чи їх співають лише на Великдень попід вікна і чи мають вони ще інші назви.

Гаївки починають пошалу забувати ся і се можна сконстатувати на різних записах, які представляють собою лише відривки або побаламучені тексти з повриваннями і поперекручуваннями фразами, постяганнями строфами і т. д., яких я очевидно не втягав до сеї збірки. Але потреба співаия не зменшуєть ся, через те замість гаївок починають співати першу-ліпшу пісню в краю, яка трафить ся. В Задарові прим. (Бучаць. пов.) 1908 р. співали як гаївки: Ну же, ну же встань Русине; На улици сурма грає (січова пісня, хоч „Січи“ тоді не було там) і інші радикальні пісні, друковані по радикальних видавах. Розумієть ся, що ніякий етнограф не буде втягати ті пісні до гаївок. Так само вилучив і я з записів, що були в мене, пісні, які трудно вважати за гаївки і які повинні бути деінде надруковані. Подаю одначе тут їх спис і місцевости, в яких їх співають як „гаївки“:

1) Пісня про п'яка, що зачав пити в понеділок, а скінчив у неділю. Початок: З тобою Оленкою, || З тобою мильською... Зап. 1900 р. Ів. Чупрей у Печеніжіві.

2) Несуцільна пісня (постягана) про дівчину і її милого. Поч. Коло млина, коло броду, || Там дівчина брала воду. Зап. Н. Вовчук у Ляшках Гор., Бобрець. пов.

3) Пісня про вдову, що виходить за одного сина зауж, а за другого віддає доньку. Поч. Там на горі високій || Рoste терен широкий. Зап. 1908 р. Гр. Ракочий в Настасові, Терноп. пов. і Ст. Підручний в Задарові, Буч. пов.

4) Вояцька пісня про померлого вояка. Поч. Терноп, терном, там доріжка була, || Не доріжка, ино битий шляшок. Зап. 1908 р. Гр. Ракочий в Настасові, Терноп. пов. і М. Підгірний в Охривіцях, Збараж. пов.

5) Пісня про перебірчиву дівчину, яка не могла дібрати собі жениха і кожному причіплювала якусь латку. Поч. Хтіла мене мати || За першого дати. Зап. Гр. Ракочий в Настасові, Терноп. пов.; О. Роздольський, 1909 р., в Присівцях, Зборів. пов.; С. Малецький, 1908 р., в Стрільбичах, Старосамбір. пов.; А. Коблюк у Скориках, Збараж. пов. і М. Підгірний в Охривіцях, Збараж. пов.

6) Пісня про викрадену дівчину, яку доганяють її брати і вбивають свого „шваґра“ в погоні. Початок прищиплений тут з вищої пісні: Ой на горі жита много, || Половина зеленого. Зап. С. Підручний в Красіві, Бучаць. пов.

7) Пісня, перероблена в козачка. Поч. Ой пішов я на ярмарок, || А там стоїть дівок сорок. Зап. С. Підручний в Задарові, Бучаць. пов.

8) Пісня про парубка, що застає в своїй дівчині конкурентів. Поч. Ой пішов я до дівчини || Зоря не сходила. Зап. С. Підручний в Задарові, Бучаць. пов.

9) Пісня про Настю, яку пані вбиває в задрости. Поч. Ой служила Насті в пана штири роки не віддана. Зап. С. Підручний в Задарові, Бучаць. пов.

10) Хлопець скаче в море по вінок дівчині і топить ся. Поч. Ой шла дівчина рано до илина. Зап. Мих. Боднар у Вовкові, Перемишлян. повіта.

11) Свекруха отрокує невістку, а за нею гине й син. Поч. Ой була в селі їдна вдова, || Ой мала вона їдного сина. Зап. Мих. Боднар у Вовкові, Перемишлян. пов.

12) Козачок про батька-косаря і сина їдуна. Поч. Косив тато, косив я, || Косилисьмо обидва. Зап. М. Підгірний в Охривіцях, Збараж. пов.

13) Козачок. Поч. Там на горі два дуби || Стулили ся до купи. Зап. М. Підгірний в Охривіцях, Збараж. пов.

14) Пісня про дешевість жєнщини і дороговизну мушци наслідком войни. Поч. Де ти їдеш, Романоньку? || На торг до міста, мій паноньку. Зап. М. Підгірний в Охривіцях, Збараж. пов.; Гр. Ракочий в Наста-

сові, Тернопіль. пов.; О. Роздольський, 1909 р., в Ярчівцях, Зборів. пов.; П. Стадник у Теклівці, Скалат. пов.; О. Роздольський, 1908 р., в Волі Великій, Жидачів. пов.

15) Гості у доньки. Поч. Донцю моя, звідки гості твої. Зап. Ф. Хомяк у Кудобинцях, Зборів. пов. Ся сама пісня фігурує і в Я. Головацького (т. III, 2, ст. 179—181, ч. 5) як гаївка, має лише мнший початок: Гандзюнецько серденько, || Скажи мені правдоньку.

16) Дівчина воячка. Почат. Сидів цісар тай думав || З кнн він буде воював. Зап. А. Свергун у Сухоставі, Гусятин. пов.

17) Вдовина донька воячка. Поч. Я всім вдовонькам тай заказано, || Щоб всі вдовоньки мали синоньки. Зап. А. Коблюк у Скориках, Збараж. пов.

18) Парубок і дівчина. Поч. Там за двором, за двороньками || Стоїт посьтілка в подушничкани. Зап. А. Коблюк у Скориках, Збараж. повіта.

19) Пісня в коломинок, в якій парубок пересварюєть ся з дівчиною. Поч. Лугон іду, коня веду: || Розвивай ся дуже! Зап. А. Свергун у Сухоставі, Гусятин. пов.

20) Пісня про муляря. Поч. Де ти був, мій товаришу? || В Кракові, серце Марисю. Зап. О. Роздольський, 1909 р., в Присівцях, Зборів. пов.

21) Мати пропиває дочку на меду. Поч. Пила, пила стара мати на меду. Зап. О. Роздольський, 1909 р., у Присівцях, Зборів. пов.

Крім того були ніж ріжними записани ще польські гаївки і пісні, в більшою або меншою примішкою українців. Розумієть ся, що й їх виключив я з отсеї збірки. Ось вони:

22) У поли лова, під нею вода: || Постуй, постуй, сьлічна дама, дай коню води. Зап. у Дрогобичи.

23) *Ponagabóg, Kseniu, masz ty córek wiele?* Зап. 1884 р. Гладун у Жуличах, Золочів. пов. Варіант зап. Нат. Левицька в Іванівцях, Жидачів. пов.

24) А мій милий кобле, || Сховай же ся добре. || *Od niedzieli do niedzieli.* Зап. М. Підгірний в Охринівцях, Збараж. пов.

25) *Ojciec umarł, syn si został,* || *Syn po ojcu pajki dostał.* Зап. М. Будка в Товстенькім, Гусятин. пов.

26) *Chodział bocian ponad wody* || *Taj narobił ludziom szkody.* Зап. М. Будка в Товстенькім, Гусятин. пов.

27) *Moje państwo, gdzie idziecie?* Зап. 1908 р. Гр. Ракочий в Настасові, Тернопіль. пов.

28) *Leci ptaszek po ulicy* || *Taj zaleciał do piwnicy.* Зап. в Козівці, Тернопіль. пов. Микола Бунт.

29) Галя (по польськи). Czemu, Halu, nie tańcujesz, Halu, Halu? Зап. М. Підгірний в Охримівцях, Збараж. пов.

30) Зельман (по польськи). Jedzie, jedzie Zelman. Зап. М. Підгірний в Охримівцях, Збараж. пов.

До нові збірки гаївок увійшли записи різних людей, в різних часів і в різних околиць. До старших записів належать тексти отсих збирачів:

1) Іван Ляторовський, записував у Городниці, Гусятин. пов. в рр. 1856—1860.

2) Михайло Цар, записував головно в Підберізцях, Львівського пов. 1871 р.

3) Стефан Сапрун, записував у Накопечніа, Яворів. пов. 1878 р.

До новітших:

4) Я записував пісні — між ними й гаївки — 1889—1890 р. у Григорові, Буцацького пов.

5) М. Будка записував у Товстенік, Гусятин. пов. 1898 р.

6) Іван Боднар записував у Вовкові, Перемішлян. пов. 1898 р. Також робив записи і дав гарну збірку гаївок Михайло Боднар, 1908 р.

7) М. Підгірний записував в Охримівцях, Збараж. пов.

8) Микола Бунт записував у Козівці, Тернопіль. пов.

9) Василь Равлюк записував у Видиніві, Снятин. пов.

10) Модест Левницький записував у Скалі, Борщів. пов.

11) Петро Рондяк записував у Розділовичах, Рудець. пов.

12) Філярет Колесса записував головно в Ваньовичах, Самбір. пов.

13) Наталка Левницька записувала в Іванівцях, Жидачів. пов.

14) Стефан Підручний записував у Задарові і Красіві, Буцаць. пов.

15) Мирослав Капій записував у Костільниках, Буцаць. пов.

16) Стефан Малецький записував у Стрільбичах і Білчу Горіш. та Доліш. Старосамбір. пов.

17) С. Кретів записував у Підгайцях, Перемішл. пов.

18) Гриць Ракочий, записував у Настасові, Тернопіль. пов.

19) Павло Стадник записував у Теклівці, Скалат. пов.

20) Ст. Мішко записував у Слобідці Мушкат., Борщів. пов.

21) А. Свергун записував у Сухоставі, Гусятин. пов.

22) А. Коблюк записував у Скярках, Збараж. пов.

23) Ф. Хомяк записував у Кудобницях, Зборів. пов.

24) О. Стечишин записував у Глещаві, Тербов. пов.

25) В. Костів записував у Буцневі, Тернопіль. пов.

Найбільшу збірку гаївок зібрав одначе:

26) Осип Роздольський, разом із мельодіями на фонограф, у селах: Овірна, Присівці, Ярчівці — Зборів. пов.; Воля Велика — Жидачів. пов. і: Ляхівці, Грабовець, Раковець, Саджава — Богородчан. пов.

Збірка д. О. Роздольського виносила 108 гаївок (розуміть ся, деякі гаївки в кількох варіантах). На жаль не могла вона лягти в основу отсього видання тому, що я дістав її за пізно. Всеж я використав її чи то подаючи відміни її варіантів, чи друкуючи й деякі варіанти в цілості.

Отсі записи зложили ся на се виданє в головній мірі, хоч побіч них є ще й інші, дрібніші, як П. Білівського, І. Коцька, С. Авдківча і ин., що зазначено всюди на своїм місци. Пару пісень, до яких не було нових варіантів, передрукував я з давнійших видань, але їх дуже мало. Таким чном увійшли до збірки гаївки з понадвиж 25 новітв Галичини. Коли зважино, що в багатьох повітах (головно гірських) гаївки незнані, то будемо мати тут переважно заступлену територію їх розширення. До будучности належить її вичерпанє з повним репертуаром.

Криворіжя, 15. VIII. 1909.

I. Двохорові гаївки.

I. П р о с о.

1. А ми просо сіяли, сіяли,
Ой Див, Ладо, сіяли, сіяли.
2. А ми просо видопчем, видопчем,
Ой Див, Ладо, видопчем, видопчем.
1. Та якже ви вдопчете, вдопчете?
Ой Див, Ладо, вдопчете, вдопчете.
2. А ми коні випустим, випустим,
Ой Див, Ладо, випустим, випустим.
1. А ми коні злапаєм, злапаєм,
Ой Див, Ладо, злапаєм, злапаєм.
2. Та чим же вам лапати, лапати?
Ой Див, Ладо, лапати, лапати?
1. Ой шовковим неводом, неводом,
Ой Див, Ладо, неводом, неводом.
2. А ми коні викупим, викупим,
Ой Див, Ладо, викупим, викупим.
1. А за що вам викупляти, викупляти,
Ой Див, Ладо, викупляти, викупляти?
2. А ми дамо сто срібних, сто срібних,
Ой Див, Ладо, сто срібних, сто срібних.
1. Не возьємо й тисячі, тисячі,
Ой Див, Ладо, тисячі, тисячі.
2. А ми дамо дівчину, дівчину,
Ой Див, Ладо, дівчину, дівчину.
1. А дівчину возьємо, возьємо,
Ой Див, Ладо, возьємо, возьємо.

Зап. в Коропці, Буцацького пов., 1891 р. В. Гнатюк.

гаївки.

Паралелі: Подібний варіант пор. Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu galicyjskiego. Ст. 53, ч. 5. Крім того: П. Чубинський, Труды, III, ст. 66—67 і Маркевичъ, Обычаи и повѣр. малор., ст. 74—75. Повадто в Чубинського трошки відмінний варіант (ст. 66—68) і забава під тою самою назвою, зложена в питаць і відповідий провою (ст. 65—66). Окрему студійку про сю пісню пор. А. Потебня, Объясненія малор. и сродныѣ народ. пѣсень, ст. 39—45. — А. Терещенко, Бытъ рус. народа, ст. 303—308. — П. Шейнъ, Великоруссь, ст. 78—80, ч. 382—385. — П. Якушкинъ, Рус. пѣсни, ст. 286.

2. С у п е р е ч к а.

А.

А ми поле виорем — виорем,
Галилейом¹⁾ виорем — виорем.
Ми пшеницю засїем — засїем.
Галилейом засїем — засїем.
А ми стадо важенем — важенем,
Галилейом важенем — важенем.
А ми стадо займемо — займемо,
Галилейом займемо — займемо.
А ми стадо викупим — викупим,
Галилейом викупим — викупим.
Червоного²⁾ не стане — не стане,
Нам ся панна³⁾ зістане — зістане.

По відспіваню сеї частини зачинають пісню на ново, вставляючи зам. слова „пшениця“: жито, ячмінь, овес, гречка.

Пілісяни.

У варіанті, записанім д. Мик. Бунтом у Козівці, Тернопіль. пов. 1907 р., в такі відмінні: ¹⁾ Ой лед ледом — і так постійно до кінця. І сей вираз і „галилейом“ стоїть тут мабуть зам. забутого вже: Див — Ладо (Дід — Ладо), уживаного ще в нпших околєцях. ²⁾ Вам червінцїв. ³⁾ Стадо.

Б.

А ми поле виворем, Ой лед-ледом виворем.	А ми конї викупим, Ой лед-ледом викупим.
А ми жито засїїем, Ой лед-ледом засїїем.	А ми просо засїїем, Ой лед-ледом засїїем.
А ми конї займемо, Ой лед-ледом займемо.	Ми голуби важенем, і т. д. Ми голуби займемо, і т. д.

А ми поле виворем і т. д.

Ми пшеницьбу засійем і т. д.

А ми товар заженем і т. д.

Так само дальше: ячмїнь — віўцы, гречка — воли і т. д.

Зап. в Озїрні, Зборів. пов. О. Ровдольський.

Той сам записав варіант сеї гайки в Ярчівцях, Зборів. пов., який кінчить ся так:

А вам леду не стане,

Нам сі панна востане.

Паралелі: Б. Гринченко, Етнограф. Матеріали, т. III, ст. 95—96, ч. 186 (3 вар.). — Харьк. Сборникъ, т. VIII, ст. 81; т. IX, ст. 466—467. — Сборникъ Харьк. И. Фил. Общ. т. II, ст. 78, ч. 95. — А. Метлинскій, Народ. южнр. пѣсни, ст. 296.

3. М о с т и.

А.

По однім боці стають побіч себе дві дівчині, а наспротив них більше число дівчат в ряді, держучи ся руками за плечі; відтак зачинають співати:

Дві: Пустіте нас до гір воювати!

Всі: Не пустимо, мости полоमितе.

Дві: Хоть ми мости поломимо,

Ой то ми вам заплатимо

Самими талярами.

Всі: Не хочемо вашої заплати,

Не впустимо до гір воювати.

Дальше співають „дві“, що заплатять „самими рублями“, „самими сороківцями“, „самими по-дукатови“, „самими по-грейцару“, а коли „всі“ за кождим разом однако відповідають, співають „дві“:

Хоть ми вам не заплатимо,

Собі ліворьку возьмемо,

Хотьби найкращшюю.

І вхопивши одну дівчину з пожежи всіх, перетягають її силоміць на свій бік. Так повтараєть ся ціла забава доти, доки „дві“ дівчині не перетягнуть на свій бік усіх дівчат.

Зап. у Підберіцях, Львівського пов. 1871 р. Мих. Цар.

Б.

- 1 ключ: Пустіте нас (2) до гір воювати!
 2 „ Не впустимо (2), мости полошите.
 1 „ Хоть ми мости полошимо,
 Ой то ми вам заплатимо,
 Самими талярами (2).
 2 „ Не хочемо (2) вашої заплати,
 Не впустимо (2) до гір воювати.
 1 „ Пустіте нас (2) до гір воювати!
 2 „ Не впустимо (2), мости полошите.
 1 „ Хоть ми мости полошимо,
 Ой то ми вам заплатимо
 Самими сороківцями (2).
 2 „ Не хочемо (2) вашої заплати,
 Не впустимо (2) до гір воювати.
 1 „ Пустіте нас (2) до гір воювати!
 2 „ Не впустимо (2), мости полошите.
 1 „ Хоть ми мости полошимо,
 Ой то ми вам заплатимо
 Самими рублями (2).
 2 „ Не хочемо (2) вашої заплати,
 Не впустимо (2) до гір воювати.
 1 „ Пустіте нас (2) до гір воювати!
 2 „ Не впустимо (2) мости полошите.
 1 „ Хоть ми мости полошимо,
 Собі дівоньку возьмемо,
 Хотьби найскрутнійшу.

Пустіте нас (2) до горської землі!
 Не впустимо, (2) полошите мости.
 Заплатимо (2) золотим зернятком.
 Не хочемо (2) золотого зернятка.

Пустіте нас (2) до горської землі!
 Не впустимо, (2) полошите мости.
 Заплатимо (2) тям крайним дитятком.
 Не хочемо (2) крайного дитятка.

Зап. в Вербиці, Жовків. пов. 1871 р

В.

Два парубки беруть ся за руки, а дівчата постають за ними і співають :

Дівки: 1. Пустіте нас, пустіте нас,
2. На двір воювати!

Парубки: 3. Не пустим вас, не пустим вас
4. Мости поламати.

Дівки: 5. Як ми мости поламаем,
6. Талірами закладаем,
Пустіте нас!

Тоди парубки підносять руки, дівчата переходять, а перед остаточною спускають руки і питають ся, кого вона любить, і аж як покаже кого, тогди підносять руки і пускають її. Рибно.

В варіанті, записанім Львом Кузьмою в Ушні коло Сасова в тані відміни: Стр. 2: До винної варті (очевидно, сей текст зіпсований). — Стр. 4: Мости поломані. — Стр. 5—7:

А ми мости направимо,
Вам дівчину віставимо,
Сами поїдемо.

У варіанті, зап. Богд. Заклинським у Посічи: Стр. 2: Я в вир вирувати (також первісний текст забутий). — Стр. 6—7:

Пінбондзами посиплемо,
Преч поїдем.

У варіанті, записанім дром П. Рондяком у Розділовичах, Рудецького пов.: Стр. 2: Без липові мости. — Стр. 4: Мости поломані. — Дальші стрічки такі:

1. А ми мости поправимо,
Самі перейдемо.
2. Ой щож ви нам за заплату дасьте?
1. Дамо ми вам гуску з гусітами.

Опісля зачинають на ново співати, тільки зам. „гуски з гусітами“ дають: качку з качатами, курку з курятами і инше, до вподоби.

Варіант із Утішкова, Золочів. пов., зап. Гр. К. Тривльовським, має такий початок:

Заяцю, заяченьку,
Не дочки петрушечки,

Парубкам до юшечки,
Бо то парубки їдять.

Далі, як у Рибні.

У варіанті, що записав д. О. Роздольський в Озїрї, Зборів. пов.,
конець такий:

А ми мости положимо
І півбондаи положимо,
Таки поїдемо.

Варіант д. О. Роздольського в Грабівця, Богородчанського пов.,
не визначний нічим. У його ж варіанті з Волі Великої, Жилачів. пов.,
ось як торгують ся:

Щож нам дасьте	Ми не хочем, ми не берем
За велівні мости?	Вашої заплати!
Дамо ми вам	А ми будем
Хоць по пів грейцара!	Дармо вокувати!

Торг іде по крейцару аж до десятих, по чім відразу підскакують
на червоного і ломлять мости.

Г.

Пустїте нас, прийміте нас
На горську землю!
Ни пустемо, ни прийнемо,
Мости поломлено.
Ой хоч ви їх поломлете,
Ми їх поплатемо.

Ой щож ви нам, ой щож ви нам
За дар даруєте?
Даруємо, даруємо
Корову з телятом!
Ни хочемо, ни прийнемо,
Мости поломлено, і т. д.

Даруємо, даруємо
Кобилу з лошатою!

Даруємо, даруємо
Вівцю із агнятом!

Даруємо, даруємо
Гуску з гусятами!

Даруємо, даруємо
Курку з курятами!

Даруємо, даруємо
Повне боча клоча!
Днесь літейко, днесь літейко
Ключище крутити,
Днесь веснойка, днесь веснойка,
Йти в поле робити,
Ой ни дома, ой ни дома
Ключище крутити!

Зап. у Стрільбичах, Старосамб. пов. 1908, С. Малецький.

Паралелї: І. Лозинський, Галагівка (Зоря гад. яко альбумъ).
Ст. 513. — А. Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 44,
ч. 6. — Я. Головацький, Народн. пѣсни, т. II, ст. 191, ч. 16. — Тамже,
т. III, 2, ст. 178—179, ч. 3. — Z. Rokossowska, Przyczynek do etnogr.
ludu rus. na Wołyniu (Zbiór wiad., XI, 3), ст. 170, ч. 5. — O. Kol-
berg, Pokucie, I, ст. 166, ч. 17. — Тамже. ст. 175, ч. 75. — Правда,
1875, ст. 69 (два варіанти). — Правда, 1893, ст. 379, ч. 8. — B. So-
kalski, Powiat Sokalski, ст. 231. — А. Потебня, Объясненія малор.
и сродныхъ народ. пѣсень, ст. 127—151 подає окрему студію про сю

пісню. — Сю нашу гаївку нагадує також по трохи знаний на Україні „Король“, пор. П. Чубинській, Труды, т. III, ст. 42—45, ч. 3. — А. Метлинській, Нар. южнор. п'єсни, ст. 296—297 (2 вар.).

При гаївках: Просо, Суперечка і Мости — уставляють ся дівчата одна напроти другої і подають собі руки. В руках держать хустинки або пруть, одна за один кінець, друга за другий. Ділять ся все на дві групи (хори), по кілька пар (двійок) у кожній групі. Пісню зачинає перший хор, а йому відповідає другий. Коли пісня скінчить ся, тоді другий хор підносить у гору руки і перепускає поїд них перший. Тепер ролі заміняють ся: Перший хор стає другим, другий першим і пісня зачинає ся на ново.

Всі три гаївки стоять із собою в звязи, тому можна подати їх під спільною назвою, але з підтитудами.

4. Ч а д о.

Дівчата беруть ся за руки і творять колесо; в середині колеса і поза ним ходять по дві дівчині і співають, а колесо помагає їм. Вся гаївка складаєть ся з питань і відповідей.

1. Десь ту мов чадо було!	1. Я в костуром зайду,
2. А ми его не виділи.	Своє чадо займу.
1. Може чадо коні (корови, вівці, [гуси] пасе?	2. А ми костур спалимо,
2. Може тото щастє бути.	Тобі чада не дамо.
1. А я ковбас наварю,	1. А я візком під'їду,
Своє чадо викуплю.	Своє чадо виведу.
2. Ми ковбаси роз'їмо,	2. А ми возик зломимо,
Тобі чада не дамо.	Тобі чада не дамо.
1. Я капусти наварю,	1. А я ябком підточу,
Своє чадо заберу.	Своє чадо виточу.
2. Ми капусту псам дамо,	2. А ми ти ябко вімо,
Тобі чада не дамо.	Тобі чада не дамо.
1. Я пирогів наварю,	1. А я пасок напечу (каші, кишок [наварю]),
Своє чадо відберу.	Своє чадо викуплю.
2. Ми пироги роз'їмо,	2. А ми паски (кашу, кишки) поїмо,
Тобі чада не дамо.	Тобі чада не дамо.
1. А я квасу наварю,	1. А що тото дитя їдат?
Своє чадо викуплю.	2. В неділейку ковбасойку,
2. А ми весь квас псам дамо,	В будний день суху рибойку.
Тобі чада не дамо.	1. А що тото дитя ниват?

2. В неділейку мед, винойко,
 А в будний день горілоїку.
 1. А в чім того дитя ходит?
 2. В золоті, срібрі, атласі

- І в окованім поясї.
 1. А що тото дитя робит?
 2. В неділейку гуси пасе,
 А в будний день кужиль пряде.

І. Лосницькій, Галагивка (Зоря гал. яко альбумъ на 1860 г.). Ст. 512—513.

Паралелі: А. Wanke, Halahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 43—44, ч. 5.

5. Цінність дівчат.

А.

Дівчата (часом і хлопці) стають у колесо і всі співають:

Ой на горі лен, лен,
 На долині мак, мак;
 Мої милі ластівочки,¹⁾
 Просили вас соколучки,
 Ставьте о так!²⁾

При тім показує одна дівчина всякі рухи, котрі ціле колесо виконує: напр. руки до гори, сплеснути руками, уклонити ся, присісти і т. д.

Зап. у Сапогові, Борщів. пов. Д. Шичук.

У варіанті, запис. Ів. Савицьким, в Ушні, Золочівського пов., 1904 р., є такі відміни: ¹⁾ Паняночки. ²⁾ Поставайте враз.

Б.

Молодіж стає в коло і співає:

1. Он! хлопці, он!	6. Сто золотих дівка.
2. На горі льон!	7. Мої любі паняночки,
3. На долині злинець;	8. Просили вас матіночки:
4. По шагови молодець,	9. Посідаймо враз.
5. По три гроші жінка,	

Потім: повлякаймо враз, полягаймо враз і т. д.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

У варіанті, зап. М. Підгірним в Охримівцях, Збаразького пов., є такі відміни: Стр. 3: Романець, зам. зеленець. — Стр. 4: Ошалював — перекручене і незрозуміле: по шелюгу (молодець), як повинно бути. — Стр. 5—6: Сто золотих жінка, | А сто два дівка.

У варіанті, зап. М. Будкою в Товстенькім, Гусятин. пов., 1898 р.:
Стр. 1: Бракує. — Стр. 6: По таляру. — Стр. 7—10:

Просили нас ластівоньки,
Посходім ся до куповьки,
Посходім ся тут,
Ноженьками туп!

У варіанті, зап. Мир. Капієм у Костільниках, Буцацького пов.,
1904 р.: Стр. 4: По шельову (віпсоване: шельюгу). Стр. 6: По таляру.
Стр. 9—10:

Повклякаймо враз,
Поплещімо враз.

У варіанті, зап. М. Левицьким, 1892 р. в Борщів. пов.: Стр. 1—
2 — нема. — Стр. 3: Ой на горі. — Стр. 4: По таляру. — Стр. 8—10:

Просімо вас на віночки,
Поставайте враз
І в долоні трас.

У варіанті, зап. М. Бунтом у Козівці, Тернопіль. пов., 1907 р.:
Стр. 4: По чотири. — Стр. 8—9:

Просили вас фіялочки,
Посідайте враз.

У варіанті, зап. Гр. Ракочим у Настасові, Терноп. пов., 1908 р.:
Стр. 1 — нема. — Стр. 2: Там на горі нец (слово, що не значить
нічого і стоїть тільки для риму в: двеленец). — Стр. 4: Пошаюга
(віпс. по шельюгу). — Стр. 9: Заплещімо враз.

У варіанті, який записав О. Роздольський в Озірні, Зборів. пов.,
першої стрічки нема; стр. 2 зачинаєть ся словом: там; стр. 3 зам. ви-
линец в: мак = маковец; стр. 4: по їрейцару; стр. 5: по таляру; стр.
6: по сто рублів; стр. 7 зам. паняночки в: соколоньки; стр. 8 зам. ма-
тіночки в: маківоньки (нонсенс); стр. 9: посідайти.

Варіант О. Роздольського в Присовець, Зборів. пов., близький до
овірянського. В його ж варіанті в Волі Великій, Жидачів. пов., просять
парубки дівчат: Поплещіт си враз, а далі: помрутайте, погунайте, по-
сідайте, поставайте і заспівайте враз!

Паралелі: Waclaw z Oleska, Pieśni polskie i ruskie ludu gal.
Ст. 52, ч. 4. — И Галька, Народ. звичаи и обряды, ст. 112—113,
ч. 2. — Anna Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 45,
ч. 8. — И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 517—518,
ч. 2. — Я. Головацкій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 688—689, ч. 2. — Zbiór

wiadam. do antrop. kraj., т. VII, 3, ст. 132, ч. 4. — Lud, VI, ст. 167, ч. 14. — Б. Гринченко, Этногр. Матеріали, т. III, ст. 92, ч. 179.

6. М а к.

А.

Дівки стають у колесо і беруть ся за руки, а дві ломлять собі патички та сідають між них. Ті, що сидять, звуть ся „маківночки“.

Дівки стоять докола тих двох і співають :

Ой по горі лен, лен,
По долині мак, мак;
Любі наші маківночки,
Просили вас соколочки
Оріт же го так, так!

Тай показують їм, як мають робити; ті так роблять, а всі дальше :

Сійте ой по горі лен, лен,
По долині мак, мак;
Любі наші маківночки,
Просили вас соколочки
Сійте же го так, так і т. д.

Дальше: політь, сапайте, жніть, вяжіть, складайте, возіть, молють, війте, продайте, а за кождим словом „Ой по горі лен, лен“ і т. д. тай усі „маківночки“ показують, як сіяти, волочити, полоти, сапати, жати, вязати і т. д., а ті те роблять. Як уже „продадуть“, тогди так співають :

Горобелю, горобелю,
Дес бував, дес бував?
А в садочку на листочку.
Шьос чував, шьос чував?
Чис не видів, горобелю,
Як мак трут, як мак трут?
Ой я видів, ой я бачив,
Шьо в долоні бют, шьо в долоні бют.

Тогди всі дівки бють у долоні тай розбігають ся.

Ся гаївка має елементи з попередної: „Цінність дівчат“.

Б.

Всі дівчата стають у колесо, одна йде до середини.

Всі: Соловію пташку, пташку,
 Чи бував ти в садку, в садку,
 Чи видів ти як, як
 Копают на мак?

Одна: Ой бував жи я, бував,
 Ой видав жи я, видав,
 Ой вась так, так
 Копают на мак. (Співаючи, показує, як копає ся).

Дальше повтарають ся строфки, при чім середної питають: чи видів, як сіють мак, як скородять, як сходить, як росте, як цвите, як тругуть і як їдять мак. Та, що у середині, відповідає, що: „бував і видав“, а при тім показує, як сієть ся, скородить ся і т. д.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левицька.

В.

Горобчику — шпачку, шпачку,
 Чи буваў жи ти ў сатку, ў сатку,
 Чи видаў жи ти, як мак сьіют?
 Ош то так сьіют мак (2).

Ти горобчику — шпачку, і т. д.
 Чи видаў жи ти, як мак цвите?
 Ош то так цвите мак!

Далі: та рвут мак, мак трисут, труг . . . . .

Зап. в Овірні, Зборів. пов. 1909 р. О. Роздольський.

Варіанти сеї гаївки, які зрештою майже ні в чім не різняться ся, записано ще: М. Цар, 1871 р. в Підберізцях, Львів. пов.; В. Гнатюк, 1890 р., в Григорові, Бучацького пов.; М. Левицький, 1892 р. в Борщів. пов.; М. Капій, 1904 р., в Костільниках, Бучаць. пов.; М. Підгірний в Охримівцях, Збаразького пов.; Мих. Боднар, 1908 р., у Вовкові, Перемишл. пов. — У варіанті, записанім Д. Шичуком у Сапогові, Борщ. пов., називаєть ся отся гаївка „Воробчиком“ і співаєть ся так:

Воробчику спадку, спадку,
 Чи бував же ти в садку, в садку?
 Чи бував же ти, чи видав же ти,
 Ой як, як, орют на мак?

Потім зам. „орют“, вставляють: волочат, сіют і т. д.

Із снм варіантом зовсім ідентичний варіант О. Роздольського з Саджави, Богородч. пов., з виїмком слова: „пшачку“, що стоїть зам. „спадку“. В його ж варіанті з Волі Великої, Жидачів. пов. початок авучить: Соловію пшачку, пшачку і т. д.

Зовсім відмінна редакція надрукована в „Правді“ 1893, ст. 379, ч. 9. Вона виглядає ось як:

I хор. За річкою ген, ген,
Посію я лен, лен.

II хор. Приїдь, приїдь, козачейку,
На воронім коничейку!

Всі. Будеш сїяв лен.

Далі замість „сїяв“ стоять слова: волочив, орав, збирав, мочив, тер, прыв.

Параделі: *Ż. Pauli, Pieśni ludu rus.*, т. I, ст. 25—26, ч. 12. — *И. Галька, Гаўки (Зоря гал. яко альбумъ)*, ст. 522, ч. 9. — *Я. Головацкій, Народн. пѣсни*, т. II, ст. 193, ч. 19. — *Тамже*, ст. 694, ч. 9. — *Тамже*, т. III, 2, ст. 161—162, ч. 8. — *Тамже*, ст. 171, ч. 12. — *Тамже*, ст. 181—182, ч. 7. — *И. Галька, Народ. звичаи и обряды*, I, ст. 123—124, ч. 9. — *Z. Rokossowska, Przyczynek do etnogr. ludu rus. na Wołyniu (Zbiór wiad., XI, 3)*, ст. 191. — *Правда*, 1895, ст. 214, ч. 12. — *Правда*, 1893, ст. 379—380, ч. 10. — *Маркевичъ, Обычай Малороссіянь*, ст. 75—76. — *Zbiór wiad.*, т. V, 3, ст. 50—51. ч. 4 і ст. 54—55. — *Lud*, VI, ст. 166, ч. 10. — *Шейковскій, Бытъ Подолянъ*, I, 14. — *Кіев. Старина*, 1892, VI, ст. 447. — *Б. Гринченко, Етногр. Матеріалы*, т. III, ст. 107, ч. 205—206. — *П. Чубинскій, Труды*, III, ст. 47—50, ч. 5. — *А. Терещенко, Бытъ рус. народа*, IV, ст. 13—15. — *Тамже*, ст. 298—303.

7. Воробчик.

Дівчата стають у колесо і беруть ся за руки, а в середину саджають малу дитину, котру звуть воробчиком; наоколо дитини крутять ся і співають:

Воробчику, маленькій пшачку,
Не виїтай із зеленого ліску.

Потому стають і одна дівка питаєть ся тої дитини:

— А вжес гніздо звив?
— Вже!

По сїм співають знов перші дві стрічки і задають дальші питання:

А вжес ся наніс?
 А вже сидиш?
 А вже ти ся яйця наклиюл?
 А вже вилітали (молоді)?

Дитина все відповідає: Вже.

Остатнє питанє: А вже писклята вилетіли?

Вже!

Тоді підносять ту дитину, підкидають до гори і виєкрикують:
 Гесюге, гесюге!

На тім кінчить ся забава.

І. Лозинський, Галагивка (Зоря галицкая яко альбумъ на г. 1860).
 Ст. 510, а.

Паралєлі: А. Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3),
 ст. 41, ч. 1.

8. К о з е л.

А.

Ой Див, Див та Ладо,
 Та повідай, ково, правду,
 Та як парубочки скачуть?

Ой Див, Див, та Ладо,
 Що вам маю повідати?

Ой Див, Див, та Ладо
 Ой то в гору, то в долину,
 Ой то в терне, то в кропиву.

Ой Див, Див, та Ладо,
 Та повідай, ково, правду?

Ой Див, Див, та Ладо,
 Що вам маю повідати?

Ой Див, Див, та Ладо,
 Та як паяночки скачуть?

Ой то в гору, то в долину,
 Ой то в рожу, то в калину.

Далі співають, як скачуть діди, баби, старі дівки, а одна дівчина
 все те показує.

Зап. в Пасічній, Станіслав. пов.

Ідентичну гаївку зап. у Богородчанщині Б. Заклинський 1906 р.
 У Й. Лозинського називаєть ся отся гаївка „Воробчик“. Її спі-
 ваютъ так:

Ой мій малий вороблейку,
 Чи бував ти в городейку?
 Чи видав ти, як Цигани скачуть?

Ой так і так Цигани скачуть!

Потім показуютъ, як скачуть панове, хлопци, жінки, дівки і т. д.

Б.

Всі роблять колесо, одна йде до середини.

Всі: Ой Див, Див, тай Ладо, повідай панно правду, повідай панно
[правду.]

Одна: Що вам маю казати, що маю повідати?

Всі: Як у вас господарі скачут, як вони підскакують?

Одна (штигулькає і співає): Ой вось так вони скачут, ой вось так під-
[скакують.]

Всі: Ой Див, Див, тай Ладо, повідай панно правду, повідай панно
[правду.]

Одна: Що вам маю казати, що маю повідати?

Всі: Як у вас господиві скачут, як вони підскакують?

Одна (скаче і співає): Ой вось так вони скачут, ой вось так підскакують.

Всі: Ой Див, Див, тай Ладо, повідай панно правду, повідай панно
[правду.]

Одна: Що вам маю казати, що маю повідати?

Всі: Як у вас парубки скачут, як вони підскакують?

Одна (танцює пресюди і співає): Ой вось так вони скачут, ой вось так
[підскакують,

То в гору, то в долину, то в терне, то в кропиву.

Всі: Ой Див, Див, тай Ладо, повідай панно правду, повідай панно
[правду.]

Одна: Що вам маю казати, що маю повідати?

Всі: Як у вас пацєнки скачут, як вони підскакують?

Одна (бере ся по під боки і танцює дрібушки): Ой вось так вони ска-
[чут, ой вось так підскакують,

То в гору, то в долину, то в рожу, то в калину.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левіцька.

Варіант Ж. Павлього відмінний від сих обох; він зачинаєть ся так:

Дід і Дід Ладо!

Жона мужа била,

На добре учила.

Ой Дід, Дід і Ладо!

Повідж, мужу, правду:

Як старі діди скачут?

Дальше так само, тільки зам. „старі діди“ вставляєть ся: старі
баби, парубки, дівоньки.

У варіанті О. Роздольського з Грабівця, Богородч. пов., перший
запит такий самий:

Та як старі діди скачут?

(потому старі баби, парубочки, паніпочки).

У його ж варіанті в Сатжави, Богородч. пов. лише один запит :

Та як парубочки скачут ?

(і відповідь на нього).

В.

Ой див, див, Білодац,
Повідайте (нам) правду,
Повідайте нам правду.

Ой див, див, Білодац,
Щож ми будем повідати?
Щож ми будем повідати?

Ой див, див, Білодац,
Ой як Жиди бють ся,
Ой як Жиди бють ся.

Ой див, див, Білодац
Ой так вони бють ся,
Ой так вони бють ся.

Зап. в Оглядіві, Камінец. пов. Ф. Колесса.

Г.

Ти мій любий воробелейку,
Ци бив жи ти в городелейку ?
Ци видав, ци слухав,
Як шляхтянки скачут ?

Ой вотак і вотак,
Так паскудно скачут.

В дальшім ході пісні вставляють замість слова „шляхтянки“, Циганки, міщанки і ин., а при кінці, коли сю гаївку співають „хлопянки“, вставляють се слово, тай притуптуючи як найграціозніше, додають що ось то вони :

„Вой так ладно скачут“, — наколи всі инші
„Так паскудно скачут“.

Зап. 1908 р. в Білчи Горш., Старосамбір. пов. С. Малецький.

Паралелі: Ž. Pauli, Pieśni ludu rus., I, ст. 16—18, ч. 1. — І. Лозинський, Галагивка (Зоря галицкая яко альбумъ на 1860 р.), ст. 510, б. — А. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiad, т. XIII, 3), ст. 41, ч. 1. — Я. Головацкій, Народн. пісни, т. II, ст. 181—182, ч. 5. — Тамже, т. III, 2, ст. 163, ч. 1. — Ів. Колесса, Гал. руські народ. пісні (Етногр. Збірник, т. XI), ст. 26, ч. 4. — Правда, 1868, ст. 204, ч. 1. — Зоря Галицкая, 1852, ст. 126—127. — П. Чубинський, Труды, т. III, ст. 89—90, ч. 32.

9. Білоданчик.

А.

Дівки стають наокола, а одна сідає в середині і їй співають :

Ой Іване Білодане,
 Білоданчику, Білоданчику,
 Ой попливи, Білодане,
 По Дунайчаку.

Пригладь собі, Білодане,
 Головиченьку, головиченьку,
 Умий собі, Білодане,
 Біле личенько, біле личенько.

Насунь собі, Білодане,
 Черевиченько, черевиченько.
 Їми себе, Білодане,
 За підбоченько, за підбоченько,
 Шукай собі, Білодане,
 Посестриченьки, посестричельки.

В часі цього співу та дівчина, що сидить, робить усе так, як усі співають; удає, що пливе по Дунайчику, пригладжує голову, мие собі лице, натягає черевки, ловить ся пошід боки, а як заспівають: „Шукай собі посестриченьки“, тоді встає, а друга сідає на її місце, вона ж іде на місце тавтої. Так співають доти, доки всі не перейдуть.

Зап. у Видинові, Снятин. пов. 1889 р., Василь Равлюк.

В варіянті, який записав С. Малецький 1908 р. в Біличі Доліш., Старосамб. пов., по стрічці: „І умий собі біле личейко“, йдуть даліші:

Я втри собі чоловічійко (= віницю).
 Що хлоп, то хлоп, світ провандрує,
 Черевички заув.
 Я ти дівча ізбери ся,
 Шукай собі товариша:
 З ким схоч, з ким схоч, побери ся.

По сій дівчина вибирає собі одного хлопця.

Б.

Ти заячику, Білобранчику,
 Поплинь, поплинь по Дунайчику.
 Ож то зайку скоком, скоком,
 Переверни ся до гори боком,
 Та возьми ся за підбоки,
 Та покажи свої скоки.
 Та возьми ся за під плечі,
 Та покажи свої речі.

Та возьми ся за коліно,
 Щоби тебе не боліло.
 Заууй, заууй черевички,
 Гляди собі молодички.
 Та возьми ся гребінчика,
 Розчеши собі русу косу,
 І чорненські брівця,
 Щоби були, як маківця.

Зап. у Чернихові, 1866 р. Петро Білінський.

В.

Ой Данчику, Білоданчику,
 Поплинь, поплинь по Дунайчику.
 Умий ся біле личенько,
 Завжди си кораличеньки, .

Рощеши ся жовті косоньки,
 Назуй ся черевиченьки.
 Возьми сі за лідвиченьки,
 Шукай си посестриченьки.

Зап. в Завою Ант. Глодинський.

До варіанта А. Глодинського дуже близькі аж три варіанти О. Роздольського: з Саджави і Грабівця, Богородчан. пов. та в Волі Великої, Жидачів. пов. В них лише попереставлювані деякі слова або стрічки, які одначе не змінюють змісту пісні.

Г.

Стає колесо дівчат або й хлопців, а в середину входить одна дівчина, звана Білодарчиком. Цілий круг співає:

1. Ой мій милий Білодарчику,
2. Поплинь, поплинь по Дунайчику,
3. А вийй, а вийй біле личко,
4. Вбери, вбери сорочечку,
5. Пригладь, пригладь головочку,
6. Заууй, заууй черевички,
7. Возьми себе попід лядочки,
8. Шукай собі челядочки.

Дівчина Білодарчик показує рухи такі, ніби вона плине по воді, вмиває ся, вибирає сорочку, чеше ся, взуває черевички, бере ся попід боки. Білодарчик вибирає хлопця або дівчину і стає в колесі коло вибраної. Потому вибрана стає в середині, а колесо співає пісню на ново.

Зап. у Сапогові, Борщів. пов. Д. Пимчук.

До цього варіанту найбільше зближений записаний М. Капієм у Костільниках, Буцац. пов. 1904 р. з такими відмінами: Стр. 1: Біло-Біло-Білоданчику. — Стр. 3: Личенько. — Стр. 5: Розчехи собі русу косочку; при тім стр. 4 і 5 переставлені. — Стр. 7 і 8:

Возьми се за лядоньки (летки),
 Покажи свої каченятоньки.

До варіанту М. Капія подібний варіант Б. Заклинського зі Станіславщини. В ньому 7 і 8 стр. звучать:

Тай озьми сі за лідвиченьки,
 Шукай собі посестриченьки.

Д.

1. Ти Танчику, Білобранчику,
2. Поплинь, поплинь по Дунайчику,

3. Розчеши косу росу
4. І чорненькії брівця,
5. Щоби були, як маківця;
6. Та возьми ся за підбоки,
7. Та покажи свої скоки;
8. З під зеленого лугу,
9. Вибирай собі другу.

Зап. Гладун, село Жуличі, пов. Золочів, 1884 р.

У варіанті, записанім Ів. Ляторовським у Городниці, Гусятин. пов. в рр. 1856—1860, є такі відміни: Стр. 1: Ой Данчику, Білоданчику. — Стр. 5: Нена. — По стр. 7:

Возьми ся за підвиски,	Вибери собі друга
Шукай собі товаришки.	З калинового луга.

У варіанті, записанім Г. К. Трильовським в Утішкові: Стр. 1: А Іванчику Балабанчику. — Стр. 4: Брівки. — Стр. 5: Нена. — Стр. 6—7: Бочки — скочки. — Стр. 8 і 9 переставлені, при чім в 8-ій: З калинового лугу.

Варіант того самого записувача, з Ожидова, має по 7 стр. ще отсі дві:

Та возьми сі за підвиски,
Шукай собі товаришки.

Варіант І. Коцка, записаний у Батятичах, 1884 р.: Стр. 1: Іванчику Білоданчику. — Стр. 4: Пригладь си чорнобривці. — Ст. 5: Нена. Далше, як у варіанті І. Ляторовського.

Е.

1. Ой ти, ой ти, Білодайчику,
2. Поплинь, поплинь по Дунайчику;
3. Розчеши косу росу
4. І чорненькії брівці,
5. Возьми си за підбочки,
6. Шукай си товаришки;
7. Вибирай си першу
8. З калинового цвїту;
9. Вибирай си другу
10. З калинового лугу;
11. Вибирай си третю,
12. Що найгіршую вперту.

Зап. у Вовкові, Перемішл. пов. 1898, Ів. Боднар.

Сей самий варіант і в тій самій селі, лише без стр. 7—8 записав 1908 р. Мих. Боднар.

Ж.

1. Ой Данчику, Білоданчику,
2. Поплинь, поплинь по Дунайчику ;
3. Розчеши косу росу,
4. Пригладь си чорві брови.
5. Возьми ся за під боки,
6. Покажи свої скоки.
7. Возьми сі за підвижки,
8. Шукай собі товаришки.
9. Вибирай собі другу,
10. З калинового лугу.

Зап. С. Кретів у Підгайчиках.

Варіант із Котузова, Підгасцького пов., має такі відміни: Стр. 4: *Принускай*. — Стр. 11 і 12:

А з солодкого меду,
Вибери собі трету.

Ідентичний варіант із Котувівським зап. у Григорові, Бучацького пов. 1890 р., В. Гнатюк.

Коротенький варіант Іл. Кузева з Денисова, Терноп. пов. має такі відміни: Стр. 4: *Та прітри си білі очка*. — Стр. 5: *Під бочки*. — Стр. 6: *Шукай собі паняночки*. Тут кінчить ся.

У Настасові, Терноп. пов., зап. Гр. Ракочий 1908 р. такий варіант: Стр. 1: *Іванчику Подоляничку*. — Стр. 4: як у варіанті денисівським. — Стр. 7—8:

А в павійського роду,
Вибирай си павю дрогу.

У варіанті, записанім Нат. Левницькою в Іваківцях, Жидачівського пов., нема стрічок: 5—8.

З.

Ой шій милій молоденчик,
Поплинь, поплинь по Дунайчике ;
Та розчеши косу росу
Та виий же си біле личко
Та вprireжи колеч пояс
Та вбуй же си в черевички,
Шукай собі товаришки !

Зап. Іляр. Карбулицький в Мамаївцях Старих, 1903 р.

Паралелі: Русалка Двістроя, ст. 43, ч. 2. — *Ž. Pauli, Pieśni ludu rus.*, т. I, ст. 21, ч. 6 (дуже неповний варіант та ще до того злучений з иншою гаївкою, зв. „Кіт і миш“). — И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбуш), ст. 523, ч. 10. — А. Wanke, *Hałahiwki (Zbiór wiadom.*, т. XIII, 3), ст. 48, ч. 12. — Я. Головацький, Народн. пісні, т. II, ст. 189, ч. 13. — Тамже, ст. 695, ч. 10. — Тамже, т. III, 2, ст. 156—157, ч. 4. — Тамже, ст. 166, ч. 5. — Тамже, ст. 175—176, ч. 18. — И. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 126, ч. 10. — O. Kolberg, *Pokucie*, I, ст. 184—185, ч. 91. — Ів. Колесса, Гал. руські нар. пісні (Етн. Збірник, XI), ст. 29, ч. 8. — Правда, 1868, ст. 240, ч. 2. — *Zbiór wiadom. do antr. kraj.*, т. VII, 3, ст. 134, ч. 9. — Lud, VI, ст. 162, ч. 4. — Шейковський, Быть Подолянъ, ст. 20. — П. Чубинський, Труды, т. III, ст. 63, ч. IV.

Ю. Воротар.

А.

Дві дівчинні стають проти себе і тримають хустину за два кінці; перед ними стають інші дівчата гусаком і співають:

Всі: Воротарі, воротарі, втворіт нам воротонька.

Дві: Ми воріт не втворимо, заки си поломино.

Всі: Ми заки направимо, скоро сі спровадино.

Дві: Чи ж ви направите, чи ж ви направите?

Всі: Золотими ключиками, срібними шпильками.

Дві: А якого-ж ви пана, а якого ж ви папа?

Всі: Ми пана Цитварского, ідеж до Боярского.

Дві: А з чим-жи ви ідете, що нам за дар везете?

Всі: З ярини пчолоньками, з красними панєнками.

Дві: Ми того не беремо тай за дар не приймемо.

Всі: А щож ви беретоньки тай за дар прийметоньки?

Дві: Макови зерпатонько, крайное дяттонько.

Тепер ті, що тримають хустку, підносять руки до гори і дівчата переходять гусаком вільно, аж остатню в ряду задержують і не пускають доти, поки не скаже, котрого хлопця любить.

Івалівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левницька.

Б.

Ой городе, городою!¹⁾

А чегож ви волацце?

Женка Йванка кривлиці²⁾.

А деж бо він тай поїхав?

¹⁾ Воротаре, воротарю. ²⁾ Жінка Йвана кривевича.

В Волощину на війноньку.
 Колиж бо він тай приїде?
 У неділю с пораненька,
 Втворіт же му воротенька.
 Що нам дастьє воротного?
 Дрогобич.

Виберіт си сами другу,
 Із калинового лугу;
 Я котрую найкрасшю,
 Як калину червоюю.

В.

Воротарю, воротарю,
 Отвори, отвори ворота.
 А хто в воріт кличе?
 А хто в воріт кличе?
 Паньскії служеньки,
 Краснії дівоньки.
 А що за дар везуть,
 А що за дар везуть?
 Ярії пчілоньки,

Ярії пчілоньки.
 Нам бо того мало,
 Нам бо того мало!
 Ми бо вам додамо,
 Ми бо вам додамо.
 Щож ви нам додасте,
 Щож ви нам додасте?
 Красною дівоньку,
 Красною дівоньку.

Потім переходять по під руки других і співають:

Плетем, плетем ліс, ліс,
 На парубки біс, біс,
 А на дівоньки,
 Рутянні віноньки.

Зап. Лев Кузьма, в селі Ушні к. Сасова.

Г.

Воротаре, воротарчику,
 Відчини воротонька!
 А хто то в воріт кличе?
 Князеві та служоньки!
 А що то за дар везут?

Ярії та пчолоньки.
 А щез бо нам мало!
 А ми вам ще додамо
 Молодую дівоньку
 У рутянім віноньку.

Зап. Ів. Ляторовський у Городниці, Гусятин. пов., в рр. 1856—60.

Варіант із Вовкова, Черемшлян. пов., зап. М. Боднарем, 1908 р.,
 має такі відміни: Стр. 2: Отвориж. — Стр. 4: Кснжкая челядонька. —
 Стр. 5: Щож то нам. — Стр. 6—7:

Ярую пшениченьку,
 Крайную дівчиноньку. — Далі нема.

Д.

Ключ дівчат стає у ряд, а перед ключем стає дві дівчині (малий ключ). Великий ключ співає:

Воротарю, воротарчику¹⁾, отвори вороточка!

Дві дівчині, що роблять ворота, відповідають:

Щож то ми за пан їде,
Щож то ми за дар везе?

Великий ключ: Сивини волонькам,
З ярини пчоловькам²⁾.

Малий ключ: Ми того не беремо,
Ми за то дякуємо³⁾.

Великий ключ: А щож ви берете,
За щож ви дякуєте?⁴⁾

Малий ключ: Золоте зернятчко,
Крайное дитятчко!

Потім великий ключ біжить поїд руки малому ключеві; малий ключ затримує одну дівчину (крайну) з великого ключа і та пристає до малого. І знов великий ключ співає так, як перше: Воротарю, воротарчику і т. д. І знов біжить ключ великий поїд руки малого ключа, а крайна дівчина з нього лишає ся в малим ключи. Через те ключ великий зменшає ся, а малий росте; в кінци дві остатні дівчині ключа великого стають воротами (замінюють ся в ключ малий), а малий ключ стає великим і знов співає: Воротарю і т. д. і гра їде дальше.

Зап. у Сапогові, Борш. пов. Д. Шичук.

У варіанті, який записав О. Роздольський, 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов., є такі важвійші відмінні: ¹⁾ Ворітнику. ²⁾ Сивії волятонька, ярїї пчолятонька. ³⁾ За дари не приймено. ⁴⁾ Золото ви берете, за дарь приймаєте.

Е.

1. Воротарю, воротареньку,	5. Золоте зернятчко,
2. Вітвори нам воротонька!	6. Крайное дитятчко.
3. Щож то нам за пан їде,	7. Ми зерняток не беремо,
4. Щож то нам за дар везе?	8. За дитятко дякуємо.

9. За щож ви нам дякуєте,
10. Коли нічо не берете?

Зап. у Григорові, Бучац. пов. 1890 р. В. Гнатюк.

У варіанті, запис. у Видиніві, Снятин. пов., 1889, Вас. Равлюком, є такі відміни: Стр. 1: Воротарчику. — Стр. 2: Воротечка. — Стр. 7—10: Нема.

Варіант із Товстенського, Гусят. пов., зап. 1898 М. Будкою: Має лише стр. 1—6.

Варіант із Роздільович, Рудецького пов., зап. дром П. Рондяком 1908 р.: Стр. 1: Вородаю, воролаю. — Стр. 5 і 6: Зирятонька, дитетонька. — Стр. 8 і 9: Дзінькушо, дзінькусте.

Варіант зі Станіславівщини, зап. Б. Заклинським, 1906 р.: По стр. 2: З щарого золотонька. — Стр. 6: Найкраще дитятчко. — Далі нема.

О. Роздольський записав три варіанти сеї пісні: в Ляхівцях і Грабівці, Богородч. пов., та в Волі Великій, Жидачів. пов. Вони всі три мають лише по шість стрічок (від 1—6), а головні зміни приходять у 5—6 стрічці, які ось як виглядають:

Воля Велика: Ярое пчолетонько,
На вибір крайное дівчатонько.

Грабовець: Золотее дзернятонько,
Найкраще дитятонько.

Ляхівці: Пшеничній зернятонька
Тай найкращі дівчатонька.

Ж

Ой городе, городейку,	А що ви нам даруєте?
А чії то воротойка?	Крайное дитятчко,
То нашого пана крілі,	Золотее зерняточко.
Що поїхав на Поділі.	А в чіїм тоє дитє ходит?
А знать ви нас не любите,	В золотій сороччині
Що ви до нас не вийдете?	І в червоній запашині.

Зап. у Корчмині коло Угнова.

У варіанті в Вербці, Жовків. пов. є такі відміни: Стр. 5: Ой чож же нас не пустите? — Стр. 6: Нема. — Стр. 7: А чии же нас даруєте. Стр. 8: Вось ти крайнии дитетоньком. — Стр. 9: Нема. — Стр. 10: А в чіїм же те дитетонько? — Стр. 11—12:

В біленькі плахтинонці,
З берегами хустинонці.

У варіанті записанім 1871 р. у Підберіацях, Львів. пов. М. Царем: Стр. 3—4: Панові тай крільові,
Прецінь нас припустите!

Стр. 5—6: Нема. — Стр. 7—8: Як у Вербиці. — Стр. 9—12:

Чиєж то дитетонько?
Панове і крільове.
В чім тев дитє ходит?
В сріблї тай в злотї горит.

Варіант із Батятч, зап. 1884 р. І. Коциком: Стр. 3—4: Панські і крулевські (2 рази). — Стр. 5: Прецінь нас припустите. — Стр. 6: Нема. — Стр. 7: Що нам за дар везете? — Стр. 9: Нема. — Стр. 11—13:

В золотих сукнях ходи.
Ідьте, поїдьте,
А нам его оставте.

3.

Воротарі, воротарі,
Вічнийт воротар.
— А хто в воріт вличе?
Гетьманьській слуги.
— А що за пан іде,
А що за дар виез?
Ярєв пчолєтко,
Малєв дитєтко.
— На чім воно сидит?
На золотім крїслї.
— А в чім воно вбранє?
В сріблї і злотї,
В чирвонї капотї.

— Чим воно сї бавит?
Бїленьким яєчком,
Чирвоним яблучком.
— Чим воно го крає?
Золотий ножик нав.

Пустїте, нас, пустїте нас¹⁾
Явір воювати.
— Не пустимо, не пустимо
Занки полонати.
А ми занки полонимо,
Сто чирвоних положимо,
Таки поїдемо.

Скорикки, пов. Збараж, зап. А. Коблюк.

I.

Молодіж біжить селом і співає:

Воротари, гей воротарчику,
Вітвори, вітвори воротонька.
— Щож то ми, щож то ми за пан їди,
Щож то ми, щож то ми за дар везе?
Чи в сріблї, чи в злотї, чи в гарасї,
Гей чи в чирвонім я поясі?

¹⁾ Звідси починаєть ся друга пісня (пор. „Мости), яка тут злучена разом із сею.

Ні в сріблї, ні в злотї, ні в гарасї,
 Но тільки в червонім я поясї.
 Визе він з ворїха зирняточко,
 Геї, геї, маленьки я дитяточко.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

К.

1. Воротаре, воротаре,	9. Ні в сріблї, ні в золотї,
2. Втвори нам воротонька.	10. Но в червонім <u>чоботї</u> .
3. Щось то нам за пан іде,	11. Не пустоно, не пустоно,
4. Щось то нам за дар везе?	12. Бо нам мости заложите.
5. Золотос зернятопько,	13. Як вам мости заложимо,
6. Крайнос дитятопько.	14. Талярани заложимо.
7. В чїм тоє дитє ходит,	15. Ми талярів не приймаси,
8. Чи в сріблї, чи в золотї?	16. Ми таляри свої маси.

Зап. Гриць Ракочий, в Настасовї, Тернопіль. пов. 1908 р.

Варіант, записаний у Козівці, Терноп. пов. Мик. Бунтом, 1907 р., дуже близький до настасівського, має такі відмінні: Стр. 5: Везе, везе дароньки. — Стр. 8: В чїм тоє дитя бродит. — Стр. 9: Я в . . . — Стр. 10: Я в червонім чоботї. — Дальших стрічок нема.

Варіант із Борщівщини, зап. М. Левицьким, 1892, має лише 6 стрічок. Із того 5—6 такі:

Везуть, везуть срібло, злото,
 Втвори, втвори я ворота.

Л.

Воротару, воротареньку,	А ми пана турецького,
Та вітвори воротонька!	А ми пана шляхецького.
Та вітвори воротонька	А хто то нас з ворїт кличе,
До самого городонька!	А щож то нам за пан едзьи?

Ой щож то нам за пан едзьи,
 Жи так сьльїчни пани вїивьи?

(„Ни знаю, як то сьї кінчає“).

Зап. 1909 р. в Озірні, Зборів. пов. О. Ровдольський.

М.

Геї вородай волає, вородай волає!
 Геї на когож він волає, на кого волає?

Гей на князя витязя, на князя витязя.
 Гей нимаж его дома, нимаж его дома.
 Гей деж він поїхав, деж він поїхав?
 Гей я в доли по воли, я в доли по воли.
 Гей колиж він приїде, колиж він приїде?
 Гей в неділю ранейко, в неділю ранейко,
 Гей як зійде сонійко, як зійде сонійко.

Зап. 1908 р. в Біличі Горішніі, Старосамб. пов. С. Малецьквій.

Паралелі: Русалка Дністровая, ст. 42—43, ч. 1. — *Ž. Pauli, Pieśni ludu rus.*, т. I, ст. 18—19, ч. 2. — *И. Галька, Гайвки (Зоря гал. яко альбумъ)*, ст. 523, ч. 10. — *A. Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiadom.*, т. XIII, 3), ст. 49, ч. 12. — *Я. Головацьквій, Народн. пѣсни*, т. II, ст. 695, ч. 10. — *Тамже*, т. III, 2, ст. 159—160, ч. 6. — *Тамже*, ст. 165, ч. 3. — *Тамже*, ст. 175, ч. 17. — *Тамже*, ст. 178, ч. 1. — *И. Галька, Народ. звичаи и обряды*, I, ст. 127, ч. 10. — *Z. Rokossowska, Przyczynek do etnogr. ludu rus. na Wołyniu (Zbiór wiad.*, XI, 3), ст. 169, ч. 2. — *O. Kolberg, Pokucie*, I, ст. 173, ч. 22. — *Тамже*, ст. 178, ч. 81. — *Тамже*, ст. 181, ч. 34 (81). — *Тамже*, ст. 186, ч. 42 (94). — *Ів. Колесса, Гал. руські нар. пісні (Етн. Збірник, XI)*, ст. 24—25, ч. 2. — *Правда*, 1875, ст. 67—68 (три варіанти). — *Правда*, 1895, ст. 288, ч. 25. — *Правда*, 1868, ст. 228, ч. 3. — *Zbiór wiadom. do antrop. kraj.*, т. VII, 3, ст. 134, ч. 11—12. — *Zbiór wiadom.*, т. V, 3, ст. 48—50, ч. 1—2. — *B. Sokalski, Powiat Sokalski*, ст. 220—221. — *Шейковскій, Бытъ Подолянъ*, I, ст. 27. — *П. Чубанскій, Труды*, т. III, ст. 38—41, ч. 2 (8 вар.).

Ся пісня має вже й свою наукову літературу. Пояснили її: Антоновичъ и Драгомановъ, *Историч. пѣсни малор. народа*, т. I, ст. 38—42, де заравом надрукували сім її варіантів. — Найбільше місця присвятив їй *О. Потебня, Объясненія малор. и сродныхъ народ. пѣсень*, ст. 55—127, приписуючи їй наскрізь мітологічне значіня. — Пор. також *Лопаревъ, Слово о погибели Рускыя земли*. — Всі висновка свх дослідників подав коротенько *И. Ждановъ, Русскій былевой эпосъ*, ст. 453—462. — Окрему статью про сю пісню написав *И. И. Коробка, Весенная игра-пѣсня „Воротаръ“ и пѣсни о князѣ Романѣ (Извѣстія отдѣленія рус. языка и словесности*, 1899, кн. 2, ст. 589—640).

II. К о с т р у б.

А.

Одна дівчина входить у середину колеса і говорить: „Христос воскрес“. — Інша відповідає: „Воістину воскрес“. — Перша: „Чи не виділисте де ного Коструба?“ — Друга: „Пішов в старости“.

1. Всі: Бідна моя головонько,
2.   Нешаслива годинонько!
3.   Що я собі наробила,
4.   Щои Коструба не злюбила?
5. Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
6. Станем рано до слюбоньку.
7.   Рано, рано, по ранейку,
8.   На білому камінейку.

„Христос воскрес!“

„Воістину воскрес!“

„Чи не виділисте де мого Коструба“

„Поїхав по квітку“.

Всі: Бідна моя годинонько і т. д.

„Христос воскрес“.

„Воістину воскрес“.

„Чи не виділисте де мого Коструба“.

„Поїхав по напів“.

Всі: Бідна моя головонько і т. д.

„Христос воскрес“.

„Воістину воскрес“.

„Чи не виділисте де мого Коструба?“

„Слабий“.

Всі: Бідна моя головонько і т. д.

„Христос воскрес“.

„Воістину воскрес“.

„Чи не виділисте де мого Коструба?“

„Вже вмер“.

Всі: Біднаж моя головонько і т. д.

„Христос воскрес“.

„Воістину воскрес“.

„Чи не виділисте де мого Коструба?“

„Вже повезли на цвинтар“.

Всі: 9. Слава тобі божий цару,

10. Що мій Коструб на цвинтару!

11. Лежи, лежи, як колода,

12. Я молода, як ягода.

13. Я молода, як ягода,

14. Ай мене для тебе шкода!

15. Лежи, лежи, щобс не встав,
16. Бо до мене вичий пристає.
17. Ноженьками задоптала,
18. Рученьками заплескала!

Зап. у Батятичах, 1884 р. І. Кошик.

Варіант із Підберізець, Львів. пов., зап. М. Царем, 1871 р., є лише відривком. Стр. 1—2: Нена. — Стр. 3: Буде мене мати біла. Описля йдуть відразу стрічки: 9—10 і 17—18. — Такий самий також варіант із Пліснян. — У варіанті, зап. Б. Заклинським у Пасічній по стр. 6 є ще такі дві:

Приїдь, приїдь серце нове,
Станемо си обидвос.

Стр. 7—8: У неділю поравеньку,
На тім білім камененьку.

Більше не співають нічого.

В.

Крутять ся всі в колесі, а одна стоїть у середині і співає разом зі всіма:

1. Ой та шож я учинила,	5. В неділейку поранейку
2. Щов Коструба не злюбила?	6. На білейкім каменейку;
3. Приїдь, приїдь, Кострубойку,	7. На білейкім каменейку,
4. Стану з тобов до слюбойку,	8. На воронім коничейку.

По сім та, що в середині, говорить: „Христос воскрес“. — Всі: „Воістину воскрес“. — Сама: „Ци не виділисте Коструба-голуба?“ — Всі: „О, ю старости послає“. — І співають знов усі:

9. Біднаж моя головоїко,	14. Стану з тобов до шлюбойку,
10. Нещаслива годиноїко;	15. В неділейку поранейку,
11. Ой та шож я учинила,	16. На білейкім каменейку,
12. Щов Коструба не злюбила.	17. На воронім коничейку.
13. Приїдь, приїдь, Кострубойку,	

Знов питає ся одна: „Ци не виділисте Коструба-голуба?“ — Всі: „Ю заручений!“ або „Та ю весіля буде!“ „Та ю по весілю“. „Пішли на вивід“. „Ю по виводинах“. Жінка хора“. „Жінка вмерла“. Аж коли відповідають, що жінка вмерла, тогди та, що в середині, плескає в руки з радости і співає враз із усіма:

18. Славаж тобі, милій Боже,
19. Тепер мене Коструб возьме;
20. Слава тобі Христе Царю,

21. Кострубиха на цвинтарю!

22. А я її поховала,

23. Черевничком придоптала.

При останніх словах тупають усі ногою і кінчать.

Зап. у Наконечнім, Яворівського пов. Ст. Сапрун.

Варіант із Вовкова, Перемишлян. пов., зап. М. Боднарем, 1908 р., має такі відміни: Стр. 1—2: Нема. — Стр. 6: Щось Коструба не, вид-
ненько. — Стр. 7—8: Нема. Далі йде діяльог, а потім стр. 9—12. —
Стр. 13—16 такі:

Буде мене мати бити,

Нема кому боронити;

А щіткою, гребінкою,

Веретеню, кужівкою.

По сїм починаєть ся пісня від початку з такими змінами:

Вже твій Коструб понїс на заповіди.

Вже твій Коструб поїхав по дохтора,
бо Кострубиха хора.

Вже твій Коструб пішов до ксендза,
бо Кострубиха вмерла.

Вже твій Коструб повіз жінку на цвинтар.

Стр. 18—19: Нема. — Стр. 22—23 такі:

Слава тобі, сьвятий Боже,

Тепер мене Коструб воведе.

Сей самий варіант записав також 1898 р. Ів. Боднар.

В.

Чотири дівчини стають у середину, а решта в колесо і починають співати:

Чотири: Христос воскрес, кумонько!

Чисте не виділи Кострубовька?

Всі: Виділисмо в Стаїславі,

Що купував снідничину

Другій, не тобі.

Чотири: Біднаж моя головонько,

Нищїслива годинонько!

Що я собі наробила,

Щом Коструба не влюбила!

Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
Стану з тобов до слюбоньку.
Христос воскрес, кумонько!
Ци не виділисте мого Кострубонька?

Хор відповідає, що видів, як купував: фартушину, сорочину, коралики, хусточки, чобітки, кафтаники, а нарешті:

Всі: Виділисно, що вже вмер.
Чотири: Поховали під давінницю,
Прилискали маглівнищев;
Лежи, лежи, абис не встав,
Бо до мене вичий пристав.
Лежи, най ти вітер душев гонит.

Зап. у Григорові, Бучаць. пов. 1890 р. В. Гнатюк.

Варіант із Охримовець, Збаразького пов., зап. Мик. Підгірши, починаєть ся так:

Приїдь, приїдь Кострубоньку,
Стану з тобов до слюбоньку.
А в неділю я ранешко,
В щасливую годинионьку.
Христос воскрес!
Воістану воскрес!
Де Коструб?
Поїхав до міста по сорочку.

По сін починаєть ся пісня на ново, лише в останню стрічку вкладають слова: по спідницю, хустину, фартушок, камізельку, кафтан, застіжку, коралі, чоботи. В кінці відповідають: Коструб вмер! Тоді всі співають:

Славаж тобі, Христе царю,
Вже наш Коструб на цвицтарю.
Ноженьками придоптали (топчуть),
Рученьками приплескали (плещуть).

Варіант із Озірни, Зборів. пов., який записав 1909 р. О. Ровдомський, має лише шість стрічок і не творить ніякої цілості.

Г.

Кружок дівчат; одна в середній поздоровляє:

Христос воскрес!
Всі: Воістину воскрес!

Одна: Не виділи ви того Кострубонька?

Всі: Поїхав ді Львова.

Спів, всі: Головонько моя бідна,
 Журбож моя непотрібна!
 А щож бо я учинила,
 Що Коструба-м не злюбила!
 Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
 Стану з тобою до слюбоньку,
 А в неділю пораненьку,
 Та на білім каміньку.

Тепер розпочинає ся знов з початку. Коло відповідає, що милий поїхав до Кракова та інших місцевостей, а потім співають усі: Головонько моя бідна і т. д.

Зап. Микола Бунт, Козівка, пов. Тернопіль, 1907 р.

Зовсім ідентичний варіант зап. Гриць Ракочий в Настасові, Тернопіль. пов., 1908 р.

Варіант із Теклівки, Скалат. пов., зап. П. Стадником, майже такий самий, лише при місцевості подаєть ся причину, чого Коструб там поїхав: Сорочку набирати; хустку, чоботи; спідницю. На кінці відповідає запитана дівчина: Твій Кострубонько вже в могилі!

Тоді хор співає стрічки: 9—10 і 17—18 батятицького варіанта (або конепь охришовецького).

Д.

Ой, ой, йой! А щож бо я наробила,
 Кострубонька не злюбила!
 Ой приїдь, приїдь, Кострубоньку,
 Прийди серце моє,
 Станемо обидвоє!

Тепер наступає діяльог:

Чи булисте на торзі?
 Чи не виділисте того Кострубонька?
 Булисмо на торзі,
 Купував чоботи вишій, не тобі!

Потому повторяє ся все, лише замість „чоботи“, каже ся в другій строфі: спідницю, в третій: фартушок, в четвертій: станик, в п'ятій: кафтаник, в шестій: коралі, в сепій: вінок; при тім повторяє ся спів: Ох йой, йой! А щож бо я наробила і т. д.

В кінці приходять його мама до неї і ніби то пють горівку, по чім мама дівчини виводить її на середину, а він питає: чи може крива, може сліпа і т. д. Всі співають, як на початку: Ой йой йой... Нарешті дівчина втікає, а Коструб лапає її, на чім забава кінчить ся.

Зап. М. Левницький у Скалі, Борщів. пов., 1892 р.

Е.

Приїдь, приїдь, Кострубоньку,
Стану с тобов до шлюбоньку.
Приїдь, приїдь, серце мое,
Станемо си враа вобое.
Я в неділю по раночку,
Тай на білім каїночку.

Тай переполовцьо ти біла зоронько,
Твій миленький йде,
Тай переполовці тай білій зоронці
Сорочиньку несе.
Тут була, тут нема
Перепелонька, біла зоронька.

„Чи не виділисьє того Кострубонька?“

Виділисьє на тораї
На свій козі,
Купував сорочину
Инчий, не тобі!

Біднаж моя головонько,
Нешаслива годинонько!
Тай щож бо я зробила,
Щом Коструба не злюбила!

По сїм зачинаєть ся пісня на цово, лише Коструб купує далі: кафтан, черевки, застіжки, кульчики. Нарешті виирає. Тоді співають:

Слава тобі, Христе царю,
Вже мій Коструб на цвинтару.

Зап. у Товстевькім, Гусятин. пов., М. Булка, 1898 р.

Ж.

На горі росте чіча;
Нема того Маркевича.
Нема, нема тай не буде,
Він за мене не забуде.

Ой верни ся, Кострубонька,
Стану з тобов до шлюбонька,
Бо з тобою лиш ми жити,
Або тяжко, вічно тужити.

Слобідка Мухкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Паралелі: Ż. Pauli, Pieśni ludu rus., т. I, ст. 21—22, ч. 7. — І. Ловинський, Галагивка (Зоря галиц. яко альбуць), ст. 514, ч. 1. — И. Галька, Гаўки (Зоря галиц. яко альбуць), ст. 523—524, ч. 11. — А. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom. т. XIII, 3), ст. 49—50, ч. 13. — Я. Головацький, Народн. пїсни, т. II, ст. 185—187, ч. 9. — Тамже, ст. 696—697, ч. 11. — Тамже, т. III, 2, ст. 167, ч. 2. — Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 128—131, ч. 11. — О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 158—159, ч. 7 (59). — Ів. Колесса, Гал. руські нар. пісні (Етн. Збірник, XI), ст. 23—24, ч. 1. — Правда, 1895, ст. 211—212, ч. 7. —

Зоря, 1880, ст. 121—122, ч. 1. — В. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 222—223. — А. Свидницькій, Великдень у Подолянь (Основа, 1861, XI—XII), ст. 50—51. — Lud, VI, ст. 171—172, ч. 21. — Шейковській, Быть Подолянь, I, ст. 23. — П. Чубинській, Труды, т. III, ст. 77—78, ч. 16.

12. З е л ь м а н.

А.

При сій гаївці ділять ся дівчата на дві групи; звичайно одна сидить (в деяких околицях стоить), а друга співаючи, підходить до неї. Та, що сидить, починає перша співати:

- 1 хор. Їде, їде Зельман,
Їде, їде его брат,
Їде, їде Зельманова
І вся родина.
- 2 хор. Помагай Біг, Зельман,
Помагай Біг, его брат,
Помагай Біг, Зельманова
І вся родина.
- 1 хор. Бодай здоров, Зельман,
Бодай здоров, его брат,
Бодай здоров, Зельманова
І вся родина.
- За чим прийшов, Зельман,
За чим прийшов его брат,
За чим прийшов Зельманова
І вся родина.
- 2 хор. Ой за паннов, Зельман,
Ой за паннов его брат,
Ой за паннов Зельманова
І вся родина.
- 1 хор. На який грунт, Зельман,
На який грунт его брат,
На який грунт Зельманова
І вся родина.
- 2 хор. На жидівський, Зельман,
На жидівський его брат,

На жидівський Жельманова
І вся родина.

1 хор. А ми панни не маємо,
На такий ґрунт не даємо,
Йдїт собі гет!

Дальше йде инший ґрунт: хлопський, дяківський, попівський, панський.
Остаточно 1-ий хор годить ся на пропозицію і співає:

А ми панну маємо,
На такий ґрунт даємо.

Зап. 1890 р. у Григорові, Бучацького пов., В. Гнатюк.

Б.

Дівчата ділять ся на два хори (в рядах): хор, що співає, кла-
няеть ся другому хорови против себе:

1 хор. Помагай Біг, Жельман!
Помагай Біг, его брат!
Жельман, Жельманова
І панова родина!

2 хор. Чего шукаш, Жельман!
Чего шукаш, его брат!
Жельман, Жельманова
І панова родина.

1 хор. Панни шукам, Жельман,
Панни шука его брат!
Жельман, Жельманова,
І панова родина!

2 хор. На який ґрунт, Жельман,
На який ґрунт, его брат,
Жельман, Жельманова,
І панова родина.

1 хор. На хлопський ґрунт, Жельман!
На хлопський ґрунт, его брат!
Жельман, Жельманова,
І панова родина.

2 хор. А ми панни не маємо,
На такий ґрунт не даємо,
Жельман, Жельманова
І панова родина.

Ціла сцена повтарається кілька раз на ново, з тою різницею, що вже тепер 1-ий хор сватає панну то на „столярський“ ґрунт, то на „мельничий“, то на „мазерський, деківський“ і т. д., а 2-ий хор відправляє його, як вище, аж на „панський ґрунт“ відповідає:

2 хор. А ми панну маємо,
На такий ґрунт даємо.
Жельман, Жельманова,
І панова родина!

По сїм 1-ий хор бере одну дівчину з другого хору.

Зап. у Добросталах, Городецького пов. 1871, Мих. Цар.

B.

Дівчата стоять разом і співають стоячи, а інші дві або три відходять на кілька кроків від танців, і повертають назад співаючи. Ті дві або три дівчини співають: „Чого хоче Жельман“, „На який ґрунт?“ „Чи на попівський, дяківський, чи на циганський?“

Понадґабук ¹⁾, Жельман,
Понадґабук его брат!

На попівські ґрунт Жельман,
На попівські ґрунт его брат.

Чего шука, Жельман
Чего шука его брат?

Ми панну маємо,
На такий ґрунт не даємо.

Панни шука Жельман,
Панни шука его брат.

Куди носги носити,
Туди панни водити.

На які ґрунт, Жельман,
На які ґрунт его брат?

Друга строфка так само співається, лише „на дяківський ґрунт“ шукають панни, в третій „на столярський ґрунт“, в четвертій, на котрій звичайно кінчать, співають:

На циганський ґрунт Жельман,
На циганський ґрунт его брат.

А ми панни не маємо,
На такий ґрунт не даємо;
Єще панна не зросла,
І сукенка не справна.

Зап. у Речицавах, Городецького пов., Іван Максимович.

¹⁾ Понадґабук — се переключене: Pomagaj Bóg.

Г.

1. Їде, їде Зельман, їде, їде его брат!
Їде, їде Зельманова, і братова.
Вшицка его родзіна!
2. Щось питає Зельман, щось питає его брат,
Щось питає Зельманова, і братова
Вшицка его родзіна!
3. Гречної панни Зельман, гречної панни его брат,
Гречної панни Зельманова, і братова
Вшицка его родзіна!
4. На який хліб Зельман, на який хліб его брат?
На який хліб Зельманова, і братова
Вшицка его родзіна!
5. На такий хліб Зельман, на такий хліб его брат,
На такий хліб Зельманова, і братова
Вшицка его родзіна!
6. А ми панну масмо
На той хліб не дамо!
Тай нікому, преч зі двору!

Зап. Ів. Ляторовський у Городниці, Гусятин. пов. в рр. 1856 - 60.

Як один хор співає: Преч зі двору — другий відступає назад на кілька кроків, опісля надходить знов і пропонує вищий хліб: кукільовий, фасольний, гороховий, вівсяний, ячмінний, житний, пшеничний. Потім забава кінчить ся.

У варіанті, зап. в Іванівцях, Жидачів. пов. Нат. Левицькою, перша строфка така:

Їди, їди Жельман,
Їди, їди, яко брат,
Жельманова, як панова,
Вшицко родзіна,

Опісля їде відразу 4 та строфка. Шеста строфка звучить:

А ми панни ми масмо,	Будь преч, яко брат,
На такий хліб ми даємо,	Жельманова, як панова,
Будь преч, Жельман,	Вшицко родзіна.

У варіанті, що записав Гр. Ракочий у Настасові, Тернопіль. пов. 1908 р., початок такий:

Понадгабу (= Pomağaj Bóg) Ксеню, маєш сорок літ,
 Чи не можеш бути в нас за любі гості?

Потім: Їде, їде Зельман і т. д.

Варіант І. Коцика, зап. у Батятчах, 1884 р. і М. Капія, зап. у Костільниках, Бучацького пов., більше спольщені і побаламучені, а деякі строфи пропущені і попереставлювані. У варіанті Коцика такий конець:

1-ий хор. А ми цуркі мамі,
 На такий хліб дами:
 Ходзь, сваню, ходзь (2)!

2-ий хор. Гей не піду, гей не хочу;
 Свеї дочки не навчила,
 Мого сина зволочила,
 Гей не піду, гей не хочу.

Варіант М. Будки, записаний 1898 р. в Товстенькім, Гусятин. пов. і М. Боднара, зап. у Вовкові, Черемшлянського пов., уже майже в щілости польські і оба мають причеплену другу гаївку, надруковану п. з. Свахи (ниже). Вони трохи відмінні від поданих тут текстів, але не стільки, щоби вважати їх окремою редакцією. — Варіант, який записав М. Підгірний в Охримівцях, Збаразького пов., цілий польський, лиш одна строфа українська:

Ми панянок не маємо,
 На такий хліб не даємо,
 Тупнів си враз! (тупають).

Два варіанти гаївки про Зельмана записав також д. О. Роздольський, 1909 р. в Озірні і Ярчівцях, Зборів. пов., які не мають одначе нових відмін, супроти поданих. Те саме треба сказати про два його варіанти в Ляховець і Грабівця, Богородч. пов. та Присовець, Зборів пов. За те досить гарний його варіант із Волі Великої, Жидачів. пов., в якім просять панну на вівсяний, ячмінний, бобовий, вотрубський, житний хліб і дістають відповідь:

А ми панни не маємо,
 На такий хліб не даємо:
 Ідзь собі преч!

Аж як петенти скажуть, що просять панну на пшеничний хліб, дістають відповідь:

А ми панну маєм,
 На такий хліб даєм,
 Ідзь в Боґам, в Боґам!

Паралелі: Waclaw z Oleska, Pieśni pol. i rus. ludu gal., ст. 49—51, ч. 1 (з мелодією). — И. Галька, Гаўвки (Зоря гал. яко альбушъ), ст. 524—525, ч. 12. — А. Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 50—51, ч. 14. — Я. Головаккій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 193—194, ч. 20. — Тамже, ст. 697—698, ч. 12. — Тамже, т. III, 2, ст. 183—184, ч. 10. — И. Галька, Народн. звичай и обряды, I, ст. 131—134, ч. 12. — О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 166—168, ч. 18. — Тамже, ст. 177, ч. 78. — Тамже, ст. 183—184, ч. 89. — Ів. Колесса, Гал. руські народ. пісні (Етн. Збірник, XI), ст. 30—31, ч. 11. — Materyały etnogr. z okolic Piłskowa (Zbiór wiadom. т. VIII), ст. 147—148, ч. 82. — Правда, 1895, ст. 214—215, ч. 14. — Правда, 1893, ст. 374—375, ч. 1. — Zbiór wiadom. do antrop. kraj., т. VII, 3, ст. 133, ч. 8. — В. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 221—222. — А. Свидницькій, Великдень у Подолянь (Основа, 1861, XI—XII, ст. 47—49). — Lud, VI, ст. 170—171, ч. 20. — Шейковскій, Быть Подолянь, ст. 35—38. — П. Чубинскій, Труды, т. III, ст. 53—56, ч. 7. — J. Erben, Písne a říkadla, ст. 68—69.

Про пісню „Зельман“ писав у „Правді“, 1868 р., ст. 256—258 Ом. Партицький, ставляючи її зовсім на мітологічний ґрунт¹⁾ і заперечаючи (зовсім справедливо), щоби імя „Зельман“ належало до Жида, що за польських часів арендував у нас церкви. Сю статю передрукував опісля автор в „Газетѣ школьной“, 1876, ч. 8—9. — Др. Р. Ф. Кайндль написав ватомість статю на підставі дрогобицьких міських актів в „Leipzigiger Zeitung“ 1892, ч. 226 (перекладену в „Буковині“, 1896, ч. 67 п. в. Жид Зельман), в якій звязує дрогобицького арендаря церков Зельмана Вольфовича з Зельманом гаўвки, очевидно безпідставно. Про сього самого Зельмана і на підставі тих самих дрогобицьких актів написав також статю теперішній директор буцацької гімназії Зих у „Gazecie Narodowej“ і випустив її окремою відбиткою, звязуючи також Зельмана пісні в дрогобицьким арендарем та др. М. Баябан (у „Dzienniku Polskim“ і окремо). Оповіданє про арендаря Зельмана відоме і між народом. Ось одно, що записав у Настасові, Терноп. пов. Гр. Ракочий:

„В давних часах ми Русини були дуже нещасливі. Пани і Жиди ділком над нами запанували, навіть ключі від церкви тримав Жид. В сьднім селі такий ключ від церкви тримав Жид Жельман. Отже на

¹⁾ О. Партицький у статі „Рахманський великдень“ (Правда, 1867, ст. 87) виводячи Рахманів від індійських Брамів і пересуваючи початок відомого звичаю до передевропейських часів, додає таку увагу: „Хто знає, чи пісня за Жельмана не відноситься також до сих давних часів. Многі держать Жельмана за Жида, що забрав церкви в аренди. Но вже ся обстановка, що пісні за Жельмана співають ся на Мазурах і в Моравії, каже нам чого иншого догадувати ся. Чи не є Жельман те, що у Індійців Сома, живитель і отець богів? В Жельманських піснях споминається також про Жельманову родину...“

Великдень люди того села поприносили до церкви паски і всьо сьвячене і чекають на Жельмана з ключом. Чекають бідні, вже їдні з голоду, другі з жалю плачуть, а Жельмана як нема, так нема. Або він від одного села ключі від церкви тримав в себе: десь поїхав на друге село. Вже коло полудня, вже люди добре посплакували ся, аж ту їден парубок як не крикне: їде, їде Жельман, їде, їде і єго брат, їде, їде ціла Жельманова родина! І в тої радості вложили сю гаївку*.

Про Зельмана пор. ще: Рокисіє, I, 166, увага.

ІЗ. Качурик.

А.

Дівчата стають у ряді, а дві на боці; ряд співає:

Ой не ходи, качурино,
В горохлевім вінку,
Вибирай си, качурино,
Що найкрашшу дівку.

Обі на боці відповідають:

Не казала стара мати
Дівок вибрати,
Но казала стара мати
Сиротоньку взяти.

Відтак долять ті дві дівчинні одну з ряду і силкують ся перетягнути її на свій бік; ряд не дає її зразу, але по короткім спорі пускає. Так повтараєть ся забава кілька разів.

Зап. у Підберіцях, Львів. пов., 1871 р. М. Цар.

Варіант із Вовкова, Перемишл. пов., зап. Мих. Боднарем, 1908 р., має ще отєї дальші два куплети:

Бо бідная сиротонька	В богацької дівчиноньки
То буде робити,	Воли тай корови,
А богацька роскішниця	А в бідної дівчиноньки
Но схоче лежати.	Но чорні брови.

У варіанті з Настасова, Тернопіль. пов., зап. Гр. Ракочим, 1908 р. по перших двох куплетах (із Підберезець) ідуть дальші отєї:

Бо богацька рано встане, не хоче робити,
Навішує кораликів, щоби ї любити.
А коби го коралики, а то біла глина,

Вона хтіла стуманити богацького сина.
 А бідная рано встане тай ровчеше косу,
 Ніч важене, ніч прижене сиротоньку босу.

У варіанті в Ровділович, Рудецького пов., зап. дром П. Рондяком,
 по першій куплеті (з Підберезець) йдуть отсі:

Тамта ладна, тамта ладна, тота ни погана,
 Чирньовского Бвдунуні як намалювана.
 Порадь жи ми, пани брати, де дівчину взяти?
 Вибрай си, качуроньку, в горішного нїта,
 Хорошая, прибраная, їно ни робїгна.
 Бери її дїтьча матір із її красою,
 Як ни возьме серпа в руки, ни буде за мною.

Всі оті додаткові куплети не належать до гаївки і причіпляють ся до неї набуть лише тому, аби її продовжити; вони співають ся окремо, як коломийки. Пор. до того: В. Гнатюк, Коломийки. Т. II. Ч. 4810—4812.

Варіант, який записав 1909 р. д. О. Роздольський в Озїрні, Зборів. пов. має лише два куплети такі самі, як оба перші ровділовецькі.

У варіанті із Стрільбич, Старосамб. пов., що записав С. Малецький 1908 р. до перших двох куплетів, ідентичних із ровділовецькими (за вїйком імен власних), дочіплені отсі коломийкові куплети:

Вой ци тебе, Ганцунейко, маляр вмальював,
 Шо на твоє біле личко фарби не жалював?
 Мене маляр не мальював, но янгели з неба,
 Я молода дівчинойка, менї краси треба.

Пор. В. Гнатюк, Коломийки. Т. III. Ч. 8536.

Б.

Коло, коло ящур,	Та котрою сам скочеш,
Сїди, сїди, качури.	То си з нею підскочїш.
Гороховий віноїку,	Гороховий віноїку,
Вибрай си дівойку.	Вибрай си дівойку.

Сїдат ящур, сїдат качур
 В гороховім вінку:
 Вибрай си, качурейку,
 Чим найкрасшу дівку.

При сїй гаївці стоять усі спокійно в колесі, тільки одна дівчина стоїть у середині і при кінці пісні вибирає собі одну дівчину з кола, обкручує ся раз із нею і стає на її місці, а та робить так само. Забава повторяєть ся доти, доки не обкрутять ся всі дівчата з колеса.

Зап. у Наконечнім, Яворів. пов., Ст. Сапруп.

В.

Всі уставляють ся в колесо, а оден хлопець ходить по середині.
Всі співають :

Гуляй, гуляй, качурику,
Горохляний вінку,
Вибрай си, качурику,
Що найкращу жінку.

Хлопець вибрав собі дівчину і стає в нею в колесі. Виходить знов другий хлопець і всі знов співають так само.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник

Сей варіант записав також М. Левицький у Борщів. пов., 1899 р.

Г.

Та сидить качур, та сидить качур
Та в гороховянім вінку,
Вибрай собі, качуреньку,
Що найкращу дівку.
З під зеленого дугу,
Вибрай собі другу.

Зап. Гладун, село Жуличі, пов. Золочів, 1884 р.

Паралелі: И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 518, ч. 3. — А. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 46, ч. 10. — Я. Головацький, Народн. піснн, т. II, ст. 689, ч. 3. — И. Галька, Народ. звичаи и обряды, I, ст. 113, ч. 3. — Lud, VI, ст. 162, ч. 3.

14. Побут у Львові.

А.

Всі стають у колесо, одна йде до середини :

Всі: Вінку мій ружовий,	Одна: Сто золотих червоних,
Ци бував ти у Львові?	Пару коний вороних.
Що за тебе давали?	

Всі: Наш милый Тинку,
Бери си паненку,
Куда хоч, перескоч,
А все в серединку.

Тепер та, що в середині, вибирає одну з колеса до середини, а сама стає на її місці.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левицька.

Варіанти сеї гаївки записали ще: М. Підгірний в Охримівцях, Збаравького пов.; Ф. Хомяк у Кудобинцях, Зборів. пов.; М. Боднар у Вовкові, Черемишлян. пов.; Гр. Ракочий у Настасові, Тернопіль. пов.; М. Будка в Товстенькіи, Гусятин. пов.; М. Левицький в Борщів. пов.; В. Навроцький в Котузові, Підгавцького пов. Всі ті варіанти не мають одначе річевих відмін, тому пропускаємо їх.

Б.

Вінку мій рожовий,	Цукир брень по столі!
Десть бував ві Львові?	А мій милий, Тинку,
Щось видав на торзі?	Вибери си Хинку,
Камінців купку,	С котром хоч,
Гроший ступку,	С том підскоч!

Сеї, що в колесі, вибирає другу дівчину до парн, дівчина вибирає знов кого иншого і т. д., а спів усе той сам.

Зап. Микола Бунт у Ковівці, Тернопіль. пов. 1907 р.

В.

Стає колесо дівчат, а в середину входить хлопець. Ціле колесо співає:

Вінку мій ружовий,	А мій милий Тинку,
Десть бував? У Львові.	Вибирай си дівку,
Що за тя давали?	Котру хоч,
Сто левів червоних.	Ще підскоч!
А по столу сокіл брень, сокіл брень!	

При сих словах хлопець вибирає собі в середини колеса дівчину, котра йде до середини, а він в колесо там, де вона вперед стояла і тоді співають знов: Вінку мій ружовий і т. д.

Вибрана дівчина вибирає собі до середини уже не того, кого хоче, лиш хто наступає (за порядком) по тіи, що був перший раз у середніи. Так продовжують забаву, кілька хотять.

Зап. у Сапогові, Борщів. пов., Д. Шинчук.

Паралелі: И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 518, ч. 5. — А. Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 46, ч. 10. — Я. Головацкій, Народн. пїсни, т. II, ст. 690, ч. 5. — И. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 114—115, ч. 5. — Zbiór wiad. do antr. kr., т. VII, 3, ст. 134, ч. 10.

15. Г а л я. I.

А.

Дівчата стають у колесо, а одна (декуди дві) йде до середини.
Хор зачинає:

1. Чому, Галю, ти танцюєш, Галю, Галю?
2. Одна: Бо ти маю сорочини, кавалеру.
3. Хор: А я тобі сорочину в краму куплю!
4. Одна: Тоди я си потанцюю,
5. Тай красенько подякую, кавалеру.

Далі питають знов дівчину, чому не танцює, а вона відповідає, що не має спідничини, запасчини, горсетини, сценцирини, хустини, стонжини, коралів, у кінці віночка. Коли кавалер приобіцяє їй усе те справити, тоді гаївка кінчить ся.

Зап. 1889 р. у Григорові, Бучаць. пов. В. Гнатюк.

Ідентичні варіанти сеї гаївки записали ще: у Молодятині, Коломийського пов., 1888 р., Т. Заборський; у Батятичах, 1884 р., І. Коцке; в Іванівцях, Жидачів. пов., 1906 р., Нат. Левицька; в Розділовичах, Рудецького пов., 1906 р., др. П. Рондяк. У варіанті, записанім у 80-рр. у Наконечнім, Яворів. пов. є такі відміни: Стр. 3:

Справлю я ти сорочину, Галю, Галю!

Стр. 4—5: (В колесі дві дівчині, співають):

Я вашеці подзвінкую,
Сама собі потанцюю, кавалеру!

У варіанті, записанім невідомим у Мясічній, слово „Галю“ очевидно не зрозуміле, тому зам. нього стоїть: „гаю“ (все инше ідентичне). У варіанті, зам. Богд. Заклинським у Станіславщині зам. „Галю“ стоїть „Гаяю“. Варіант, зап. Мик. Бунтом у Козівці, Терноп. пов., 1907 р., подібний до варіанту з Наконечного.

Стр. 3: Куплю я ти сорочину, Галю, Галю!

Стр. 4—5: Тепер я си потанцюю,
Ще й вашеці подзвінкую, кавалеру.

Варіант, записаний невідомим у Дрогобичи, має такі відміни:

Стр. 3: А я тобі сорочину подарую!

Стр. 4: А я з тобов, кавалеру, повандрую.

Врешті зазначу, що д. М. Підгірний записав в Охримівцях, Збаразького пов. польський текст сеї гаївки, ідентичний з варіантом Вацлава з Олеська.

У варіанті, який записав О. Роздольський в Озірній, Зборів. пов. перші дві стрічки ідентичні; третя стрічка звучить: Справлю я ти сорочину Галю, Галю. Стр. 4—5 не на; замість них Галя заявляє далі що не має спідничини, кафтанини..., а кавалер обіцяє всео справити. Аж на самім кінці заявляє:

А я собі потанцюю,
Кавалеру подзвєнькую.

Варіант, що записав у Стрільбичах, Старосамб. пов. С. Малецький не рижнить ся від григорівського.

У варіанті О. Роздольського в Саджави, Богородч. пов. є лише один куплет, в яким говорять ся про купно „чоботет“.

Б.

Ой чому ти не танцюєш Галю, Галю?
— Бо не маю черевичків, кавалеру.
А деж тії черевички, що я ти дав?
— Повисилам на кілочку, тай злодій вкрав.

Ой чому ти не танцюєш Галю, Галю?
— Бо не маю кораленьків, кавалеру.
А деж тії кораленьки, щом ти купив?
— Положилам в прискриночку, злодій влопив.

Ой чому ти не танцюєш Галю, Галю?
— Бо не маю спідничини, кавалеру.
А я тобі куплю, куплю, Галю, Галю.
— А я тобі подзвєнькую, кавалеру.

Зап. у Підберізцях, Львівського пов. 1871 р. Мпх. Цар.

Паралелі: Waclaw z Oleska, Pieśni pol. i rus. ludu gal., ст. 51—52, ч. 2 (з мельодією). — Z. Pauli, Pieśni ludu rusk., т. I, ст. 27, ч. 14. — И. Лозинський, Галагивка (Зоря галиц. яко альбумъ), ст. 513. — И. Галька, Гаѣвки (Зоря гал. яко альбумъ). ст. 519—520, ч. 7. — A. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII. 3), ст. 44—45, ч. 7. — Я. Головацький, Народн. иѣсни, т. II, ст. 188—189, ч. 11. — Тамже, ст. 691, ч. 7. — Тамже, т. III, 2, ст. 172—173, ч. 14. — И. Галька, Народн. звичай и обряды, I, ст. 116—118, ч. 7. — Ів. Колесса, Гал. руські нар. пісні (Етн. Збірник, XI), ст. 27—28, ч. 6. — Правда, 1895, ст. 211, ч. 6. — Правда, 1893, ст. 375, ч. 2. — Lud, VI, ст. 165, ч. 9. — П. Чубинський, Труды, т. III, ст. 150—151, ч. 57.

16. Г а л я. II.

Друга гаївка про Галю має лише спільне імя з попередною, але
зовсім вищий зміст, тому даю її під окремим числом.

А.

А я тобі, Галю, до ліса поїду.
Ой поїдь же, серце мое, я мужа не маю.
А я тобі, Галю, і дров нарубаю.
Ой нарубай, серце мое, я мужа не маю.
А я тобі, Галю, і в пецю запалю.
Ой запали, серце мое, я мужа не маю.
А я тобі, Галю, і проса насушу.
Ой насуши, серце мое, я мужа не маю.
А я тобі, Галю, проса вопихаю.
Ой вопихай, серце мое, я мужа не маю.
А я тобі, Галю, і каші наварю.
Ой навари, серце мое, я мужа не маю.
А я тобі, Галю, діти нагодую.
Ой нагодуй, серце мое, я мужа не маю.
А я тобі, Галю, і ліжко постелю.
Ой постели, серце мое, я мужа не маю.
А я с тобов, Галю, і спати лігаю.
Ой не лігай, серце мое, я ю мужа маю.

Правда, 1895, ст. 54. Зап. О. Маковей в Яворові.

Б.

Всі стають у колесо, одна йде до середини.

Всі: Надіхав жовнер з зеленого гаю,
Та питає сі по всім сиді я за своїм Галев.
Я тобі, Галю, поли внору.

Одна: Ой внори, жовняроньку, я мужа ни маю.

Всі, співають як висше і кажуть: Я тобі, Галю, поли засію, заво-
лочу, вижну, копн поскладаю, збіжи повожу, в стирги поскладаю, збіжи
помолочу, вишлинкую, змелю, в пецю розпалю, хліба напичу, хату замиту,
ліжко постелю.

Та, що в середині, відповідає як висше:

Ой засій, заволочи, вижни і т. д. — я мужа ни маю.

В кінці всі співають:

Надїхав жовнер з зеленого гаю,
Та питає сі по всїм силі я за своїм Галев.
Я з тобов, Галю, спати лягаю.

Одна: Ой ни дагай, жовнероньку, бо я мужа маю.

Всі: На щос ми водила, на щос ми дургла,
Та чомус ми ни сказала, що ти мужа наш?

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левицька.

17. Ч о р н у ш к а.

А.

Підеш замуж, донько,
Підеш замуж, любко,
Підеш замуж, чорнушенько,
Сивенька голубко.

Та за кого, мамко,
Та за кого, любко?
Та за кого, чорнушенько,
Сивенька голубко?

За дротаря, донько,
За дротаря, любко,
За дротаря, чорнушенько,
Сивенька голубко.

За дротаря не піду, не піду,
За дротарем не буду, не буду.
Ой за ним би рано встати,
Треба дроти натегати,
Я молода хочу спати.

Підеш замуж, донько,
Підеш замуж, любко... і т. д.

Та за кого, мамко,
Та за кого, любко... і т. д.

За свинаря, донько,
За свинаря, любко... і т. д.

За свинаря не піду, не піду,
За свинарем не буду, не буду;
Бо за ним би рано встати,
Треба свині виправляти,
Я молода хочу спати.

Підеш замуж, донько,
Підеш замуж, любко... і т. д.

Та за кого, мамко,
Та за кого, любко? і т. д.

Та за майстра, донько,
Та за майстра, любко... і т. д.

Я за майстра не піду́, не піду́,
Я за майстром не буду́, не буду́;
Ой за ним би рано встати,
Треба тріски замітати,
Я молода хочу спати.

Підеш замуж, донько,
Підеш замуж, любко, і т. д.

Та за кого, мамко,
Та за кого, любко? і т. д.

Та за шевця, донько,
Та за шевця, любко, і т. д.

Я за шевця не піду, не піду,

Я за шевцем не буду, не буду;
 За шевцем би рано встати,
 Треба шкіру натегати,
 Я молода хочу спати.

Підеш замуж, донько,
 Підеш замуж, любко... і т. д.

Та за кого, мамко,
 Та за кого, любко,
 Та за кого, чорнушенько,

Сивенька голубко!

За музику, донько,
 За музику, любко,
 За музику, чорнушенько,
 Сивенька голубко!

За музику я піду, я піду,
 За музиков я буду, я буду;
 Бо музика буде грати,
 А я буду танцювати.

Зап. у Жураках, Богородчан. пов. 1904 р. Богд. Заклинський.

В.

Одні дівчата побравшись за руки творять кочило (колесо). В кочилї стоїть 3 до 5 дівчат. Співають стоячи на місци на переміну.

Колесо: Ой ті чірнушко душко
 Встаньже нам ранісенько,
 Встаньже нам ранісенько,
 Вийй лічко білесенько.
 Прийшли-ж ті люди брати,
 Хотьїг ті замуж дати.

Дівч. в сер.: За ко́го, матіночко?
 За ко́го, ластівочко?

Колесо: За то́го й Циганна,
 За циганського сина.
 Там би, сінку, робити
 Тай чорненько ходити,
 Тай чорненько ходити,
 В селó сэрпи носити.

В середині: Не підú, матіночко,
 Не підú, ластівочко.

Колесо: Ой ті чірнушко-душко,
 Встань-же нам рапéсенько,
 Встань-же нам ранісенько,
 Вийй лічко білесенько.
 Прийшли ж ті люди брати,
 Хотьїг ті замуж дати.

В середині: За ко́го-й, матіночко?
 За ко́го-й, ластівочко?

Колесо: За то́го й Полячина,
 Та за польського сина.
 Не мéш, сінку, робити,
 Лиш біленько ходити,
 Лиш біленько ходити,
 Парасольку носити.

В серед.: Не піду й матіночко,
 Не піду й ластівочко.

Колесо: Ой ти чéрнушко-душко,
 Встань-же нам рапéсенько,
 Встань-же нам ранісенько,
 Вийй лічко білесенько.
 Прийшли-ж ті люди брати,
 Хотьїг ті замуж дати.

В серед.: За ко́го й матіночко?
 За ко́го й ластівочко?

Колесо: За то́го й Жидівина,
 За жидівського сина.
 Не мéш, сінку, робити,
 Лиш чорненько ходити.

Лиш чорненько ходити,
В горшкú вáтру носити.
або: Лиш в пернах лежбити.

В серед.: Не підú, матіночко,
Не підú ластівочко.

Колесо: Ой ти чврнушкó-душко,
Встань-же нам ранéсенько,
Встань-же нам ранéсенько,
Вийй лiчко билéсенько.
Прийшли-ж тi люди брати,
Хотьiт тi замуж дати.

Зап. у Печенiжинi, Iв. Чупреi, 1900 р.

В серед.: За кóго-й матiночко?
За кóго-й ластiвочко?

Колесо: За тóго Русáлина,
Та за рúського сина.
Там-би, синку, робити,
Тай билéнько ходити.
Тай билéнько ходити,
В полé їсти носити,
В полé їсти носити,
З грабéлками ходити.

В серед.: Ой підú, матіночко,
Ой підú, ластівочко.

В.

Чернушко, душко,
Вставай раненько,
Вшивай личенько.
Хотет тi люди взяти,
Хотет тi замуж дати.
За кого, матусенько,
За кого, ластівойко?

Ой за шевчика,
Моя доненько.
Ой не підú, матусенько,
Не підú, ластівойко.
Бо за шевченьком пізно лігати,
Рано вставати,
Дратву сукати.

Не підú, матусенько,
Не підú, ластівойко.

Чернушко, душко,
Вставай раненько,
Вшивай личенько,
Хотет тi люди взяти,
Хотет тi замуж дати.

За кого, матусенько,
За кого, ластівойко?

Зап. у Батятичах, 1884 р. I. Коцк.

Ой за Жидина, моя доненько.

Не підú, матусенько,
Не підú, ластівойко.
Бо за Жидиком пізно лігати,
Рано вставати,
Сабашувати.

Не підú, матусенько,
Не підú, ластівойко.

Чернушко, душко,
Вставай раненько,
Вшивай личенько.
Хотет тi люди взяти,
Хотет тi замуж дати.

За кого, матусейко,
За кого, ластівойко?

За паниче, моя донейко.

Ой підú, матусенько,
Ой підú, ластівойко.
З паниченьком панувати,
Спацерувати.

Ой підú, матусенько,
Ой підú, ластівойко.

Г.

Душко чернушко,
Ставай раненько,
Мий ся, чеши ся,
Гарно вбери ся,
Хочуть ті люде взяти,
А ми ті хочем дати.

За кого, мамцю,
За кого, мамусенько,
Сивая завуленько?
За діда, любцю,
За діда, доньцю,

Далі сватають її за хлопа, але вона не йде, бо:

За хлопом треба рано вставати,
Обід варити
І серпи рихтувати,
В поле сі забирати.
Я сі того не вчила,
Щобим того робила.

За дїхтяра, бо:

За дїхтяра треба рано вставати,
Бочки вивзати,
Деготь зливати
І в село вандрувати.

За горшкодрая, бо:

За горшкодраєм
Треба рано вставати,
Решета збирати,
Ще й дріт звивати
І з дому виправляти,
Най йде горшки латати.

Зап. у Товстенькім, Гусятин. пов. 1898 р., М. Будка.

За діда, допусенько,
Сивая завуленько.

Не піду, мамцю,
Не піду, любцю,
Не піду, мамусенько,
Сивая завуленько.

За дідом треба рано вставати,
Торби латати
І в село вандрувати.
Я сі того не вчила,
Щобим того робила.

За Цигана, бо:

За Циганом треба
Рано вставати,
Дрова рубати
І вугля палити
І вогні бити.

За попа:

Ой піду, мамцю,
Ой піду, любцю,
Ой піду, мамусенько,
Сивая завуленько.

За попом треба
Пізно вставати,
Каву рихтувати,
До церкви виправляти.
Я сі того навчила,
Буду того робила.

Д.

Всі стають у колесо, тримаючи ся за руки, одна йде до середини.
Всі співають:

Чернушко, душко,
Вставай раненько,
Мий сі біленько,

Втри сі сіренько,
Хотет те люди брати,
Ми те хочемо дати.

Одна: За кого, матусенько,
За кого, голубонько?

Всі: За кошіяра,
З такого села,
Чи підеш, голубонько,
Чи підеш, ластівонько?

Одна: Не піду, матусенько,
Не піду, голубонько,
Бо за кошіяром
Тра рано встати,
Вінки вязати.
Не піду, матусенько,
Не піду, голубонько.

Далі співають, як висше, тільки питають, чи піде за лупія, назяра, онучара; а вона все відповідає, що не піде, бо за лупієм тра рано встати, шкіри сушити, за назяром назь зливати, за онучаром онучі скла-дати. Аж як запитають, чи піде за злодія, то вона відповідає:

Ой піду, матусенько,
Ой піду, голубонько.
Бо злодій піде,
Гроші украде,

Мені принесе.
Ой піду, матусенько,
Ой піду, ластівонько.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левинька.

Е.

Ходять усі в колесі і разом співають:

Чорнушко душко,
Встань си равейко,
Вий ся краснейко;
Хотят тя люди взяти,
Ми тя назмо дати.

За кого, мамунейку,
За кого, завулейку?

Прислав ти ся,
Я боднарський син.

Не піду, мамунейку,
Не піду, завулейку.
За боднарским сином тяжко робити,
Бо він ни скаже обручі бити.
Не пійду, мамунейку,
Не пійду, завулейку.

І знов зачинають від „Чорнушко... до „прислав ти ся столярський, шевський, кравецький, решітницький, а в кінці „злодійський син“. На те відповідають: „За столярским сином тяжко робити, бо він ни скаже дошки носити“; „за шевским сином пратву сукати“; „за решітницьким (грейти¹⁾ носити“; за ксьондзівским — ключі носити; за дідівским — торби носити; аж виходить за злодійського сина:

¹⁾ Грейт — се кусень дерева соснового, з відземка, з якого друкть луби, стружуть, щоби були тонші, загинають у затоку і шпивають кінці; на таким лубі плетуть з клинових або яворових лок дно решета.

Бо за злодійским сином
Легко робити,
Бо я си буду в дома сидіти;
Комору видунят,

Зап. у Наконечніи, Яворів. пов. Ст. Сапрун.

Коралі купит.
Ой піду я, мамунейку,
Ой піду я, ваулейку.

Ж.

Чорнушко, душко,
Ставай раненько,
Мий си личенько,
І розчеси ся,
Красно вбери ся,
Хотять ті люди взяти,
Хотять ті замуж дати.

За кого, мамуненько,
За кого, матусенько?

Ой за господаря,
За його сина.

Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько,
Бо господар скаже
Мені рано встати,
Обід зварити,
Йти в поле жати.
Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько.

Чорнушко, душко,
Ставай раненько,
Мий си личенько,
І розчеси ся,
Красно вбери ся,
Хотять ті люди взяти,
Хотять ті замуж дати.

За кого, мамуненько,
За кого, матусенько?

За шевчика,
За молодого,

За хорошого.

Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько.
Бо шевчик скаже
Раненько встати,
Обід зварити,
Дратву сукати.
Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько.

Чорнушко, душко,
Ставай раненько,
Мий си личенько,
І розчеси ся,
Красно вбери ся,
Хотять ті люди взяти,
Хотять ті замуж дати¹⁾).

За кого, мамуненько,
За кого, матусенько?

Ой за ткачика,
За молодого,
За хорошого.

Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько.
Бо ткачик скаже
Раненько встати,
Обід зварити,
Цівки сукати.
Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько.

Чорнушко, душко і т. д.

¹⁾ Сей рефрен повтаряє ся.

За кого, мамуненько,
За кого, матусенько?

Ой за дька,
За молодого,
За хорошого.

Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько.
Бо дячок скаже
Раненько встати,
Обід зварити,
Книжки читати.
Не піду, мамуненько,
Не піду, матусенько.

Чорнушко, дупко і т. д.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

За кого, мамупенько,
За кого, матусенько?

Ой за мельника,
За молодого,
За хорошого.

Ой піду, мамуненько,
Ой піду, матусенько.
За сонце ляжу,
За сонце встану,
Прийду до млина,
Мисрку застану.
Ой піду, мамуненько,
Ой піду, матусенько.

З.

Моя доненько,
Вставай раненько,
Мий ся, чеши ся,
Замуж бери ся.

За кого, за кого, матіночко,
За кого, за кого, ластівочко?

За бодяра, донечко моя.
Не піду, не піду, матіночко,
Не піду, не піду, ластівочко;
Бо боднар теше,
За люди бреше.

Дальше повтарається те саме, тільки змінюють ся назви ремісників :

За ткача, донечко моя.

Бо ткач ткає, та нічо не дбає.

За коваля, донечко моя.

Бо коваль кує, чоботи псує.

За кушнера, донечко моя.

Бо кушнір часом та смердит квасом.

За шевця, донечко моя.

Бо швець за стінов та смердит смолом.

За хлібороба, донечко моя.

Бо хлібороб оре, сіє, та чогось ся сподіє.

Зап. М. Левицький, 1892 р. в Борщів. пов.

I.

Чорнушко, душко, вставай раненько,
Мий сі, чеши сі, плети сі дрібненько.
Схочемо ті замуж дати,
Схоче тебе люди ввяти.

Та за кого, матінонько,
Та за кого, ластівонько ?

За Жядовище, за ск...ого сина.

Ой не піду, матінонько,
Ой не піду, ластівонько !

Подібно відповідає на сватську за „крільовище, назерище, деко-
вище“ ; аж коли співають : „За хлопвище, за доброго сина“, відповідає :

Піду, піду, матінонько,
Піду, піду, ластівонько !

Зап. у Підберізях, Львів. пов. 1871 р. Мих. Цар.

K.

Вийду я на гороньку,
Кличут мене до домоньку.
А чого, мамуненько ?
А чого, зазуленько ?

Маш гості, донуненько,
Маш гості, зазуленько.

Повтаряє ся зі зміною „столяра“ на „шевця, коваля“ і т. д.,
а в кінці на „соляра“ :

Соляра, донуненько,
Соляра, зазуленько.
Ото мій муж, мамуненько,

Зап. у Корчмині коло Угнова.

А якії, мамуненько,
А якії, зазуленько ?
Столяра, донуненько,
Столяра, зазуленько.

Не мій муж, мамуненько,
Не мій муж, зазуленько.

Ото мій муж, зазуленько.
Соляр піде з солю, з солю,
Я з хлопцями на сваволу.

L.

Донько, Маланко моя,
Я тебе замуж видам.
А за кого, мамуненько,
А за кого, зазуленько ?

Зап. у Корчмині коло Угнова.

За шевця, донунейко,
За шевця, зазудейко.
А з шевця тільки яску,
Що тягне шкіру в пилку.

М.

Чернушко, душко,
Ставай раненько,
Вшивай личенько,
Вий сє, чиши сє,
Красно збери сє.
Хотять тебе люди взяти,
Ми тя хочим замуж дати.

Ой за кого, мамуненько,
Ой за кого, ластівонько?
За тогó, того діда старого.

Ой не піду, мамуненько,
Ой не піду, ластівонько:
За дідом старим
Тре рано стати,
Торби латати.

Глецава, пов. Теробовля, зап. О. Стечинил.

Чернушко, душко, і т. д.
За тогó, того Жида старого.

Ой не піду, і т. д.
За Жидом старим
Тре рано стати,
Пейса чесати.

Чернушко, душко, і т. д.
За тогó, того коваля молодого.

Ой вже піду, мамуненько,
Ой вже піду, ластівонько:
Коваль молодий,
Вдарить молотом,
Сипить¹⁾ золотом.

Н.

Чернушко, душко,
Вставай раненько,
Мий ся, чеши ся,
Замуж бери ся.
За кого, матінонько,
За кого, ластівонько?

Чи за шевчика,
За молодого?

Не піду, матінонько,
Не піду, ластівонько:
Бо швец за стівною
Смердит смолою.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Чи за кушпіра,
За молодого?
Не піду, матінонько,
Не піду, ластівонько:
Бо кушпір часом
Смердит квасом.

Чи за ткачика,
За молодого?

Не піду, матінонько,
Не піду, ластівонько:
Бо ткач все ткає,
Сам ніц не має.

О.

Мариноньку, серденько,
Ставай завше раненько,
Вшивай біле личенько;

Хотят тя люди взяти,
Ми тебе хочим дати.
За кого, мамуненько?

¹⁾ Сипле.

За того, донуленько.
 За Цигана, мамуленько?
 За Цигана, донуленько.
 За Цигана не піду,

Сухостав, пов. Гусятии, зап. А. Свергун.

Я Цигана не люблю.
 Я сі того не вчила,
 Щобим щітки робила,
 Али я сі того вчила,
 Щобим в поли робила.

П.

Ой душко, душко,
 Вставай ранушко,
 Мий сі, чеши сі,
 Замуж бери сі.
 Хотят ті люди взяти,
 Ми тебе хочим дати.

За кого матіночко,
 За кого, ласьцівочко?

Дрогобич.

За школярина,
 За доброго сина,
 Легко робити,
 Красно ходити.
 Ци підеш, дитиночко,
 Ци підеш, ласьцівочко?

Йди сама, матіночко,
 Йди сама, ласьцівочко.

У варіанті, зап. М. Підгірний в Охришівцях, Збарзького пов.,
 є тільки питання для дівчини, чи піде замуж, а нема її відповідий.

Р.

Чорнушко, душко,
 Вставай ранейко,
 Вмивай личейко,
 Хотят тя люди взяти,
 Хотят тя замуж дати.

За кого, матіночко,
 За кого, ластівойко?

За поповина, за его сина.
 Ци підеш ти, дівойко,
 Ци підеш, ластівойко?

Вой за попойка рано вставати,
 Проскурки печи,
 Руки попечи.
 Ни піду, матіночко,
 Ни піду, ластівойко.

Чорнушко, душко, і т. д.

За кого, ластівойко?

Та за Цигана, за его сина,
 [і т. д.]

Вой у Цигана лиха година,
 Рапо вставати,
 Йти вапдрувати.
 Ни піду, матіночко, і т. д.

Чорнушко, душко, і т. д.

За кого, ластівойко?

Вой за дрітаря, за его сина,
 [і т. д.]

Вой за дрітаря, за его сина,
 Рапо вставати,
 Дроти палити.
 Ни піду, матіночко, і т. д.

Чорнушко, душко, і т. д.

За кого, ластівойко?

Вой за шевчика, за его сина, і т. д.

Вой за шевчика

Рано вставати,

Дратви крутити.

Ни піду, матінойко, і т. д.

Чорнушко, душко, і т. д.

За кого, ластівойко?

Вой за жибрака, за его сина, і т. д.

Вой за жибрака

Рано вставати,

Зап. 1908 р. у Стрільбичах, Старосамб. пов. С. Малецький.

Паралелі: *Ż. Pauli, Pieśni ludu rus.*, т. I, ст. 22, ч. 8. — *И. Дозинський, Галагавка (Зоря гал. яко альбумъ)*, ст. 515, ч. 5. — *И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбумъ)*, ст. 516—517, ч. 1. — *A. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3)*, ст. 52—53, ч. 4. — *Я. Головацкій, Народи. пѣсни, т. II*, ст. 687—688, ч. 1. — *Тамже, т. III, 2*, ст. 168, ч. 8. — *Тамже, ст. 179, ч. 4.* — *Тамже, ст. 182—183, ч. 9 і 184—186, ч. 11.* — *И. Галька, Народ. звичаї и обряды, I*, ст. 109—111, ч. 1. — *O. Kolberg, Pokucie, I*, ст. 182—183, ч. 36 (88). — *Ів. Колесса, Гал. руські народ. пісні (Етн. Збірник, XI)*, ст. 30, ч. 10. — *Правда, 1895*, ст. 210—211, ч. 5. — *Правда, 1893*, ст. 375—376, ч. 3. — *Зоря, 1881*, ст. 115. — *B. Sokalski, Powiat Sokalski*, ст. 231.

18. С о с о н к а.

Дівчата стоять і тримають ся за руки, хитаючи ними то в один, то у другий бік. При тім співають:

І хор: А на горі сосонка сніжала,

А під нею дівчина стояла.

А просида щире Бога тай вітце:

Не дай же мні, мій таточку, за вдівця.

ІІ хор (виша мелодія): А ти синку привикай, привикай,

Я в віконце утікай, утікай.

А лихо му утече, утече,

Коли ловит за плече, за плече.

O. Kolberg, Pokucie, I, ст. 180—181, ч. 33 (85).

19. Хлопець не має охоти йти до дівчини.

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш?
Знать ти сорочки не маєш?

Ой маю я, маю дві,
Біленькі вобидві,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш?
Знать ти споднів не маєш?

Ой маю я сподні, маю двоє,
Біленькі вобидвоє,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш?
Знать ти шевки не маєш?

Ой маю я, маю дві,
Чорпенські вобидві,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш?
Знать ти чобіт не маєш?

Маю пару, маю двоє,
Глянцовані вобидвоє,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать ти свити не маєш?

Маю свиту, маю дві,
Сивенькі вобидві,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать ти камізелки не маєш?

Маю камізелку, маю дві,
Чорненські вобидві,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать ти пояса не маєш?

Маю я пояс, маю два,
Шморгатії вобидва,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать ти хустки не маєш?

Маю хустку, маю дві,
Шальонові вобидві,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Чом, чом, миленький,
Чорнобривенький,
Чом ти в мене не буваєш,
Знать ти перстєї не маєш?

Маю перстєнь, маю два,
Срібненські вобидва,
Но не маю охотоньки,
Та до тебе сиротоньки!

Ідентичний варіант записав також Мнх. Підгірний в Охримівцях, Збаразького повіта і Ів. Савицький, в Ушви, Золочів. пов., 1904 р. В остатнім варіанті питає дівчина хлопця в кінці, може він не має грошей. На те він відповідає:

Маю, маю, маю гроші,
Но дівчата не хороші,
Тай не маю охотоньки,
Я до тебе сиротоньки.

Ф. Колесса записав у Рождалові лише один куплет із сеї гаївки.

Паралелі: Ż. Pauli, Pieśni ludu rusk., т. I, ст. 28—29, ч. 16.— Я. Головацький, Народн. пѣсни, т. III, 2, ст. 174—175, ч. 16. — Zbiór wiadom. do antrop. kraj, т. VII, 3, ст. 132, ч. 3. — Lud, VI, ст. 165, ч. 8.

20. Жених.

А.

Дівчата стають у колесо і тримають ся за руки, а одна в середині представляє парубка на ожененю. Зачинають усі разом співати:

Ой підуж бо я аж до Люблина,
По холодочку в літі, по студененькій росі¹⁾.
Аж до Люблина дівку любити!

Тепер дівчина-парубок вибирає собі з колеса тестя, свекроху і т. д. і співає (а рондо по кожній стрічці повтаряє приспів):

Воттото буде та мій тестенько!
Воттото буде моя свекронька!
Воттото буде мій рідний братенько!
Воттото буде моя сестронька!
А воттото буде моя миленька!

Тепер усі разом:

Дівкум си влюбив,
Тестям си найшов!
По холодочку в літі, по студененькій росі!

Оженившись починає жених вигадувати (рондо знов повтаряє по кожній стрічці приспів):

¹⁾ Приспів повторяєть ся по кожній стрічці.

Ой ти, батеньку, горівки возьми,
 А ти, матінко, колачі печи,
 А ти, братчику, пива наварь,
 А ти, сестронько, хустовьки перь,
 А ти, миленька, зі мною ходи!

Далі жених сварить на рідню і накивує кудаками:

Тобі, батеньку, воттото буде!
 Тобі, матінко, (братчику, сестронько) воттото буде!
 А ти, миленька, ходи зі мною!

Дівчата в ронда випускають молоду жениха наслідком його погроз рідні, а він лякаючись утратити її, починає всіх перепрошувати, по чім кінчить ся забава!

Ой ти, батеньку (матінко, братчику, сестронько) та не гнівай ся,
 Я вчора п'яний був та не тямив ся!

И. Галька, Гаївки (Зоря галиц. яко альбумъ). Ст. 520—521, ч. 8.

В.

Ой поїду я аж до Любрина,
 По холодочку в лісі, по студененькій росі¹⁾.
 Аж там в Любрині гаразд дівчині;
 Буду глядіти батенька собі,
 Аж там в Любрині батенько шиї;
 Буду глядіти мамунці собі,
 Аж там в Любрині мамунця шеві.

Зап. М. Підгірний в Охримівцях, пов. Збараж.

В.

Ой підуж я аж до Любрина.
 Дівки любити, щастє шукати.
 А ти, батеньку, пива наточи,
 А ти, матінко, хліба напечи,
 А ти, сестричко, сорочечку вшиї,
 А ти, братчику, коника съодлай.
 Тобі, батеньку, фіга за того,
 Тобі, матінко, фіга за того,
 Тобі, сестричко, фіга за того,

¹⁾ Повторяєть ся по кожній стрічці.

Тобі, братчику, фіга за того.

А ти, миленька, ходи зо мною,

Що холодочку летім, по студененці росі.

Глещава, пов. Теробовля, зап. О. Стечишин.

Г.

Ото буде мій батенько,
По холодовнюку в лісі,
По студененці в росі¹⁾.
Ото буде моя матінка,
Ото буде мій братенько,
Ото буде моя сестроцька,
Ото буде мій миленький.
Прошуж я батенька
Дровец нарубати;

Прошуж я матінки
Бо я хлібець спечи;
Прошуж я братенька,
Чобітки зробити;
Прошуж я сестроцьки,
Сорочечку вшити;
Прошуж я милого,
Квіточки купити;

Щож то за батенько я дрівці спаливши?
Щож то за матінка, бо я хлібець зівши?
Щож то за братенько, чобітки сходивши?
Щож то за сестроцька, сорочку сходивши?
Щож то за миленький, квіточки вищивши?

Ти, батеньку, не гнівай сі,	Напила сі, здуміла сі;
Напила сі, здуміла сі;	Ти, сестроцько, не гнівай сі,
Ти, матінко, не гнівай сі,	Напила сі, здуміла сі;
Напила сі, здуміла сі;	Ти, миленький, не гнівай сі,
Ти, братеньку, не гнівай сі,	Напила сі, здуміла сі.

Зап. у Вовкові, Перемишлян. пов. М. Боднар.

Паралелі: А. Wanke, *Hałahiwki* (*Zbiór wiadom.*, т. XIII, 3), ст. 46—47, ч. 11. — Я. Головацкій, *Народн. пѣсни*, т. II, ст. 184—185, ч. 8. — Тамже, ст. 692—694, ч. 8. — И. Галька, *Народ. звичаї и обряды*, I, ст. 118—133, ч. 8. — Правда, 1868, ст. 240, ч. 1. — Б. Гринченко, *Етногр. Матеріалы*, т. III, ст. 113, ч. 216.

21. Королівна не рівня парубкови.

Там на горі, горойці,
Райсков деревце:
Я у тебе, мій батейку,
Не вженив сі ще.

Вожени сі, синойку,
Бери в крілі донейку!
Як крілева донейка,
То не моя рівненка!

Зап. у Батятичах, 1884 р. І. Коцик.

¹⁾ Сей приспів потворяєть ся по кожній стрічці.

22. С в а х и.

А.

Всі стають у колесо, одна йде до середини.

Всі: Прийдь, кумцю, прийдь,	Одна: Я ни прийду,
Прийдь, любцю, прийдь!	Жаль ни можу,
Оден вуж пичений,	Як ес сина научила,
Другий вуж варений,	Мою-с доньку зволочила,
Прийдь, кумцю, прийдь!	Їж си сама!

Всі просять куму, як висше, на вареного і печеного шура, потім на миш, бузька, хомяка, жабу і т. д. Та, що в середині, відповідає як висше.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левицька.

Б.

Прийдь, свашко, прийдь!	Ніт, не прийду!
Єдно яйце печенєє,	І звари си і спичи си,
А другєє варенєє,	Перед сина положи си!
Прийдь, свашко, прийдь!	Ніт, не прийду!

Подібно зачинає ся другий раз, але в другій строфці ністо яйця приходить инша страва свячена; коли дівчатам стане вже досить вичисляти страви, тоді ністо слів: „Перед сина положи си“ кладуть: „Єдна другу погости си“ і на тім кінчать.

Дрогобач.

Варіант О. Роздольського в Саджави, Богородч. пов. — се лишє відривок, який ось як виглядає:

Ой на паску печеною,	Ньїт, не піду!
А другою вареною,	Мати сина лихо ўчила,
Прийдь, свашко, прийдь!	Мое дитєа зволочила —
	Ньїт, не піду!

В.

1. Прийди душко! прийди свашко!	7. Злес си сина научила,
2. Одна курка вареная,	8. Мою доньку зволочила,
3. Друга курка печеная,	9. Суко стара,
4. Прийди душко, прийди свашко!	10. Їдж си сама!
5. Ой не прийду,	11. Ой не прийду,
6. Ніц не хочу!	12. Ніц не хочу,

13. Бо твій син молотив,	18. Ніц не хочу!
14. На капиці вуши бив,	19. Твоя дочка хліб садила,
15. Суко стара,	20. На лопаті вуши била!
16. Їдж си сама!	21. Суко стара,
17. Ой не прийду,	22. Їцж си сама!

Зап. Ів. Дяторовський в Городниці, Гусятин. пов.

Мир. Капій зап. у Костільниках, Буцацького пов., 1904 р., від-ривок сеї гаївки, що зачинаєть ся так:

Ой пушу я клин в моста,
Приїдь, приїдь, свашко в гості!

Потім ідуть стр. 5—10 і 19—22.

Г.

Вийдь, сваню, вийдь,	Свогось сина не навчпла,
Вийдь, душко, вийдь;	Мось дитя звівечила,
Єдна курка вареная,	Сваню моя,
А другая печепая!	Їцж то сама!

Ніц не хочу і не вийду,

Зап. у Корчмині коло Угнова.

Д.

Przyjdź, swaszko, przyjdź,	Я не піду,
Przyjdź, duszko, przyjdź!	Ніц не хочу,
Єдно паце печепе,	Синась мені зволочила,
Друге паце варене,	Дочки-сь собі не навчила,
Przyjdź, swaszko, przyjdź,	Їдж си сама,
Przyjdź, duszko, przyjdź!	Суко стара!

Так повтаряє ся дальше зі зміною в 3 і 4 рядку: гуска, качка, курка, вошка, гнида і т. д. В другій часті приходять і інші варіанти, як:

Твоя дочка ледашеця,
Стане рано, обіщат ся!

Або з другої сторони:

А твій син Гарасня,
На порові молотив,
На капиці ¹⁾ воші бив!

Зап. Микола Бунт, у Козівці, Тернопіль. пов. 1907 р.

¹⁾ Капиця — вязане при ціпови.

E.

- 1 Сваха: Ото твоя дочка тай неробітничка;
 Сваю — сваненько!
 Пішла до гусий,
 Гусак ї покусав;
 Ой стид, свашко, стид!
- 2 Сваха: Я ї научала,
 Вона не слухала;
 Ой стид, донько, стид!
- 1 Сваха: Ото твоя дочка тай неробітничка,
 Сваю — сваненько!
 Пішла до вовец,
 Поколов ї баранец;
 Ой стид, свашко, стид!
- 2 Сваха: Я ї научала,
 Вона не слухала;
 Ой стид, донько; стид! ¹⁾
- 1 Сваха: Ото твоя дочка тай неробітничка,
 Сваю — сваненько!
 Пішла до коров,
 Бугай її поколов!
 Ой стид, свашко, стид!
- 2 Сваха: ¹⁾ Idem. (Повторенє, як висше).
- 1 Сваха: Ото твоя дочка тай неробітничка,
 Сваю — сваненько!
 А ложки під лавов,
 Заросли муравов;
 Ой стид, свашко, стид!
- 2 Сваха: ¹⁾ Idem.
- 1 Сваха: Ото твоя дочка тай неробітничка,
 Сваю — сваненько!
 Ой як хліб місила,
 Діжу видусила;
 Ой стид, свашко, стид!
- 2 Сваха: Idem; розсерджена:
 А твій син молотив,
 На щипні вуши бив;
 Ой стид, свашко, стид!

1 Сваха: Твоя донька хліб саджи-
На лопаті вуши біла, [ла,
Ой стид, свашко, стид!
Ходзь, свашко, ходзь,
Ходзь, душко, ходзь!
Їдна миш варена,
А друга печена,
Ходзь, свашко, ходзь!

2 Сваха: Я не піду,
Ніц не хочу,
Свого-с сина не навчила,
Мою доньку avvolчила,
Їдж си сама, суко стара! ¹⁾

1 Сваха: Ходзь, свашко, ходзь,
Ходзь, душко, ходзь!
Їден щур варений,
А другий печений,
Ходзь, свашко, ходзь!

2 Сваха: ¹⁾ Idem.

Зап. у Вовкові, Перемишлян. пов. 1908 р. Мих. Боднар.

Сю гаївку співають у Вовкові як додаток до „Зельяна“. Так само у Товстенькім, Гусатин. пов., де її зап. 1898 р. М Будка у значно екороченім варіанті, в яким закінчене таке:

А твій син гречку віяв,
На стодолі вуши сіяв,
Суко стара,
Вчи си сама!

Ж.

Ой свань, свань, та сваневьку,
Та твоя дочка неробітничка;
Та пішла до коров,
Її бугай поколов!
Ой свань, свань, та сваненьку,
Та твоя дочка неробітничка;

Та пішла до коней,
Її кінв укусив.
Ой свань, свань, та свануеньку,
Та твоя дочка неробітничка;
Та пішла до овец,
Потовк її баранец.

Зап. Кирило Трильовський в Підлісью.

Паралелі: Ž. Pauli, Pieśni ludu rusk., т. I, ст. 27—28, ч. 15. — Я. Головацькій, Народн. пѣсни, т. III, 2, ст. 173, ч. 15. — О. Kolberg,

Рокісє, I, ст. 169—170, ч. 70. — Ів. Колєсса, Гал. руські народні піснї (Етн. Збірник, XI), ст. 25—26, ч. 3. — Правда, 1895, ст. 286—287, ч. 23. — В. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 228—229. — Тамже, ст. 232. — Шейковскій, Бытъ Подолянъ, I, ст. 33. — П. Чубинскій, Труды, т. II, ст. 78—79, ч. 17.

23. Жінка на торзі.

А.

Дівки стають у колесо, а одна сїдає на земли посеред них; її звуть усі „жоною“. Дві дівки беруть по патячкови, ходять берегом колеса і співають:

Ми були ви, люди добрі,
На торгу, на торгу?
Не видїли мої жони
Де в дому, де в дому?

Гурт дівчат відповідає:

Коло жони стоїмо, стоїмо,
Тобі жони не дамо, не дамо.

Дві: Ой я коний нажину, нажину,
Свою жону викупу, викупу.

Усі: Ой ми конї продамо, продамо,
Тобі жону не дамо, не дамо.

Ті дві вичисляють дальше: „Ой я волів нажену, коров, гусей, овець, качок, курий“, а гурт відповідає:

Ой ми воли, [корови, вівці, гуси,
качки, кури] продамо, продамо,
Тобі жону не дамо, не дамо.

На кінци дві:

Ой я пива накуру, накуру,
Свою жону викупу, викупу.

Всі: Ой ми пиво віпємо, віпємо,
Тобі жону не дамо, не дамо.

Тогди ті дві бють „жону“ прутиками, сміють ся тай розбігають ся.

Зап. у Видинові, Снятин. пов. 1889 р. Василь Равлюк.

галічки.

Із сими варіантом ідентичний із Устя над Черемошем, записаний невідомо ким. За те варіант, записаний Дн. Шичуком у Сапогові, Борщ. пов., представляє компіляцію видинівського варіанта з яворівським, при тім попсовану так, що не наводжу в неї виїмків.

Б.

Хто бував, хто видав
Нашу жону на тораї?
„А ми в пейов бували,
Самисно і сговали“.
Ми засьціжок накупи,
Свою жону викупи.
„Ми засьціжки забирем,
А вам жони не дамо“.
Хто бував, хто видав
Нашу жону на тораї?
„А ми в пейов бували,
Самисно і сговали“.

Ми кожухів накупи,
Свою жону викупи.
„Ми кожухи забирем,
А вам жони не дамо“.
Хто бував, хто видав,
Нашу жону на тораї?
„А ми в пейов бували,
Самисно і сговали“.
А ми крайок накупи,
Свою жону викупи.
„А ми крайки забирем,
А вам жони не дамо“.

Сухостав, пов. Гусятин, зап. А. Свергун.

В.

Чоловік: „Ци булисте, люди добрі, на торгу,
Ци виділисте мою жону молоду?
Дівчата: Коло неї стоїмо, стоїмо,
Тобі вї не дамо, не дамо.
Чоловік: А я свої жононьці черевки купю,
А я свою жононьку із торгу викуню.
Дівчата: Черевки сходимо, сходимо,
Тобі жони не дамо, не дамо.
Чоловік: А я свої жононьці сорочину купю,
і т. д. як висше.

Дальше обіцяє чоловік купити жінці: спідничину, запасчину, спенцерицу, коралики; в кінци:

А я свої жононьці перстенину купю,
А я свою жононьку із торгу вікупю;
Перстенину на палець, на палець,
Тїкай, жоно, у танець, у танець.

Жоно втїкає і на тім кінчить ся гаївка.

Зап. М. Федюшка, в Войналові, Калуського пов., 1905 р.

У варіанті, зап. у Задарові, Бучацького пов. Ст. Підручниця, такий початок:

Коло міста ходжу,
Свої жони гляджу.
Ой панови, міщанови,
Ци нима там мої жони
На торві?

Хор: А ми жону видимо,
А ми жону не дамо.
Іди собі, мужу, гет!

Одна: Ой піду я по торгу, по торгу,
Купю жоні сорочку, сорочку.

Хор: Ми сорочку сходимо,
Тобі жони не дамо.
Іди собі, мужу, гет!

Далі так, як у войнилівським варіанті.

Г.

Дівчата стають у ронді, а одна ходить навколо ронда і співає:

Одна: Не видав, не слухав
Мої жони на торві?

Одна: А я вам яйце дам,
Свою жону викунлю.

Всі: А ми жону видимо,
Тобі її не дамо.

Всі: А ми яйце ізвімо,
Тобі жони не дамо.

Дальше замість яйця дають: паску, ковбасу, масло, сир, хрін, оцет — па викуп, а рондо відповідає: „А ми паску, ковбасу, масло, сир, хрін і т. д. ізвімо, тобі жони не дамо“. Відтак:

Одна: А я пива накуру,
Свою жону видуру.

Одна: Я візочок підточу,
Свою жону вифачу.

Всі: А ми пиво вицємо,
Тобі жони не дамо.

Всі: Ми візочок поломимо,
Тобі жони не дамо.

Одна: А я меду насичу,
Свою жону вифачу.

Одна: Я перстїнец підточу,
Свою жону вифачу.

Всі: А ми мід вицємо,
Тобі жони не дамо.

Всі: Ми перстїнец на палец,
Тобі жони ковалец.

Зап. у Підберізцях, Львів. пов., 1871 р. Мих. Цар.

Варіант із Івановець, Жидачів. пов., зап. Н. Левицькою, ідентичний з першою половиною сього варіанта (поки говорить ся про їду свяченого), другої половини (від слів: А я пива накуру) нема. Колесо дівчат стоїть тут на місці нерухомо. Одна дівчина ходить у середній колеса, друга в надвору; та, що в середній, представляє жінку, друга чоловіка; обі ходять із прутами і ударяють себе від часу до часу. Та, що поза колесом, співає на переміну з самим колесом; та, що в середній, мовчить увесь час.

Варіант із Григорова, Бучацького пов., зап. В. Гнатюком, 1889 р., ідентичний з івановецьким, лише в 5 стр. починаєть ся вичислюване свяченого від проскурки: А я вам проскурку дам; потім іде: паска, яйця, ковбаси, масло, сир, оцет, хрін.

Варіант із Сільця є відривком і в ньому вичисляють ся лише деякі предмети поживи.

Варіант О. Роздольського з Волі Великої, Жидачів. пов. сходять ся з варіантом М. Царя, стр. 1—8; відміни дрібні, переважно язикові.

Д.

Стоять усі спокійно в колесі, а одна в середній в патиком, коли тимчасом дві виші ходять наоколо колеса з патиками і співають:

Хто видав, хто слухав
Мою жону на торзі?

Всі: А ми єї видимо,
Але ми вам не дамо.

Дві: А я вам паски дам,
Свою жону викуплям.

Всі: А ми паску ізімо,
Тобі жони не дамо.

Дві: Хто видав, хто слухав
Мою жону на торзі?

Всі: А ми єї видимо,
Але ми вам не дамо.

Всі: А я вам яйця дам (свинини)
Свою жону викуплям. [і т. д.)

Дві: Я пироги наварю,
Свою жону висварю.

Всі: Ми пироги ізімо,
Тобі жони не дамо.

Дві: А я вам пива дам,
Свою жону викуплям.

або: А я пива наварю,
Свою жону видурю.

Всі: А ми пиво випємо,
Тобі жони не дамо.

Дві: Я колісце підточу,
Свою жону вифачу.

Всі: Ми колісце візьдемо,
Тобі жони не дамо.

Дві: А я вам перстень дам,
Свою жону викуплям.

Всі: Ми перстенець на палець,
Тобі жони кавалець.

При останній стрічці вихоплюють дівчину з середній і тішать ся нею.

Зап. у Наконечнім, Яворівського пов. Ст. Сапрун.

С. Малецький записав у Білччи Доліш. 1908 р. відривок сеї пісні і то у тім місци, де мова про пироги. Коли чоловікови не віддають жінки, він каже:

Ви пироги ізїсте,
Та си ради не дасте.

Дальше вставляють замість пирогів инші страви.

Е.

Дівчата вибирають із поміж себе 5 дівчат. Одна з них називає ся „жона“. Жона з двома иншими іде в середину колеса, яке творять усі дівчата і малі і великі. Другі дві дівчини ідуть поза колесо і співають до тих, що в середині, а тамті знов їм відповідають. Коли-ж співають „Я з кием зайду“, біжить одна з поза колеса в колесо і поза колесо з прутом за жоною, яка втікає, і бє її.

Чи не видалисте,
Чи не слухалисте
Мої жони на торгу?
А ми жоноу видимо,
Тобі жони не дамо.
Не хоч, жоно, до дому?
А ми хліба напечем,
Свою жоноу вифацем.
Ходи, жоно, до дому!
Ми хлібець твій я зімо,
Тобі жони не дамо.
Не хоч, жоно, до дому?
Ми стільчик підставим,
Свою жоноу відставим.
Ходи, жоно, до дому!
Ми стільчик спалимо,
Тобі жони не дамо.
Не хоч, жоно, до дому?
Ми каші наваримо,
Тобі жони не дамо.
Ходи, жоно, до дому!
Ми кашу я зімо,
Тобі жони не дамо.

Не хоч, жоно, до дому?
Ми пива наточим,
Свою жоноу вифацем.
Ходи, жоно, до дому!
Ми пиво випємо,
Тобі жони не дамо.
Не хоч, жоно, до дому?
Ми горівки накурим,
Свою жоноу видурим.
Ходи, жоно, до дому!
Ми горівку випємо,
Тобі жони не дамо.
Не хоч, жоно, до дому?
Чи не видалисте,
Чи не слухалисте
Мої жони на торгу?
Ми жоноу видимо,
Тобі жони не дамо.
Не хоч, жоно, до дому?
Ми перстенців пакуним,
Свою жоноу викупим.
Ходи, жоно, до дому!

Ми перстенці на палець,   Я в кійом зайлу,
Тобі жони кавалець.   Свою жону займу.
Не хоч, жопо, до дому?   Ходи, жопо, до дому!

В Речичапах, Городецького пов., зап. Іван Максимович.

Ж

Всі стають у колесо, одна в середину за жону, а дві ходять за ними і співають:

1. Ой ходжу я по торгу, по торгу,
2. Свої жони не виджу, не виджу.

Всі відповідають:

3. А ми єї видимо, видимо,
4. Коло неї стоїмо, стоїмо.

Одна: 5. А я бузька спечу, спечу,
6. Свою жону погощу, погощу.

Всі: 7. А ми бузька кнємо, кнємо,
8. Тобі жони не дамо, не дамо
9. І ще ті набємо, набємо.

Тепер дівчина ловить ту, що стоїть у середині. Потім кажуть: а я жабу, коня, ворону спечу і т. д.

Зап. у Пасічній, 1904 р. Ів. Савяк.

Варіант із Завою, зап. Ант. Глодинським, має такі відміни:

Стр. 4: Тобі її не дамо, не дамо.
Стр. 5—9: Я корову іспечу, іспечу,
Свою жону вікличу, вікличу.
Ми корову ізвімо, ізвімо,
Тобі жони не дамо, не дамо
І ще тебе вібємо, вібємо.

Дальше замість корови вичисляють інші звірята; колиж назвуть таке, якого не можна їсти (гадину, жабу), тоді хор замість „ізвімо“ каже „кнємо“.

Варіант О. Роздольського з Грабівця, Богородч. пов. має такі відміни: Стр. 2: Свеї пани. Стр. 4: Тобі її не дамо. Дальше йде така строфка:

Я вам волів нажену,
Свою пану викуплю.
Та ми воли спродамо,
Тобі пану не дамо.

3.

Хто видау, хто слихау	Друга коза пичена.
Мою жону на торыи, на торыи?	А ни єї видимо,
Продавала дві козы, дві козы:	Тобі жони ни дамо.
Єдна коза варена,	

Зап. 1909 р. в Озірні, Зборів. пов. О. Родольський.

Паралелі: *Ż. Pauli, Pieśni ludu rus.*, т. I, ст. 20—21, ч. 5. — *И. Галька, Гаўки (Зоря гал. яко альбумъ)*, ст. 521, ч. 8. — *A. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom.*, т. XIII, 3), ст. 47—48, ч. 11. — *Я. Головацкій, Народн. пѣсни*, т. II, ст. 187—188, ч. 10. — *Тамже*, т. III, 2, ст. 152—154, ч. 1. — *Тамже*, ст. 165—166, ч. 4. — *И. Галька, Народ. звичаи и обряды*, т. I, ст. 121—123, ч. 8. — *Z. Rokossowska, Przyczynek do etnogr. ludu rus. na Wołyniu (Zbiór wiad.*, XI, 3), ст. 165—166, ч. 1. — *O. Kolberg, Pokucie*, I, ст. 158—159, ч. 5 (57). — *Тамже*, ст. 168—169, ч. 19 (69). — *Тамже*, ст. 179—180, ч. 31 (83). — *Правда*, 1895, ст. 366, ч. 22. — *B. Sokalski, Powiat Sokalski*, ст. 223—224. — *Lud*, VI, ст. 166, ч. 11. — *Шейковскій, Бытъ Подолянъ*, ст. 31. — *П. Чубинскій, Труды*, III, ст. 68—71, ч. 13 (3 вар.). — *Б. Гринченко, Етногр. Матеріалы*, т. III, ст. 106—107, ч. 204.

24. Чому дідуць не женить ся?

А.

Ой чом ти, дідоўку, молод не женив сї?
 Ой! йой, йой, молод не женив сї.
 Анї не женив сї, анї підголив сї!
 Ой! йой, йой, анї підголив сї.

Старої не хочу, молода не піде,
 Ой! йой, йой, молода не піде.
 Хотьби она пішла, але ї не хочу,
 Ой! йой, йой, але ї не хочу.
 Бо ни не запалит, їстойки не зварит,
 Ой! йой, йой, їстойки не зварит.
 А хоть она зварит, та ни не поставит,
 Ой! йой, йой, та ни не поставит.
 А хоть ни поставит, то сама не сяде,
 Ой! йой, йой, то сама не сяде.
 А хоть сама сяде, то їсти не буде,
 Ой! йой, йой, то їсти не буде.

А хоть їсти буде, то ми не постелит,
 Ой! йой, йой, то ми не постелит.
 А хоть ми постелит, та спати не ляже,
 Ой! йой, йой, та спати не ляже.
 А хоть спати ляже, та ся не оберне,
 Ой! йой, йой, та ся не оберне.
 А хоть ся оберне, та ся не притулит,
 Ой! йой, йой, та ся не притулит.
 А хоть ся притулит, та не поцюлує,
 Ой! йой, йой, та не поцюлує.
 А хоть поцюлує, та на землю плює,
 Ой! йой, йой, та на землю плює.

А в тебе, дідище, смердячий пищище,
 Ой! йой, йой, смердячий пищище.
 Пищище смердячий і вочи котячі,
 Ой! йой, йой, і вочи котячі.
 Голова совяча, а борода псяча,
 Ой! йой, йой, а борода псяча.
 І борода псяча, руки медведячі,
 Ой! йой, йой, руки медведячі.

Ой та пішов старий та на ярмарчище,
 Ой! йой, йой, та на ярмарчище.
 Та купив си старий добре патчище,
 Ой! йой, йой, добре патчище.
 Як взяв старий молодую бити,
 Ой! йой, йой, молодую бити.
 Аж ся ввьяла молода просити,
 Ой! йой, йой, молода просити.

А в тебе, дідойку, губкі солодойкі,
 Ой! йой, йой, губкі солодойкі.
 Губи солодойкі, а вочи чорнейкі,
 Ой! йой, йой, а вочи чорнейкі.
 І вочи чорнейкі, личейко білейке,
 Ой! йой, йой, личейко білейке.
 Личейко білейке, ручейкі малейкі,
 Ой! йой, йой, ручейки малейкі.
 Ручейки малейкі, борода гладейка,
 Ой! йой, йой, борода гладейка.

Борода гладейка, голова сивейка,
Ой! йой, йой, голова сивейка.

Зап. в Наконечнім, Яворів. пов. Ст. Сапрун.

Б.

Ой ти, старий діду, чомуж сі не жениш,
Та ну, та ну, та ну ну,¹⁾ чомуж сі не жениш?
Старої не хочу, молода не піде.

А хоць вона піде, то не зварит їсти,
А хоць зварит їсти, то не скаже сісти.
А хоць скаже сісти, то сама не седи,
А хоць вона седи, то не буде їсти.
А хоць буде їсти, то не поцілує,
А хоць поцілує, то на землю плює!

А ти, старий, встав си з рини зуби,
Будеш видів, старий діде, дівка ті полюбит.
А ти, стара бабо, встав си срібні зуби,
Будеш виділа, стара бабо, хлопец ті полюбит.

Зап. у Вовкові, Перемишлян. пов. М. Боднар.

В.

1. Гей ти, старий діду,	14. То лишки ми не дасьць;
2. Чому сі ни жениш?	15. А хоць лишку ми дасьць,
Тану, тану, тапуно,	16. То сама ни сяди;
Чому сі ни жениш? ²⁾	17. А хоць сама сяди,
3. Старої ни хочу,	18. То їсти ни буди;
4. Молода ни піди.	19. А хоць їсти буди,
5. А хоць вона піди,	20. То ми ни постелит;
6. То ми ни вобійди;	21. А хоць і постелит,
7. А хоць ми вобійди,	22. То ми ни накрив;
8. То їсти ни зварит;	23. А хоць і накрив,
9. А хоць їсти зварит,	24. То сама ни ляжи;
10. То ми ни посолит;	25. А хоць сама ляжи,
11. А хоць і посолит,	26. То ни поцілує;
12. В миску ни паляє;	27. А хоць поцілує,
13. А хоць і паляє,	28. То на землю плюни.

Теклівка, пов. Скілат, зап. П. Стадник.

¹⁾ Сей приспів повторяєть ся за кождою стрічкою.

²⁾ Сей приспів повторяєть ся що дві стрічки, при чім повторяєть ся в ньому все друга стрічка.

Варіант із Слобідки Мушкатівської, Борщів. пов., зап. Ст. Мішкою, має лише отсі стрічки: 1—2, 3—4, 5, 26—28. Прислів має такий: То сюд, то туд, то сям, то там, чому ся не жениш?

Так само дуже коротенький варіант із Товстенського, Гусатин. пов., зап. 1898 р. М. Будкою. Від 5 стр. він так зміненний:

А хоць вона піде, то не зварит їсти,
 А хоць зварит їсти, то не схоче сісти,
 А як схоче сісти, то не схоче їсти,
 А хоць схоче їсти, то не поцілує,
 А як поцілує, то на землю плює.

Варіант із Настасова, Тернопіль. пов., зап. 1908 р. Гр. Ракочим, виглядає так від 5 стр.:

А хоць вона піде, то не зварит їсти,
 А хоць зварит їсти, то ми не поставит,
 А хоць ми поставит, то ми не дасть ложки,
 А хоць ми дасть ложку, то ми не постелит,
 А хоць ми постелит, то не приголубит.

Г.

Та ти, старий дьїду, чому сьм ни жениш,
 Гей дьїуки, висна красна, чому сьм ни жениш?
 Радби сьм жинити, ни хтьят ньм лубити,
 Та ну, та ну, та ну, ни хтьят ньм лубити.
 Старої ни хочу, молода ни піди,
 Та ну, та ну, та ну, молода ни піди.
 А хоць вона піди, до сьльубу ни заїди,
 Гей та ну, та ну, до сьльубу ни заїди.
 А хоць вона заїди, то сьльуби ни возьми і т. д.
 А хоць вьзяти возьми, до дому ни приїди.
 Хоць до дому приїди, то їсти ни зварит.
 А хоць їсти зварит, то ми ни нальє.
 А хоць ми нальє, то ми ни поставит.
 А хоць ми поставит, то сама ни сьиди.
 А хоць сама сьиди, то ни буди їсти.
 А хоць буди їсти, то ми ни постелит.
 А хоць ми постелит, то ни льжи спати.
 А хоць льжи спати, то сьм ни накрив.
 А хоць сьм накрив, то сьм ни ўоберни.

А хоць сьм ўоберни, то ня поцьулує.
А хоць поцьулує, то на земљу плыуни.

Зап. 1909 р. в Овїрні, Зборів. пов. О. Роздольський.

Близький до сього варіант записав також д. О. Роздольський
в Присівцях, Зборів. пов.

Д.

Ай ти, старий діду, чому се не жениш?
Старої не хочу, молода не піде.
Хоць вона піде, не зварит обїду.
Хоць вона зварит, то ми не поставит.
Хоць ми поставит, то не буде їла.
Хоць буде їла, постіль не постелит.
Хоць постіль постелит, то сама не лежи.

Ой пішов дідище та на ярмарище,
Та купив дідище на бабу фандище.
Та як ввєв бабуню тогди фандувати,
Ввєла се бабуня в дідуня благати:
Чом в тебе, дідуню, зуби як петрушка,
Чом в тебе, дідуню, вочи як петрушка?

Глєшава, пов. Терєбовля, зап. О. Стечишин.

Паралєлі: И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 518—519, ч. 6. — Я. Головацкій, Народн. пїєсни, т. II, ст. 690—691, ч. 6. — И. Галька, Народн. звичаи и обряды, I, ст. 115—116, ч. 6. — Правда, 1895, ст. 250—251, ч. 15.

25. Слабий дідуць.

А.

Дівчата стають у колесо, а одна в середній колеса сїдає на землю
і стогне, удаючи слабого діда. Встає аж при остатній строфці.

Вставай, діду, вівці пасти!
Наш дїд розстогнав сї,
Наш дїд розболїв сї.

Далї кажуть дідови пасти кури, гуси, качки, воли, конї, завдають
часом і инші роботи, а дїд поводить ся все однаково. На кінци спі-
вають:

Вставай, діду, паску їсти!
 Наш дід підфатив сі,
 Тай до паски причіпив сі!

Зап. у Ровділовичах, Рудецького пов. 1906 р. др. П. Рондяк
 і в Коропці, Бучацького пов., 1891 р., В. Гватюк.

У Й. Ловицького (Зоря галицкая) зачинаєть ся отся гаївка сло-
 вами:
 Ой встань, діду, на піжки,
 Варит баба пиріжки!
 Ой дід, дід розскакав ся і т. д.

Б.

Ой встань, діду, кури пасти!	Ой встань, діду, гуси пасти!
Ой, дід, дід, розстогнав сі,	Ой дід, дід, розстогнав сі,
Ой дід, дід, розболів сі.	Ой дід, дід, розболів сі.

Ой встань, діду, курку їсти!	Ой встань, діду, гуску їсти!
Ой дід, дід, розскакав сі,	Ой дід, дід, розскакав сі,
Ой дід, дід, розгуляв сі.	Ой дід, дід, розгуляв сі.

Далі йдуть: свині, віщї, воли, коні.

У Вовкові, Перемишлян. пов., зап. М. Боднар, 1908 р.

Дуже близький до сього варіант О. Роздольського в Волі Великої,
 Жидачів пов. Він зачинаєть ся:

Устань, діду, красю пасти!
 А мій дід розболів ся.
 Устань, діду, кашу їсти!
 А мій дід ісхопив ся.

Дальше йде: кури пасти — курятину їсти; гуси пасти — гусятину
 їсти; качки пасти — качетину їсти; видки пасти — видчину їсти.

В.

Ой встань, діду,	Ой встань, діду,
Я до ліса їду!	Іди гуси пасти!
Ох мій дід розстогнав ся,	Ох мій дід розстогнав ся,
Ох мій дід розплакав ся.	Ох мій дід розплакав ся.
Ой встань, діду,	Ой встань, діду,
Я вже з ліса їду!	Гусятину їсти!
Ох мій дід розскакав ся,	Ох мій дід розскакав ся,
Ох мій дід розгуляв ся.	Ох мій дід розгуляв ся.

Ой встань, діду,
 На зальоти їду!
 Ох мій дід розстогнав ся,
 Ох мій дід розплакав ся.
 Ой встань, діду,
 Вже з зальотів їду!
 Ох мій дід розскакав ся,
 Ох мій дід розгуляв ся.

Ой встань, діду,
 По музики їду!
 Ох мій дід розстогнав ся,
 Ох мій дід розплакав ся.

Ой встань, діду,
 З музиками їду!
 Ох мій дід розскакав ся,
 Ох мій дід розгуляв ся.

Ой встань, діду,
 Я до сльобу їду!
 Ох мій дід розстогнав ся,
 Ох мій дід розплакав ся.
 Ой встань, діду,
 Вже від сльобу їду!
 Ох мій дід розскакав ся,
 Ох мій дід розгуляв ся.

Bron. Kryczyński. Spiewy halkowe z Podhorzec, powiat zloczowski. Lud, 1900, ст. 168—169, ч. 18.

Паралелі: Ž. Pauli, Pieśni ludu rusk, т. I, ст. 26, ч. 13. — И. Лозинський, Галагивка (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 511—512. — А. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 42—43, ч. 4. — Я. Головацькій, Народн. пѣсни, т. III, 2, ст. 172, ч. 13. — Правда, 1895, ст. 214, ч. 13. — Lud, VI, ст. 168—169, ч. 18.

26. Самітний.

А.

Дівчата стають у колесо; одна йде до середини і співає:

Сам ходжу, сам,	На біду лишив!
Сам блуджу, сам!	Всі: В неділю равенько
Всі: А-а діти, а-а діти,	Приїде батенько,
Деь подівав?	Приведе дівоньку
Одна: Мир поморив,	В рутовім віноньку,
В сні потопив,	Ліпшук, крашук,
Лише я сі свротонька	Як вась тотя!

Тепер та, що в середині, вибирає одну з колеса до середини, а сама стає на її місці, по чім співають від початку; так повтаряєть ся, поки всі з колеса не будуть у середині.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левицька.

Б.

Дівчата стають у колесо, а дві ходять довкола:

Дві дівчини: Сам ходжу, сам ходжу.

Всі: А діти, а діти де подів?

Дві: Грім побив, грім побив,
Дош потопив.

Всі: А ти мужу воробелю,
Сам загинь, сам загинь,
Сам пропади!

Дві: А в мене є братієнко,
Що поїде в виділеньку,
Привезе ми дівчану,
Красную, ліпшую,
Як ось ся.

По сім вибирають одну дівчану, яка стає на боці, а та, що перше ходила, йде до колеса. Гаївку починають на ново і співають, доки не перейдуть усі дівчата.

Зап. в Кородци, Буч. пов. 1890 р., В. Гнатюк.

В.

Ой чого-ж ти, журавелю, сам ходиш, сам,
Мавїєс діги, мавїєс жінку, дес подївав?
Грім побив, грім побив, дош потопив,
Тепер я сі молоденький сам ту лишив.
Ой піду я в неділоньку,
Возьму я си бай дївовьку,
Кращую, ліпшую, тай не буду сам!

Зап. в Угринові Дол., Станісл. пов., 1904 р. Бог. Заклинський.

Подібний варіант записав О. Роздольський у Грабівці, Богородчанського пов.

Г.

1. Сам ходжу, сам!	9. Не мори
2. А діти де?	10. діти свої.
3. Потопив, поморив,	
4. Їсти не дав.	11. В неділю раненько
	12. Приїде наш батенько,
5. Так тобі тра,	13. Привезе нам дівочку
6. Старій голові,	14. В рутянім віночку;
7. Сивій бороді,	15. Кращу беру,
8. Не топи,	16. Як позадю!

Зап. М. Левицький, в Борщів. пов., 1892 р.

У варіанті з Товстенського, Гусятин. пов., зап. М. Будкою, 1898 р., є такі відміни: Стр. 2: Дес діти дів? — Стр. 10:

Їсти їм дай,
Тай це розганяй.

Стр. 11: Я в неділю раненько. — Стр. 14: Я в рутянім віночку. —

Стр. 15—16: Красшю, ліпшю,
Як тамта була.

Д.

Сам ходжу, сам!
Дес діти дів?
Чи град побив,
Чи дощ потопив?
Ой там твої дітоньки
Ворел волочив.
Так то мені,
Старій голові,

Свйій бороді!
Приїде мій батенько,
Я в неділю раненько,
Привезе мені паньку,
Я в рутянім віночку;
Я си виберу
Що найкрасшу дівку.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

Е.

Сам ходжу, сам!
Дес дьіти (2) позадываў?
Мір поморьў,
Сьыіг потопыў,
Іно я сьа сьротонька
На біду лышыў.
Не жури сьі, дьыонько,
Приїди батенько

Ў недыльу раненько,
Прывезе дьыоньку
Ў рутовім віночку,
Льышшю, красшю як отота.
Сам іщезні, сам пропади,
Іно моіх дьыточок не волочи!
Аньі щезну, аньі пропаду,
Іно твої дьыточкі выволочу.

Зап. в Волі Вел., Жидачів. пов. О. Роздольський.

Д. Ос. Роздольський записав іще три варіанти сеї пісні: в Грабівці (другий текст), в Раківці і Саджаві, всі Богородчан. пов., але вони не мають річевих відмін від наведених уже текстів, лише формальні, тому ї не важні.

Паралелі: Я. Головацькій, Народ. п'єсни, т. II, ст. 182, ч. 6. — Тамже, т. III, 2, ст. 154—155, ч. 2. — О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 154, ч. 1 (52). — Тамже, ст. 157—158, ч. 6 (58). — Lud, VI, ст. 168, ч. 17. — Чубинській, Труды, т. III, ст. 104—105, ч. 54. — В. Гринченко, Етногр. Матеріалы, т. III, ст. 100, ч. 193.

27. Д у б р о в а.

А.

Дівчата стоять на однім місци або сидять і співають :

Встала дівонька скоро день,	Встала дівонька скоро день,
Пішла в горнєтком по вогень;	Пішла в горнєтком по вогень.
Вийшла дівонька на загіренько,	Вийшла дівонька на загіренько,
Винесла вогонь за рукавеньком;	Винесла вогонь за рукавеньком,
Та впустила го по оболоню,	Та впустила го по оболоню,
Та запалила скрутю руту.	Та запалила гиркїй полин.
Там сї дівоньки сходили,	Там сї парубоньки сходили,
Кововками воду носили;	Решетом воду носили;
Кововками воду носили	Решетом воду носили,
Та скриту руту гасили.	Та гиркїй полин гасили.
Кілько в коновці водоньки,	Кілько в решетї водоньки,
Тілько в дівоньках правдоньки.	Тілько в парубках правдоньки.
Кілько в коновці дощенок,	Кілько в решетї дзюрочок,
Тілько в дівоньках гадочок.	Тілько в парубоньках колячок.

Зап. у Підберізцях, Львів. пов., М. Цар.

Б.

Йшли панянки через двір, через двір,
 А на них сукні в девять піл, в девять піл.
 Та мали сукні маяти, маяти,
 Зачала дуброва палати, палати.
 Зачали парубки гасити, гасити,
 Капельюхами воду носити, носити.
 Кілько в капелюсї водиці, водиці,
 Тілько й парубкам правдиці, правдиці.

Йшли панянки через двір, через двір,
 А на них сукні в девять піл, в девять піл.
 Та мали сукні маяти, маяти,
 Зачала дуброва палати, палати;
 Зачали баби гасити, гасити,
 Чіпцями воду носити, носити;
 Кілько в чіпци водиці, водиці,
 Тілько й сабам правдиці, правдиці.

Йшли панянки через двір, через двір,
 А на них сукні в девять піл, в девять піл.

Та мали сукиї маяти, маяти,
 Зачала дуброва палати, палати ;
 Зачали панянки гасити, гасити,
 Коновками воду носити, носити :
 Кілько в коновці водиці, водиці,
 Тільки й панянкам правдиці, правдиці.

Зап. Мих. Підгірний в Охримівцях, пов. Збараж.

В.

Всі стають у колесо, одна йде до середини.

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
 Як дуброва палала, палала ?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
 Риштом воду носила, носила.
 Кілько в ришті водиці, водиці,
 Тільки в парубків правдиці, правдиці.

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
 Як дуброва палала, палала ?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
 Цибром воду носила, носила.
 Кілько в цибрі дощичок, дощичок,
 Тільки в парубків болячок, болячок.

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
 Як дуброва палала, палала ?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
 Ситом воду носила, носила.
 Кілько в ситі дерочок, дерочок,
 Тільки в паненок правдичок, правдичок.

Всі: Де ти, дівчино, бувала, бувала,
 Як дуброва палала, палала ?

Одна: Я дуброву гасила, гасила,
 Цибром воду носила, носила.
 Кілько в цибрі водиці, водиці,
 Тільки в паненок правдиці, правдиці.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левицька.

ГЛІВКИ.

Г.

Там вербова кладочка лежала, лежала,
Там по ній травка полягла, полягла,
Либонь та кладочка зогнила!
Де ви, паняноньки, бували,
Як ті дібровоньки палала?
Як ті дібровоньки гасили,
Коновками воду носили?
Кілько в коновоньці водиці,
Тільки в паняночках правдиці.

Де ви, парубочки, бували,
Як ті дібровоньки палали?
Як ті дібровоньки гасили,
Решетами воду носили?
Кілько в решеті водиці,
Тільки в парубочках правдиці;
Кілько в решеті дірочок,
Тільки в парубочків кольочок.

При сій гаївці ходять колесом.

Зап. Кирило Трильовський в Підлісся.

Д.

Збирають ся дівчата в один великий ключ. Одна з них кладе 3 камені в формі трикутника, а тоді дівчата похалавши ся за руки, ходять коло тих 3 каменів так, що камені лежать усе в середній, а дівчата виводять навколо них не острі трикутні лінії. При тім співають:

Вербовая дощечка, дощечка,
Та ходила по ній Насточка, Насточка.
Деж ти, Насточко, бувала, бувала,
Як дуброва палала, палала?
Решетом воду носила, носила,
Та дуброву гасила, гасила.
Кілько в решеті дірочок, дірочок,
Тільки в хлопців болячок, болячок.

Кілько в цебрику водиці, водиці,
Тільки в хлопчиків правдиці, правдиці.

Зап. у Сапогові, Борщів. пов., Д. Шиччук.

Е.

1. Бура соснойка горіла, горіла,
2. Під нею ми дівойка сиділа, сиділа.
3. Решітцем водицю носила, носила,
4. Та буру соснойку гасила, гасила.
5. Кілько в тім решеті водиці, водиці,
6. Тільки в хлопчиків правдиці, правдиці.

7. Бура соснойка горіла, горіла,
8. Під нею ми дівойка сиділа, сиділа;
9. Збаночком водицю носила, носила,
10. Та буру соснойку гасила, гасила.
11. Кілько в тім збаночку водиці, водиці,
12. Тільки в дівойках правдиці, правдиці.

Зап. у Наконечнім, Яворів. пов., невідомий.

В варіанті з Речичан, Городецького пов., зап. Ів. Максимовичем, є такі відмінні: Стр. 1: Горіла сосонька. — Стр. 3: Та решетою воду. — Стр. 4: Та тую. — Стр. 5: Та сила в решеті. (Другої строфи нема).

В варіанті з Пасічної: Стр. 1—2:

Де ти, Настю, бувала,
Як діброва палала?

Стр. 4: Пожаронько гасила.

У другій строфі аналогічні зміни. Крім того стр. 11—12 такі:

Кілько в горшку водоньки,
Тільки в дівок правдоньки.

В варіанті зі Слобідки Мушкатівської, Борщів. пов., зап. Ст. Мішкою, є такі відмінні: Стр. 1—2:

Та дібрівная дощечка,
По ній ходила Наталочка.

Стр. 4: Гарну діброву. — Стр. 6: Тільки в парубків. Другої строфи нема.

Варіант із Глещави, Терехов. пов., зап. О. Стечишином, аналогічний до попереднього, але має ще стр. 7—8:

Кілько в ривиті двурочок,
Тільки парібкам болечок.

Ж.

Горіла дощичка ялова, ялова,
 По ній паніночки ходили, ходили,
 С коновками воду носили, носили;
 Кілько в коновочках водиці, водиці,
 Тільки в паніночках красиці, красиці.

Горіла дощичка ялова, ялова,
 По ній парубочки ходили, ходили,
 С решетами воду носили, носили;
 Кілько на решиті водиці, водиці,
 Тільки в парубочках красиці, красиці.
 Кілько на решиті дзюрочок, дзюрочок,
 Тільки в парубочках болечок, болечок.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

З.

Бура сосновька горіла,
 Під нею ми дівонька сиділа,
 Решітцею водицю носила,
 Та буру сосновьку гасила:
 Кілько в тім решеті водиці,
 Тільки в хлопоньках правдиці.

Бура сосновька горіла,
 Під нею ми дівонька сиділа,
 Збаночком водицю носила,
 Та буру сосновьку гасила:
 Кілько в тім збаночку водиці,
 Тільки в дівоньках правдиці.

Зоря, 1880, ст. 100, ч. 3. Зап. у Наконеччів, Яворів. пов., Ст. Сапрун.

І.

Зелена діброва горіла,
 Молода ўдовонька гасила,
 Ришитою водицю носила.
 Кілько на ришиті водиці,

Тільки ў парубочках праўдиці;
 Кілько на ришиті дзюрочок,
 Тільки ў парубочках больчочок.

Зап. 1909 р. в Озірні, Зборів. пов. О. Роздольський.

К.

Ой вербова дощечка,
 Прала на ній Настечка,
 На усі боки льєдзіла,
 Як дуброва горіла.

Пішли дьўки гасити,
 Цебром воду носити;
 Кілько ў цебрі водиці,
 Тільки ў дьўок праўдиці.

Зап. 1908 р. в Ляхівцях, Богородч. пов. О. Роздольський.

В його-ж варіантах із Грабівця і Саджави, Богородчан. пов., є лиш та зміна, що замість дівок ідуть хлопці гасити дуброву. В його-ж варіанті з Раківця, Богородчан пов. є ще й апострофа до хлопців:

Ой ви, хлопці, не сидіт,
Йдіт, дуброву загасіт!

Паралелі: Я. Головацкій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 179—180, ч. 3 (тут вона влучена з другою гаївкою: У чужої матери). — Тамже, ст. 183—184, ч. 7. — Тамже, т. III, 2, ст. 160, ч. 7. — Тамже, ст. 187, ч. 13. — Z. Rokossowska, Przyczynek do etnogr. ludu ruskiego na Wołyniu (Zbiór wiad., XI, 3), ст. 169, ч. 4. — O. Kolberg, Pokucie, I, ст. 122, ч. 29. — Тамже, ст. 175, ч. 76, 1—5. — Правда, 1868, ст. 204, ч. 2. — B. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 226. — Тамже, ст. 230—231. — Lud, VI, ст. 163, ч. 6 (частина). — П. Чубинскій, Труды, т. III, ст. 36—37, ч. IV. — Тамже, ст. 80—81, ч. 19. — Тамже, ст. 162, ч. 79. — Шейковскій, Бытъ Подолявъ, ст. 15. — С. Малевичъ, Бѣлор. нар. пѣсни (Сборникъ Ак. Н., т. 82), ст. 29, ч. 3. — П. Шейнъ, Бѣлор. нар. пѣсни (1874), ст. 165, ч. 256.

28. Б и л ь ц е.

Дівчата ділять ся на дві громаді. Тодж в першій громаді одна бере патчок, але так, аби друга громада не знала, котра дівчина має його. Перша громада співає:

Угадайте та вдумайте,
В кого наше билце,
Божеє деревце!

Друга громада відповідає:

Ми би раді угадати,
Ми би раді удумати,
В кого наше билце,
Божеє деревце!

Одна з другої громади вгадує в кого. Як вгадає, то котрась із другої громади бере патчок і друга громада співає те, що перед тим перша, а перша вгадує.

Зап. у Молодятині, Колож. пов. 1888 р. Т. Заборський.

Паралелі: Я. Головацкій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 189, ч. 12. — O. Kolberg, Pokucie, I, ст. 184, ч. 38 (90). — Ів. Колесса, Гал. руські народ. пісні (Етногр. Збірник, XI), ст. 26—27, ч. 5. — П. Чубинскій, Труды, т. III, ст. 88, ч. 29.

29. К о н о п л і.

Ставуть дівчата разом, а одна бере два патяки та ніби то пряде кужіль; приходить до тої, що на краю стоїть, таї:

„Казали мене, шьобис пішла коноплі брати, купю тобі бинду“.

Та відповідає: „В мене є“.

„Купю тобі цїток“¹⁾.

„В мене є“.

„Купю тобі сорочку, горботку²⁾, окрайку, пояс, чоботи“.

А та за кожди разом: „В мене є“.

На кінци бе крайну прутиком і відгонить від дївок, таї йде знов до крайної, аж доки всі дівчата не перепустить.

Зап. у Видинові, Снятин. пов. 1889 р. Вас. Равлюк.

30. В и к у п.

А.

Ой мовила Олесенька, що за мором:
Викуп, викуп, мій батеньку, я з неволі.
Сила треба, що потреба, донько моя?
Ой сто злотих, сто червоних, батеньку мій!
Не доступлю, не викуплю, донько моя.

Ой мовила Олесенька, що за мором:
Викуп, викуп, моя мати, я з неволі.
Сила треба, що потреба, донько моя?
Ой сто злотих, сто червоних, мати моя.
Не доступлю, не викуплю, донько моя.

Ой мовила Олесенька, що за мором:
Викуп, викуп, мій братеньку, я з неволі.
Сила треба, що потреба, сестро моя?
Ой сто злотих, сто червоних, братеньку мій.
Не доступлю, не викуплю, сестро моя.

Ой мовила Олесенька, що за мором:
Викуп, викуп, моя сестро, я з неволі.
Сила треба, що потреба, сестро моя?
Ой сто злотих, сто червоних, сестро моя.
Не доступлю, не викуплю, сестро моя.

¹⁾ Пацьорок. ²⁾ Велика запаска, инакше опивка.

Ой мовила Олесенька, що за мором :
 Викуп, викуп, мій милецький, я з неволі.
 Сила треба, що потреба, мила моя ?
 Ой сто злотих, сто червоних, миленький мій.
 Ой доступлю, тай викуплю, мила моя.

Зап. у Вовкові, Перемишл. пов. 1898 р. Ів. Боднар.

Сей самий варіант записав також Мих. Боднар у Вовкові, 1908 р.

Б.

Ой волала Воленоїка	Що за викуп, що за викуп,
Я заа моря, ааа морейка.	Дитя мое ріднесейке ?
Вой чоґож вна молодейка	Сто золотих і червоний,
Так волає ааа морейка ?	Мати моя ріднесейка.
Викуп жи ня, матіноїко,	Ни викуплю, ни доступю,
Я з неволі, неволейки.	Дитя мое ріднесейки.

З сею самою просьбою звертаєть ся дівчина опісля до татунейка, братунейка і сеструнейки, але все безрезультатно. На кінець звертаєть ся до милого :

Викуп жи ня, мій милейкий,
 Я з неволі, з неволейки і т. д.
 Милій: Я викуплю, я доступю,
 Моя мила, чорнобрива !

Зап. 1908 р. у Стрільбичах, Старосамбір. пов. С. Малецький.

В.

За ворітьми Турки грають,	Ані сукман зелененьких.
Аж сі гори ровльгають.	—
Викупиж мї, мій батеньку,	Ой виїду я на гороньку,
Хоть на той день, на великдень !	Подивлю ся в долиноньку,
Не викуплю, не викуплю,	Там сі трава зеленіє,
Бо я того не доступю.	Там сі лебедь лебедіє,
Силаж тої викупоньки ?	Там сонівько захожає,
Пара коний вороненьких.	Там матівька впливає.
Пара коний вороненьких,	Я молода Бога прошу,
Пара сукман зелененьких.	І до гори руки зношу :
Ані коний вороненьких,	Викупиж мї, матінонько, і т. д.

(Батенько, сестронько, братенько, миленький).

Зап. у Ваньковичах, Самбір. пов. Ф. Колесса.

Паралелі: И. Лозиньскій, Галагивка (Зоря гал. яко альбушъ), ст. 514—515, ч. 4. — А. Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 52, ч. 3. — П. Шейнъ, Бѣлор. нар. пѣсни (1874), ст. 260, ч. 455. — F. Mittler, Deutsche Volkslieder, ч. 61—62: Loskauf. — Gräter, Alterthumszeitung, 1814, ст. 72. — Erk u. Irmer, I, 2, ч. 53. — Erk, Liederhort, ч. 40—40а. — Hoffmann u. Richter, ч. 23. — Simrock, ч. 39. — Uhland, I, 1, 117.

II. Однохорові гаївки з іграми.

31. Дівочья краса.

І. Верменчуки.

Дівчата беруть ся за руки і творять два колеса, одно більше, а друге менше в більшім. Більше колесо ходять в одну, а менше в другу, противну сторону співаючи. Ходять також „позакологічки“ (в формі підкови).

Ой горі, горі, горі,
Там-же нам вогні горят.
Тото ни вогні горят,
То верменчуки ходят.
То верменчуки ходят,
Тай верменочки водят.
Там дівки, молодиці
Ввес тирен ізрубали.
Ввес тарен ізрубали,
Двір собі збудували,
А щоби не вілігав
Сивенький соколочок,
А щоби не віносив
Тай дівочю красоту.
А дівочая краса
У меду сі купала.
А з вина вінирала,
У бунди сі вбрала,
У бунди сі вбрала,
Пирішліки сі грала.

Ой горі, горі, горі,
Там-же нам вогні горят.
Тото ни вогні горят,
То верменчуки ходят.
То верменчуки ходят
Тай верменочки водят.
Там дівки й молодиці
Ввес тирен ізрубали.
Ввес тарен ізрубали,
Двір собі збудували,
А щоби ни вілігав
Сивенький соколочок,
А щоби ни віносив
Тай жіночю красоту.
А жіночая краса
У вині сі купала,
А з вина вінирала
В рубок сі завивала.
В рубок сі завивала
За комин сі сговала.
За комин сі сговала,

Тай сі засумувала:
Ліпши було дівницв,
Як типер молодницв.

Ой горі, горі, горі,
Там-же нам вогні горят.
Тото ни вогні горят,
То верменчуки ходят.
То верменчуки ходят,
Тай верменочки водят.
Там дівки, молодиці
Ввесь тирен ірубали.
Ввесь тирен ірубали,
Двір собі збудували,
А щоби ни вілїтав
Сивенький соколочок,
А щоби ни віносив
Парубочую красу.
Парубочая краса
А в пиві сі купала.
Я в пиві сі купала,
В скринку сі замкавала.

Печепіжин, зап. Ів. Чупрей, 1900 р.

Замкавала сі в скринку,
На маленьку-ї годянку.

Ой горі, горі, горі,
Там-жи нам вогні горят.
Тото ни вогні горят,
То верменчуки ходят.
То верменчуки ходят
Тай верменочки водят.
Там дівки, молодиці
Ввесь тирен ірубали.
Ввесь тирен ірубали,
Двір собі збудували,
А щоби ни вілїтав
Сивенький соколочок,
А щоби ни віносив
Чоловічю красу.
Чоловічая краса
В горівці сі купала,
З горівки вінирала,
В кавилюх сі вбирала,
До коршма валїгала.

II. Тереми.

А.

Дівчата стають у колесі, а одна в середині держить на патику хустку, коли співають про „дівочу красу“, а онучку, коли про „парубочу“.

Встаньте, не спіте,
Город городіте,
Город городіте,
Терньою обтерніте;
Терньою обтерніте,
Піскою обсипіте,
Камінью обложіте:
Щоби там не залетїла
Сивая совище,
Щоби вона не внєсла
Парубочої краси;

Бо парубоча краса
Яко восїнна роса;
Бо парубоча краса,
А в мязи моченая;
В мязи моченая,
На калюжи прапая;
На калюжи правая,
В дїгти крохмаленая;
На бодаку вішеная,
На вітри сушеная,
На приспі тачаная,

В вонучку завивена,
 Бодаком зашпилена,
 Під лаву схована.

Встаньте, не спіте,
 Город городіте;
 Город городіте,
 Терньом обтерніте,
 Піском обсипіте,
 Каміньом обложіте,
 Щоби там не злетіла
 Сивая зазуленька,
 Щоби вона не винесла

Та дівочої краси:
 Бо дівочая краса,
 Яко лїтвая роса;
 Бо дівочая краса,
 А в хузі мочена,
 На Дунаю прана,
 В крохмали крохмальна,
 На слабі вішена,
 На сонці сушена,
 На столі тачана,
 В папір завивана,
 Шпилькою зашпилена,
 В прискрипочок схована.

Зап. 1871 р. у Підберіцях, Львівського пов. М. Цар.

Б.

При сій лаголойці стоять дівчата в купі, без порядку, часом у колі. Співають тогди, коли хлопці бездільно лежать, або добре докучать дівчатам киданем і перевертанем. Рідко коли переспівають цілу лаголойку, бо хлопці розганяють їх, як дівчата лише зачнуть співати.

Станьте, не лежіте, город городіте,
 Ой дим, дим, лад-ладом, город городіте¹⁾.
 Город городіте, тернинов терніте;
 Тернинов терніте, хлопску красу сїйте,
 Жиби не влетіла старая совище,
 Жиби не вхопила та хлопскої краси;
 Бо хлопская краса, як на свини роса,
 В мази намочена, в діхти виправлена,
 На болоті прана, на вітрі сушена,
 На скірі тачана, в вонучку завивена,
 Під кобицю схована, каменем приложена,
 Каменим приложена, патичком замкнена.

Станьте, не лежіте, город городіте,
 Город городіте, вишнину садіте,
 Вишнину садіте, дівочьку красу сїйте,
 Жеби не влетіла сива зазулейка,

¹⁾ Не можна докладно розрізнити, чи див, чи дим, але більше чути ж як в. Сей приспів повтаряєть ся по кождім 2-ім стиху.

Жеби не вхопила дівочкої краси,
 Бо дівочка краса, як літняя роса,
 В пиві намочена, в меді виправлена,
 На Дунаю прана, на сонци сушена,
 На столі тачена, в китай завинена,
 До скрині схована, ключиком замкнена,
 Ой дим, дим, лад-ладом, ключиком замкнена.

Зап. в Наконечнім, Яворів. пов. С. Сапрун.

В.

Молода ключниця
 По замку ходила,
 Сторожі будила:
 Станьте, ни ліжіте,
 Замків стирижіте,
 Щоби ни вилітав
 Сивий соколоцько,
 Щоби ни виносиа
 Паненьської краси;
 Бо паненьска краса
 Як на зілю роса;
 Я в лузі мочена,
 На Дунаю прана,
 На шпурах сушена,
 На магли маглена,

В папір завинена,
 Шпильков зашдилена,
 До скрині схована.

Парубочка краса,
 Як на свини роса;
 В помиях мочена,
 В калабани прана,
 На плоті сушена,
 На приспі тачена,
 В кобицю схована,
 Коцюбов запахана,
 На замки замчисті,
 На віки вічисті.

Сухостав, пов. Гусатин, зап. А. Свергун.

Г.

Молодая ключниця
 По замку ходила,
 Молодого сторожа
 За руку водила:
 Ти молодий сторожи,
 Замкни воліжарню,
 Ней ни вилітає
 Сивий соколоцько,
 Та ней ни виносиа

Паніньської краси,
 Бо паніньска краса,
 Як на зілю роса:
 На Дунаю прана,
 На шпурі сушена,
 Магльом магльована,
 Прасом прасована,
 До куфра хована,
 Ключом засувана.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Д.

Дівки-молодиці
Терем будували,
Терем будували,
Віконці вкладали,
Щоби ни вилетів
Сивий соколонько,

Аби ни виносив
Дівочу красоньку.
Дівоча красонька
В вині сі купала,
В вині сі купала,
В меду випирала.

Зап. у Загвіздю, Став'їсл. пов. Б. Заклинський.

Е.

А терен терениці,
Дівки-молодиці
Терем абудували,
Вікон не виїмали,
Щоби сивий сокіл
Нігди не вилетів,
Бо паньєська краса

Як у літі роса :
В меді намочена,
В кервиці полощена,
На сонці сушена,
На магли маглена,
В папір завивана,
В скриню замккана.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Ж.

А жиби там не вилітав
Сивий голубойко,
А жиби там не виносив
Парібскої краси ;
Бо парібска краса,
Як зинная роса,
На болоті прана,
На дощи сушена,
Ой а магльом магльована,
В трубойку звинена,
Ой а в грубку положена,
Патичком замкнена.

А жиби там не вилітав
Сивий соколойко,
А жиби там не виносив
Дівочкої краси ;
Бо дівочка краса,
Як лігняя роса,
На Дунаю прана,
На совьцю сушена,
А маглем магльована,
В кітайку звинена,
А в скривночці положена,
Ключиком замкнена.

Зап. у Корчмні коло Углова.

З.

Дівки-молодиці терем будували,
Віконі вкладали,
Щоби не вилетів сивий соколенько,

Щоби не виносив
 Дівочу красоньку.
 Дівоча красонька в вині сі купала,
 В меді потапала.
 Хлопяча красонька
 В горівці ся купала,
 В пиві потапала.

Зап. в Пасічній, Станісл. пов.

К.

Ци чуєги, ци ньи, Як за гори давн дзвонит? А в трубочку трубит, По віменци говорят, По ривочку ходит. Ой щоби не злетів Той чорний воронище, А щоби не зібрав	Всю дівочкою красу. Дівочкая краса В меді намочена, В кярници полочена, На совічку сушена, А заліском фрасована, А шпильчков зшпилена, Тай до скрині замкнена.
--	---

Зап. в Костільниках, Буцацького пов. М. Капій.

Паралелі: *Ż. Pauli, Pieśni ludu rus., т. I, ст. 19—20, ч. 3.* — Я. Головацький, *Народи. п'єси, II, ст. 681, ч. 7.* — Тамже, т. III, ст. 164, ч. 2. — И. Галька, *Народи. звичаи и обряды, I, ст. 101—102, ч. 7.* — Правда, 1895, ст. 251—252, ч. 16. — Зоря, 1880, ст. 99—100, ч. 2. — В. Sokalski, *Powiat Sokalski, ст. 227.* — Тамже, ст. 232—233. — Б. Гринченко, *Этногр. Матеріали, т. III, ст. 97, ч. 189 (частина).* — Потебня, *Обьясненія малор. и срод народ. п'єсень, ст. 116—117.*

III. Пан Городецький (Кременецький).

А.

Наш пан Городецький по городци ходит,
 По городци ходит, на трубочку трубит,
 На трубочку трубит, челядоньку будит:
 Ой стась, челядонько, город городити,
 Город городити, терньом обернати,
 Щоб не залетіла сива зазуленька,
 Щоби не влопила паньської краси,
 Бо паньська краса в меді намочана,
 В меді намочана, в вині виправяна,
 В вині виправяна, на Дунаю прана,

На Дунаю прана, на шнурах вішана,
 На шнурах вішана, до сонця сушена,
 До сонця сушена, магльом магльована,
 Магльом магльована, прасом прасована,
 Прасом прасована, до кюфра схована,
 До кюфра схована, ключом замикана,
 Ключом замикана, на великдень вбрана,
 На великдень вбрана і гаївки виводжана.

Наш пан Городецький по городци ходит,
 По городци ходит, на трубочку трубит,
 На трубочку трубит, челядоньку будит :
 Ой стаць, челядонько, город городити,
 Город городити, терньом обтернити,
 Щоб не залетіла чорна зазуленька,
 Щоби не вхопила парубоцької краси,
 Бо парубоцька краса в гноївці мочана,
 В гноївці мочана, в нази виправяна,
 В нази виправяна, на калюжи прана,
 На калюжи прана, на терню вішана,
 На терню вішана, до вітру сушана,
 До вітру сушана, макогоном тачана,
 Макогоном тачана, під лавку схована,
 Під лавку схована, патиком замикана,
 Патиком замикана і на великдень вбрана,
 На великдень вбрана і вола вивожана.

Зап. 1908 р. у Вовкові, пов. Перемішляни, М. Боднар.

Б.

Стають усі в колесо і співають :

Наш пан Кременецький
 По садочку ходит,
 Челядочку водит :
 Вставай, челядочко,
 Нина чо лежитьи,
 Йдіт пліт городати,
 Щоби завулі не залетіла,
 Дівочу красицю не з'їла,
 Бо дівоча краса,
 Як літняя роса,

В меду намочена,
 На тишині прана,
 На сонци сушена,
 На столі тачена,
 В скрини положена,
 Васильком приложена.

А хлопича краса,
 Як винная роса :
 В дехти намочена,

На Бисгрици прана,
На вітру сушена,
На печи тачена,

Під піч положена,
Вугльом приложена.

Зап. 1904 р. у Богородчан. пов. Б. Закляписький.

О. Роздольський записав у Саджаві, Богородч. пов. якийсь відривок пісні з іменем нана Кременецького. Ось він:

Пан Кремінецький,
Заведи нам таччик,
Йа ўсе по нїмецький!

Що хлоп, що хлоп,
Чиривичка ўбує,
Сьвіт промандрує.

Стр. 4—6 виймлені з иншої пісні; нор. пісню „Білоданчк“, варіант із Білеча Дол. Як видно, то сей відривок ще й позліплюваний з різних (найменше двох) текстів.

В.

Пан Маковський.

Наш пан Маковський по
[городі ходит,
По городі ходит,
Челядойку будит.
Вставай, челядойко,
Вставай, тай ни спіти,
Жиби ни злетіла сива за-

Я вна ся сьвітліє;
Бо дівоцька краса
На шнурі сушена,
На столі качана,
На столі качана,
До скрині схована.

[зудейка,
Жиби ни скусила дівоць-
[кую красу;
Бо дівоцька краса,
Як у літі роса:
Як сонце пригріє,

Вой я хлопська краса
На колі сушена,
На колі сушена,
В гноївці мочена,
В гноївці мочена,
Під лаву зложена.

Зап. 1908 р. у Стрільбичах, Старосамбір. пов. С. Малепький.

Паралелі: И. Довинський, Галагивка (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 514, ч. 3. — А. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 52, ч. 2. — Я. Головацький, Народ. пѣсни, т. II, ст. 180—181, ч. 4.

IV. Весняний дар.

А.

Наші весна краєна,
Щожісь нам принєсла?
Ой принєсла я вам парубоцьку красу.

Парубоцька краса
На калюжи прана;
На калюжи прана,

В цебрику зелена;
 В цебрику зелена,
 В діхтю крохмалена;
 В діхтю крохмалена,
 На вітрі сушена.

Наші весна красна,
 Щожись нам принесла?
 Ой принесла я вам
 Паньську красу.
 Паньская краса

Зап. С. Кретів у Підгайчиках, коло Перемишля.

В лузі намочена,
 На Дунаю прана;
 На Дунаю прана,
 В балії парена;
 На Дунаю прана,
 В фарбці фарбована,
 На швурок вішана,
 На сонци сушена,
 На магли маглена,
 До скрині схована.

Б.

А вже весна воскресла,
 Що жесь нам принесла?
 Припеслам вам паску
 Тай дівочку краску.
 А дівочка краска
 На меді мочена,
 На керниці прана,
 На сонци сушена,
 На столі спечена,
 В папір завинена,
 А в скрині схована,
 Колодков замкнена.

Зап. у Котузові, Підгаєцького пов.

А вже весна воскресла,
 Що жесь нам принесла?
 Принеслам вам паску,
 Парубоцку краску.
 Парубоцка краска
 В калужи мочена,
 На потоці прана,
 На вітри сушена,
 На порозі стачена,
 Під лавку втручена,
 Кацюбов замкнена.

В.

Ой вже весна воскресла,
 Що жесь нам принесла?
 Ой принесла я вам
 Паняньську красу.
 Паняньская краса
 В меду ся купала;
 В меду ся купала,
 В вині виринала;
 В вині виринала,

Зап. М. Підгірний в Охришівцях, пов. Збараж.

Гайвкн.

На Дунаю прана;
 На Дунаю прана,
 На сонци сушана;
 На сонци сушана,
 На столі качана;
 На столі качана,
 В папір завиняна;
 В папір завиняна,
 На панянки вбрана.

Г.

1. Вже весна скресла,	9. На сонці ся сушила,
2. Що жись нам принесла?	10. На столї ся качыла,
3. Ой принесла я вам	11. В папір ся завивала,
4. Паняньску вроду,	12. В скриню ся сховала,
5. Бо паняньска краса,	13. Ключем ся засувала,
6. Як серед літа роса.	14. На великдень ся вбрала,
7. На Дунаю ся прала,	15. Гаївки вигравала.
8. А в медї вирнала,	

Кудобиці, пов. Зборів, зап. Ф. Хом'як.

У варіанті, що записав 1909 р. в Озірні, Зборів. пов. О. Ровдольський є такі відміни: Стр. 1: краса зам. скресла. — Стр. 4: краску зам. вроду. — Стр. 6: То літняя роса. Далі нема.

Д.

Вже весна воскресла,
А щож ти нам принесла?
Принесла я вам рожу,
Весняную гожу.
Паняньская краса
В Дунаю се прала,
На магнесі магльовала,
На великдень се вбрала,

Глятки, зап. С. Авдикович, 1904 р.

По цвинтару вигравала.
А парубочка краса
В рові се прала,
В комні се сушила,
В болоті се магльовала,
На великдень се вбрала,
По цвинтари вигравала.

Е.

Ой вже весна воскресла,
Щось вола нам принесла:
Ой принесла нам весну,
Нарубочую красу.
Нарубочая краса,
Як серед зими роса.
А ў діхти сьї мочила,
Ў смаридьї вирнала,
На баярї сьї прала,
По колах сьї вішала,
На вітрі сьї сушила,
На присні сьї качила,
Ў онучох завивала,

На Великдень сьї ўбрала,
Тай вола вигравала.

Ой вже весна і т. д.
Паньинскую прикрасу.
А пацьинская краса,
Як серед літа роса.
А ў медьї сьї мочила,
А ў вины вирнала.
А ў вины вирнала,
На Дунаю сьї прала.
На Дунаю сьї прала,
На шнурях сьї вішала,

На сонци сї сушила,
 На маґли маґльувала,
 Ё напїр сї завивала,
 Ё скриньку сї заиккала.

Ё скриньку сї заиккала,
 На Великдень сї ўбрала.
 На Великдень сї ўбрала,
 Ягїлки виводила.

Зап. 1909 р. в Присївцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Ж.

Вже весна воскресла,
 Щожись нам принесла?
 Ой я вам принесла
 Дьивоцькую красу.
 Дьивоцькая краса
 Ёа ў меду мочена;
 Ёа ў меду мочена,
 На Дунаю прана,
 На сонци сушена,
 На столы тачена,
 Ё трубочку звишена,
 Шинилькоў пришпилен,
 Ё шуфляду вложена,
 Віком наложена,

На кльучик заикнена.

Вже весна воскресла,
 Щожись нам принесла?
 Ой я вам принесла
 Парубоцьку красу.
 Парубоцька краса
 В гноїўцы мочена,
 На калузи прана,
 На вітри сушена,
 На лаўцы тачена,
 Ё коўбицьку вложена,
 Терньом пришпилен,
 Лаўкоў наложена.

Зап. 1909 р. в Волі Великій, Жадачів. пов. О. Роздольський.

Паралелі: Waclaw z Oleska, Pieśni pol. i rus. ludu gal., ст. 52, ч. 3. — Я. Головацкій, Народ. піснї, т. II, ст. 177 — 179, ч. 1—2 — Правда, 1868, ст. 215.

32. Кривий танець.

А.

А ми кривону тавцю
 Не виведено кінцю,
 Бо сго треба вести,
 Як віночок плести.

Глешава, пов. Теробовля, зап. О. Стечишин.

При сїй піснї дьвчата тримають ся за руки і ходять кривою лї-
 нією, від чого її пісня називаєть ся кривим танцем. При всїх гайках,

де нема згадки про те, як належить їх вести, йдуть звичайно дівчата „кривого танцю“.

Б.

Кривого танцю
Та не виведу кінцю.
Я молоденька сестриченька
А свекрохи не збудивши,
А збудивши, не вгодивши,
Горняц камі наваривши.

А що в тії каші? жаблеча віжка.
Кому-ж вї їсти? парубкам.
Чого парубки потрули?
Животи їм попухли,
Не хтят вола грати,
Щоб ся з них не сьміяти.

Кудобинці, пов. Зборів, зап. Ф. Хомяк.

Тут до початку гайки „Кривий танець“ дочіплено другу про „Кашу“ і ще третю про парубків із попухлими животами.

В.

Я вю вінец, піду в танец,
Душко моя!
Я в тїм танци нема кінця,
Тай не буде.

В Товстенькім, Гусятин. пов., зап. М. Булка, 1889 р.

Г.

Ми кривого танцю йдемо,	Ми кривого танцю йшли,
Єму кінце не знайдемо;	Єму кінце не знайшли;
Ой то в гору, то в долину,	Ой то в гору, то в долину,
Ой то в рожу, то в калину.	Ой то в рожу, то в калину.

У Вовкові, Перемишлян. пов., зап. М. Болнар.

Паралелї: Ż. Pauli, Pieśni ludu rusk., т. I, ст. 23, ч. 9. — Я. Головацькій, Народн. пѣсни, т. III, 2, ст. 168—169, ч. 9. — Z. Rokossowska, Przyczynek do etnogr. ludu rus. na Wołyniu (Zbiór wiad. XI, 3), ст. 168, ч. 4. — O. Kolberg, Pokucie, I, ст. 176, ч. 25. — Zbiór wiad., т. V, 3, ст. 52—53.

33. Л ю б к о.

А.

Дівчата стають у колесо, а дві входять до середини і показують, як що робити; колесо все те повторяє.

Ой як, як по садочку ходжу? Все оттак, 2.

Ой як, як за миленьким гляджу? „

Ой як, як миленькому постелити? „

Ой як, як миленького посадити? „

Ой як, як коло миленького сісти? „

Ой як, як миленького обійняти? „

Ой як, як миленького поцілувати? „

Ой як, як від миленького встати? „

Ой як, як миленького піднести? „

Ой як, як по садочку ходжу? Все оттак, 2.

Ой як, як за нелюбом гляджу? „ (дивить ся в гору).

Ой як, як нелюбови постелити? „

Товстенке, пов. Гусятин, зап. М. Будка.

Б.

Що садочку походжаю, Все отак, все отак.

За миленьким вигіджаю, Як коло милого собі сісти?

Все отак, все отак! ¹⁾ Все отак, все отак.

Як миленькому постелити? Як милого підойняти?

Все отак, все отак. Все отак, все отак.

Як милого посадити?

Зап. 1904 р. в Костільниках, Бучацького пов. М. Капій.

В.

Дві дівчини подають собі праві руки, ходять кругом у колесі, яке роблять інші дівчата та відповідно до змісту пісні грають ролі нелюба або милого, при чім при словах мила, милий взаїмно обіймають ся, а при слові нелюб відтручують ся, та відвертають ся від себе.

Як з нелюбом сісти їсти? Як з нелюбом йти робити і т. д.

Гей бат, няк. Як з милойким йти робити і т. д.

Як з милолюбом сісти їсти? Як милому постелити і т. д.

Гей бат вотак.

Як з милойким сісти їсти? Як милому постелити і т. д.

Гей бат, няк. Як з нелюбом лячи спати і т. д.

Як з милойким сісти їсти? Як з милойким лячи спати і т. д.

Гей бат вотак.

Зап. 1908 р. в Стрільбичах, Старосамбір. пов. С. Малецький.

¹⁾ Тут дівчата показують, як належить дивити ся за любовом, приймати його, стелити і т. д.

34. Гарна донька.

А.

Стають по дві в ряд і тримають хустки за кінці, підносять руки з хустками до гори і ті, що в задю, перебігають по під руки на перед; при тім співають.

Ой бриніли ключі з почи,	Ни дай, ни дай, матусенько,
Понад мої чорні вочи,	Най сидит, най сидит,
Най бринят, най бринят!	Навари їй з ріпи юшки,
Хвалила сі матусенька,	Най си їсть, най си їсть;
Що хорошу доньку нав...	Положи ї у подушки,
Я ни дам, я ни дам.	Най си спит, най си спит.

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левецька.

Б.

Ой бриніли ключі з вочи	Моя дочка хорошенька,
Понад наші чорні очи:	Я не дам.
Най бреньят,	Бо у него сиві очи,
Коли спати не хотьят.	А він доўго спати хоче,
Положіт їх у подушки,	Я не дам.
Та дайте їм з грушок юшки:	Положіт го на подушки,
Най бреньят,	Та дайте му з грушок юшки,
Коли спати не хотят.	Та най спит.

Ой казала стара ненька:

Зап. 1908 р. в Волі Великій, Жидачів. пов. О. Ровдольський.

35. Спосіб на парубків.

Довлять ся дівки разом за руки, а по краях стають висші ростом і бігають так, що оден конець перебігає другою по під руки; при тім співають:

Ой котит си горішок кріз ручки,
 Ой ловіт си, дівочки, за ручки!
 Гей ловіт си чотири, чотири,
 Щоби вам си легіні женили!

Зап. у Видиніві, Снятин. пов., 1889 р., Василь Равлюк.

36. Дівоча принада.

А.

Над водою вільха, під нею вода згіркла,
Нема дівок понад дівки, як Лучкова дівка.
Шильвію копала, руту підливала,
Такий свому Васильови принаду давала.
Сама невеличка, рум'яного личка,
За Васильом, за Васильом, як перепеличка.

Вовків, пов. Перемишляни, зан. М. Годнар.

В.

На городі вільха,
Під нею вода мівка,
Ото ми сі сподобала
В середині дівка.

Она невеличка,
Рум'яного личка,
По садочку походить,
Як перепеличка.

Цибульку мекала,
Чосник полокала,

Тай ще своєю миленькому
Конику тримала.

Зійди на долину,
Будем сі радити,
Який тобі, моя мила,
Віночок купити.

Купи ми зелений,
Злотом повлочений;
Тепер собі, моя мила,
Сядиш коло мене.

Пісню сю співають дівчата на Великдень, коли стають у колесо взявшись за руки. Крім того стає одна в середині, друга ходить довкола колеса — обі з прутиками в руці. Вони співають також разом з иншими дівчатани. Посеред співу стараєть ся одна одну вдарити прутиком, а по скінченій гаївці дівчина з середини починає втікати — друга за нею гонить довкола церкви і т. д.

Зан. в Войциллові, 1905 р., М. Федюшка.

37. Закупуване одягів жіночі.

Молодіж стає в колесо, а дві дівчини по середині. Всі співають :

Ой піду ж бо я з міста до міста,
Та наберу жоні сорочину с краю;

Та давай, жоно, нхай припіряю,

Ой чи так, чи ні так, чи ні коротенька?

Та жоно-ж моя, жононько,
Та люби-ж нас сирденько!

Далі співають: Та наберу жоні фартушину, спідничину, хустки-
моньку...

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

38. Лихий муж.

А.

Молодіж творить колесо, а дві дівчини ходять по середній. Всі співають:

Та Терешкова жона,
Та нима її дона:
В нісці її забавила,
Сукою заставила;
Боїт її до дому йти,
Бо ї буде муж бити
Щіткою — грибіною,

Виритеном — кружількою,¹⁾
А я рак-неборак цівки сучу,
Щукою-рибною в гору скачу,
То в гору, то в долину,
То в рожу, то в калину,
А з калини в цвіту лугу,
Вибрай си пару другу.²⁾

Дівчата вибирають другу пару і її знов ходять по середній, а всі співають так само.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Варіант, який записав 1907 р. М. Бунт у Козівці, Тернопіль. пов. має такі відмінні: ¹⁾ Кружількою. ²⁾ Дві останні стрічки звучать:

А з калини в гору, гору,
Вибрай си пару другу.

В.

А я Леськова жона
На городеньку була,
Кликала сирнажини,
Чужої чужини:
Сідаймо на човночок,
Поїдеи на ставочок,
На круті береженьки,
На сухі кропивоеньки.
Там дятя коханое,
Кашою напханое,

Кашою молодшою,
Ситою ситношною.

Шпак неборак цівки суче.
Під зелененьким дубком
Били жонери лубком.
Там я се забавила,
Сукою заставила.
Бою ся до дому йти,
Вуде на мій муж бити:

Щіткою, гребінкою,
Веретенон, кужілкою.
Добру свекроху маю,

Не дасть ня бити, знаю.
А ще ліпшого вітця:
Що неділеньки танця.

Правда, 1868, ст. 180. Зап. Е. Желехівський в Кудобинцях коло
Зборова.

В.

Там під двелени дубом,
Били жовняри в бубон.
Там я ся забавила,
Спідничку заставила.
Мої милі сусідоньки,

Виведіт ня з бесідоньки,
Бо лихого мужа маю,
Буде бити, добре знаю.
І щіткою, кужівкою,
Веретенон, гребінкою.

Настасів, пов. Тернопіль, зап. Гривць Ракочий, 1908 р.

Г.

Мене матінка била, рученьки поломила!
Щіткою, гребінкою, паликом, кужілкою.
Бо я ся забавила, сукіночки заставила,
За тую рутку, за баламутку,
За тую нятку, за паню матку.
Моя рутка, не баламутка,
А моя нятка це панї матка,

Зап. Ів. Ляторовський.

Д.

Там під зелененьким дубом,
Стояли жоняроньки а бубном;
А я сі там забавила,
Черевички заставила.
Тай бою сі до дом іти,
Бо ні буде милій бити.
А якою табиною?

Зеленою сосниною.
Од Василю, Василецьку,
Посію ті в середеньку.
В четвер рапо носіяла,
А в п'ятницю підливала,
А в суботу вінок вила,
А в неділю в нім ходила.

Зап. у Ваньковичах, Самбір. пов. Ф. Колесса.

Паралелі: Б. Гринченко, Етногр. Матеріали, т. III, ст. 92—
93, ч. 181.

39. Д і д і б а б а.

Дівчата беруть ся за руки, числом 20, 30 або 40, стають у два ряди або в колесо і вибирають із посеред себе дві, одну за бабу, а другу за діда. Баба ходить у середині круга, а дід поза ним. Співають:

Чолом баба, чолом гід,
Сварили сі за обід;
За головку чиснику,
Сварили сі до свирку.

По сім схикуєть ся дід зловити бабу; коли се вдасть ся йому, починає її віби бити.

О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 160—161, ч. 10 (62).

Ся гайвка походить із Городниці і Поточиск, Городенського пов. Записана вона, як видно, не докладно, але що між рукописами в мене не знайшов ся її варіант, подаю сей.

40. З а й ч и к.

А.

1. Зайчику та сввесенький голубе,
2. Та двнесенький соколе!
3. Ані куда зайти, ані вискочити,
4. Ані куда зайчику перескочити.
5. Скочком бочком переверну ся,
6. Гребінчиком розчешу ся.
7. Вауї ся, зайку, в черевчки,
8. Поплянь, зайку, по Дунайку,
9. Вибрай си дівку з крайку.

Зап. у Ковівці, Тернопіль. пов. 1907 р. Микола Бупт.

При сій гайвці колесо хлопців і дівчат крутить ся; всі співають, а один (одна) стоїть у середині.

У варіанті з Костільник, Бучацького пов., зап. М. Кацієм, є такі відміни: Стр. 1—2:

Зайчику, зайчику сввесенький,
Голубе, голубе милесенький!

Стр. 5: Нема. — Зам. 7—9 в отсі:

Возьму я се за підбочки,
Вибру си напвочки.

Б.

Молодіж стає в колесо, а одна дівчина ходить по середині. Всі співають :

Ой загаську, за головоньку,
 Ані тобі, зайчику, ані вискочити,
 Ані тобі, зайчику, пряскочити :
 Проз вишеньки, проз турецькі,
 Проз дівчата тиклівецькі.
 Скоком-боком прривирни сі,
 Грибішником рощиши сі,
 Зауї, зауї чривички,
 Шукаї собі молодички.

Дівчина вибирає другу і ся знов ходить, а всі співають так само.

Тектівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

В.

1. Зайчику, зайчику,	8. Як папі матка.
2. Ти мій братчику,	9. Зайчикок, зайчикок прибігає,
3. Не ходи, не дончи	10. Ручечку, ножечку прибиває;
4. По городчику.	11. Чли быто, не быто,
5. Бо моя рутка,	12. Ножечку пробито.
6. Як баламутка;	13. З калинового лугу,
7. Бо моя мятка,	14. Вибирай собі другу.

Слобідка М, шквітівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

У варіанті, записанім М. Левицьким у Борщів. пов. 1892 р. по стр. 4 в отсі:

Не ходи, не дончи
 По рутці, по мятці.

Зовсім ідентичний варіант записав М. Будка 1898 р. в Товстенській, Гусятин. пов.

Г.

Дівчата стають у колесо, а пара в середині тапцює; дівчата співають :

1. Заську! за головоньку! (беруть ся за голову)
 Ані тобі, заську, ані вискочити,
 Ані тобі, заську, ані виглянути!

2. Засньку! ручки, плечки! (кладуть руки на груди)
Ані тобі, засньку, ані вискочити,
Ані тобі, засньку, ані виглянути.
3. Засньку! сінця-колінця! (беруть ся за коліна)
Ані тобі, засньку і т. д.
4. Засньку! за пятачки! (беруть ся за п'яти)
Ані тобі, засньку і т. д.
5. Засньку! за підбочки! (беруть ся за підбоки)
Ані тобі, засньку і т. д.
6. Засньку! оберни ся!
Кого любиш — обійми ся!

Пара обіймає ся і гаївка починаєть ся знов від початку.

Зап. М. Підгірний в Охришівцях, пов. Збараж.

Ідентичний варіант записав у Настасові, Терноп. пов., 1908 р.
Гр. Ракочий і в Товстені, Гусятин. пов., 1898 р. М. Будка.

Подібний варіант записав також О. Ровдольський в Олірні, Зборів.
пов. побіч другого, наведеного під Д. Вінже записав у Ярчівцях, Зборів.
пов. відривок сеї гаївки, який пропускаю, як наловажний. Його ж ва-
ріант із Пришевець, Зборів. пов. має лише нижній початок, як охри-
шовецький:

Ані тобі, засньку, з гаю вискочити,
Ані тобі, засньку, з гаю виглянути.

А далі йдуть: За[га]сньку, за головку (воченька, груденька, ру-
ченька, криженька, ноженька). Конець як в Охришівці.

Д.

Та загайчику сивисенький,
Та загайчику малисенький,
Ану, ану, скоком-бокком!

Скоком-бокком привирни сї,
Грибничком рошиш сї,
Та возми сї за підбечі,

Та покажи свої речі!

Та возми сї за кольіно,
Щоби табе ни больіло,
Зауї, зауї чиривчки,
Шукаї собі молодички!

Зап. 1909 р. в Олірні, Зборів. пов., О. Ровдольський.

Паралелі: И. Галька, Гаївка (Зоря гал. яко альбуш), ст. 518,
ч. 4. — Я. Головацький, Народн. піснн, т. II, ст. 689, ч. 4. — Тамже,
т. III, 2, ст. 187, ч. 12. — И. Галька, Народ. звичаї и обряды, I, ст.
114, ч. 4. — А. Wanke, Halańiwki, ст. 46, ч. 10. — Z. Rokossowska,

Przyczynek do etnogr. ludu rus, na Wołyniu (Zbiór wiad., XI, 3), ст. 166—167, ч. 2. — Materiały etnogr. z okolic Pliskowa (Zbiór wiad., т. VIII), ст. 148, ч. 83. — Zbiór wiad., т. V, 3, ст. 56—57. — А. Свидницький, Великдень у Подолянь (Основа, 1861, XI—XII, ст. 45). — Lud, VI, ст. 161, ч. 1. — Шейковський, Быть Подолянь, ст. 19. — П. Чубинський, Труды, т. III, ст. 59—62, ч. 9. — А. Терещенко, Быть рус. народа, IV, ст. 274—278.

41. Ж у ч о к.

А.

По дві дівчині беруться за обі руки на охрест і стають пара побіч пари, а одна менша дівчинка („Жучок“) вилазить їм на руки і поступає поволи по руках, нешов по живім мості, опираючись руками на рамена дівчат. Пари, що по їх руках перейшла вже дівчинка, покидають своє місце і перебігають наперед, таї так поступають кількадесять кроків, співаючи:

Ходят Жучок по жучині,
А Жучиха по деревині,
Граї, Жучку, граї! ¹⁾
Ой граї, Жучку, граї небоже,
Най ти Пан Біг допоможе.
А наш Жучок чорновусий,
А на Жучку жупан куций;
Дівки єго підпоїли,
На нїм жупан підкроїли.
А наш Жучок, як пан, як пан,
Одягнув сі в куций жупан.
Заграї же ми хоть дробину,
Куплю я ти федерину ²⁾.
Заграї же ми хоть трошечка,
Куплю я ти фартушечка.
А наш Жучок невеличкий,
Треба єму черевичків,

А за дутка полятички,
Застягати черевички.
Полятичка червоненька,
А Жучиха молоденька,
А від скрині до порога,
Черевички попорола.
Ой маю я шевця брата,
Зашне ми зараз завтра;
Ой маю я шевце Фране,
Зашне ми завтра з ране.

Де ти їдеш, Романе? ³⁾
На ярарок, васпане!
А що везеш, Романе?
А дівоньки, васпане!
А по чому, Романе?
Сто за грейцар, васпане!

¹⁾ Повтаряєся за кожним другим стихом.

²⁾ Спідниця з купного матеріалу.

³⁾ Звідси до кінця покладана пісня в самих відривків інших самостійних пісень; вони повідділювані від себе відступами. Ся пісня може послужити взірцем сплітання в одно різних відривків та доказом забування одних пісень, а впровадження на їх місце інших.

За вороти калюжа,
Моя шила недужа.
Як музичку зачує,
За стійною танцює.

А я малий-невеличкий,
Щей до того не доріс,
А ві Львова до Кракова
Карабіна не доніс.

Зап. у Підберізцях, Львів. пов. М. Цар, 1871 р.

А я малий до дівоньки,
Треба нині драбиньки.

Кадук мені раду дав,
Що я собі бабу взяв;
Як ярмарок настає,
Продам бабу, васпає.

Гаївна „Жучок“ у Старім Косові. Фот. Ів. Труш.

Б.

Дівки ловлять ся по дві за руки, стоячи одна супроти другої. Знов дві беруть малу дівчину і кладуть їй на руки таї провадять тримаючи, щоб та не впала. Дівки підкладають руки, а по них дівчина ходить. Обходять так докола церкви та співають:

Ой ходит жук по жучині,
А дівчина по ручні:

Грай жуче, грай,
Тут добрий край.¹⁾

¹⁾ Приспів повторяєть ся що дві стрічки.

Ой шевчиха рибку ловит,
А шьо йшла, то процила;
А шьо йшла то процила,
Дівці ріклі не купила;
Чекай, дівко, до петниці,

Будут ріклі та катиці.
Чекай, дівко, до суботи,
Будут ріклі тай чоботи.
Чекай, дівко, до неділі,
Будут ріклі дорогії.

Так співають, доки не обійдуть три рази церкву.

Зап. у Видиніві, Снятин. пов. 1889 р. Василь Равлюк.

В.

По дві дівчини роблять із рук кріселко і стають у ряд, потім ви-

Гаївка „Жучок“ у Старім Косові. Фот. Ів. Труш.

саджують кілька малих дівчаток на руки; ті ходять їм по руках, а великі дівчата співають:

Ходив жучок по долині,
А жучиха по калниї:
Грай жучку, грай небожи,
Най ти Пан Біг допоможи,
Грай, жучку, грай! ¹⁾

А ми того рік чикали,
Жибисьмо сі дочкали.
А наш жучок невеличкий,
А на жучку черивички;
А наш жучок молодец,

¹⁾ Приспів повтараєть ся що дві стрічки.

А на жучку перстинец;	Тай жуван: му підкрюли.
А наш жучок чорновусий,	Грай жучку, грай нибожі,
А на жучку жуван куций;	Най ти Цан Біг допоможи,
Бо ни жучка підноїли,	Грай жучку, грай!

Іванівці, пов. Жидатів, зап. Н. Левицька.

Г.

Дівчата беруть ся по дві за руки і одна пара стає за другою. Одна дівчина тримає ся голою дівчат і йде по тих руках. Тимчасом перша пара переходить на кінець, за нею друга — і так кожда пара, через котрої руки дівчина перейшла, переходячи на кінець творить безперервний ряд, по яким дівчина переходить навкруги церкви. Дівчата тимчасом усе співають:

Ходить жук по жуках,
А дівчина по руках.
Чекай, дівко, до суботи,
Буде сукня і чоботи,
Грай, жуче, грай!

Зап. Т. Заборський в Молодятині, Коломиї. пов., 1888 р.

Д.

Стають дівчата або хлопці в 2 ряди напроти себе і тримають ся руками. Маленька дівчинка або хлопчик, званий тут „Жучком“, іде по руках усього ряду від одного кінця до другого. Коли доходить до кінця ряду, тогди ті дівчата або хлопці, що по їх руках уже Жучок перейшов, підбігають і стають на перед так, як вперед у ряд, а Жучок знов переходить по їх руках. При тім співають усі:

Ой ходит Жук по жучніі,
А Жучиха по деревніі,
Грай, Жуче, грай Жуче!
А Жучиха молоденька,
На ній шуба зелененька!
Грай, Жуче, грай, Жуче!

Зап. у Сапогові, Борщів. пов. Д. Шинчук.

Е.

Два хлопці беруть дитину на руки, вложеві наохрест і носять її. Дівчата співають:

1. Ходит Жучок по дубині, ¹⁾
2. А Жучиха по долині. ²⁾
3. Грай, Жучку, грай, небоже,
4. Най ти Пан Біг допоможе. а)
5. На Жучкови черевички,
6. Бо сам Жучок невеличкий.
7. На Жучкови жупанипа,
8. Бо наш Жучок як дитина. ³⁾
9. На Жучкови жупан красний, ⁴⁾
10. Бо наш ⁵⁾ Жучок бардо красний.

Кудобинці, пов. Зборів, зап. Ф. Хомяк.

У варіанті, що записав 1909 р. О. Ровдольський в Озірві, Зборів. пов., є такі відміни: ¹⁾ Долині. ²⁾ Ядлині. ³⁾ Стр. 7—8 нема. ⁴⁾ Ясний. ⁵⁾ І сам. — Його-ж варіант із Волі Великої, Жидачів. пов., сходять ся також з отсим, має лише такий кінець:

А ми того рік чекали,
Та щоби смо жучка грали.

Варіант д. О. Ровдольського з Присовець, Зборів. пов., має ще понад наведені отсі два куплети:

На жучкови камізелька,
Пристав жучок до серденька.
На жучкови пас едвабний,
Бо наш жучок барзо ладний.

Ж.

Два хлопці беруть третього на руки і носять його, а всі співають:

А в нашого Жучка,	А в нашого Жучиняти,
Золотая ручка.	Чоренькії вочинята.
Грай, Жучку, грай небожи,	А наш Жучок невеличкий,
Ней ти Памбіг допоможи. а)	На Жучкови чиривачки.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

З.

1. Грай, Жуче, грай,
2. В нас добрий край!
3. У нас верби грушки родять,
4. У нас дівки в золоті ходять.

а) Приспів повторяєть ся що дві стрічки. ¹⁾ Приспів.

5. Грай, Жуче, грай,
6. В нас добрий край!
7. Від неділі до вівторка,
8. Нема паски, лише шкірка!
9. Грай, Жуче, грай!

З Пасічної.

Варіант, зап. в Завою Ант. Глодинським, має такі відміни: Стр. 7 = 3. — Стр. 8: А в нас хлопці файно ходят.

I.

Грай, Жучку, грай,
В нас добрий край:
У нас дівки в золоті ходят,
У нас верби грушки родят.
Грай, Жучку, грай!
Дайте, дівки, околота,
Хлопців нести до солота.

Грай, Жучку, грай,
В нас добрий край!
Дівки скачут в золоті,
Хлопці плачут в болоті!
Грай, Жучку, грай,
В нас добрий край.

Пасічна.

K.

1. Ой лаавив Жук по жучині,
2. А жучина по драбині:
3. Грай, Жуче, грай небоже,
4. Най ті Господь допоможе!
5. А наш Жучок невеличкий,

6. Купив собі черевчички,
7. Ще й за грейцар тасночки,
8. Засьцігати ціженочки!
9. Грай, Жуче, грай небоже,
10. Най ті Господь допоможе!

Товстенъке, пов. Гусятин, зап. М. Будка, 1898 р.

В варіанті, зап. М. Левицьким, 1892 р. в Борщів. пов., є такі відміни: Стр. 7—8:

Та за грейцар політнички,
Защіпати черевчички!

L.

Чужа мати гірки крала,
На пень фартух розідрала;
Ні що ї сі дивувати,
Така була її мати.
Грай, Джусе, грай.
Я в нашого Джусенька
Золотая рученька!
Грай, Джусе, грай.

Ой грай, Джусе, грай небоже,
Чей ти Пан Біг допоможе.
Грай, Джусе, грай.
Ой грай, Джусе, до п'ятниці,
Будут сукні тай спідниці;
Ой грай, Джусе, до суботи,
Будут сукні і чоботи.
Грай, Джусе, грай.

Зі Станіславщини

В Костільниках, Буцацького пов., зап. М. Капій такий варіант :

Чому, дівки, не йдете,	Наші дівки хороші.
Чому роти не рвете?	Граї, Жуче, граї небоже,
Ой нарвали до душі,	Чей ти Господь допоможе.

В Ожидові зап. Гр. К. Трильовський отсей варіант :

Ой грає Жук на ялиці,	Як ти будеш добре грати,
А Жучиха на тернині:	Треба тобі теля дати!
Граї, Жучку, граї!	Граї, Жучку, граї!

Зовсім окремо стоїть крехівський жучок: Всі дівчата стають у ряд одна за одною і тримають одна другу руки за стан. Дві дівчині беруть хустку і біжать по обох боках того ряду з хусткою понад головами тих, що стоять у ряді. Тою хусткою зачіпляють дві дівчині так, що їх з ряду висунуть. Ті, що вилетіли, роблять те саме, а тамті стають у ряд на заді. Підчас того приспівують :

Граї жуку, граї жуку,
А як будеш добре грати,
Ми ти мусим грейцар дати.

Так повтарають ся, доки не повирисають усіх з ряду хусткою.

Правда, 1893, ст. 380, ч. 11. Зап. у Крехові, Жовків. псев. В. Герасимович.

Паралелі: И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 523, ч. 10. — А. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 49, ч. 12. — Я. Головацкій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 192—193, ч. 18. — Тамже, ст. 695—696, ч. 10. — Тамже, т. III, 2, ст. 157—159, ч. 5. — И. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 128, ч. 10. — О. Kolberg, Rokucie, I, ст. 156, ч. 4 (56). — Тамже, ст. 162—163, ч. 13 (64). — Тамже, ст. 165, ч. 16 (67). — Тамже, ст. 174—175, ч. 23 (74). — Тамже, ст. 177—178, ч. 28 (79). — Тамже, ст. 178—179, ч. 30 (82). — Тамже, ст. 187, ч. 44 (96). — Ів. Колесса, Гал. руські народ. пісні (Етн. Збірник, XI), ст. 28—29, ч. 7. (Ся гаївка злучена тут із „Привітом весні“ і „Вербовою дощечкою“). — О. Kolberg, Pieśni ludu z Podola ros. (Zbiór wiad., т. XII), ст. 237, ч. 4. — П. Чубинській, Труды, т. III, ст. 79—80, ч. 18 (тут злучена ся гаївка з „Огірочками“). — Тамже, ст. 164, ч. 86.

42. Перепілка.

А.

Чомусь нашу перепелоньку	Тут була перепелонька,
Тай головка болит!	Тут була красная зоронька!

Чоюсь нашу перепелоньку	Чоюсь нашу перепелоньку
Тай колінці болят!	Тай підбочки болят!
Тут була перепелонька,	Тут була перепелонька,
Тут була красная зоронька!	Тут була красная зоронька!

Дальше наводять ся різні хороби, а дівчина, що ходить у кружлячій колесі, перекиляє головку і дотикає ся хорого члена тіла.

Зап. у Козівці, Тернопіль. пов., 1907 р. М. Бунт.

Ідентичний варіант записав також Г. Ракочий в Настасові, Тернопільського пов.

В.

А в нашої перепілки тай головка болит!
Тут була перепелонька,
Тут була невеличенька,
Тай головка болит!

А в нашої перепелоньки тай рученька болит!
Тут була перепелонька,
Тут була невеличенька,
Тай рученька болит!

А в нашої перепелоньки тай ноженька болит!
Тут була перепелонька,
Тут була невеличенька,
Тай ноженька болит!

До нашої перепелоньки тай мильський іде,
А нашу перепілку за підпахи веде!

Плісняни.

Дівчата стоять у колесі при сій гаївці, а перепілка ходить по середині.

У варіанті, що записав 1909 р. О. Роздольський в Ярчівцях, Зборів. пов., є такі відміни: Початок:

А деж тая перепілка, ой що тутка була?
Тут була перепелонька, тут була невеличенька.

Далі йде: А нашу перепілку тай головка (воченька, рученька, груденька, ноженьки, животик) болит і повторяєть ся друга стрічка (Тут була...), як рефрен. — Його-ж варіант із Присовець, Зборів. пов. не має важнійших відмін.

В.

Перепелонько, білоронько,
 Твій миленький іде,
 Ой перепелоньці, та білороньці
 Перстенину несе!

Зап. М. Левицькій, 1892 р. в Борщ. пов.

Г.

Ой припилюнько тай миленький заслаб!
 Ой припилюнька та головка болит,
 Ой припилюнька та сирденько болит,
 Ой припилюнька та ручевьки боля,
 Ой припилюнька та ножечки боля!
 Ой припилюнько та миленький умер!
 Ой припилюнько — беріг єго за ручка,
 Ой припилюнько — здохнайти го на віжка!

Уста над Черем.

Паралелі: Я. Головацькій, Народн. пієси, т. II, ст. 190, ч. 14. — Тамже, т. II, 2, ст. 182, ч. 8 (варіант відмінний, від надрукованих тут). — О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 163—165, ч. 14 (65). — Тамже, ст. 172—173, ч. 21 (72). — Тамже, ст. 185, ч. 40 (92). — Маркевич, Обычаи, повірья, кушпя..., ст. 70—71. — П. Чубинській, Труды, т. III, ст. 63—65, ч. 10.

43. Кіт і миш.

А.

Стає колесо дівчат або хлопців і вибирають одного за ката, а одну дівчину за мишку. Миш має свої ворота, котрими може на двір і до середини колеса вбігати. Кіт має також свої ворота. Котови не можна входити в мишачі, а миши в котові ворота. Миш входить до середини,

а кіт в надвору зачинає бігати за нею і лапати; миш утікає своїми воротами. Межі першою особою в колесі і другою, 3—4, 5—6, 7—8, 9—10, 11—12 має миш свої ворота, а межі 2—3, 4—5, 6—7, 8—9, 10—11, 12—13 має кіт ворота. Ціле колесо співає:

Ой в поле, мишко, ой в поле,
А ти, котик, за нею;
Скоро її зловиш,
Лабки її положиш
У поля!

Як кіт зланає миш, то кусає і ніби їсть; потім обирають другого kota і мишку і забава йде даліше.

Зап. у Сапогові, Борш. пов. Д. Шничук.

В.

Дівчата стають у ронді, одну дівчину (мишку) беруть у середину, а друга (коцурка) стає поза рондом і старає ся продерти ся погід руки ронда, щоби зловити мишку. Рондо, що весь час стоїть на однім місці, перепускає мишку свобідно то в середину, то поза рондо, а коцурці робить усякі перепони. Коли-ж коцурці удасть ся таки зловити мишку, тогди кінчить ся забава. Підчас того співають:

1. Мишка, до яки, мишенька! ¹⁾
2. А ти, коцурко, ²⁾ за нею;
3. А ти, коцурко, за нею,
4. Як за ясною зорею!
5. Як тую мишеньку ³⁾ здогонит,
6. То її костоньки ⁴⁾ положиш!

В Підберіцях, Львів. пов. зап. М. Цар, 1871 р.

У варіанті з Ярчовець, Зборів. пов., що записав О. Роздольський 1909 р., такі відмінні: ¹⁾ Мишка, мишка до яки. ²⁾ Ти котоньку. Стр. 3—4 нема. ³⁾ А як ти ї. ⁴⁾ Кости.

У варіанті, записанім у Котузові, В. Навроцьким, та у Розділовичах, Рудецького пов. дром П. Рондяком, співає колесо:

Я в поле, мишко, я в поле,
А ти, котик, за нею!

тоді, як кіт далеко від мишки і вона зовсім безпечна. Коли-ж кіт підходить до неї, тоді мишку перестерігають:

До яки, мишко, до яки!
Як ті котонько здогонит,
То ти вістоньки положиш!

В.

Я в поли мишенька, я в поли,	Він єї за головку.
До золотої комори.	Мишенька я в кирицю,
Я сі котонька ни бою, ^і	Він єї за спідницю.
Я сі сховаю в ковору.	Ой стій, мишенько, ой стій,
Мишенька я в коновку,	Зроблю я з тебе посьціль.

Сухослав, пов. Гусятин, зап. А. Свергун.

Г.

Ў поле, мишенько, ў поле,
 За тобоў котик гонит,
 Як тьм котик здогонит,
 То ти ніжки вобломит.

Зап. 1909 р. в Приєвцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Паралелі: И. Лозинский, Галагивка (Зоря гал. яко альбумъ),
 Ст. 510—511. — А. Wanke, Hałahiwki (Zbiór wiad., т. XIII, 3), ст.
 41—42, ч. 2.

44. О г и р о ч к и.

А.

Дівчата стають отвертти рондон; оден кінець ронда іде попід
 руки остатної пари другого кінця, відтак попід руки передостатної пари
 і т. д., при чім співають:

Ой вийте сі вогирочки,	А ни їм сі завивали,
Та нехай будут насільночки;	Вони нам сі дивували —
Най сі вют,	Жовтий цвіт,
Най сі вют.	Жовтий цвіт!

Коли завинули ся всі пари та зробив ся гейби ланцюх, тогди роз-
 виваюгь ся в противний бік, співаючи:

Розвивайте сі, вогирочки,	А ни їм сі розвивали,
Та нехай будут насільночки,	Вони нам сі дивували,
Най сі вют,	Жовтий цвіт,
Най сі вют!	Жовтий цвіт!

Зап. у Підберізцях, Львів. пов. 1871 р., М. Цар.

Б.

Дівчата беруть ся всі за руки; перша з гори тримає ся стовпа або дерева; бігають похід руки і роблять собою плетіньку. При тім співають:

Питала сі мати дочки,	Ни рвіт сі,
Чи садила вогірочки?	Чи великі, чи маленькі,
Ой садила, підливала,	Везіт сі.
Що неділі вибирала,	Повили сі вогірочки,
То сі вют, то сі вют!	Я в зелені попліточки,
Чи великі, чи маленькі,	То сі вют, то сі вют;
Все сі рвут, все сі рвут!	Чи великі, чи маленькі,
А ви милі вогірочки,	Все сі рвут, все сі рвут!

Іванівці, пов. Жидачів, зап. Н. Левицька.

У варіанті д. О. Роздомського з Волі Великої, Жидачів. пов. є три строфи, з чого перші дві виглядають так:

Мої милі вогірочки	Мої милі вогірочки
Жовто цвітут,	Везіт се,
Чи великі, чи маленькі	Чи великі, чи маленькі
Фсе се везут.	Вирвіт се.

Третя строфа рівна першій івановецькій.

В.

Чотири дівки сідає на землю, а інші дівки беруть ся за руки, ходять помежи них і співають:

Ой зелені огірочки,	Ой зелені огірочки я в гору си
Розвивайте си, розвивайте си,	Я в гору си вют, [вют,
Ой молоді молодчики,	Ой молоді молодчики
Напивайте си, напивайте си!	Мід вино пют, мід вино пют!

Зап. у Видишіві, Снятин. пов. 1889 р. Василь Равлюк.

Ідентичний варіант, але лише першу строфу, зап. 1888 р. Т. Заборський в Молодятині, Колом. пов.

Г.

Мої милі вогірочки,	Ой садила, підливала,
Звивайте сі до купочки,	Завтра буду вибирала!
Жовтий цьвіт, жовтий цьвіт.	Жовтий цьвіт, жовтий цьвіт.
Питала сі мати дочки,	То сі стелють, то сі везуть,
Чи садила вогірочки?	То хорошо процвітають!
Жовтий цьвіт, жовтий цьвіт.	Жовтий цьвіт, жовтий цьвіт.

Мати вогірки виберала,   Най сі поре, най сі дре,
 На пень фартух вобірвала;   Най і мара не несе!
 Жовтий цьвіт, жовтий цьвіт.   Жовтий цьвіт, жовтий цьвіт.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

Д.

Молодїж виводить гаївку і переходить собі попід руки:

Зиленїі вогірочки	Зиленїі вогірочки,
Най сі вют,	Розвивайте сі,
До дівчини заручини	Молодїі дівчаточка!
Ней сі бют.	Віддавайте сі.

Теклївка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Е.

Ой зелені огірочки,
 Звивайте ся в пуплїночки,
 Най ся вють, най ся вють;
 А дівчини зарученї
 Мід вино най пють!

Сїльце.

Ж.

Питала ся мати дочки,	Приснив ми ся сон дивненський:
Чи садила огірочки;	Ой приїхав мій миленький;
Ой садила, підливала,	А я встала, засьвітила:
Я в кошничок ¹⁾ вибирала ²⁾ .	Не той, не той, щом любила.
Ой мамулю, мамуленько,	Сїльце.

У варіанті, що записав 1909 р. О. Роздольський в Ярчівцях, Зборів. пов. є такі відміни: ¹⁾ Завтра буду. ²⁾ Замість усіх дальших стрічок є отсі дві:

Та най наші вогірочки, най ся вют,
 Та най наші паненочки мід-вино пют.

З.

Зеленїі вогірочки,	Мід-вино пют,
То сі вют, то сі вют,	Мід-вино пют.
Молодїі паняночки,	

А другі ся дивували,   Розвивайте ся вогірочки,
Що красненько процвітали: Та в зеленіі пупіночки,
То цвітут, то цвітут!   То цвітут, то цвітут!

Зап. в Настасові, Тернопіль. пов. Гриць Ракочий, 1908 р.

Варіанти д. О. Роздольського в Грабівця і Саджави, Богородчан. пов. складають ся лише в одній строфці (тут перша), але з одною стрічкою більше (по огірочки): „А жовтіі пупіночки“, а надто в них пють „парубочки“ або „молодчики“. Його-ж варіант із Ляховець, Богородчан. пов. трохи поплутаний і зачинаєть ся:

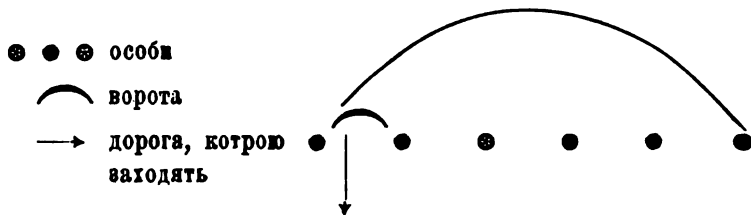
Розвивайте ся йогірочки,
Закі будуть пупіночки.

Зрештою він нічим не закінчений.

I.

Стає ряд дівчат, тримаючись рівно за руки. Дві дівчині крайні з одного кінця підносять руки до гори, а другий кінець тримаючись за руки, заходять понід руки тии двом дівчатам. Так перейдуть усі вючи ся, а остатні, що тримали руки до гори, обкручують ся на місци, бо руки їм ногам би викрутити ся, і знов стають рядом як перше, а ті, що перше були на краю, підносять руки до гори і другий кінець переходить понід їх руки. При тім співають так:

Ой виїте ся огірочки,
Як зеленіі пупіночки,
Най ся вют, най ся вют.
Огірочки зелененькі,
Дівчаточка молоденькі!
Най ся вют, най ся вют!

Зап. у Сапогові, Борщів. пов. Д. Шичук.

K.

1. Ой виїте ся огірочки,
2. З зеленої кущиночки!
3. Пшатах ся нати дочки,

4. Чи садила вогірочки? То сі вють, то сі вють.	8. Розвивай сі, сухий дубе! То сі вють, то сі вють!
5. Тоди будеш, шата, знати,	9. Ой чи сухий, чи зелений,
6. Як сі будут вибирати! То сі вють, то сі вють!	10. Сядь ся, милий, коло мене! То сі вють, то сі вють!
7. Як я скажу, най так буде,	

Зап. у Товстенськім, Гусятин. пов. 1898 р. М. Будва.

У варіанті, записанім 1892 р. в Борщів. пов. М. Левицьким, є такі відміни: Стр. 2: Заким будут пупляночки. — Стр. 5—6:

Ой садила, підливала,
Бо ся гостий сподівала!

Стр. 7—10: Нена.

Варіант із Денисова, Терноп. пов., зап. Іль. Кузевон, має приспів:

То ся вють, то ся вють,
Аж ся люди дивують!

Стр. 3—4:

А люди ся дивували,
Як огірки процвітали!

Дальше нема.

Варіант із Костільник, Бучац. пов. зап. М. Капієн, на стілько баламутний, що його пропускаю зовсім.

Л.

Зелені вогірочки, йак сьм вють,
Молоді паньпючки мід-вино пють.
Війжіте сьм до останку,
Заким буде пиво ў збанку!
Повійзвали сьм вогірки,
Поженнли сьм парубки;

Ой но ще сьм еден не вженюў,
По пояс бороду запустаў.
А ў голові вуши,
А ў бороды ниши.
Йак сьм ниши розіграли,
Тай бороду розірали.

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Паралелі: И. Галька, Гаївки (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 522, ч. 10. — А. Wanke, Nałahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 48, ч. 12. — Я. Головацкій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 192, ч. 17. — Тамже, ст. 694—695, ч. 10. — Тамже, III, 2, ст. 155—156, ч. 3. — И. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 124—126, ч. 10. — O. Kolberg, Rokicie, I, ст. 154—155, ч. 2 (53). — Тамже, ст. 159, ч. 8 (60). — Тамже, ст. 170—171, ч. 20 (71). — Тамже, ст. 180, ч. 32 (84). — Тамже, ст. 186—187, ч. 43 (95). — Ів. Колесса, Гал. руські народ. пісні (Етногр. Збірник, XI), ст. 29, ч. 9. — Шейковскій, Быть Подолявъ, ст. 13. — П. Чубинскій, Труды, т. III, ст. 79—80, ч. 18 (тут злучена ся гаївка в „Жучков“).

45. К о л е с о.

А.

Дівчата саджають трое дітей на мураві, якби на кінцях трикутника, а самі беруться за руки, оточують двоє дітей і творять підкову, в середині якої, але поза рондом, сидить третя дитина. Заховуючи вид підкови, ходять і співають:

Вербовое колесо, колесо,	Зачався еден женити,
Коло гостинця стояло,	Зачав пиво варити;
Трое дива видало:	Еще пиво не скисло,
Едно диво на діди,	Вже ся калік натисло;
Друге диво на баби,	Еще пива не пили,
Третє диво на дівки.	Вже ся каліки побили!

Й. Лозинський, Галагивка (Зоря гал. яко альбумъ). Ст. 50.

Б.

Та дивно-ж нам, дивнесенько:	Везуть дівки китляки;
Їдуть дівки на конях,	Ой дивно-ж нам, дивнесенько:
Молодиці на волах,	Молодиці рантушки;
Парубочки на свинях!	Ой дивно-ж нам, дивнесенько:
Ой дивно-ж нам, дивнесенько:	Парубочки каглянки!

Зап. М. Левицький, 1892 р. в Борщів. пов.

Паралелі: Lud, VI, ст. 163 (частина ч. 6).

В.

Вербовое колесо,	А парубки на свиньох.
На гостинци стояло,	Везут мужі пшеницю,
Дивне диво казало.	А парубки полову,
Я вам скажу диввійше,	Будут єї курити,
Котре шні малійше.	Бо ся хочут жити.
Їдут мужі на коньох,	

Зап. у Глядках, Сенько Авдикевич.

Г.

Вирбовое колесо,	Диўне диво казало.
Вирбовое колесо,	Я вам скажу диўнійше:
На гостинци стояло,	Їдут мужі на коньох,

А парубки на свиньох.   Взяут мужі шуквицьу,
Взяут мужі пшеницьу,   А парубки мятлицьу.
А парубки мятлицьу.

Зап. 1909 р. в Озїрнї, Зборів. пов. О. Роздольський.

Пор. остатні чотири стрічки з гаївкою п. в. „Пшениця і мятлиця“.

Паралелі: А. Wanke, Halańiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3),
ст. 42, ч. 3.

46. Вербова дощечка.

А.

Старші дівки уставляють три малі дівчині одну не далеко від другої, а самі ловлять ся за руки і обходять докола одну, потім другу і третю і співають:

1. Вербовая дощечка, дощечка,
2. Ходить по нїй Насточка, Насточка.
3. Де ти Настко бувала, бувала?
4. Як дібрівка палала, палала?
5. Горшком води носила, носила,
6. Тай дібрівку гасила, гасила.
7. На всі боки лелїє, лелїє,
8. Відки милий приїде, приїде?
9. Шьос Насточці принесе, принесе.
10. Принесе їй чоботи, чоботи,
11. З косівської роботи, роботи.
12. А в Косові роблені, роблені,
13. В Відянові зношені, зношені.

Зап. у Видянові, Сятин. пов. 1889 р. Василь Равлюк.

У сім варіанті стр. 3—6 взяті з гаївки п. н. „Дуброва“.

Б.

1. Вербова дощечка лежала, лежала,
2. По нїй ми дівойка бігала, бігала.
3. На оба бочейки взирала, взирала,
4. Та відкіля вітройко повїне, повїне,
5. Відтіля миленький приїде, приїде.
6. Та щож бо він менї привезе, привезе?
7. Лисюю шубойку, або дві, або дві,

8. Кований пояс до землі, до землі (або місто того стиха сей: Топочок-рубочок, до землі).
9. А піячиско в коршні пє, в коршні пє,
10. Та прийде до дому мене бє, мене бє.
11. А я дітоїкы ханаю, ханаю,
12. Та до сусідойкы ховаю, ховаю.
13. А той сусідойко добрий пан, добрий пан,
14. Та склав дітоїкы під жупан, під жупан.

Зап. у Накопечнім, Яворів. пов. Ст. Сапрун.

Варіант із Шісняя має такі відміни: Стр. 2: Там по ній панька. — Стр. 4: А звідки. — Стр. 5: А звідти. — Стр. 7: Золоту. — Зап. стр. 8—14:

Тоненький рубочок до землі, до землі,
Червоні чобітки в носами, в носами,
Щоб добре гаїлки плясахи, плясахи;
Золотий перстенець на палець, на палець,
Проси вас, папчики, у танець, у танець.

При сій гаївці дівчата стають у два ряди, а дві ходять по середині; при словах остаточної стрічки вибирають із рядів дві інші, а самі стають на їх місце.

Варіант із Оїрни, Зборів. пов., який записав 1909 р. О. Роздольський, має такі відміни: Стр. 2: По її панька. — Стр. 3: Зглядала. — Стр. 4: Звіткы той. — Стр. 5: Звідти мій. — Замість стр. 6—14 є отсі:

Щось він ми привезе дарунку:
Золотий перстинець на палець,
Рутяний віночок на кіски.

Його-ж варіант в Присовець, Зборів. пов. сходиться ся в Сапруновні, але зам. стр. 9—14 має таке закінчене:

Рутяний віночок в крисахи,
Золотий перстенець на палець:
Прошу вас, папчки, а в танець.

B.

Вербова дощенька лежила,
По ні панька ходила;
На воба боченькы зглядала,
Білі ноженькы шивала:

Звіткы вітроцько повіне,
Звітти мій милевський прїде.
Привезе мнї чобітки,
І височенькі підківки.

Будут підківки дудіти,   Тобі заянец і серпа,
 Буде гостинец бреліти.   Мнї коничок і панна!
 Діліи сі тенер, кавалеру:

Зап. у Підберіацях, Львів. пов. М. Цар.

Г.

1. Ялова дощечка лежила, лежила,
2. По ній паняночка ходила, ходила;
3. На оба боченьки зирала, зирала:
4. А відки вітронько повіне, повіне,
5. Відти ній миленький поверне, поверне.
6. Привезе шубоньку, або й дві,
7. Тоненький рубочок до землі, до землі.

Зап. у Демисові, Терноп. пов. Ілько Кувів.

Варіант із Теклівки, Скалат. пов., зап. П. Стадником, має такі відмінні: Стр. 1—2:

Та лежала дощечка, лежала,
 А по нї я Насточка скакала.

Стр. 4: Звідки той. — Стр. 5: ...приїде. — Стр. 8—9:

Червоні чоботи в носами,
 Будемо ягілки плесали!

Варіант із Борщів. пов., зап. М. Левицьким, 1892 р., має такі відмінні: Стр. 1—2:

Вербовая дощечка лежала,
 По ній Настечка доптала.

Стр. 3: Нема.

Д.

Ой лежыла дощівонька, лежыла, лежыла,
 А там по нї ластівонька бігала, бігала,
 На всі штири стороньки зирала:
 Відки вітер полудневий повіне,
 Відтам, відтам ній миленький надійде.
 Привезе ми запащину, альбо дві,
 Червоная запащина до землі.

Зап. у Ваньковичах, Самб. пов. Ф. Колесса.

Е.

1. Вербовая дощечка, дощечка,	6. Що Насточці привезе?
2. Ходит по ній Настечка, На-	7. Привезе їй чобітки,
3. Ой Настечка леліла, [стечка.	8. З червоної позлітки;
4. На всі боки гляділа:	9. Чобітки муть рипіти,
5. Відки ший прїїде,	10. А підківки звеніти.

Зап. Іполіт Омельський в Малатинцях, Буковина.

Варіант із Костільник, Буцацького пов., зап. М. Капієж, має такі відміни: Стр. 3: На всі боки. — Стр. 7: Червоценькі. — Стр. 8: А підківки з позлітки.

Ж.

Вербовая дощечка, дощечка,	А паненки на медец,
Ходила по ній Настечка, Настечка.	Пішли паненки в танец.
На розпруттю стояла,	Паненки в танци скачут,
Дивне диво видала.	А парубки в болоті плачут.
А що-ж то нам за диво?	Давай, мати, воколота,
Пішли парубки на пиво,	Витегати парубки з болота.

Буцнів, пов. Тернопіль, зап. В. Костів.

Пор. сей варіант із гаївкою п. н. „Колесо“.

Паралелі: Я. Головацкій, Народн. п'єсни, т. II, ст. 191, ч. 15. — Тамже, ст. 684—685, ч. 14 (тут злучена ся гаївка з другою, п. з. Каша). — Тамже, т. III, 2, ст. 160, ч. 7 (тут злучена вона з другою, п. з. Дуброва). — И. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 106—107, ч. 14. — О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 155—156, ч. 55. — Тамже, ст. 159—160, ч. 9 (61). — Тамже, ст. 161, ч. 11 (63, 1—7). — Тамже, ст. 165, ч. 15 (66). — Тамже, ст. 175, ч. 76 (6—10). — Тамже, ст. 178, ч. 29 (80). — Тамже, ст. 185—186, ч. 41 (93). — Ів. Колесса, Гал. руські народ. пісні (Етногр. Збірник, XI), ст. 28—29, ч. 7. (Ся гаївка злучена тут із „Привітом весні“ і „Жучком“). — Правда, 1895, ст. 252, ч. 18 і 253, ч. 21 (яке в лиш відривком сеї пісні). — В. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 327. — Lud, VI, ст. 162, ч. 2. — Б. Грипиченко, Етногр. Матеріали, т. III, ст. 72, ч. 123. — А. Меллинскій, Нар. южн. п'єсни, ст. 297—298. — Окрему студію про сю пісню пор. А. Потебня, Об'ясненія малорус. и сродныхъ нар. п'єсень, ст. 152—171.

47. Т о р г.

Сядуть чотири дівці, а чотири стоїть біля них. Одна з тих, що стоять, приходить до котрої небудь з тих, що сидять і питає:

На чім стоїш?

А та: На риночці.

Шьо продаєш?

Дитиночку.

Шьо за ню хочеш?

Сто кіп і свін і моток ниток!

і тогди одна біжить в одну сторону, друга в другу, вертають — і котра скорше прибіжить тай зловить одну з дівчат, що сидять, то та знов питає і так повтараєть ся, аж доки всі не перейдуть.

Підчас сих дівочих забав, мішають ся парубки, та перебивають „на сміх“.

Зап. Василь Равлюк у селі Вядипові, пов. Сятин., 1889 р.

III. Однохорові гаївки без ігор.

1. Привіт весні, утіха з гаївки і знесене панщини.

48. Привіт весні.

А.

Прийшла до нас весна красна,
Гаївочку нам принесла;
Для павенок гаївочку,
Для парубків вандрівочку.
Станьте, павенки, вколо,
Засьпівайте си весоло.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Б.

Та вже весна воскресла,
Та щось вона нам принесла:
На дівочки віночки,
На жіночки рубочки,
А на хлопчиська шливеска,
Бо в них довгі шивеска.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

В.

А ўже весна воскресла, воскресла,
Щож вона нам принесла, принесла?

На жіночки рубочки, рубочки,¹⁾
 На дівочки віночки, віночки;
 А парубкам шабельки, шабельки,
 Щоби ішли до віни, до віни.²⁾

В Задарові, Бучаць. пов., зап. Ст. Підручний.

П а р а л е л і: Я. Головацький, Народн. п'єси, т. II, ст. 677, ч. 1. —
 М. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 96, ч. 1. — Ів. Колесса,
 Гад. руські народ. пісні (Етн. Збірник, XI), ст. 28—29, ч. 7. Ся гайка
 злучена тут із „Вербовою дощечкою“ і „Жучком“). — П. Чубинський,
 Труды, т. III, ст. 109—110, ч. 1 (3 вар.). — Танже, ст. 160, ч. 74
 (2 вар.). — Б. Гринченко, Етн. Матеріали, т. III, ст. 56—58, ч. 89
 (6 вар.). — Харьков. Сборникъ, т. IX, 467. — Потебня, Объясненія
 малор. и среднымъ народ. п'єсень, ст. 114—115.

49. Охота до гайки.

Ой в Самбуфі ладні грают,	Най я субі пугуляю,
Аж сі гори рухлігают!	Як рибунька ну Дунаю;
Пустиж мене, нуя мати,	Як рибунька з укувцями,
На гайку пугуляти!	Так я субі з мулудцями.

Від Євці Чернявської в Роздільовчах, Рудецького пов., записав
 Петро Рондяк.

50. П и л ь н а.

Ой не тих и богачок,	Я з вечира намочу,
Що по десіть сорочок;	Опівночи полошу,
А я наю одну,	Над досьвітком наплюю,
Тай тую все білую.	На гайку надрую.

Сухостав, пов. Гусятин, зап. А. Свергун.

51. Г р і ш н и к.

Ой рану на валигдінь	Пуїдну в чисти поли!
Зібрав сі квіт вурати:	Як сі слуги пузікали,
Запрігайти слуги коні,	Ту ²⁾ на цвинтар пувтікали!

Від Євці Чернявської в Роздільовчах, Рудець. пов. зап. Петро Рондяк.

¹⁾ Рубочки — рантих, біле полотно до завивання голови в часі свят.
 Рубочка уживають тільки жінки.

²⁾ На весні відбуває ся мобір до війська. ³⁾ То.

52. Скликуванє на гаївку.

Молодіж береть ся за руки, виводить гаївки і переходить собі погід руки.

Брызнули ключі
Через море йлучи;
Вдарили до гармати,

Дали до замку знати.
Як вдаруть ліпше,
То нас буде більше.

Кудобинці, пов. Зборів, зап. Ф. Хомяк.

53. Хлопці не до гаївки.

А ви, хлопці, встидайте сі,
Тай гаївки не бавте сі;
Ви до того не вирости,
Лиш до ціпа тай до коси;
Лиш до ціпа тай до рала,
Тай до коршин „гоцпадрала“.

Болшівці, пов. Рогатин, зап. 1909 р. М. Панчук.

54. Купанє гаївки.

Скочила коза з воза,
Крикнула на сторожу:
Стороже, стороженьку,
Полонку прорубати,
Гаїлку сполоскати.

Товстенке, пов. Гусятин, зап. М. Будка.

55. Час до дому.

Перекину кладку через сіножатку вербову,
Та час, паненочки, з тої гаївочки до дому.
Молода Мариню, востав ся,
Приїде миленький — звтай ся,
Привезе вельоник до землі,
Миртовий віночок на всьой вік,
Приїде Маринин чоловік.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішка.

56. Мало гаївки.

В вівторок на закінченє:

Моя шла гаївко,
Ой жеж тебе тільки!
В неділю сі зачила,
В вівторок сі скінчила.

Підберізі.

57. Гаївка про знесомє панщини.

А.

А на горі жовта бляха,
Не бійте ся, дівки, Ляха;
Ані Ляха, ані пана,
Бо панщина скасована.

Сільце.

Б.

Не бійте сьм діўки пана,
Вже панщина скасована!
Гей-гу, гу-га-га,
Вже панщина скасована!

Зап. у Красівні, Бучаць. пов. Ст. Підручний.

В.

Ой зазуле, зазуленько,	Як панщина наставала?
Закуй же нам звеселенька.	А теперка ти кувати,
Чокусь тоди не кувала,	Як панщини не видати.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Г.

Ой зазуле, зазуленько,	Як єс тоди закувала,
Закуй же нам веселенько,	Як панщина дякувала!
Гей-гу, гу-га-га,	Гей-гу і т. д.

Зап. у Задарові, Бучаць. пов. Ст. Підручний.

Д.

Ой на горі жоўта бляха,
Не бійте сьм, діўки, Ляха;
Гей-гу, гу-га-га,
Не бійте сьм, діўки, Ляха.

Ані Ляха, аві пана,
Бо панщина скасована;
Гей-гу і т. д.

А ўже тоті пішли ў кут,
Що тримали на нас прут;

Зап. у Задарові, Бучаць. пов. Ст. Підручний.

Гей-гу, гу-га-га,
Що тримали на нас прут.
А ўже тоті поконали,
Що нас били тай карали;
Гей гу і т. д.

А ўже тоті пішли спати,
Що кричали коло хати;
Гей-гу і т. д.

Е.

Прийшла весна красна,
Щось вона нам принесла;
Принесла нам дівоньку,
Я в рутянім віноньку.

Тепер гаївки граймо,
За руки ся чіпаймо;
Тепер гаївка мила,
Вже ся паньщина скінчила.

Зап. у Настасові, пов. Тернопіль, Гриць Ракочий.

Пішли тії пасте кози,
Що носили на нас лози.

Ой вже тії повмиралі,
Що нас били, катували.

Ой вже тії пішли в кути,
Що носили на нас пруті.

Ж.

Ти сивая зазуленько,
Закуй жи нам жалібненько!

Чом ти тоди ни кувала,
Як паньщина дькувала?

Тепер пани гроші носьят,
На паньщину людий просьят.

Зап. 1909 р. в Озїрїї, Зборів. пов. О. Роздольський.

А ми грошій ни беремо,
На паньщину ни ідемо.

Тепер тіїї пішли ў кути,
Що носили на нас пруті.

Ўже-ж ті пішли іс торбань.
Що ходили в нагайками.

З.

Ти сивая зазуленько,
Закуй, закуй нам раненько.

Ой чиж я вам не кувала,
Як паньщина дькувала?

Наші нами були бідні,
Бо не мали часіў вільних.

Тепер ми си паньщочки,
Бо не робим паньщочочки.

Тепер нам ягілка мила,
Паньщина сьї ўстановила.

Тепер нам ягілки грати,
Бо паньщини не видати.

Хлопи ходьят, льульки курат,
Пани ходьят тай сьї журат:

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Прийди, хлопе, молотити,
Дам горіўки-ўковити.

І табаки поньхати,
Треба пана послухати.

Сорокіўця на день маш,
Ще си [в] вечир погуляеш.

I.

Ти сивая зазуденько.
Закуй, закуй жалібвенько!

А чи я вам не кувала,
Як паньщина дякувала?

Тепер нам гаївка мила,
Паньщина ся встановила.

Вже ті пани нішли в кути,
Що тримали на нас пруги.

Хлопи ходять, люльки курять,
Пани ходять тай ся журять,

Якби хлопів зачепити,
Щоби гроші заробити.

Тепер нам гаївка мила,
Паньщина ся встановила:

Зап. Гладув, село Жуличі, Золочів. пов. 1884 р.

Господарам горівку пити,
Бо паньщини не робити.

Тепер нам гаївка мила,
Паньщина ся встановила:

Господням довго спати,
Бо паньщини не видати.

Тепер нам гаївка мила,
Паньщина ся встановила:

Парубочкам погуляти,
Бо паньщини не видати.

Тепер нам гаївка мила,
Паньщина ся встановила:

Паньянкам в злоті ходити,
Бо паньщини не робити.

K.

Ой зазули, зазуденько,
Закуй жи нам веселенько!

Ой чиж я вам не кувала,
Як паньщина дякувала?

Тепер нам ягіўка мила,
Паньщина сьї ўстановила.

Хлопи ходьят льульки курат,
Пани ходьят тай сьї журат:

Якби хлопа зачепити,
Щоби прийшоў молотити.

Прийди, хлопе, молотити,

Дам горіўки-ўковити.

І табаки поньхати,
Щоби пана послухати.

Тепер нам ягіўка мила,
Паньщина сьї ўстановила.

Сорокіўця на день маш,
Ще й си вечир погуляеш.

Паньянкам в злоті ходити,
Щоби паньщини не робити.

Парубкам ў коршмі гуляти,
Бо паньщини не видати.

А вже тії пішли ў кути,
Що носили на нас прути.

А вже тії поўширили,
Що над нами старшували.

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Л.

Теперка нам гагілка мила,
Паньщина ся встановила;
Хлопи ходят, люльки курат,
Пани ходят тай се журат,
Якби хлопа зачипити,
На роботу запросити.

Ходи, хлопци, молотити,
Дай горівки оковити,
Ще й табаки понюхате,
Іно прошу послухати!
І таляра на долоню
І гуляти не бороню!

Глядки, зап. С. Авдикович, 1904 р.

М.

Сивая завуленько,
Закуй нам веселенько.

Пересталас кувати,
Стала ся забувати.

Якис перше кувала,
Паньщина ся розвивала.

Хлопці, дівки, станьмо в коло,
Засьпіваймо си весело.

Тепер гаївки граймо,
Паньщини ся не сподіваймо.

Зап. Гриць Ракочий в Настасові, Тернопіль. пов. 1908 р.

Н.

Гагіўка нам тепер мила,
Панщина сьи уступила.

Горіловька тай коршини;
Гей-гу і т. д.

Гей-гу, гу-га-га,
Панщина сьи уступила.

Самі Жиди ўтрату робет.
Нас приводет до біди.

Єдно нам лиш на заваді,

Гей-гу і т. д.

Зап. у Красіві, Бучаць. пов. від Зонька Шайди Ст. Підручний.

Паралелі: Правда, 1868, ст. 228.

58. Гаївка зпід Соснова.

А.

Та гагілка зпід Соснова,
Виписала цісарова,

Виписала, друковала,
По всіх селах розіслала.

Би людовьки тоє знали,
 Би го часто споминали
 На светонька Воскресенї,
 Би всі були ізабавленї.

Зап. С. Кретів у Підгайчиках.

Христе Боже милосерний,
 Від всіх людей похвалений,
 Похвалений на всі літа,
 Вибав нас із всього лиха.

Б.

Ой гаївка спід Соснова,
 Вписала дєсканова; ¹⁾
 Ой писала, друковала,
 По всім сьвіті розіслала,
 Щоб на панщину не ходити,
 Щоб панщини не робити.
 Як галицька зоря зішла,
 Всім нам разом вільність прий-
 Ой як ясно засьвітїла, [шла;
 То всі пани посмутила.
 Перше пани панували,
 Кури, яйці дармо брали,
 Вино пили, карти грали,
 До війни сї поривали;
 А теперка пішли в кути,
 Що носили на нас прутї;
 Тепер пани смутно ходят.
 Бо їм лани так не родят;
 Де сї родила пшениці,
 То теперка во метлицї;
 Решта поля облогує,
 Бо вже Русин не працює;
 Вже й не буде працювати,
 Но му треба гроші дати,
 Зап. М. Боднар у Вовкові, пов. Перемішляни.

Як за граблі, так за косу,
 Щоб во було їдно просо.
 Тепер ходят тай нас просят,
 Ще й за нами гроші носят.
 Ой не ходи, тай не проси,
 Бери косу тай сам коси!
 Ой вже сонце під полудне,
 Як не вийдеш, то й так буде.
 Ходи, хлоце, молотити,
 Дам горівки, оковити,
 Дам горівки, дам і меду,
 Ривський срібла, так як леду,
 І тютюну покурити і табаки поню-
 Треба пана послухати. [хати,
 Наші мани були чорні,
 Бо не мали часів вольних,
 А ми собі як дєв' білі,
 Бо ми маси часи вільні.
 А ми собі нанеспочки,
 Бо не робим панщиночки.
 Бодай цїсар панував,
 Що панщину дарував;
 Цїсарівні многі літа,
 Бідні люди варїли сьвіта!

В.

А гаївка з Підсоснова,
 Вписала дєсканова,
 Записала, друкувала,
 По всім сьвіті розіслала.

Станьте рускі діти вколо,
 Засьпівайти си весело
 Тої гаївки нової,
 Бо то для нас радісної.

¹⁾ Також цїсарова.

Разом руки си подаймо,
Своїм маткам засьпіваймо
Тої гаївки нової,
Бо то для нас радісної:

Перше пани панували,
Кури, яйці дармо брали,
А тепер пішли в торбани,
Що стояли в нагаяни.

Цілий тиждень виганяли,
Хто не хотів, того били;
Не так били як і клали,
По сто київ нараз дали.

До арешту замикали.
Тай ще їсти не давали.
Тепер нам гаївка мила,
Бо сі панщина скінчила.

Перші (е) наші матки чорні,
Бо не мали часу-волі.

Тепер пани ходят, просят,
Ще й за нами гроші носят;
Ой не ходи, не проси,
Бери косу, сам коси.

Ой ти сива зазуденько,
Закуй же нам так шлевенько,
Які-с туди нам кувала,
Як панщина дскувала.

Щоби не та в бульби юшка,
Що збавляє нам (е) козушка:
Бож то в неї вся біда,
Все іде до Жида.

Минула нас десятина
І панщина не повинна.
Ми тепер як день білі,
Бо тепер часи вільні;

Зап. у Водниках, Бобрецького пов. 1898 р. Г. Зацерковний.

Г.

Гагівочка з Підсоснова,
Вписала дїканова,
Вписала, видруквала,
По всім сьвіті розіслала.
Станьмо рускі діти в коло,
Засьпіваймо си весело
Тої гагівки нової.
Засьпівайте мамам своїм.
В наших мамах нема цьвіту,
Не видїли вони сьвіту,
А ми тепер, як день білі,
Бо вже наєм часи вільні.
Тепер підем на гагівку,
Грави з рая аж до смерку,
Йдемо до дом до вискоку.

Перши пани гуси, кури,
Яйці дармо брали,
Брали кури що найтяжчі.
Перши то ми бідували,
По панщинї кару брали.
По сто київ нараз брали,
Аж водою відливали.
Тепер в селї нема пана,
І ми чути готамана.
Готамани пішли в кути,
Що носили на нас прутки.
Тепер ми си паніночки,
Що не робим паньщичочки.
Тепер панів кольки колїт,
Господарі в-полю ворїт.

Зап. в Печенїї, Перемишлянського пов. 1894 р. від Хими Чікало-
Т. Дерлиця.

Обі сі пісні письменного і нового походження, бо сягають ледви 1848 р. Вони зробили ся одначе такі популярні, що їх співають по всій Галичині; а що панщину знесено на весні, то й сі пісні співають виключно на весні, на Великдень, разом із гаївками; в иншій порі їх не співають, тому був я приневолений їх тут помістити, хоч вони не мають ніякого обрядного характеру. Про вих пор. М. Драгоманов, Нові укр. пісні про громад. справи, ст. 78.

2. Ж а р т и і д о т и н к и .

59. Наслідуване тривоги.

Чи ви, люди, спите,	По шагови молодец,
Чи ви ни чуєте,	Як пичений голубец.
Як на ринку дзвонят,	І кождоу парубочку
Як люди говорат?	Гороху я по стручкову,
По три гроші жівка,	А старому голубец.
Сто золотих лівка,	Бо він така молодец.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Сю гаївку співає звичайно молодіж біжучи селом.

60. Д о щ и к .

А.

Тай дощ іде, роса паде;
Ховайте ся, дівки,
Під зелені вінки,
А ви, парубочки,
Під лопущочки.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Б.

Дощик іде, рутка цвите:
Сховайти сі, дівчатовька,
Під рутяні вінчатовька,
А ви, хлопчиська, під коробчиська,
Під козячий фіст, під дзюравий міст.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

В.

На Синьківцях дощик іде,
Дощик іде, всюди буде.
Всюди буде, то видати,
Ой йдїт, люди, оглядати.

Їде Василь жении ся.
Їде Василь по під небеса,
Причїпив жорна до пояса.
Куди іде, гречку меле,
Гречку меле, кашу варит!

Ой йдїт, люди, дивити ся,

Зап. Ів. Ляторовський в Городниці, Гусятин. пов.

Друга частина сеї пісні се властиво окрема гаївка. Пор. далї гаївку „Іван під небесами“. Г.

61. Б о л о т о.

Пожичте нам воколота,
Ведем ¹⁾ хлопців до болота!
Я в болотї хлопці плачут,
На ягівці ²⁾ дївки скачут!

Товстеньке, пов. Гусятин, зап. М. Будка, 1898 р.

У варіанті, що записав 1909 р. М. Панчук у Болшівцях, Рогатинського пов., є такі відміни: ¹⁾ Нести. ²⁾ А в волотї.

62. М у з и к а.

А в школі на припїчку,
Грав дїдько на скрипочку:
Парубки ся позбігали
І перед ним танцювали!

И. Галька, Народн. звичаї и обряды, I, ст. 105, ч. 11.

Паралелї: Я. Головацкій, Народн. пїсни, т. II, ст. 684, ч. 11.

63. Зашитий рот.

Як часом хлопці перешкоджують дївчатам бавити ся, то дївчата співають хлопцям так:

На понові груші
Дїдько хлопців души,

Сядачи на вершечку
 Та граючи на скрипочку;
 Лиш одного лишив,
 Тай тому рот зашив.

Зап. у Сапогові, Боршів. пов. Д. Шичук.

64. Л и х о.

Там на поповій груші,
 Лихо парубочків душит;
 Та най душит, най мордує,
 Та най нини комельгуб.

Товстенке, пов. Гусятин, зап. М. Будка 1898 р.

65. Хробачливі парубки.

Ой п'ять дывок, п'ять,
 А ўсі п'ять ў хаті сплять;
 А парубкіу по штири,
 Та й то хроби сточили.

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

66. Б о я г у з и.

Чось парубки потрухли,
 Їм животи попухли,
 Боят сьн бика грати,
 Щоб сьн в них на сьміяту.

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

67. Т у л у б е ц ь.

Дівчата співають, ідучи кривого колеса:

Та пішли панове на лови, на лови,
 Та до зеленої дуброви, дуброви.
 Та си назловили ті звірі, ті звірі,
 Та сі ним ділили в коморі, в коморі.
 Та сьому не тому стегенце, стегенце,

Марушковину Васи́леви тулобец, тулобец,
 Бож то він найстарший молодец, молодец.
 Пішов Василько до пана, до пана:
 Чи я си, пановьку, не молодец, не молодец,
 Та що мені дали тулобец, тулобец?
 Я ти, Василейку, тому не винен, не винен,
 Ти ся ожени ти доси повинен, повинен.

В Речичанах, Городецького пов., зап. Іван Максимович.

Паралелі: Правда, 1895, ст. 253, ч. 20. — Б. Грищенко, Этногр. Матеріали, т. III, ст. 93, ч. 182 (2 вар.). — Я. Головацький, Нар. п'єсни, т. II, ст. 682, ч. 9. — Z. Rokossowska, Przyczynek do etnogr. ludu rus. na Wołyniu (Zbiór wiad., XI, 3), ст. 169, ч. 3.

68. К о м а р.

Під дубрівкою, під зелененькою, Ой там хлопці комара бють.	Під дубрівкою, під зелененькою, Там они ся ділили.
Під дубрівкою, під зелененькою, Ой там его забили.	Під дубрівкою, під зелененькою, Там одному не стало.
Під дубрівкою, під зелененькою, Ой там его смалили.	Ой пішов він до пана, Позивати Івана.

Зап. М. Підгірний в Охришівцях, пов. Збараж.

В варіанті Я. Головацького дістає один толуб і йде до пана. Пан вислухавши його, каже:

Йди, Іваню, до дому,
 Спече вати печеню,
 Будеш вати вечерю.

Паралелі: Я. Головацький, Народи. п'єсни, т. II, ст. 682, ч. 9. — И. Галька, Народи. звичаи и обряды, I, ст. 103, ч. 9.

69. Здохлі свині.

А.

1. В чернелівськім млинні
2. Поздихали свині;
3. Парубки витягали,
4. Зуби си полохали.

Зап. М. Підгірний в Охришівцях, пов. Збараж.

Варіант із Глядок, зап. 1904 р. С. Авдиковичем, має такі відміни: Стр. 1: На поповім клинні. — Стр. 3: А хлопці.

Б.

На поповій долині,
 Позастригали свині;
 А хлопці забігали,
 Зубами витягали.

Товстенке, пов. Гусятин, зап. М. Будка, 1898 р.

Паралелі: Я. Головацькій, Народн. п'єсни, т. II, ст. 684, ч. 13.—
 И. Галька, Народн. звичаї и обряди, I, ст. 105—106, ч. 13. — *Materialy etnogr. z okolic Pliskowa (Zbiór wiadom., т. VIII), ст. 151, ч. 94.*

70. Сука.

А.

1. Бігла сука ровом,
2. А за нею хлопці ройом;
3. Тей зачали суку ссати,
4. Бо казали, що то мати.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Так само співають у Глещаві, Тероб. пов.; варіант зап. О. Сте-
 чишин. — Варіант із Глядок, зап. С. Авдикевичем, має таку відміну:
 Стр. 3: Хтіли її обіссати. — Варіант із Настасова, Терноп. пов., зап.
 Гр. Ракоцим: Стр. 1: Бігла сука польом. — Стр. 4: Бо гадали.

Б.

Ой летіла сука ровом,	Тай казали, що їх мати.
За нею хлопці ройом, ройом;	Сука взяла скавуліти,
Як зачали суку ссати,	Вни казали, що і діти.

На поповій долині,
 Пасли парубки свині;
 Пасли, пасли, завертали,
 Свиням під фіст заглядали!

Вовків, пов. Перемишляни.

В.

Бігла сученька ровом,	Вигнали на дорогу,
За нею парубки ройом,	Виссали як корову;
Казали, що то мати,	Вигнали на долину,
Хтіли сученьку (хотіли суку) ссати.	Виссали як кобилу.

Вигнали на дїбрїўцьу,	. . . . .
Виссали як ту віўцьу,	. . . . .
Загнали її під міст,	Взяла сука ревіти:
Злапали її за хвіст.	То не в мої дьїти.

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Г.

Бігла сука ровом, ровом,	Чом ви, хлопці, такі блїді?
За неў хлопці роїом, роїом.	Молоди-сте муку ў млині.
Та гадала, що їх мати,	Яєнками вигортали,
Они хтїли суку ссати.	А вусами виїтали.

Зап. 1909 р. в Волі Великій, Жидачів. пов. О. Роздольський.

Паралелї: *Materialy etnogr. z okolic Pliskowa (Zbiór wiadom., т. VIII), ст. 151, ч. 95 (подана тут як купальна пісня). — Правда, 1868, ст. 199.*

71. Іван під небесами.

А.

Ой нема, нема, понад нашого,
 Понад Якубця молоденького,
 Бо він літає попід небеса,
 Причїпив жорна аж до пояса.
 Що стане, то крупи мелить,
 То крупи мелить, то кашу варить,
 То кашу варить, то живїт парить,
 То суку доїть, то живїт гоїть!

Зап. М. Підгірний в Охришівцях, пов. Збараж.

Б.

Ой нема, нема, гей та кращого
 Понад Івана, понад нашого.
 Причїпив жорна тай до пояса,
 А сам полетїв аж під нїбиса.
 І крупи мели і кашу варит,
 І кашу варит і живїт парит,
 І живїт парит і суку доїт,
 І суку доїт і живїт гоїт.

Теклївка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

В.

Ходіт, люди, дивити сі,	Куда лятів, крупи молот,
Бо буде Гриць жити сі:	На припичку кашу варив,
Припняв жорна до пояса,	А на пецу живіт парня!
Тай полетів під небеса.	

Зап. у Лашках Горішних, Бобрец. пов. Н. Вовчук.

Г.

Ходіт, люди, дивити сі,	Вчипив жорна до пояса;
Пішов Василь жении сі:	Крупи меле, вопалає,
Пішов, пішов попід небеса,	Кашу варить, засипає.

Товстенке, пов. Гусятин, зап. М. Будка, 1898 р.

Парадєлі: Я. Головацькій, Народн. п'єсни, т. II, ст. 685, ч. 15. —
И. Галька, Народн. звичаи и обряды, I, ст. 107, ч. 15. — В. Боця-
новській, Веснянки (Живая Старина, 1894, I), ст. 88, ч. 9.

72. К а ш а.

А.

Всі парубки помарніли,
Бо сирюю кашу їли;
Їли кашу недоварену,
Їли свиню недосмалену.

Зап. М. Підгірний в Охримівцях, пов. Збарж.

Б.

Що вступлю, то влюплю сухого дерева: тернинки!
Та накладу огник в тернинки,
Та наварю каші горщице:
Та для наших парубчище!

Зап. Ів. Ляторовський в Городицци, Гусятин. пов.

В.

Ой піду я в лісок,	А що в ті каші?
Назбираю трісок,	Дві лижці масла.
Та пакладу вогник,	А хто її буде їсти?
Та навару каші.	Павілки, павілки.

гаївки.

Ой піду я в лісок,	А що в ті каші?
Назбираю трісок,	Жибіча ніжка.
Та накладу вогник,	А хто її буде їсти?
Та навару каші.	Парубки, парубки!

Зап. у Вовкові, Перемишл. пов. 1898 р. І. Боднар.

Сей самий варіант записав також 1908 р. Мих. Боднар. — Подібний варіант співають у Сільцях, але лише першу строфку.

Г.

Ой піду я до лісонька,
Нарубаю деревця:
Ліщиноньки, березоньки,
Червоної калиноньки.
Розложу вогню, приставлю кашу,
А в тій каші три припраші:
Одна припраша — котяча ніжка,
Друга припраша — мисяча ніжка,
Трета припраша — песяча ніжка.
А кому її їсти? — Парубкам.

Ой піду я до лісонька,
Нарубаю деревця:
Ліщиноньки, березоньки,
Червоної калиноньки.
Розложу вогню, приставлю кашу,
А в тій каші три припраші:
Одна припраша — гусяча ніжка,
Друга припраша — качача ніжка,
Трета припраша — куряча ніжка.
А кому її їсти? — Панянкам.

Зап. М. Підгірний в Охривівцях, пов. Збараж.

Д.

Ой вербова дощичка,	Тай наварю борщяку.
На ній плаває масничка;	Щож в тім борщяку?
Що вступлю, то влуплю,	Жабяча лабка.
Все в сухого деревця, деревця,	Хтож буде їсти?
Тай накладу вогнику,	Парібки, парібки.

Я покочу вобручку,   Я покочу перстенець,
 Всі хлопчиска в кучку;   Всі дівойки я в танець;
 Що вступю, то влупю і т. д.   Що вступю, то влупю і т. д.

Зап. 1908 р. у Стрільбичах, Старосамб. пов. С. Малецький.

Е.

Пішла би я кривого таньцьу,   А ўгодвўши, не ўгодвўши,
 Та не виведу я сву кіньцьу;   Горвєц каші наваруўши:
 Молоденька сестриченька,   А ў ті каші жабйача ніжка,
 Що свєкрохи (-сь) не ўгодвўши,   Кому їсти — парубкам.

Пішла би я і т. д.
 А ў ті каші грудка масла,
 Кому їсти — пацьпикам.

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Паралелі: Я. Головацкій, Народн. пїсни, т. II, ст. 684—685, ч. 14 (ся гаївка злучепа тут із „Вербовою дощечкою“). Так само: И. Галька: Народ. звичаї и обряды, I, ст. 106—107, ч. 14. — Прула, 1868, ст. 228, ч. 2. — Zbiór wiadom. do antrop. kraj., т. VII, 3, ст. 132, ч. 2. — Б. Гринченко, Етногр. Матеріалы, т. III, ст. 97, ч. 189 (частина).

73. Поливка.

Одно крило: На горі огонь горит,
 Там хлопців живіт болят;
 Дайте їм паски в маслом,
 Най женут свивї пасти!

Друге крило: Ой дир, дир,
 Дівкам свр,
 А парубкам полівка,
 Що нас ..а ялівка!

Зап. у Денисові, Тернопіль. пов. Ількю Кувів.

74. Юшка.

А.

На беріжку стояла,   Комуж ви шлїї?
 Білі ніжки вивала, вивала.   Чи тому молодому,
 Ніжки мої білі, білі,   Чи тому старому?

Пасїчна.

B.

На горі корито, корито,
Повпо води налето.
Дівки ноги повнивали,
Хлопці юшку випивали.

Сільце.

B.

1. На долині корито,
2. Повни води налето.
3. Гей, гей, гухаха, повни води налето.
4. Хлопці ноги пошили,
5. Дівки воду випили.
6. Гей, гей, гухаха, дівки воду випили.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

В варіанті, зап. у Задарові, Бучац. пов. Ст. Підруччии, є такі відміни: Стр. 1: Ой на горі. — Стр. 4: Дівки. — Стр. 5: Хлопці юшку. Такий самий варіант, як задарівський, зап. Б. Заклинський у Пасічній, Станісл. пов. і В. Гнатюк, у Григорові, Бучац. пов.

Паралелі: Б. Гринченко, Етногр. Матеріали, т. III, ст. 90, ч. 173 (стрічка 5—8).

75. Бліді хлопці.

При сій лаголойці стоять дівчата без порядку, але рідко коли переспівають цілу, бо хлопці не дають.

Ой див, див, лад, ладом, ¹⁾	Ой див, див, лад, ладом,
Ой чом хлопойки бліді?	Ой чом дівойки красні?
Не з роскоши, но із бідн:	Їли пирожейки масні!
Їли суку не луплену,	
І до того не печену.	

Зап. у Наконечніи, Яворів. пов. Ст. Сапруи.

Паралелі: Б. Гринченко, Етногр. Матеріали, т. III, ст. 97, ч. 189 (частина).

¹⁾ Черекручене: Ой Див, Див і Ладю.

76. Пиріжки.

А.

Що за чудо, що за диво,
 Ідуть парубки на жниво!
 Жнут дівойкі пшеницю,
 А парубкі вітлицю.
 А дівонькі красні,

Їдять пироги масні;
 А парібки блідії,
 Ідять пироги пісні;
 Казали си мастити,
 Хоть попелом солити.

Корчми, Угнівське.

Б.

Чого дівчата красні?
 Їли пиріжки з маслом,
 Цукром посипали,
 Масельцем попивали.

Чого парібки брудкі?
 Їли пиріжки гідкі;
 Перцем посипали,
 Мазею поливали.

Корчми, Угнівське.

77. Дикі кози.

А.

1. Скакали дикі кози
2. Понад попові лози,
3. Скакали, скакали,
4. Аж си рішки поломали:
5. То в гору, то в долину,

6. То в рожу, то в калину.
7. На поповій долині
8. Повастригали свні;
9. Хлопці зубами витгали,
10. Аж си зуби поломали.

Сухостав, пов. Гусятин, зап. А. Свергун.

Такий самий варіант, тільки без 3—4 стрічки записав у Городниці, Гусятин. пов. І. Ляторовський. — У варіанті, зап. М. Будкою, 1898 р., в Товстенській, Гусятин. пов., 4 стр. така: Пальці си пощибали. — Стр. 7—10 — нема.

Б.

Попітскакали кози
 Попіт зелені лози,
 То в гору, то в долину,
 То в рожу, то в калину.
 Як вони поскакали,
 Роги си пощибали.

Ви, хлопці, встидайти сі,
 Гаївки ни бавти сі;
 Ви до того ни зросли,
 Лиш до ціпа, до коси;
 Косити, молотити,
 Сліпі діди водити!

Мала починька, мала,
Я ще сі ви виспала;

Причини, Боже, почи,
На мої чорні вочи.

Зап. 1904 р. в Журові, Рогатин. пов. І. Савицький.

В.

(ворота.
● ● особи.

Беруть ся дівчата за руки і стають по парі, в ряд, як до маршу. Ті дві, що на самім переді, роблять ворота так, що обертають ся до цілого ряду лицем і підносять руки до гори. Цілий дальший ряд біжить погід їх руки (ворота) і співає:

1. Попід попові лозп,	4. То в рожу, то в калпну.
2. Скакали дві кози,	5. За ними козенята,
3. То в гору, то в долину,	6. Поломали ноженята.

Тепер ті дві дівчині, що на сам перед побігли були погід ворота, підносять также руки (роблять ворота). Дві, що робили ворота, лишають ся на заді, а повісталі погід ворота перебігають. І так завше ті, що були ворітьми, лишають ся в заду, а другі, на котрих черга приходить, підносять руки і роблять ворота, а решта перебігає погід ворота і так неустанно бігають.

Зап. у Сапогові, Борщів. пов. Д. Шичук.

В варіанті, зап. 1892 р., М. Левицьким у Борщівським пов. 5—6 стр. є такі:

Казав їх піп полапати,
Та їм різки повтинати.

Г.

Ой летіли козоцьки
Через густі лозоньки,
То ў гору, то ў долину,
То ў червону калпну (при тім біжать через руки).

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Д.

Під дзелешеньким дубком
Били сі баби клубком,

Били виї сі, били,
Аж торби погубили.

По під зелені лози,
Скакали кози,

Скакали, поскакали,
Аж ріжки пощабали.

Рибно.

78. Ж а б а.

Одно крило дівчат співає: Під дубрівкою
Під зелененькою,
Загадав се женити,
Тай ся ни мав де ввсти!

Друге крило: А як ми се порадимо,
Тай жінку му випайдемо;
Дамо му стару бабу
Тай сухеньку жабу;
Він ї до дому введе,
Она му жіпков буде!

Зап. у Денисові, Терноп. пов. Ілько Кузів.

79. Грушки на вербах.

У нас верби грушки родят,
У нас дівки в золоті ходят.
А рибські парубочки мід-вино пють,
Павплецькі парубочки най пси бють.

Рибно.

80. Скорицькі парубки.

А.

Ой там в саду, в садочку,	На них гувьки чорпевькі,
Скопаю я градочку,	А пояси червоні,
Посаджу я вишеньку;	А чоботи личаки,
Зродит вишня ягідки.	Самі хлопці лайдаки.
Скорицькі парубки:	

Скорикки, пов. Збараж, зап. А. Коблюк.

Б.

Аж там ў сату, ў садочку,	Посаджу я вишеньку,
Скопаю я гридочку.	Сама піду до шепьку.

Родит вишня ягідки,
Ярчовецькі парубки
Мають шапки-баранки,
Й а чоботи пасові,
А вованчі сукняні,
На личеньках рушійні,
До роботи ўсі жваві.

Аж там ў саду і т. д.
Волосіўські парубки
Мають шапки — шалапки,
А чоботи — личаки,
А вованчі дергові,
На личеньках не сьані,
До роботи гнильаки.

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

81. О р а ч.

Ой там в поли, там в поди,	З маленькою дитиною;
Там ній милий плужком воре,	Бстикою се підпирав,
Сивою кобилію,	Помелом си піс втирав.

Настасів, пов. Тернопіль, зап. Гриць Ракочий, 1908 р.

82. Пшениця і мітлиця.

Ой дивно-ж нам, дивнесенько:	Ой дивно-ж нам, дивнесенько:
Сіють мужі пшеницю;	А парубки мітлицю.
Ой дивно-ж нам, дивнесенько:	Ой дивно-ж нам, дивнесенько:
А парубки мітлицю.	Звоять мужі пшеницю;
Ой дивно-ж нам, дивнесенько:	Ой дивно-ж нам, дивнесенько:
Сходить мужам пшениця;	А парубки мітлицю.
Ой дивно ж нам, дивнесенько:	Ой дивно-ж нам, дивнесенько:
А парубкам мітлиця.	Молотять мужі пшеницю;
Ой дивно-ж нам, дивнесенько:	Ой дивно-ж нам, дивнесенько:
Косять мужі пшеницю;	А парубки мітлицю.

Зап. М. Підгірний в Охривцях, пов. Збараж.

Паралелі: Lud, VI, ст. 163 (частина ч. 6).

83. У л и ц я.

Ти улице широкая,	Що панянки походили
Чого-ж тебе крети зрили?	Віденькими ноженками,
Того мене крети зрили,	Малевькими ходачками.

Ти улице широкая,   Що парубки походили
 Чого-ж тебе крети зрили?   Великими ходаками,
 Того мене крети зрили,   Паршивими ноженками.
 Зап. М. Підгірний в Охришівцях, пов. Збараж.

84. Прибори.

А.

На паньки віночки, віночки,
 На могодиці рубочки, рубочки,
 А на парубчищи шнєще, шнєще,
 Бо в них довге шнєще, шнєще.

Котузів.

Б

Ой піду я до міста,   Бо їм чорні шнєще;
 купувати ремісла: Треба мила купити,
 На хлопчище шнєще,   Хлопцям шні мняти.

Зап. 1909 р. в Волі Великій, Жидачів. пов. О. Роздольський.

85. Стовпчики.

А.

На городі стовпчики, стовпчики,
 Бери дїтько хлопчики, хлопчики.
 На городі шалата, шалата,
 Роди, Боже, дівчата, дівчата.

Зап. у Батятчах, 1884 р. І. Коцик.

У варіанті, зап. 1908 р. Г. Ракочин у Настасові, Тернопіль. пов. співають так само, тільки 2 і 4 стрічку повтаряють, додавши перед ними оклик: Го-го-го-го-го! Хлопці почувши сю гаївку, співають її противно: роди, Боже, хлопчики та: бери, дїтьку, дівчата.

Б.

Ой на горі стовпчики, стовпчики,
 Бери, чорте, хлопчики, хлопчики.
 На долині будлячки, будлячки,
 Роди, Боже, дівочки, дівочки.

Зап. у Григорові, Буцац. пов. 1889 р. В. Гнатюк.

Паралелі: Б. Гринченко, Етногр. Матеріали, т. III, ст. 90, ч. 173 (стрічка 1—4).

86. Пять синів.

Мала вдовийка (Д.) петь синочків:
 Перший парібочок Н-ів синочок Микола,
 Другий парібочок Н-ів синочок Андрій,
 Третій парібочок Н-ів синочок Іван,
 Четвертий парібочок Н-ів синочок Стефан,
 Пятий парібочок Н-ів синочок Михайло.
 А у Миколейка горб за плечима,
 А у Андрунейка кривії зуби,
 А у Іванейка жовте волосся,
 А у Стефанейка сивії очи,
 А у Михалейка білії руки.
 Ой кривим горбом пліт підпирати,
 Кривими зубами нецки стругати,
 Жовтим волосем компи вимітати,
 Сивими очима, дрібний лист писати,
 Білими руками панну обіймати.

За кожним вершом повтаряє ся: „Ой тато-мату“ і кінець верша:
 петь синочків Н-ів і т. д.

Правда, 1895, ст. 212—213, ч. 9. Зап. О. Маковей в Яворові.

87. Добра воля.

Нема Івана	Хоче Ксеньку Худину брати,
Гладкого дома,	Не має чим годувати.
Поїхав до ліса	Ні хліба, ні соли,
Пташечок ловити,	Нещаслива доле.
Хоче ся женити.	

Зап. в Оглядові, Каміп. пов. Ф. Колесса.

88. Грицева женитьба.

Ой зачав ся Гриць женити, женити,
 Ой зачав пивонько варити, варити.

А то пивоцько не тече, не тече,
 Бере дівоньку, не хоче, не хоче.
 Тільки в парубків правдиці, правдиці,
 Кілько в решеті водиці, водиці.

Зап. в Рождалові, Ф. Колесса.

89. Бабська доля.

А.

Ой дівчатам яко тако,	Дитє каже: колиши ми,
Старим бабам все їднако:	А борщ каже: їди відсунь ми,
Під порогом паце квичит,	А муж каже: поцілуй ми.
А в колиці дитє кричит.	Паце пішла тай загнала,
На припичку борщ збігає,	Дитє пішла колисала,
На подвірю муж гуляє.	А борщ пішла відсунула,
Паце каже: важени ми,	Мужа пішла тай трунула.

Зап. у Вовкові, Перемишлян. пов. М. Боднар.

Б.

Кому воля, тому воленька,	Борщ я кажи: закрши ми,
А жіпочкам вся пивольська:	Хата кажи: завити ми,
Діжу вісит, в печи палит,	Дитя кажи: погодуй ми,
Дитя колиши, борщик варит.	Воркуп кажи: поцілуй ми.

Теківка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Паралелі: Я. Головацькій, Народ. п'єсни, т. II, ст. 684, ч. 12. —
 И. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 105, ч. 12. — А. Свидниць-
 кій, Великдень у Подолянъ (Основа, 1861, XI—XII, ст. 51). — Б. Грин-
 ченко, Етногр. Матеріали, т. III, ст. 99, ч. 190 (частиня).

90. Чорна кітка.

Ішли дівки на гаївку,
 Злапали си чорну кітку.
 Нїм ся хлопці позбігали,
 Дівки кітку розірвали.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Так насмівають ся хлопці з дівчат, коли ті заспівають їм щось
 подібне.

91. Лінива дівка.

А.

1. За нашими воротами ¹⁾ пси чекают, ²⁾
2. Вийди, вийди, стара мати, ³⁾ щось продают.
3. Продавала Татїянка ⁴⁾ дочку ⁵⁾ свою,
4. А Мариська вибігає ⁶⁾: купіт си мою.
5. Ми вашої ни хочемо, ⁷⁾ ваша льїнива, ⁸⁾
6. Штири ночи горшки ⁹⁾ ночит, на пїшту мила. ¹⁰⁾

Зап. 1909 р. у Присівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

У варіанті з Сільця перша стрічка звучить: На новій гребенні, що там за гук? ³⁾ Моя нене. ⁴⁾ Кириліха. В кождім варіанті імена відмінні. ⁵⁾ Дівку. ⁶⁾ Перебігла. ⁷⁾ А ми вашої не хочемо. ¹⁰⁾ А в день мила.

У варіанті з Настасова: ¹⁾ На поповій вуличенці. ⁶⁾ Перебігла. ⁸⁾ Бо ваша гнила. ¹⁰⁾ Петої мила.

У варіанті з Настасова: ¹⁾ Там на новій рибалойці (значіне остатного слова невідоме). ³⁾ Папі матко. ⁴⁾ Ой вивела стрина. ⁵⁾ Та цурку. ⁶⁾ Перебігла тамта друга. ⁷⁾ Мені твої не потрібно. ⁸⁾ Бо лінива. ⁹⁾ Горці. ¹⁰⁾ А день мила.

У варіанті з Вовкова: ¹⁾ Ой вийду я на гороньку. ²⁾ Щось там за гук. ⁴⁾ Продавала бідна мама. ⁶⁾ А богачка вибігає.

Б.

Вой на татїй стороноїці,
 Пси брихали, пси брихали;
 Вийди, вийди, моя мати,
 Щось продали, щось продали.
 Продавала Іванїха
 Дівку свою, дівку свою,
 Я Грициха вибігає:
 Куп си мою,
 Куп си мою.

Ми вашої ни хочемо,
 Бо лінива, бо лінива,
 Штири ночи горці мила,
 Ни помила, бо лінива;
 А тередї під полицев,
 Та првросли муравицев,
 Ни помила, бо лінива.

Зап. 1908 р. у Стрільбичах, Старосамбір. пов. С. Малецький.

Паралелі: Правда, 1895, ст. 212, ч. 8. — Lud, VI, ст. 163, ч. 5.

92. Б о г а ч к а.

А.

Чня-ж то колисьонька з раньї в поли біжнт,
 А в тїй колисьонці гречна панна лежат?
 Чешн (е) косу гребинцьом,
 Примашує населцьом,
 Щоби ладна була.
 Хоть я бідна, хоть я бідна,
 То мїй батько богач,
 Набере ми на спідницю,
 На спідницю зеленую,
 Тай замуж мене даст:
 Має козу безріжкую,
 Має курку безріжкую,
 Тай віно ми даст!

Зап. в Ляшках Горіш., Бобрецького пов. Н. Вовчук.

Б.

Ой чня то колясонька	То мїй тато богач,
Рапо з полі біжить?	Має козу безріжкую,
А я на тїй колясонці	Має курку безріжкую,
Гречна панї сидить.	Тай тото мевї дасть.
Чеше косу гребінькою,	Має сукню зеленую,
Замашує горівкою,	Прибере ї мережанов,
По шляхоцки ходить.	Тай тото мїні дасть.
Хоть я вбога, хоть я вбога,	

Зап. у Дзвинигородї, Бобрецького пов. Сорока.

В.

Хопь я собі бідна, бідна,	Тай замуж мене дасть.
А мїй тато богач,	—
Набере ми на спідницю,	Маю козю безріжкую,
На спідницю червону,	Маю курку безріжкую,
Прибере ми мізерну,	Тай віно-ж мєнї дасть.

Зап. 1909 р. в Волї Великій, Жидачів. пов. О. Роздольський.

93. Паристі дівки.

На капусті дрібне листє:	На капусті дрібне листє:
Чому дівки не паристі?	Чому хлопці не паристі?
Білевая, руменая,	Стрипухаті, пелехаті,
Ще й до того солодка! :	Ще й до того головаті!

Зап. Н. Вовчук, у Ляшках Горішних, Бобрецького пов.

94. П л е т у н и.

Дівки співають: Плету, плету плота,
А на хлопців сухота!

Хлопці співають: Плету, плету плетениці,
А на дівки шибениці!

Квітшини.

О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 155, ч. 54, подає такий варіант:

Плету, плету плетеницу,	Плету, плету три плоти,
А на хлопців шибеницу;	А на хлопців сухоти;
На дівочки віночки,	На дівочки віпочки
З зеленої руточки.	З зеленої руточки.

95. Р и б а.

Під бережиньським мостом	На хлопців безголове;
Пливала риба з фостом;	Ой риба-рибниці,
Ой риба-риболове,	На хлопців шибениці!

Болшівці, пов. Рогатин, зап. 1909 р. М. Папчук.

96. Старе масло.

Піду я, піду я	Намашу, намашу
На старе віщище,	Парубкам вищиська.
Знайду я, знайду я	Піду я, піду я
Старе сляжище.	На старе віщище,
Куплю я, куплю я	Знайду я, знайду я
Старого маслиська,	Старе сляжище.

Куплю я, куплю я   Нашашу, нашашу
Старого наслиська,   Дівчискам пищиська.

Зап. М. Підгірний в Охримівцях, пов. Збараж.

Сю гаївку співають у першій строфці дівчата хлопцям, у другій хлопці дівчатам.

97. П а р х и.

Виплила, виплила за Дунаю качка, за Дунаю качка,
Внесла, внесла та всім хлопцям пархи, та всім хлопцям пархи.
Піду я, піду я, на старе містечко, на старе містечко,
Знайду я, знайду я старе шелюжиско, старе шелюжиско;
Куплю я, куплю я за той шеляг васти, за той шеляг васти,
Нашашу, нашашу я всім хлопцям пархи, я всіх хлопцям пархи.

Болшівці, пов. Рогатин, зап. 1909 р. М. Папчук.

98. М а з у р.

А.

Їде Мазур до яса, до яса,   Ой не бій се, Маазуре, не бій се,
Крива в него коляса, коляса;   Купит тобі Мазурка колісе;
Сліпа ему кобила, кобила,   Купит тобі Мазурка кобилу,
Тупа ему сокира, сокира.   Насталит ти Маазурка сокиру.

Зап. 1889 р. у Бучачи, В. Гнатюк.

Б.

Їхав Мадзур до яса, до яса,   Їхав Мадзур я з яса, я з яса,
Крива ему коляса, коляса.   Вже му добра коляса, коляса.
Сліпа ему кобила, кобила,   Вже му видит кобила, кобила,
Тупа ему сокира, сокира.   Вже му остра сокира, сокира.

Посіч, зап. Б. Заклинський.

99. Д у б ц і в к а.

Дубцуй, дівчино, дубцуй,   Кать би тобі мать драла,
Черевиченькі собі не псуї!   Не ти мені то справив;

Справила мені мати,
Та казала дубцувати.

Дубцуй, дівчово, дубцуй,
Спідничину си не псууй;

(опісля співають: запашину, сорочину, поясицу, коралики, стончину).

Зап. у Гвозді, Надвірн. пов. 1904 р. Богдан Заклявський.

Кать би тобі мать драла,
Не ти мені то справив;
Справила мені мати,
Та казала дубцувати.

100. Гостинність.

Там на горі, на горі,
Танцювали вопрі.
А Майданка ¹⁾ не така,
Загнала їх до хліва.

А Майдан ²⁾ не такий,
Тай загнав їх до сїнїй.
Майданиха ³⁾ не така,
Зпарила їн молока.

Зап. Гриць Ракочий в Настасові, Тернопіль. пов. 1908 р.

101. Поза Городенкою.

А в Городенці лелія,
За Городенков шелвія.
А в Городенці паняночка,
За Городенков вірмяночка.
А в Городенці лелія,

За Городенков шелвія.
А в Городенці в атласі,
За Городенков в поясі.
А в Городенці як пан, як пан,
За Городенков як пес, як пес.

Котузів.

102. Г з и.

Гей гей добрії літа були, як сї панічки гїли:
То в гору, то в долину, то в рожу, то в калину.
Гей гей добрії літа були, як сї парубки гїли:
То в гору, то в долину, то в бодаки, то в кропиви.
Гей гей добрії літа були, як сї старі баби гїли:
То в гору, то в долину, то в терне, то в кропиви.
Гей гей добрії літа були, як сї старі діди гїли:
• То в гору, то в долину, то в бодаки, то в тернину.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

¹⁾ Донька. ²⁾ Тато. ³⁾ Мама.

3. Л ю б о в.

103. Неоднаковість.

На ставі чорні раки,	Одна менча, друга більша,
Чому хлопці не однакі?	Моя мила найфайніша.
Одн менчий, другий більший,	На воротках підпеночка,
А мій милий найфайніший.	Сватай мене теперечка,
Ой на ставі чорні раки,	Бо в осени — Бог з тобою,
Чому дівки не однакі?	Не буду я за тобою.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

104. У місті.

А.

Ой дивнож нам, дивненько,	Аж два крамоньки.
Пішли парубки на війну,	Ой дивнож нам, дивненько,
Та в чужую країну.	Завоювали молодіці
Ой дивнож нам, дивненько,	Дві мельниці!
А дівоньки за ними,	Ой дивнож нам, дивненько,
За любками своїми!	Купують парубоньки
Ой дивнож нам, дивненько,	Собі люльоньки.
А наші же молодці	Ой дивнож нам, дивненько,
Та за ними назирці!	Купували дівоньки
Ой дивнож нам, дивненько,	Собі застожоньки.
Завоювали парубоньки	Ой дивнож нам, дивненько,
Аж два домоньки.	Купували жіночки
Ой дивнож нам, дивненько,	Собі чіпочки!
Завоювали дівоньки	

Зап. у Городиці, Гусятин. пов. Ів. Ляторовський.

Б.

Дивнож нам, дивнесенько,	пішли дівки до міста,
” ” ”	молодиці за ними;
” ” ”	а парубки назирці!
” ” ”	закупили три крами,
” ” ”	молодиці три доми,
” ” ”	а парубки три корши!
” ” ”	берут дівки стожечки,

Дивнож нам, дивнесенько,	молодиці хусточки,
” ” ”	з парубки кульбаки!
” ” ”	пють дівчата мід-вино,
” ” ”	молодиці горівку,
” ” ”	з парубки гноївку!
” ” ”	платет дівки червоні,
” ” ”	молодиці талярі,
” ” ”	з парубки черепки!

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

B.

Веселий нам великдень;	А Ваврови півкірці;
Пішли дівки на вино,	Се му, тому по чверти,
А парубки за ними.	А Ваврови до смерти.
Закупили дівки три крами,	Пішов Вавро до пана,
А парубки три млини.	Позивати Івана:
Ділили ся дівки стяжками,	Чи-ж я, пане, не молодець,
А парубки вірками.	Що мені дали півкорець?
Се му, тому по вірці,	

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Паралелі: Я. Головацькій, Народн. пієси, т. II, ст. 681—682, ч. 8. — И. Галька, Народн. звичаї и обряды, I, ст. 102—103, ч. 8. — Шейковській, Быть Подолянъ, ст. 29. — Ш. Чубинській, Труды, т. III, ст. 85—86, ч. 25.

105. Три парубки і три дівчині.

A.

Ой ніхтож там не бував,	Єден парубонько,
Де сі явір розвивав,	В Гийки Федуненько;
Ой яворе, явороньку зелененький!	Ой яворе і т. д.
На тім явореньку	Другий парубонько,
Три вісіці ясні,	В коваля Василенько;
Ой яворе, явороньку зелененький!	Ой яворе і т. д.
Три вісіці ясні,	Третий парубонько,
Три парубки красні,	В весни Михасенько;
Ой яворе, явороньку зелененький!	Ой яворе і т. д.

Ой ніхтож там не бував,

Де сі явір ровпивав;

Ой яворе і т. д.

На тім явороньку

Три віроньки ясні;

Ой яворе і т. д.

Три віроньки ясні,

Три дівоньки красні;

Ой яворе і т. д.

Єдна дівонька —

В Стаха Марисенька;

Ой яворе і т. д.

Друга дівонька —

В Банаха Гандзуненька;

Ой яворе і т. д.

Третя дівонька —

В Цари Зосуненька;

Ой яворе і т. д.

А ти, Федуненьку,

Взеї си Марисеньку;

Ой яворе і т. д.

А ти, Василеньку,

Взеї си Гандзуненьку;

Ой яворе і т. д.

А ти, Михасеньку,

Взеї си Зосуненьку;

Ой яворе і т. д.

А на Федуненьку

Вишита сорочка;

Ой яворе і т. д.

Ой хтож то ї вишивав?

А Стахова дочка!

Ой яворе і т. д.

А на Марисеньці

Зі Львова віночок;

Ой яворе і т. д.

Ой хтож то її вкунив?

А Стахів синочок!

Ой яворе і т. д.

А у Федуненька

Рученька біленька;

Ой яворе і т. д.

Рученька біленька

Листок написати;

Ой яворе і т. д.

Листок написати,

До Марисі передати;

Ой яворе і т. д.

А у Марисеньки

Чорненькі очі;

Ой яворе і т. д.

Чорненькі очі

Лист перечитати;

Ой яворе і т. д.

Тобі, Марисенько,

В перинах лежати;

Ой яворе і т. д.

В перинах лежати,

Мід, горівку пити;

Ой яворе і т. д.

Зап. у Підберіацах, Львів. пов. 1871 р. Мих. Цар.

Б.

Ой ніхто-ж там ни бував,

Де я явір підрубав,

Ой явори, явороньку злинень-

Ой зійшло-ж там, зійшло [кий.

Три місяці ясних,

Три парубки красних.

Ой зійшло-ж там, зійшло

Три віроньки ясних,

Три дівоньки красних.
 Єден парубочок
 Онтам Васильчочок,
 Другий парубочок
 Онтам Павлусочок,
 Третий парубочок
 Онтам Іваночок.
 А їдна дівонька
 Онтам Марусенька,
 А друга дівонька
 Онтам Ганусенька,
 Третая дівонька
 Онтам Настусенька.
 Марусеньку взявши
 Василькови давши,
 Ганусеньку взявши
 Павлусеви давши,
 Настусеньку взявши
 Івасеви давши.
 А на Василькови
 Вишита сорочка;
 А хто-ж її вишивав?

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Маруся дівочка;
 А на Павлусеви
 Вишита сорочка;
 А хто-ж її вишивав?
 Гануся дівочка;
 А на Івасеви
 Вишита сорочка;
 А хто-ж її вишивав?
 Настуся дівочка.
 А на Марусеньці
 Зі Львова віночок;
 А хто-ж его купував?
 Василь парубочок;
 А на Ганусеньці
 Зі Львова віночок;
 А хто-ж его купував?
 Павлусь парубочок;
 А на Настусеньці
 Зі Львова віночок;
 А хто-ж его купував?
 Івась парубочок.

В.

Ой ніхто-ж там не бував,
 Де я явір ізрубав,
 Ой яворе, явороньку зеленень-
 Ой було-ж там було [кий.
 Три зіроньки ясных,
 Три дівоньки красних.
 Єдна ми дівонька
 Молода Марусенька.
 Друга ми дівонька
 Молода Гандзуенька.
 Трета ми дівонька
 Молода Настуенька.
 Тобі, Марусенько,
 Ляну кужиль присти,
 Тобі, Гандзуенько,
 Білий лист писати,

Тобі, Настуенько,
 Тонке шите шити.
 Ой було там, було
 Три місяці ясных,
 Три парібки красних.
 Єден парібочок
 Молодий Івасенько.
 Тобі, Івасеньку,
 Ціном молотати,
 Тобі, Марусенько,
 Обіди варити.
 Другий парібочок
 Молодий Михасенько.
 Тобі, Михасеньку,
 Полотно робити,
 Тобі, Гандзуенько,

Щівочки сукаті.
Третий парібочок
Молодий Стефаненко.
Тобі, Стефаненку,

Глешава, пов. Тербовля, зап. О. Стечишин.

За плугом ходите,
Тобі, Настуненько,
Обіди носити.

Г.

1. Ой ніхто там не бував,
Де я звір вирубав!
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
2. Ой зійшли, зійшли
Два місяці ясні;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
3. Ой вийшли, вийшли
Два парубки красні;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
4. Перший парубочок —
Пан Івасенько;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
5. Другий парубочок —
Пан Петруненько;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
6. А на Івасеньку
Вишита сорочка;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
7. А хто-ж єму вишив?
Панна Марисенька!
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
8. А на Петруненьку
Вишита сорочка;

- Ой яворе, явороньку
Зелененький.
9. А хто-ж єму вишив?
Панна Ганусенька!
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
10. Ой зійшли, зійшли
Дві зіроньки ясні;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
11. Ой вийшли, вийшли
Дві дівоньки красні!
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
12. Перша дівонька —
Панна Марисенька;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
13. Друга дівонька —
Панна Ганусенька;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
14. А на Марисенці —
Рутяний віночок;
Ой яворе, явороньку
Зелененький.
15. А хто-ж її справив?
Пан Івасенько!
Ой яворе, явороньку
Зелененький.

16. А на Ганусенці —
 Рутяний віночок;
 Ой яворе, явороньку
 Зелененький.

17. А хто-ж її справив?
 Пан Петрунько!
 Ой яворе, явороньку
 Зеленький.

Зап. М. Підгірний в Охринівцях, пов. Збараж.

Всі варіанти сеї гаївки дуже подібні до себе і різниця між ними буває лише в відмінних назвах імен, їх переставлюванню та в ширших або вузших прикметах осіб.

Крім надрукованих варіантів, були у нас іще такі:

Варіант із Тернопільщини, записаний 1866 р. П. Біліським. Тут є два парубки і дві дівчини. — Такий самий варіант із Пліссян, невідомо коли і ким записаний. — Варіант із Городниці, Гусятинського пов., зап. Іван. Ляторовським у рр. 1856—1860; у ньому віночок не рутяний, але „трісучий“, а купує його: Стефанів (і Романів) синочок. — Варіант із Наконечного, Яворів. пов. — Варіант із Підгайчик, зап. С. Кретовом. — Варіант із Григорова, Буцацького пов., зап. 1889 р. В. Гватюком. — Варіант із Задарова, Буцацького пов., зап. Стеф. Підручним (в обох останніх варіантах є по три парубки і по три дівчини). Варіант із Розділович, Рудецького пов., зап. дром Петром Рондяком, 1906 р. — Варіант із Настасова, Терноп. пов., зап. Гр. Ракочин, 1908 р. Перша строфка його, як у надрук. вар. А; друга така:

Ой зійшло там, зійшло три місяці ясні,
 Ой є в наших Настасові три парубки красні!
 Ой яворе і т. д.

Варіант із Вовкова, Перемишлянського пов., зап. Мих. Боднарем, 1908 р. має такі дві останні строфки:

А Грицувьо каже: Я Настуню люблю,
 А я своїй Настуненци золотий вінец куплю;
 Ой яворе і т. д.
 А Миханьо каже: Я Ганусю люблю,
 А я своїй Ганусенци золотий вінец куплю;
 Ой яворе і т. д.

В Яворові на привітці додають часом для насміху отсю строфку:

Прийшла Маринейка до Миколи нецок,
 А Микола лежить такий, як дубовий кецок.
 Пришов Миколойко до Марині помі,¹⁾
 А Марині стоїть така, як червона рожі.

(Правда, 1895, ст. 55).

¹⁾ Ноший.

Варіант сеї гаївки записав також 1908 р. у Стрільбичах, Старосамб. пов. С. Малецький, а 1909 р. в Волі Великій, Жидачів. пов. О. Родольський.

Паралелі: Русалка Двістровая, ст. 43—44, ч. 3. — Ž. Pauli, Pieśni ludu rusk., т. I, ст. 23—24, ч. 10. — Я. Головацький, Народні пісні, т. II, ст. 682—683, ч. 10. — Тамже, т. III, 2, ст. 169—170, ч. 10. — Тамже, ст. 176—177, ч. 19. — И. Галька, Народні звичаї и обряди, I, ст. 103—105, ч. 10. — Mateyały etnogr. z okolic Piśkowa (Zbiór wiadom., т. VIII), ст. 151, ч. 96. — Правда, 1895, ст. 54—55, ч. 2. — Правда, 1893, ст. 376—377, ч. 4. — Зоря, 1880, ст. 122, ч. 3. — В. Sokalski, Powiat Sokalski ст. 224—6. — А. Свидницький, Великдень у Подолянь (Основа, 1861, XI—XII, ст. 44). — Шейковський, Бытъ Подолянъ, ст. 15. — П. Чубинський, Труды, т. I ст. 87, ч. 27.

106. К в о ч к а.

А.

Сиділа квочка коло садочка:
 Милая, моя милая,
 Ти в мене мислями дух впила!¹⁾
 Вивела квочка четверо куряток:
 Перше курітонько — вітів Василейко,
 Друге курітонько — тетин Йвасунейко,
 Третє курітонько — стрів Грицуненько,
 Четверте курітко — сусідів Федонько.
 А у Василенька чорні воченька,
 Нини буде мати гостей визирати;
 А у Івасенька золота рученька,
 Нею буде мати гостей витати;
 А у Грицуненька при боці шабелька;
 А у Михасенька високий станочок,
 Кажут паїночки красний парубочок.

Замість поставлених імен можна брати всюди інші.

Зап. Н. Вовчук, Ляшка Гор., пов. Бібрка.

В.

Ходила квочка, коло кілочка.
 Бук-лелія, ти моя мила,

¹⁾ Сей приспів повторяєть ся по кожній стрічці.

Ти з мене нислани дух вигнала.¹⁾
 Перше куритко — то Федуненько,
 Друге куритко — то Михасенько,
 Трете куритко — то Івасенько.
 А в Федуненька золота рука,
 А в Михасенька великі патла,
 А в Івасенька великі зуби.
 Золота рука, то кісто нісат,
 Великі патла хату замітают,
 Великі зуби патки рубають.

Зап. Гриць Ракочий, 1908 р. в Настасові, пов. Тернопіль.

В.

Сиділа квочка коло кілочка,
 Бог велія,²⁾ моя милая,
 Ти з мене нислани дух виняла.³⁾
 Всиділа вона пятеро діточок.
 Єдно ми дитятко — отой Івасенько,
 Друге ми дитятко — онтам Павлусенько,
 Трете ми дитятко — онтам Михасенько,
 Четверте дитятко — онтам Грицуненько,
 Пяте ми дитятко — онтам Миколенько.
 А в Івасенька білая рученька,
 А в Павлусенька чорнії воченька,
 А в Михасенька великі кливенька,
 А в Грицуненька великі патленька,
 А в Миколенька кривая ноженька.
 Білою рукою листи писати,
 Чорними вочима лист причитати,
 Великими зубами нецки стругати,
 Великими патлами нец замітати.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Г.

Сиділа квочка коло кілочка —
 Буг-дильія, мила моя,
 А ти з мене нисленьками дух виїнила³⁾.

¹⁾ Повтараєть ся по кожій стрічці.

²⁾ Велія = велій. ³⁾ Сей приспів повтараєть ся по кожій стрічці.

Висиділа вопа четверо дитиї:
 Єдноє дитятко зваў сьа Івасенько,
 Другое дитятко зваў сьа Сяисуненько,
 Третоє дитятко зваў сьа Олексенько,
 Четверте дитятко зваў сьа Димцуенько.
 А ў Івасенька біліі пальченька,
 А ў Сяисуненька чорні ўоченька,
 А ў Олексенька широкі зубовька,
 А ў Димцуенька довгее волосьи.
 Біліі пальченька листи писати,
 Чорні воченька листи читати,
 Широки зубовька нецки глодати,
 Доўгее волосьи огонь замітати.

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Паралелі: Я. Головацькій, Народн. п'єсни, т. II, ст. 685—686,
 ч. 16. — И. Галка, Народ. звичай и обряды, I, ст. 107—108, ч. 16. —
 П. Чубинський, Труды, т. III, ст. 194.

107. Г у с к а.

А.

Ой чия то гуска на воді сі плюска,
 Ой чий же то гусачок до дому не пуска?
 Кушнірова гуска на воді сі плюска,
 Навосядлів гусачок до дому не пуска.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

Б.

Ой чия то гуска	Вітова ¹⁾ гуска
По водонці плюска,	По водонці плюска,
Ой чий же то гусачок	А сусідів ²⁾ гусачок
До дому не пуска?	До дому не пуска.

Лашки Горішні, пов. Бібрка, зап. Н. Вовчук.

¹⁾ Місто „вітова“ можна поставити назвиско якого небудь господаря, що має доньку.

²⁾ Тут так само, тільки такого господаря ставити, що має сина.

108. Журило.

Ішов Журило з ніста,	А в Журиловім нині,
За ним дівочок двіста:	Сподобало сі нині:
Ой ти, Журило, пане,	Мельничка молоденька,
Де твоє воячко стане?	Пристає до серденька.

О. Kolberg, Pokucie, I, ст. 176, ч. 24 (77).

Паралелі: В. Антоповичъ и М. Драгомановъ, Историческія
вѣсти, т. I, ст. 54—56 ч. 18.

109. Хлопці у дівчини.

Де тога дівчина, що тут була?
Скочила в городчик тай тупаула.
За нею хлопчики як баранчики,
Пірвали фартух на кавальчики.
Сім міхів орхів, решето терну,
В середу поїхав, в четвер ся вернув.
Чекай, дівчино, до зимних мясницъ,
Наберу ти всіляких спідниць.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

110. Флїрт.

А.

Сиділа на колодці,	Чорні очинька маю.
Моргала на молодці:	Як би ти не дурила,
З гаю, молодці, з гаю,	Давно б ти людьми була.

Глещава, пов. Тербовля, зап. О. Стечиши.

Б.

Стояла на колодці,	Мара тя бери з ними,
Моргала на молодці:	Давно ти гулиш ними!
З гаю, молодці, з гаю,	Як би я не гулила,
Чорні я очи маю.	Дівков бим не ходила.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

III. Хлопець вибираєть ся до дівчини.

Ходив коничок понад річкою,
 За ним Іванко я в вуздичкою.
 Чикай, конику, ней ті сідлаю,
 Гей поїдемо аж до Дунаю.
 А до Дунаю водицю пити,
 Аж на Тиклівку дівки любити.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

II2. Осторога перед зрадою.

Ой є ў поли кирици,	Там в воротях явір стоїт,
Коло неї травици :	Ой там козак коньа строїт.
Ой там козак (Петрунь) коньа	Коньа строїт, шаблю ладит,
Ў ті кирици напуваў. [пас,	Ой, дыўчиппо, він ты зрадит!
Ў ті кирици напуваў,	Ни бою си вістра твого,
І ў дыўчиппи почуваў.	Аньї тебе молодого.

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Радольський.

II3. Поговори.

А.

А на церкві хрест, хрест, на дівички стрівка,
 А в нашой Касуньки на столі горівка.
 Мід горівку точит, виплакала вочи,
 А до неї Василенко за стола вискочив :
 Не плач, Касунько, не псуї си головки,
 Ой не слухай, Касунько, людскої намовки.
 Бо людска намовка вся піде за дарю,
 Ой виведи кониченька, Касунько паню.
 Ой вивела Касунька тай го осідлала,
 А до боку шабельку як приналювала.

Від сестри Павліки.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

В.

А на церкві хрест, хрест,
 На двінниці стрілка,
 Там то ми сї сподобала
 Матрончина дьўка.
 Сама невеличка, русяного личка,
 Припала ми до серденька, як перепеличка.
 Редьквицьу копала, в ріцї полоскала,
 Молодому Івасеви до серця пристала.

А на церкві і т. д.
 А ў нашой Орисуњи на столї горіўка.
 Мід-горіўку точит, заплакаві вочи,
 А до неї Івасенько за стола вискочит.
 Не плач, Орисуњу, не збавляй голоўки,
 Ой не слухай, Орисуњу, людскої намоўки.
 Бо людска намоўка, то є ўсьо за дарю,
 Виведь, виведь, кониченька, а зостань за брамоў!
 Вивела коника, ще й го осьодлала,
 Ще й шабельку золотую до боку прийїала.

Зап. 1909 р. в П'рисівцях, Зборів. пов. О. Ровдольський.

114. Дівчина до сподоби.

Ой у лузі на галузі вісім кур,
 А дівчина чубатенька, тай кашлун.
 Тай бодай ти, Олексику, гаразд нав,
 Що ти собі тай Параску сподобав.

Усте над Черемошен.

115. Чому милий подобаєть ся?

Ой ти, милий, в чїм купав сї,	Купав я сї в медї, винї,
Що ти мнї сподобав сї?	Купав я сї в цвіт-калийї,
Чи в ділії, чи в шильвії,	Купав я сї в паньскїй рожї,
Що за тобов серце мліє?	Жеби я був хлопець гожий.

Сухостав, пов. Гусятин, зап. А. Свергуи.

116. Виноград.

Ой до Львова доріженька, до Львова,
 Висаджена виноградом довкола.
 Там молода Гапунцуні заснула,
 Вийшов, вийшов ї батенько, не чула.
 Рубав би я той виноград, не вшю,
 Будив би я своє дитє, не сьню.
 (Матінка, сестричка, братенько).

Миленький: Рубав би я той виноград, я вшю,
 Та я збуджу свою ниду, я сьню.

Зап. в Ваньковичах, Самбір. пов. Ф. Колесса.

117. Рута.

Ой чия то крута рута в городоньку?
 Марисина крута рута, матусенько.
 Чому-ж ти ї не сполола, Марисенько?
 Бо я її не любила, матусенько.
 Та кого ти полюбила, Марисенько?
 Молодого Івасуна, матусенько.

Зап. у Ваньковичах, Самбір. пов. Ф. Колесса.

Ідентичний варіант сеї гайки зап. 1908 р. у Стрільбичах, Старо-самбір. пов. С. Малецький.

118. Сумна дівчина.

Чось не рано сонце сходить,	Чогос, мила, я не спала?
Чось дівчина сумна ходит.	Чис сі з вишми захохала?
Витко, витко по її личку,	Не велика серцю туга:
Що не спала цілу нічку.	Не будеш ти, буде друга.

Сухостав, пов. Гусатин, зап. А. Свергуш.

119. Невідома будучність.

Терну, терну,¹⁾ доріжкою,
 Ко мусь буду невісткою,

1) Повинно бути: Терном, терном.

Чи дякови, чи попови,
Чи якому лайдакови.

Корчани Угнівське.

120. К о с а.

Косо моя жоўтая,
Кому будеш шилая?
Ой старому брунь Боже,
Молодому дай Боже!

Зап. 1908 р. в Ляхівцях, Богородчя. пов. О. Роздольський.

121. В і н о к.

Ой вінку наш, вінку, Крищатий барвінку, А я тебе плела Та вчера з вечера.	Ой вінку наш, вінку, Крищатий барвінку, А я тебе плела Та вчера з вечера.
Та повісилам тебе Я в теремі та на дереві На шовковім шнурочку, На золотім кілочку.	Та повісилам тебе Я в теремі та на дереві, На шовковім шнурочку, На золотім кілочку.
А моя мати взяла Тай нелюбови дала. Коби я була знала, Була-б я го розірвала. Була-б я го розірвала, Ноженькою придоптала, Рученькою приплесала.	А моя мати взяла Та миленькому дала. Коби-б я була знала, Була-б я го красше вбрала, Ще й золотом назолотила, Миленького прикрасила.
Скорики, пов. Збараж, зап. А. Коблюк.	

122. Нелюб і любко.

Ходжу, блуджу по під лісок, душко моя,
Щеплю, лоплю барвін-листок, душко моя,
Барвін листец, піду в танец, душко моя;
А в тім танци нелюб стоїт, душко моя,
Нелюб гяне — вінок вяне, душко моя!

Ходжу, блуджу пошід лісок, душко моя,
Щеплю, ломлю барвін листок, душко моя,
Барвін листец, піду в танец, душко моя;
А в тім тавці милий стоїт, душко моя,
Милий глянє — вінок цвине, душко моя!

Зап. у Глещаві, Терноп. пов. Садір Бзєрський.

Варіант із Городищиці, Гусатин. пов., зап. Ів. Ляторовським, має тільки першу строфку, а в ній такі відміни: Стр. 2: Вщиплю, вломаю. — Стр. 3: Барвін-листок, синий цвіток. — Стр. 4: Подай вінка аж до віка.

Паралелі: Я. Головацькій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 680, ч. 5. — И. Галька, Народн. звичаї и обряды, I, ст. 100, ч. 5.

123. Н е л ю б.

Сама молода,
Дітий череда,
Татари ни мужа взяли,
Радости моя!

Як сі притаче,
То ні існиче,
Зігне мою головоньку
По саме плече.

Нікому дати
До тата знати,

Щоби ного миленького
Ліпше звязати.

Коби я мала
Свого коваля,
Казала бим му кувати
Свого гультая.

Сут ту ковалі
Сані молоді,
Скують ного гультека
За годну-дві.

Зап. у Дрогобичи В. Мацюрак.

124. Милий при плузі.

Ой Лагідо, Лагідойко,
Вийди собі на горойку,
Подиви сі в чисте поле,

Та щож гвій милейкий робит:
Ой чи сіє, чи скородит,
Чи за плужейком ходит?

Ой ходит і оре, пшеничейку сіє,
Від пана Бога щєстє сі надіє.

Правда, 1895, ст. 252, ч. 17. Зап. Ос. Маковей в Яворові.

125. Д о п а р и.

На тарели білий сир, білий сир,
 А в Івана їден син, їден син.
 А в Марисі є дочка, є дочка,
 Буде єго жіночка, жіночка.

Зап. 1904 р. в Журові, Рогатин. пов. І. Савицький.

126. З а о х о т а.

Зеленії огирочки стеліть ся, стеліть ся,
 Молодії парубочки женіть ся, женіть ся.

Зап. в Рождалові Ф. Колесса.

127. Д а р у н о к.

Любив козак Олену,	А то файна хороша!
Купив бинду зелену;	
Причіпив ї до боку:	Любив козак Явдоку
А то файна півроку.	За гілетку гороху;
Причіпив ї до вуха,	Гороху сі наїла,
А то файна псяюха.	Тай козака не хтіла.
Причіпив ї до носа,	

Товстеньке, пов. Гусятин, зап. М. Будка 1898 р.

128. В і н о.

На горі кришталь посуває сі,
 Там мати з дошків розмовляє сі:
 Вийди, Івасуню, вольми си Настуню,
 Дам я ти віна, дві фірі сіна;
 А ще до того пів золотого,
 І ще додатку бобу лопатку,
 І ще дочинку куцую свинку,
 І коровицю багряненькую,
 І Настуненьку молоденькую.

Зап. Н. Вовчук, в Лашках Горішних, Бобрець. пов.

129. Відданиця.

У городі вілячко,	Привезе ти дівочку,
Паси бика, дівочко;	У золотім віночку,
Паси бика, гладь бика,	І у нових чобітках,
Дасть ті певька за дяка.	На золотих підківках.
	Вона буде ходити,
У неділю раненько,	А чобітки рипіти,
Првіде твій батенько,	А підківки скрипіти.

Зап. в Костільниках, Бучацького пов., М. Капій.

130. Пора на женячку.

Там за двором, за двором,	Кукурузу садить ся,
Кукуруза з шуваром;	Кукурузу годить ся,
А дівчина Варвара	Молодого ковака
Кукурузу ломала.	Оженити годить ся.

Зап. М. Підгірний в Охривіцях, пов. Збараж.

131. Дівчина за паном.

Там за двором, за двором,
 Кукуруза з полином!
 Гей, гей, гухаха, кукуруза з полином.

Там дівчина Варвара
 Кукурузу ломала;
 Гей, гей, гухаха, кукурузу ломала.

Як над'їхав млодий пан,
 Теї си її сподобав;
 Гей, гей, гухаха, теї си її сподобав.

„Возьми мене з собоюм,
 Буду я ти жоноюм.
 Я ни буду робити,
 Тільки буду радяти.
 Я си прийму найшичку,
 Сама сяду в запецку“.

Сказила сі найшичка,

Вигнала ми з зацепка,
Тай ми хтіла робити,
Тільки пішла судити.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

132. Козак сватає дівчину.

Над водов верба вихитує сі,
Ковак дівчини випитує сі:
Ой ти, дівчино, чи підеш за мене?
Нічо не будеш робити в мене.
Є два найшити, будут робити,
Є дві найшички, істи варити.
Є стара нене, буде рідити,
Є старий батько, ключі носити.
Є синий голуб, буде гудіти,
А ти си сидиш, будеш сидіти.

Сухостав, пов. Гусятин, зап. А. Свергун.

133. Слабосмий.

Там на луці на широкій,
Муравойко давленоїка. } Повтараєть ся по кожній стрічці.
Там ходит дівок танок:
Біг помагай біх всім дівойкам!
Взяв бим тя, ни рівня-с ни.
Взяв бим тя за служейку,
Служка ся вие, мене побе!

Зап. 1908 р. в Білочи Доліш., Старосамбір. пов. С. Малецький.

134. С в а т и.

А.

1. Вісьта, коню, вісьта.	5. Та поїдем в вінку,
2. Поїдемо до віста.	6. До Яцка по дівку,
3. Там будемо торгувати,	7. До білої камянки,
4. Дівкам вінки купувати;	8. До Ксенї панянки.

9. Вийди, Ксеню, вийди,   11. Кониченька вороного,
10. Та не маш ти кривди: 12. Грицуленька молодого.

Зап. 1866 р. в Тернопільщині, П. Білінський.

Варіант із Охримовець, Збаразь. пов., зап. М. Підгірши, має такі відміни: Стр. 4: Віночки. — Стр. 5: Де ти ідеш, вінку? — Стр. 6: До Маура. — Стр. 7—8: Нема. — Стр. 9: Вийди, Ганусю. — Стр. 12: Петруня.

Б.

Ой віста, коню, віста,
Ой віста, коню, віста,
Поїдемо до міста.

Ой віста, коню, в вінку,
Ой віста, коню, в вінку,
Поїдемо по дівку.

Вийди, Гануню, вийди,
Вийди, Гануню, вийди,
Чи не маш ти кривди?

Коника вороного,
Коника вороного,
Хлопчика молодого!

Піліснани.

135. Старости.

Ой Лагідо, Лагідойко,
До Чунчихи по дівойку!
А Чунчиха добра мати,
Видасть свою дівойку з хати.

Ой Лагідо, Лагідойко,
До Міляна по дітойко,
Бо в Міляна добре дитє,
Возьме Мариню під завітє.

Сі дві строфки повтаряють, укладаючи й інші пари. Як хотять жотру дівчинну поганьбяти, то співають:

Ой Лагідо, Лагідойко,
До Дуба по дівойку,
А Дубова злая мати,
Кійом, кійом доньку з хати!

Дівчинні добирають тут відповідну пару.

Правда, 1895, ст. 287, ч. 24. Зап. О. Маковой в Яворові.

136. Вибір дружини.

Ой била у кшетейка
Єдна дівойка,
Ой били у неї
Трое зальотейка.

Шальвієйка мала }
 Руку подамала. } Повторяєть ся по кожній стрічці.

Перші си сіли такої за ворота,
 А другі си сіли а в новейких сіньох,
 А треті си сіли а в новій сьвітлойці.

Тоти за ворота пили горілочку,
 Тоти, що в сіньох, червонейке пиво,
 Тоти, що в сьвітлойці, медок солодойкий.

Тотим за ворота дада перстеннну,
 Тотим, жи в сіньох, білейку хусточку,
 Тотим, жи в сьвітлойці, білейку ручейку.

Зап. 1908 р. в Білчи Доліш., Старосамб. пов., С. Малецький.

137. В і д м о в а.

Ой не стій під вікном,
 Не махай рукавом!
 Гей-гу, гу-га-га, не махай рукавом.

Тай не моргай бровами,
 Шукай собі в волахи!
 Гей-гу, гу-га-га, шукай собі в волахи.

Шукай собі богачок,
 Що по трицьять сорочок!
 Гей-гу, гу-га-га, що по трицьять сорочок.

Зап. у Задарові, Бучаць. пов., Ст. Підручний.

138. Шлюб на ринку.

Ягілка ягілкою,	Має дочку замуж дати,
Підем у село за дьукою.	А дьачиха має сина,
А Кудлиха, стара мати,	Буде его женила.

Їзали сї за підбочок,
 Повели сї на риночок.
 На риночку ксьондзи були,
 Там вони присьагнули.

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

139. Чи любити старого?

Стояла при Дунаю,
І так собі гадаю:
Чи жити, чи не жити,
Чи старого полюбити?

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

140. Дівчина любить лише молодого.

Качата-гусята всю гору вкрили,
В попову садживку пнги ходили.
Касуню, писупю, вижень качата,
Поцілуй Івасі в жовті вусята.
Я люблю медочок, бо солоденькій,
Я люблю Івасі, бо молоденькій.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

141. Дівчина пасе качку.

Ой гой-гой, і Ладю!	Ой гой-гой, і Ладю!
Пасла дівчина качку,	Там мій миленький воре,
Ой гой-гой, і Ладю!	Ой гой-гой, і Ладю!
При зелененькій качку.	С сивою кобилою,
Ой гой-гой, і Ладю!	Ой гой-гой, і Ладю!
Пасучи загубила,	З малою дитиною.
Ой гой-гой, і Ладю!	Ой гой-гой, і Ладю!
Ськаючи заблудила.	Ой воре він і плужит,
Ой гой-гой, і Ладю!	Ой гой-гой, і Ладю!
Виблукала сі в поле,	За миленькою тужит.

Зап. у Підберіцях, Львів. пов., М. Цар.

В.

На зелененькій качку,	Воре, поганце,
Пасла дівчина качку:	Дівчину підмовляє.
Пасла, загубила,	Вори, козаче, вори,
Шукала, заблудила.	А ти мене не дурми,
Виблудила сі ў поле,	Бо як ти мене здурми,
Там козак конем воре:	Сам з розуму ўстунми.

Зап. у Задарові, Бучац. пов., Ст. Підручний.

142. Мати бє за хлопців.

А.

На городі білая глина,
 За щож ти, мамуненько, мене біла?
 За тое-и ты, доню, біла,
 Щобись хлопців не любила.
 А як же хлопців не любити,
 Коли з хлопцями добре жити.

Корчун, Угнівське.

Б.

Ой на горі жовта глина,
 За щось мене мати біла.
 За тото ня мати біла,
 Щом панича полюбила.
 Як панича не любити,

Коли з паном добре жити.
 Ой бо пан дрібненько пише,
 На колінах поколише,
 Поколише, поцілює,
 Тай щось мені подарує.

Сільце.

143. Дівчата пропадають за Ляшком.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 На нім чорна кавігелька,
 Припав любко до серденька.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 Коби не гріх, не четвер,
 Пішли би смо хоть тепер.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 Коби не гріх, понеділок,
 Пішли би смо на барвінок.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 Коби не гріх, не пстниці,
 Пішли би смо, як чирвиці.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 Коби не гріх, не вівторок,
 Пішло би нас хоть зі сорок.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 Коби не гріх, не субота,
 Пішли би смо, хоть робота.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 Коби не гріх, не середа,
 Пішли би смо як череда.

Дуб, дуб зелененький,
 Ляшок молоденький:
 Коби не гріх, не неділе,
 Пішли би смо на Поділе.

Сільце.

144. Мальовані черевики.

Гей на горі, на горі,
Малювали малярі,
Малювали чорноброви
Чирвички мої.

Було літо, не зима,
Було собі заробити,
Чирвички викупити
В молодого маляра.

Ти мацюю моя,
Пожич мні таляра,
Чирвички викупити
В молодого маляра.

Ти мацюю моя,
Дитина ми бай мала,
Не дала ми заробити,
Чирвичків викупити
В молодого маляра.

Ой ти доньцю моя,

Глядки, зап. С. Авдикович, 1904 р.

145. Молодиця вмиваєть ся.

На кладочці стояла,
Румяне личенько вмивала:
Благослови Боже і тебе і мене
І тов личко, що цілувало мене.

На кладочці стояла,
Білі рученьки вмивала:
Благослови Боже і тебе і мене,
І тії рученьки, що обіймали мене.

На кладочці стояла,
Білі ноженьки вмивала:
Благослови Боже і тебе і мене
І ті ноженьки, що ходили до мене.

На кладочці стояла,
Жовту косу чесала:
Благослови Боже і тебе і мене
І тую жовту косу, що красила мене.

Br. Sokalski, Powiat Sokalski, str. 229.

146. Пі м с т а.

А.

На наші Тиклівці
На гордові хлопці:

Купували під-вино
Господарські дочці.

Вона з ними їла,
 Но ні говорила,
 Вони собі подумали,
 Що ними гордила.
 Вийшли на гороньку
 Радити радоньку:
 Завидімо кониченька
 В її лелійоньку.

Вийшла стара мати
 Коня виганяти:
 Вийди, вийди, Катрино,
 Поможи загнати.
 А Катря загнала
 Та ще й восіdlала,
 Золотую шабельочку
 До боку чіпчала.

Текиївка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

В.

А в наших Пліснях не гонорні хлопці,
 Купували горілоньки Юрчишиній дочці.
 А она не пила, ніч не говорила,
 Они собі шіркували, що ними гордила.
 Вийшли на гороньку, гадали гадоньку:
 Завидімо кониченька в її лелійоньку.
 Вийшла стара мати, взяла парікати:
 Вивідь, вивідь кониченька, буду позивати!
 Ой шит, стара мати, не позивай сина,
 Заплати нам за горівку, щось з дочков нашла.
 Вивела коника, ще і не сідлала
 І шабельку золотую до боченька дала.
 Дала му хусточку слічну, як лелію:
 Сховай, сховай, Марисеньку, на другу неділю.

Пліснани.

В.

Качмарів сичок Каролькову дівку
 Запросив ї до коршоньки на мід, на горівку.
 А вона не пила, аї говорила,
 Вони собі погадали, що ними гордила.
 Війшли на гороньку, стали на радоньку:
 Завези нас, сивий коню, в її шильвійоньку.
 Вийшла стара мати, взяли парікати:
 Здоптали ми шильвійоньку,
 Треба позивати.
 А ти стара мати, а ти стара сива,
 Заплати нам за горівку, що донька нашла!

Вовків, пов. Перемішчанин, зап. М. Боднар.

Г.

Вийдїм на гороньку радитї радоньку,
Заведїмо кониченька в її льльїоньку!

Вийшла стара мати, взяла нарікати:
Видоптали льльїоньку, підем позивати!

А ти, стара мати, а ти стара, сива,
Заплати нам за мід-вино, що дочка напила!

Вона з нами пила, нїц ни говорила,
А ми собі помисляли, що вона гордила.

Зип. 1909 р. в Олірні, Зборів. пов. О. Роздольський.

147. Перелюбство.

Світи, місяченьку, на рої, на рої,
Деь нїй нилїй в дорозі, в дорозі.
А я на тоє не дбаю, не дбаю,
Іду до коршии гуляю, гуляю.
На колодоньці стояла, стояла,
Бїле личенько вивала, вливала.
А у сусїди єдеп син, єдеп син,
Сподобав ни ся вражий син, вражий сп.
Там то оченьки як тернок, як тернок,
Там то бровоньки як шнурок, як шнурок.
Там то личенько румяне, румяне,
Комусь воно буде кохано, кохано.

Холоїв.

148. Хлопці бють ся через дівчата.

Ой на горі каўки вють сьн,
На діучніі хлопці бють сьн.
Гей-гу, гу-га-га,
На діучніі хлопці бють сьн ¹⁾.
Не бїйте сьн, нема за-що,
Котра ладна, то ледащо.

Котра ладна і подїбна,
До роботи не потрібна.
Котра на стан тонка,
До роботи швидка.
Котра на стан груба,
До роботи нилая.

Зап. у Задарові і Красїєві, Бучаць. пов. Ст. Підручний.

¹⁾ По кожній другій стрічці повторяєть ся разом із нею.

149. Чудесний корінь.

А.

На широких Дунаю, гусар гуси зганяє,¹⁾
 Ой зганяє, зганяє, на молодців моргає:
 Ой ви хлопці, молодці, скажіть моїй дівоньці,
 Най си літ не тратит, най нишого си глядит.
 Най на мене не жде, най за нишого йде!
 Бо я гусар молодий, підімнов кінь вороний,
 Я поїду на війну, знайду я си там ігну.
 А на війні як ся вдасть, дівчина ся не віддасть.

Дівча тоє почула, тай на гору вскочыла:
 Накопала коріня з під білого каміня,
 Сполокала на ріці, зварила го в молоці,
 Приставила до жару: Кіпи, кіпи кореню!
 Кіпи-ж, кіпи-ж кореню, дуже, дуже помалу!
 Ой ще корінь не вкипів, а вже гусар прилетів!

Ой чого-ж ти прилетів, колісь мене не хотів?
 Якби я тя не хотів, я бим сюда не летів!
 А що-ж тебе принесло, ой чи човен, чи весло?
 Приїс мене ворон кінь, до дівчини на поклів!
 Великий я світ влітав, такой другої не видав:
 На стаючку тоненька, на личеньку біленька.
 Ой я гусар молодий, ще й до того багатий.
 Тисяч овец в вівчарни, сорок коней на стаїни,
 Скрипя грошей в стебнику — а дівчина в літнику.

Зап. Ів. Латоровський. Городниця, пов. Гусятин, 1856—1860 р.

Б.

По сім боці Дунаю, ой чабане мой,	Чабан вівці корнає,
[мой,	І на хлопці моргає:
Недалеко до краю, ой та дріта	А ви хлопці молодці,
[дайва ²⁾).	Перекажіть дівоньці,

¹⁾ Друга часть кожного стиха повторяєть ся так: „Гу-га! гу-га, гу-га-га! гусар гуси зганяє!“ — „Гу-га, гу-га, гу-га-га! на молодців моргає!“ — „Гу-га, гуга, гу-га-га! скажіть моїй дівоньці!“ і т. д.

²⁾ Сей приснів повторяєть ся на переміну з попередни по кожній стрічці.

А ний вна ся не журить,
Свої літа не губить;
Бо я чабан молодий,
Щим до того військовий:
Сім сот овиць в дойнику,
Ялівнику без ліку,
Стадо коний в дошнику,
Котев грошій в стебнику.

Що буде, мамцю, робити,
Не хце чабан ходити?
Копай, доне, коріня,
З під білого каміня!

Зап. в Ківдратові, Турчап. пов. 1881 р. М. Зубрицький.

Копала вна нічку й день,
Не найшла вна лиш еден.
Полокала на ріці,
Варила го в молоці.
А вже горниць ой кипить,
А вже чабан тай летить;
А вже горниць ізкіпів,
А вже чабан прилетів.
А щож тебе принесло,
Ай чи човен, чи весло?
Привіс мене сивий кінч,
До дівчини на поклів!
Ти не моя, я не твій!

B.

Там на ставу, на ставу,
Писар гуси загаяв,
Гу-гу, гу-га-га, писар гуси загаяв.
Писар гуси загаяв,
На молодці поморгав:
Гу-гу, гу-га-га, на молодці поморгав.
Ой молодці, молодці,
Скажіть мої дівочці;
Гу-гу, гу-га-га, скажіть мої дівочці.
Нехай она замуж йде,
Бо за мене не піде.
Гу-гу, гу га-га, бо за мене не піде.
Бо я писар молодий,
Ще й до того богатий,
Гу-гу, гу-га га, ще й до того богатий.
Трійцять коний на стайни,
Сорок овець в вівчарни,
Гу-гу, гу-га-га, сорок овець в вівчарни.
Ялівнику без ліку,
Скряня грошій в стебнику,
А дівчина в літнику.
Гу-гу, гу-га-га, а дівчина в літнику.
А дівчина молода,
Вискочила з города,

Накопала коріня
 З під білого каменя,
 Гу-гу, гу-га-га, з під білого каменя.
 Поставила на жару,
 Кіни корінь пошалу,
 Гу-гу, гу-га-га, кіни корінь пошалу.
 Єще корінь не вкпів,
 А вже писар прилетів,
 Гу-гу, гу-га-га, а вже писар прилетів.
 А чого ти прилетів,
 Колись мене не хотів?
 Гу-гу, гу-га-га, колись мене не хотів.
 Якби я тя не хотів,
 Я-б до тебе не летів,
 Гу-гу, гу-га-га, я-б до тебе не летів.
 Ой всьой я вже сьвіт вйшов,
 Ще-м такої не найшов,
 Гу-гу, гу-га-га, ще-м такої не найшов.
 На станочку тоненька,
 На личеньку біленька,
 На личеньку румяна,
 На серденьку кохана,
 Гу-гу, гу-га-га, на серденьку кохана.
 Не сам я ту прилетів,
 Привіз мене свий кінь;
 Привіз мене свий кінь,
 До дівчини на привіт,
 Гу-гу, гу-га-га, до дівчини на привіт.
 Зап. Гладун, село Жуличі, пов. Золочів, 1884 р.

Г.

По широкім Дунаю писар гуси зганяє,
 Гой, гой, гоя, я, писар гуси зганяє.
 Ой зганяє, зганяє, на молодці моргає,
 Гой, гой, гоя, я, на молодці моргає.
 Ой молодці, молодці, скажіт моїй дівочці,
 Гой, гой, гоя, я, скажіт моїй дівочці.
 Як дівчина то вчула, аж за гору скочила,
 Гой, гой, гоя, я, аж за гору скочила.
 Накопала коріня з під білого каменя,

Гой, гой, гою, я, з під білого каменя.
 Сполокала на річці, намочила в горівці,
 Гой, гой, гою, я, намочила в горівці.
 Намочила в горівці, чарувати молодці,
 Гой, гой, гою, я, чарувати молодці.
 Приставила до огню, кіпи, кіпи коріюю,
 Гой, гой, гою, я, кіпи, кіпи коріюю.
 А ще корінь не вквіп, а вже писар прилетів,
 Гой, гой, гою, я, а вже писар прилетів.
 А чого ти прилетів, колись мене не хотів,
 Гой, гой, гою, я, колись мене не хотів?
 Якби я тя не хотів, я-б до тебе не летів,
 Гой, гой, гою, я, я-б до тебе не летів.
 А я писар молодий, ще до того багатий,
 Гой, гой, гою, я, ще до того багатий.
 А сто коней на стаїни, сорок овец в кошарі,
 Гой, гой, гою, я, сорок овец в кошарі.
 А в дойнику без ліку, а в шпикліри без міри,
 Гой, гой, гою, я, а в шпикліри без міри.
 А дівчина молода вискочила з города,
 Гой, гой, гою, я, вискочила з города.
 А на стану хоть малюю, а на личку хоть цілуй,
 Гой, гой, гою, я, а на личку хоть цілуй.

Пліснянн.

Д.

1. Ой на ставі, на ставі,	11. Накопада коріня
2. Писар гуси зганяє, Гей, гей, гу-ха-ха, писар [гуси зганяє.	12. Спід білого каменя; 13. Полоскала в карици, 14. Варила го в водици;
3. Писар гуси зганяє,	15. Полоскала на ріці,
4. На дудочці виграв, Гей, гей, гу-ха-ха, на ду- [дочці виграв.	16. Варила го в молоці; 17. Полоскала на леді, 18. Варила го на меді.
5. На дудочці виграв,	19. Приставила до вогню,
6. На молодців моргав: Гей, [гей...	20. Кіпи, кіпи, коріюю. 21. А ще корінь ни скипів,
7. Гей ви, хлопці-молодці,	22. А вже писар прилетів.
8. Скажіт мої дівоньці:	23. А чого ти прилетів,
9. Та ней си літ ни тратит,	24. Колись мене ни хотів?
10. Ней си енчого глядит.	25. Як би я ті ни хотів,

26. Я-б до тебе ни лгів.	31. До дівчини, до думки,
27. А що-ж тебе принесло,	32. На біленькі подушки;
28. Та чи човен, чи весло?	33. На біленькі подушки,
29. Приніс мене ворон кінь	34. На масенькі пиріжки.
30. До дівчини на спокій;	

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

У варіанті, зап. М. Бунтом у Козівці, Термон. пов., 1907 р., є такі відміни: Стр. 1: Нема. — Стр. 2: Вівчар вівці зганяв. — Стр. 4—5: Нема. — Стр. 9—10:

Най вона се не журит,
З личка краси не губит!

Стр. 13—20: Нема. — Стр. 27—34: Нема.

У варіанті, зап. М. Капієм у Свисстільниках, Бучацького пов.: Стр. 1: На широкія Дунаю. — Стр. 2: Гусар. — Стр. 4—5: Нема. Стр. 9—10:

Най вона се не журит,
Най си літа не губит
А дівчина як вчула,
Аж за гору скочила.

Потім:

Стр. 13—20: Нема; зам. ині:

Приставила до жару:
Кіпи, корінь, помалу.

Стр. 25—26: Нема. — Стр. 31—34: Нема.

У варіанті, зап. С. Авдиковичем у Глядках, 1904 р., нема важніших відмін. — Варіант із Настасова, Терноц. пов., зап. Гр. Ракочин, 1908 р., зам. стр. 13—20, має отсі:

Ой копала цілий день,
Ваконала по еден.
В горівці го мочила,
В молоці го варила.
Приставила до жару:
Кіпи, кіпи, коріню!

Зам. стр. 31—34 — отсі:

Принесла ме кобила,
Де дівчина Марина.

Варіант із Вовкова, Черемшлян. пов., зап. М. Боднарем, 1908 р., має такі відміни: Зам. стр. 1—10:

Ой там, ой там за гайом,
Козак гуси загаяв;
Козак гуси загаяв,

На дівчину поврутав.
А дівчина гукнула,
Тай за гору нахнула.

Стр. 13—14: Нема. — Стр. 17—20: Нема. — Стр. 25—26: Нема. —
Зам. стр. 31—34, в отсі:

А дівчина в фартусі,
Пристала ми до душі.
А дівчина в запасці,
Пристала ми до серці.
А дівчина в літнику,
Пристала ми до віку.
Засідали хлопці в саду

На дівчину файну, ляду.
Ой моргали і надили:
Вітра віли, не зрадили.
Бодайже ти марне здох,
Що ти любиш разом трох.
Люби мене одну,
Коли я ті шіную.

Е.

Там на ставу, на ставу,
Писар гуси зганяє,
У! у! у-ха-ха! писар гуси зга-
Писар гуси зганяє, [няє.
На дудочку виграє,
У! у! у-ха-ха! на дудочку ви-
На дудочку виграє, [грас.
На молодці моргає,
У! у! і т. д.
А ви хлопці, молодці,
Перекажіть дівонці,
У! у! і т. д.
Нехай она замуж йде,
Она мене не здіжде,
У! у! і т. д.
Дівчина ся дочепа,
В тихий Дунай втопула,
У! у! і т. д.
Накопала коріня
З під білого каменя,
У! у! і т. д.
Приставила до жару,
Кіпить корінь помалу,
У! у! і т. д.

А ще корінь не вквієв,
А вже милий прилетів,
У! у! і т. д.
Ой чого-ж ти прилетів,
Колись мене не хотів,
У! у! і т. д.
Якби я тя не хотів,
Я-б до тебе не летів,
У! у! і т. д.
А щож тебе принесло?
Ой чи човен, чи весло!
У! у! і т. д.
Привіє мене ворон кінв
До дівчини на спокій,
У! у! і т. д.
До дівчини Гануськи,
На білії подушки,
У! у! і т. д.
На білії подушки,
На масенькі пиріжки,
У! у! і т. д.
До дівчини Ярми,
На білії пирини,
У! у! і т. д.

Зам. М. Підгірний в Охримівцях, пов. Збараж.

Такий самий варіант зап. В. Гнатюк у Гриворові, Буцаць. пов. 1889 р.

Паралелі: Русалка Даўстрогая, ст. 28—30, ч. 14¹⁾. — Я. Голловацкій, Народн. пѣсни, т. II, ст. 678—679, ч. 3. — И. Галка, Народ. звичаи и обряды, I, ст. 97—99, ч. 3. — W. Weryho, Dumki białoruskie (Zbiór wiad. do ant. kr., XIII, 3), ст. 102, ч. 40. — Я. Новицкій, Малор. пѣсни преимущ. историческія, Харків, 1894, ст. 99. — Materiały etnogr. z okolic Pliskowa (Zbiór wiad., т. VIII), ст. 159, ч. 116. — Н. Закревскій, Старосвѣт. Бандуриста, I, ст. 93—94, ч. 136. — С. Малевичъ, Бѣлор. нар. пѣсни (Сборн. А. Н. 82), ст. 44—46, ч. 4. — Е. П., Народныя бѣлор. пѣсни, ст. 32—33, ч. 9.

4. Родина й о́круженє.

150. Фіялки.

Ой заквили фіялойки, заквили,
Аж сі гори в долинами прикрили.
Збирала їх Маринейка в низейка,
А за нею ї батейко в близейка.
Не ходи ти, мій батейку, за мною,
Не люба ми бесідойка з тобою.

В другій строфці замість „батейка“ співають „матейка“, в третій „сестройка“, в четвертій „братейко“. Пята така :

Ой заквили фіялойки, заквили,
Аж сі гори в долинами прикрили.
Збирала їх Маринейка в низейка,
А в нею ї милейкиї з близейка.
Ой ходи-ж, мій милейкиї, за мною,
Люба мені бесідойка з тобою.

Правда, 1895, ст. 209—210, ч. 3. Зап. О. Маковей в Яворові.

¹⁾ Сей варіант має такий початок :

Ой є в поли два дуби,	По світлонці ходила,
Схилили ся до купи;	Косу росу чесала;
Межи тими дубами,	Косу росу чесала,
Там вербонька стояла;	На мелодці моргала:
Під вербою світлонька,	А ви хлопці молодці і т. д.
В тій світлонці дівонька;	

Ідентичний зовсім варіант, записаний у Плісєнянах, за впливом деяких язикових відмін.

Паралелі: Правда, 1893, ст. 377—378, ч. 5.

151. Мати бє лїниву доньку.

Гаївовько моя мила,	Щом почивка не наприла.
За що мене мати била?	А я піду на вечірки,
За то мене мати била,	Наприйду вам три почивки.

Настасів, пов. Тернопіль, зап. Гриць Ракочний, 1908 р.

152. Мати бє, що донька гзить ся з хлопцями.

Била мене мати в ранку,
 Що подерли хлопці дранку,¹⁾
 Гей-гу, гу-га-га, що подерли хлопці дранку.

А я дранку полатаю,
 Тай з хлопцями погуляю,
 Гей-гу, гу-га-га, тай з хлопцями погуляю.

Зап. у Задарові, Бучаць. пов., Ст. Підручний.

153. У чужої матери.

А.

Поставлю я свіцю	Не пробудила,
Просто нісіцю:	Не розсердила!
Та вода по каміни,	Стиха йду, стиха йду;
Та вода побіліла:	Бо в мене свекорец
Стиха йду, стиха йду,	Не рідний батецько:
Щоби я свекорец	Стиха йду, стиха йду.

Те саме повтаряють, прикладаючи до свекромьки (не рідна матїяка); „дівіра“ (не рідний братїяно); „зовницї“ (не рідна сестронька), відтак до „милевького“:

¹⁾ Дранка = стара, подерта сорочка.

Поставлю я свіцю,	І розвеселила!
Просто місіцю:	Чуйно йду, чуйно йду,
Та вода по каміни.	Бо в мене миленький
Та вода побіліла.	Як рідний батенько;
Чуйно йду, чуйно йду,	Чуйно йду, чуйно йду
Щоби я милого і пробудила,	

Зап. у Підберіацях, Львів. пов. М. Цар, 1871 р.

Б.

А ти, зазуленько, дібрівна, дібрівна,
 Та не куй так красно в діброві, в діброві;
 Не буди матінки в коморі, в коморі,
 Бо наші матінка старая, старая,
 А ще до того чужая, чужая.
 Та скаже она нам робити, робити,
 Та решетом воду носити, носити;
 Та вода по діброві, та вода по каменю,
 Стиха йде, стиха йде.
 Де-ж ти, зазуленько, бувала, бувала,
 Як тая діброва палала, палала?
 Не решетом воду носити, носити,
 Зелену діброву гасити, гасити!
 Та вода по діброві, та вода по каменю
 Стиха йде, стиха йде!

Зап. С. Кретів у Підгайчиках.

В.

Дівчата беруть ся за руки і роблять колесо; в середині і поза колесом ставляють кількоро малих дівчат (горшки), поміж котрими вививають ся, як поміж деревами, співаючи:

А ми кривого танцю йдем,	А я молоденька не вмію,
А ми єму кінце не знайдем.	І ще до того не смію.
Ти зазуленько дібрівна,	Поточу я камінь на місто,
Ой не куй же си в діброві,	Куплю я собі злоцісто,
А закуй же си в коморі.	Та на дівовьку товкую,
В мене матінка старая,	Та на кошуленьку ленную.
І ще до того чужая;	А там в місті дві дівці,
Казала мнї робити,	А парубоньків три селі,
Та до гори камінь точити.	А всі грубіі, як шліі.

Наші парубоньки красніі, Іли вироженьки насніі.	А ви, дівоньки, до строю. Не з рескоши, но з біди, Загадав сі еден жениги, З мегкин ниво робити, І кропивою хмелити.
А дівоньки блідіі, Іли вироженьки пісніі.	А ще пивенько не вкисло, Вже сі парубоньків натисло.
А ви, парубоньки, до ціпа,	А ще нивенька не пили, Вже сі парубоньки побили.
А ви, дівоньки, до хліба.	
А ви, парубоньки, робити,	
А ви, дівоньки, лежати.	
А ви, парубоньки, до глюю,	

-Зап. в Григорові, Буцацького пов., 1890 р., В. Гнатюк.

Г.

1. Ой не куй, зазуле, в діброві, в діброві,
2. Не збуди матінки в коморі, в коморі.
3. Бо моя матінка старая, старая,
4. Ще й до того чужая, чужая.
5. Скаже она мені робити, робити,
6. Та на гору камінь точити, точити.
7. Покочу я камінь на місто, на місто,
8. Заплачу я си всьо місто, всьо місто;
9. Купю старим дідам шлеска, шлеска,
10. А старим хлопам яриска, яриска;
11. А старим бабам чіпчиска, чіпчиска;
12. На молодці бабниці, бабниці,
13. А на парубочки шапочки, шапочки,
14. А на пашеночки встонжочки, встонжочки.

Піснисяи.

Л. Кузьма записав в Ушині, Золочів. пов., варіант сеї гайки в та-
шких змінах: Стр. 1:

А дібровна зазуле,
Та не куй мені в дуброві.

Стр. 5: Та казала мені робити. — Зам. стр. 7—14, в отсі:

Ой поточу я перстенец,
А всі парубочки у танец.
Ой поточу я долотце,
А всі парубоньки в болотце.

Варіант із Настасова, Терноп. пов., зап. Гр. Ракочин, на стілько
баламутний і попсований, що не беру його для порівняня.

Д.

1. Ти зазудько сивая, сивая,
2. Не куй з рана в неділю, в неділю :
3. В мене ценька старенька,
4. Будить мене з раненька ;
5. Заставить ні робити, робити,
6. В гору камінь котити, котати.
7. Я викочу на місто, на місто,
8. Куплю дівкам намисто.
9. А вам, парубочки,
10. Золоті віночки,
11. А вам, молодниці,
12. Золоті косиці,
13. А вам, хлопці, вирвички,
14. Бо в вас довгі шишочки !

З Пасічної.

Варіант із Загвіздя, Станісл. пов., зап. Б. Заклиньським, має такі відмінні: Стр. 1—2: Нема. — Стр. 5: Каже мені робити. — Стр. 7 А я війду. — Стр. 13—14: Нема.

Е.

Ти сивая зазуле, зазуле,
 Та не куй рано в діброві, в діброві,
 Та не збудь матінку в коморі, в коморі.
 Моя матінка чужая, чужая,
 Ще й до того лихая, лихая ;
 Скаже мені робити, робити,
 На гору камінь котити, котати.
 Закочу я до міста, до міста,
 Та накуплю я ремесла, ремесла :
 На парубки шмиска, шмиска ;
 Бо в них довгі шмиска, шмиска ;
 А на баби рубочки, рубочки,
 На паняночки віночки, віночки !

Зап. М. Підгірний в Охримівцях, пов. Збараж.

Варіант із Слобідки Мушкатівської, Борщів. пов., зап. Ст. Мішко, має лише 5 перших стрічок, при чім рий у 4—5: старенька = лихенька.

Ж.

-Ой ти зауленько дїбрївна, дїбрївна,
 Та не куй раєнько в дїброві, в дїброві,
 Не збуди матїки в коморі, в коморі.
 Бо в неїе матїнка чужая, чужая,
 Тай ще і до того лихая, лихая;
 Скаже вона винї робити, робити,
 Та до гори камїнь точити, точити,
 А я молоденька не вмію, не вмію,
 Тай ще і до того не сьмію, не сьмію,
 Та поточу я го до міста, до міста,
 Накуплю вівочків сто-двіста, сто-двіста,
 А на паньочки вівочки, вівочки,
 А на парубочки шипочки, шипочки,
 А на молодяці хусточки, хусточки,
 А на старі баби чипчиска, чипчиска,
 А на старі хлопцї шипчиска, шипчиска,
 А на малі хлопці короста, короста,
 Як на старім дубі воброста, воброста!

Вовків, пов. Перемішлянин, зап. М. Боднар.

З.

Та дїбрїуная зазули, зазули, Та поточу я на місто,
 Та ти куй рано в дїброві, Та куплю я си злоцьїсто.
 Та вица мнє ў коморі, Тай поточу я ще й далї,
 Та моя мати стара, Та куплю я си коралї.
 Та ще й до того чужая, Та поточу я на илинец,
 Та кажи ми мати робити, Та куплю я си вирстенец.
 Та до гори камїнь точити.

Зап. 1909 р. в Оаїрні, Зборів, пов. О. Роздольський.

Паралелї: Я. Головацькій, Народ. пїсни, т. II, ст. 179—180, ч. 3. — Тамже, ст. 183—184, ч. 7. В обох разях ся гаїєка злучена тут із другою, п. м. Дуброва. — Тамже, ст. 680, ч. 6. — Тамже, т. III, 2, ст. 156, ч. 2. — Тамже, ст. 181, ч. 6. — И. Галька, Народн. звичаї и обряды, I, ст. 101, ч. 6. — О. Kolberg, Rokucie, I, ст. 161—162, ч. 8—18. — Тамже, ст. 175, ч. 76, 11—14. — Тамже, ст. 181—182, ч. 87, 1. — Zbiór wiad. do ant. kraj., т. VII, 3, ст. 131, ч. 1. — А. Метлицькій, Нар. ажнор. пїсни, ст. 305.

154. М а ч у х а.

Пішли гуси на рілю,
 Радят раду не налу:
 Ліпша рільи ранняя,
 Та як тота пізняя.
 Ліпша жінка першая,
 Та як тота другая.
 З першов жінков діти-с нав,
 А з другою розігнав.
 Пішли діти блукаючи,
 Свої матки шукаючи.

Пішли діти до гробу,
 Кличут маму до дому:
 Ходіт, мамо, до дому,
 Нас мачуха дуже бє,

Тай нам їсти не дає,
 Голови нам не зине,
 Сорочки нам не вшивє.
 Ідіт, діти, до дому,
 Та я врийдю потому,
 Тай розкажу кождому:
 Мої праці не вживай,
 Мої діти не вбивай!
 Твої праці не вживаю,
 Твої діти не вбиваю.
 Прийшли діти на поріг,
 А мачуха за батіг,
 Тай батогом по ногах,
 Пішли діти по селах.

Зап. в Чернолізцях, 1905 р., Анна Лаврук.

155. Дівчина вишиває хлопцеві сорочку.

А.

Від Качура до Качура дороженька рівна,
 А нашого Василенька сорочка гребінча.
 Ой що в того, що гребінча, коли вона гладка,
 А хто її вишивав? Парані коханка.
 Шила, шила, вишивала розмаїті квіти,
 Ой щоби ї не судили свекрошні діти.
 Шила, шила, вишивала розмаїті хрести,
 Ой щоби ї не судили свекрошні сестри.
 Шила, шила, вишивала, тай все сі дивила,
 Щоби ї не судила свекрохи родина.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Боднар.

Б.

Від качура до качура дороженька ріўна,
 Чом на тобі, Івасуню, сорочка не біла?
 А хоть вона не білая, коли вона глатка,

Вшивала, нагльувала Настушка кохана,
 Вшивала, нагльувала сироти нитками,
 Ой ходила, пізнавала нежи шарубками.

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів пов., О. Роздольський.

156. Сирітка.

Ой зацвили фіялойки в неділю,
 Ой де-ж я ся сиротойка подію?
 Пійшла би я до батейка, не маю,
 Бідна моя головоюка в тім краю!

Ой зацвили фіялойки в неділю,
 Ой де-ж я ся сиротойка подію?
 Пішла би я до матінки, не маю,
 (потім до братейка, сестройки)
 Бідна моя головоюка в тім краю!

Ой зацвили фіялойки в неділю,
 Ой де-ж я ся сиротойка подію?
 Ой піду я до шилого, бо маю,
 Веселея головоюка в тім краю!

При тій лаголойці сидять найчастійше, а деякі стоять без порядку.

Зап. у Наконечні, Яворів. пов. Ст. Сапрун.

Ідентичний варіант записано також у Пліснянах. — Ф. Колесса записав подібний варіант у Ваньковичах, Самбір. пов.

Паралелі: Правда, 1895, ст. 210, ч. 4. — Зоря, 1880, ст. 99, ч. 1. — В. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 230.

157. Покараний непослух.

Ой кудраче, кудраче,
 Не стелись під мене,
 Бо мій мнаний, гурливий,
 Не каже сі вбрати.
 Я на тебе не дбала,
 На станочку виграла.

Сле по мене милий нині три після,
 Я на тебе не дбала,
 На станочку виграла.
 Іден післень свемронько,
 Другий післень свекруха,
 Третий післень мій милевський.

Ой взяв мидий мене за рученьку,
 Ой взяв мене картати,
 Нагайкою краяти.

Скорини, пов. Збараж, зап. А. Коблюк.

158. Битий муж.

Ой Дни, Дни, ой Ладон, жінка мужа била,
 Ой Дни, Дни, ой Ладон, бо на добре вчила.
 " " " їдь, мужу, до ліса!
 " " " рубай, мужу, прова!
 " " " пали, мужу, в пецу!
 " " " суши, мужу, просо!
 " " " вари, мужу, кашу!
 " " " годуй, мужу, діти!
 " " " бушмав в кин сидіти.

Кожда остатна половина верша повтаряє ся два рази.

Правда, 1895, ст. 213, ч. 11. Зап. О. Маковей в Яворові.

159. Дівчина з дитиною.

Ой ходила гречна панна по луці,
 Ой носила біле дитя на руці;
 Ой пішла-б'я до матішки (батеїка, брателька) радити,
 Де би тов біле дитя подіти?

Мати, батько, брат, радять:

Утопи же, моя доню (сестро), утопи,
 А сама сі, молодеїка, зиплети!

Ой ходвля гречна панна по луці,

Ой носила біле дитя на руці:

Піду я сі до шлого радити,

Де би тов біле дитя подіти?

Пожожи же в колысойку, положи,

А сама сі, молодеїка, завіжи!

Правда, 1895, ст. 213, ч. 10. Зап. О. Маковей в Яворові.

Народелі: Правда, 1893, ст. 378, ч. 6.

160. Заслуженина.

Служив же-ж я в пана Яриана,
 Навчив я ся крам крамувати:
 А хто виє, чи не виє в долоні плескати?
 Заслужив си куритко до того.
 Моє кури жовтопюре по саду ходило,
 Курита водило;
 Моє каче — ка-ка-ка,
 Моє гуса — ге-ге-ге,
 Моє кури жовтопюре
 Не саду ходило,
 Курита водило.

Зап. у Настасові, Тернопіль. пов. Гриць Ракочий.

161. Ж у р б а.

Журила ся, журила ся молодая пані:
 Як жи ни ся ни журити, поле ни ворапо.
 Буле поле ізворане, жито засіяне,
 Ой юж поле виворане, жито засіяне,
 Ни жури ся, ни жури ся, молодая пані.

Далі: Як жи ни ся ни журити, поле ни сіяно і т. д.
 а звіна тільки та, що засівають поле що раз то нишим родом збіжа.

Зап. 1908 р. в Білчи Долщи., Старосамб. пов. С. Малецький.

162. Г р у ш к а.

А.

Ой вйду я за воротойка, Свою грушку посаджу!	Ой вйду я за воротойка, Моя грушка вже зацвїла.
Ой вйду я за воротойка, Свою грушку піділлю.	Ой вйду я за воротойка, Моя грушка зеленушка.
Ой вйду я за воротойка, Моя грушка прийшла ся.	Ой вйду я за воротойка, Моя грушка пристиглушка.
Ой вйду я за воротойка, Моя грушка уже пукла.	Ой вйду я за воротойка, Мою грушку потрясу!

Й. Довишський, Галагивка (Зоря гал. яко альбумъ), ст. 514, ч. 2.

Б.

Ой вийду я за воротенька,   Ой вийду я за воротенька,
Та (й) на грушку скопаю.   Та на грушку заскороджу.

Церша стрічка все повторять ся, а далі:

Свою грушку посаджу,	Моя грушка вже цвєте,
Свою грушку підильню.	Моя грушка ўже й вітцвила,
Моя грушка прийшла сьа,	Моя грушка ўже зродила,
Моя грушка вже така	Моя грушка ўже палїє.
(при тім показують).	Свою грушку отрису,
Моя грушка вже пукає,	Свої грушки позбираю,
Моя грушка розвила сьа,	Своєи дьїтьєи подаю.

Зап. 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Зовсім близький до сього варіант зап. д. О. Роздольський також в Озірні, Зборів. пов.

В.

Ой вийду я за воротейка,
Подивлю я ся до городойка,
Ой я грушку посію,
Ой я грушку посію.

Ой вийду я за воротойка, і т. д.
Моя грушка йуж зійшла, і т. д.

Далі: Юж тілька, юж попляю нас, юж квине, грушки нас, нарешті:

А я грушку обтрясу,
До милого віднесу.

Зап. 1908 р. у Стрільбичах, Старосамбір. пов. С. Малецький.

Паралелі: А. Wanke, Halahiwki (Zbiór wiadom., т. XIII, 3), ст. 51—52, ч. 1. — О. Kolberg, Pokucie, I. ст. 182, 2. — Zbiór wiad., т. V, ст. 55—56. — В. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 229—230.

163. Горошок.

А.

Вий ся, горошку, в три стручки,
Дай же нам, Боже, чотири,
Щоб ся парубки женили,
Нас на весїля просили.

Слобідка Мушкатівська, пов. Борщів, зап. Ст. Мішко.

Б.

А кождому парубкови
 Є гороху по стручкови,
 Стефанови півструщище,
 Бо неадалий парубщище.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Болнар.

В.

Молодіж уставляєть ся в колесо і співає:

Прийшла весна з квітами,	Щоб в осени дівок забрали,
Пішли в поле з плугами,	Щоб старі баби гуляли.
Та посіяли горошок.	Кождому парубкови гороху стру-
Та рости, горошку, в три листи,	Миколови стручиско, [чок,
Та дай же, Боже, чотири,	Бо він старий парубчиско.
Щоб ся парубочки женили,	

Кудобинці, пов. Зборів, зап. Ф. Хомяк.

Г.

Та зароди, Боже, горошок, горошок,
 Та зароди, Боже, чотири, чотири,
 Та щоби сі хлопці жили, жили,
 Та щоби на весіле просили, просили.
 Та загадали сі жити, жити,
 Казали си пиво варити, варити.
 Та ще тої пиво не скисло, не скисло,
 Тай вже сі весіле розтрисло, розтрисло.

Вовків, пов. Перемишляни, зап. М. Болнар.

Д.

Вийшла вина з квітам,	А всім хлопцям по стручку,
Їдуть мужи з плугами;	Но одному не стало,
Внорали три луги,	Бодай з него свистало.
Засіяли горошок.	Но одному толубець,
Роди, Боже, чотири,	Що найбільший молодець.
Щоб ся хлопці женили.	

Зап. Гладун, село Жулчі, пов. Золочів, 1884 р.

Ж

Ой важену я три плуги,	Та зароди, Боже, чотири,
Та вивору я три лани,	Щоб сї парубочки женили;
Ой постельу я кожушок,	Щоб нас на весїльи просили,
Та посїю я горошок:	Щоб сї нам низенько ўклонили.

Зап. 1909 р. в Присївцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Ж

Посїю я горошку, горошку,
 Тай сї вродить чотири, чотири,
 Би сї хлопці скрутили, скрутили;
 Посїю я цїлий мїх, цїлий мїх,
 Най сї крутять цїлий вїк, цїлий вїк.

Болшівці, пов. Рогатин, зап. 1909 р. М. Панчук.

Паралелї: А. Свидницькій, Великдень у Подолянь (Основа. 1861, XI—XII), ст. 43. — Шейковскій, Быть Подолянь, ст. 14, — П. Чубинскій, Труды, т. III, ст. 94—95, ч. 36.

164. Хлопець у льні.

Ой в лен скочу,	Хто-ж тебе видонтав?
Лен потолочу,	Хлопцє мододенський,
Під вирбицю	Чорненькими чобітками,
По водицю.	Золотими підківками:
Ой ленку-ж мій, ленку,	До дівчини ходив,
Дрібний вилиценький,	Мід-горіску носив.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

165. Барвінок.

А.

Там на крутїй горошці	Та сам его не знає.
З'їджаять ся молодці;	Попіє він его на раду,
Молодці ся в'їджаять,	Миж господарську гроваду.
Ворон коня сїдлають.	Господарі го не знали,
Межи ними оден подобєв.	Тай го в рученьки не брали.
Пустив коня сїдлати.	Там на крутїй горошці
Сам пішов віля копати.	Роман віля коняє,
Роман віля коняє,	Там сам его не знає.

Новіс его на раду,
 В господишську громаду.
 Господиї го не знали,
 Та в ручельки не брали.

Там на крутій горонці,
 Роман зїля копас,
 Та сам его не знає.
 Новіс его на раду,

Зап. Гладун. у Жуличах, пов. Золочів, 1884 р.

Межи дівоцку громаду.
 Дівчата го пізнали,
 Та в ручельки забрали:
 Ти зїленько барвінець,
 Дівчатонькам на вінець.
 Ти зїленько барвінець,
 Заганяте парубки в свинигоць.
 Ти зїленько лотота,
 На парубки слїхота.

Б.

Роман зїле копас, копас,
 А сам его не знає, не знає.
 Новіс его до ради, до ради,
 До хлопської громади, громади.
 Его хлопська громада не знала, не знала,
 В руки его не взяла, не взяла.

Роман зїле копас, копас,
 А сам его не знає, не знає.
 Новіс его до ради, до ради,
 До дівоцкої громади, громади.
 Его дівки пізнали, пізнали,
 В ручельки го забрали, забрали:
 Ой то зїлейко барвінець, барвінець,
 То дівойкам на вінець, на вінець.
 То зїлейко карупіль, карупіль,
 До дівойкам на купіль, на купіль.
 То зїлейко розроста, розроста,
 На парубки короста, короста.

Зап. у Батятичах, 1884 р. І. Коцик.

При остатних словах парубки кричать: На дівоньки короста.

В.

1. Роман зїле копас, копас,
2. Тай сам его ни знає, ни знає.
3. Бирут его до ради,
4. Чоловічої громади.
5. Чоловікі его ни знають,
6. Назад его виртають.
7. Роман зїле копас, копас,

8. Тай сам его ни знає, ни знає.	17. Парубке его ни знають,
9. Бирут его до ради,	18. Назад его виртають.
10. Жіночої громади.	
11. Жінке его ни знають,	19. Роман віле копає, копає,
12. Назад его виртають.	20. Тай сам его ни знає, ни знає.
	21. Бирут его до ради,
13. Роман віле копає, копає,	22. Дівочої громади.
14. Тай сам его ни знає, ни знає.	23. Дівке его пієнали,
15. Бирут его до ради,	24. По квіточці пірвали.
16. Парубочкої громади.	

Устє над Черем.

У варіанті, зап. Ст. Сапруном у Накопечнім, Яворів. пов., є такі відміни: Стр. 3—6:

Повіс же він его до ради,
Та до хлопської громади;
Та его хлопойки ни знали,
Та го в ручейки не брали.

Стр. 11—12 аналогічно змінені, як 5—6. — Стр. 13—18: Нема. —

Стр. 24—26: І го в ручейки забрали,
Бо то вілейко барвінок,
Буде дівочкам на вінок.

У варіанті М. Боднара, зап. 1908 р. в Вовкові, Перемишлян. пов.:
Стр. 3, як у вар. Сапуна. — Стр. 4: Та до господарської громади. —
Стр. 5—6:

Господарска рала не знала,
До рук того віля не брала.

Аналогічні зміни і в дальших строфках. — Стр. 23—30:

Нанськая рада пієнала,
В руки тоє віле я взяла:
А одно зіленько барвінок,
Ото дівчнтонькам на вінок;
А друге зіленько шильвія,
То на парубочки надія;
А трете зіленько копота,
Ото парубочка сліпота.

Варіант із Григорова, Бучацького пов, зап. В. Гнатюком, 1890 р., ідентичний з устецьким.

Варіант із Теклівки, Скалат. пов., зап. П. Стадником, 1908 р., має такі відміни: Що дві стрічки має приспів:

Та вода по камені,
Та вода стіха йде.

Стр. 3—6, як у варіанті наконецьким із дальшими анетмологічними змінами. — Стр. 23—26:

В рученьки его забрали:
То зелений барвінок,
Всім дівчатам на вінец.

Варіант із Охримовець, Збараського пов., зап. М. Підгірими, має лише другу і четверту строфку, при чім вони ідентичні з відповідними строфками варіанта П. Стадника.

Варіант із Костільник, Буцацького пов., зап. М. Канієм, має приспів, як у Теклівці; зрештою він зовсім понований і помішаний з гайвкою: Вербовая дощечка і Дубровонька.

Варіант із Настасова, Тернопіль. пов., зап. Гр. Ракочних, 1908 р., має лише четверту строфку тай то не цілу, за те має отсей додаток:

А ви хлопчише	Там ваши лижка,
Та під фостище.	Там ваши ниска,
Кобилі під фіст,	Капуста з горшком,
Там ваш є віст;	Накрита черепком.

Такі додатки додають дівчата звичайно тоді, коли хлопці не дають їм бавити ся і провають їх; додаток може бути при кожній гайвці.

Подібний варіант до устецького записав 1909 р. О. Родольський в Присівцях, Зборів. пов.

Г.

Ой Роман віле копає, копає,
Та він о нім не знає, не знає,
Що на віле копає, копає.
Одно віленько кадило, кадило,
Що по церкві ходило, ходило;
Друге віленько барвінок, барвінок,
То дівчатам на вінок, на вінок.
Трете віленько рутиці, рутиці,
Ото дівонькам правдиці, правдиці.
Четверте віленько шильвія, шильвія,
Ото дівонькам надія, надія.

Зап. у Дзвенигороді, Бобрецького пов., Сорока.

Паралелі: *Ż. Pauli, Pieśni ludu rus.*, т. I, ст. 20, ч. 4. — Я. Головацький, *Народн. п'єсни*, т. III, 2, ст. 166—167, ч. 6. — O. Kolberg, *Pieśni ludu z Podola ros.* (*Zbiór wiad.*, т. XII), ст. 238, ч. 6. — Правда, 1895, ст. 252—253, ч. 19. — Правда, 1868, ст. 258 (у статі О. Партицького про гайвкі). — B. Sokalski, *Powiat Sokalski*, ст. 219—

220, а—в. — Тамже, ст. 227. — Lud, VI, ст. 163, ч. 6. — Шейков-
скій, Бытъ Подолянъ, ст. 12. — II. Чубинскій, Труды, т. III, ст. 68—
69, ч. 12. — II. Шейнъ, Бѣлор. нар. пѣсни (1874), ст. 151, ч. 228.

166. Т р а в а.

А.

1. Ти травко, ти муравко,	7. Подоптали ня паняночки
2. Чом ти не зелена?	8. Червоними чобітками,
3. Чи тя коні видоптали,	9. Золотими підківками.
4. Чи тя гуси вискубали?	10. Видоптали ня парубочки
5. Мене коні не доптали,	11. Личаними чобітками,
6. Ані гуси не скубали;	12. Деревляними підківками.

Зап. Гладун, село Жуличі, пов. Золочів, 1884 р.

У варіанті, який записав 1909 р. в Озірні, Зборів. пов. О. Роз-
дольський, стрічка 1—6 ідентичні; 7—8 виглядають так:

Но молоді панівочки,
Що збирали на віночки.

Далі нема.

Б.

Ой травко, муравко,	Ані кури не скубали;
Чому ти не зелена?	Видоптали ня дівоньки,
Чи ті гуси видоптали.	Сворицькі парубоньки.
Чи ті кури вискубали?	Я-біляни-ноженьками,
Мене гуси не доптали,	Юхтовими чобітками.
- Скорики, пов. Збараж, зап. А. Коблюк.

В.

Ой ти траўко, ти мураўко,	Ой ти траўко, і т. д.
Чом ти чорна, не зелена?	
Чи ты гуси вискубали,	Чи парубки видоптали?
Чи паньки видоптали?	Мене гуси не скубали,
Мене гуси не скубали,	Но парубки видоптали.
Но паньки видоптали,	А простими чоботисками,
Червоними чобітками,	Зельяними пітковисками.
Золотими пітківками.	

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Г.

Чом вулиця ни широкая,
 Чом травиця ни зилная?
 Як я наю зилена бути,
 Коли я мене доччут люди.
 Ой бабиска чоботисками,

Кличастими спідничисками;
 А хлопциска чоботисками,
 Широкими вопанчисками;
 А дівчатонька чобіточками,
 Пасовини спідничочками.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

167. Б і л ь.

Гой, Гой!
 Пішов біль ¹⁾ я в грабину
 І крикнув на родину:
 Гой, Гой!
 До біля на весіле!
 Зовели ся піденьки,

Гой, Гой!
 Павівки молоденькі.
 Зовели ся грибови,
 Гой, Гой!
 То велккі панови.

Дзвенигород, пов. Бібрка, зап. Сорока.

168. Р е м е з.

Ой ремезе, ремезоньку,
 Не вий гнізда на ледоньку:
 Бо са ледонько буде розступати,
 Твоє гніздо забирати.
 Ой вий собі в темнім лісі,
 В темнім лісі на орісі:
 Будут люди оріхи абирати,
 Твоє гніздо оглядати.

Ой ремезе, ремезоньку,
 Не вий гнізда на орішеньку:
 Будут люди оріхи збирати,
 Твоє гніздо обдирати.
 Ой ремезе, ремезоньку,
 Увий собі на яворі;
 Буде явір розлистати,
 Твоє гніздо прикривати.

Ой ремезе, ремезоньку,
 Не вий гнізда на явороньку:
 Будут явір хлопці стинати,
 Твоє гніздо розтрісати.
 Ой ремезе, ремезоньку,
 Увий собі на соснонці:
 Сосна завше асленіє,
 Твоє гніздо румяніє.

Ой ремезе, ремезоньку,
 Не вий гнізда на соснонці:
 Увий собі в гречкой панни,
 В гречкой панни у світлиці.
 Гречкая панна буде ти рада,
 Воаже тебе у клітоньку:
 Там і будеш приспівати,
 Буде ся тобою радувати.

Ž. Pauli, Pieśni ludu rus. w Galicyi, т. I, ст. 24—25, ч. 11.

¹⁾ Білі се рід грибів.

Паралелі: Я. Головацкій, Народн. пѣсни, т. III, 2, ст. 170—171, ч. II. — И. Галька, Народныи звичаи и обряды въ околищъ надъ Збручѣмъ, II, ст. 25—26 (тут поміщена ся гаївка між колядками). — А. Метлицкій, Нар. южнор. пѣсни, ст. 368. — Про сю пісню в окрема студійка, пор. А. Потебня, Объясненія малор. и сродныхъ народ. пѣсень, ст. 251—258.

169. Воробяче весіле.

А.

Ой див, див і Ладю!
 Повідай, Кіаю, правду!
 Ой див, див і Ладю!
 Як я стану повідати,
 Ой див, див і Ладю!
 Будете сі дивувати:
 Ой див, див і Ладю!
 Женив горобец сина.
 Ой див, див і Ладю!
 Наробив собі пива,
 Ой див, див і Ладю!
 Без хмелю, без ячменю,
 Ой див, див і Ладю!
 Без ярої пшениці,
 Ой див, див і Ладю!

Запросив всеї птиці.
 Ой див, див і Ладю!
 Іно сови не просив.
 Ой див, див і Ладю!
 Сова не була пишна,
 Ой див, див і Ладю!
 На весіленько прийшла.
 Ой див, див і Ладю!
 Пішов горобец в танец,
 Ой див, див і Ладю!
 Віддоптав сові палец.
 Ой див, див і Ладю!
 Сова сі розгнівала,
 Ой див, див і Ладю!
 З весіле полетіла.

Зап. 1871 р. в Підберізцях, Львівського пов. М. Цар.

Сю гаївку співають дівчата стоячи або сидячи на однім місци.

Б.

Гой, гой!
 Варив горобец пиво,
 Без кмену, без ячменю
 І без ярої пшениці,
 Запросив всьої птиці.
 Гой, гой!

Но сови не запросив.
 Сова сі загівала,
 З весілом поїхала.
 Пішов горобец в танец,
 Віддоптав сові палец

Дзвенигород, пов. Бібрка, зап. Сорока

170. Р а к.

А я рак неборак,
Цівки сучу,
Цівки сучу,
А щупая риба ¹⁾
В гору скаче,

В гору скаче,
То в гору, то в долину,
То в лозу, то в калину;
А з панійського роду,
Вибирай си паню млоду.

Настасів, Терноп. пов., зап. Гриць Ракочпій, 1908 р.

171. К л ю ч і.

Свѣйнта Катерина,
Ключики погубила,
А свѣйнтій Петро ішоў,
Тай тії ключі знайшоў.

А бризнули ключі,
Через море йдучи,
А ще бризнут льіцше,
Як нас буде більше.

---

¹⁾ Щука риба.

IV. Риндзівки.

172. Полова невістка.

Риндзівки співають хлопці і парубки в другий і третій день великодних свят дівчатам і молодицям, котрі в „зимне пущене“ повіддавали сл. Приходять у ночі в громаді 20—30 хлопців з одани музикою, звичайно скрипкарем, часами беруть і басіста, стають під вікнами і всі в оден голос разом співають. Як скінчать, дівчина виносить їм за поріг кільканайцять або й більше писанок, і звичайно додає ще зо два, зо три дутки (дудок = 2 вр.) на „почістоване“, по чім усі відходять тихо, і аж під вікном другої дівчини співають ту саму або иншу риндзівку.

А.

Ой рано, рано куройки піли,¹⁾
Же Христос, же воскрес, же востяну, же воскрес *).
Єще ми ранше Гадунейка²⁾ встала,
Рапейко встала, сад завітала,
Сад завітала, грядки копала,
Грядки копала, вино садила,
Вино садила, стиха говорила: ³⁾
Рости-ж ми, вино, топко, високо,
Тонко, високо, коріне глибоко,
Коріне глибоко, листе⁴⁾ широко,
Листе широко, гале високо;⁵⁾
Тов ми вино сино заквило,

---

*) Повтаряє ся за кожним стихом.

Сино заквило, мало зродило.
 Не зродило-ж ни по⁶⁾ три ягодоїці:
 Єдна ягодоїка єї батейно,
 Друга ягодоїка, єї матїнойка,
 Трета ягодоїка, сама молодеїка,
 Сама молодеїка, заручена,
 Заручена, аж до Любища⁷⁾ (до Любища),
 Аж до Любища, за попова⁸⁾ сина.
 За попови синою⁹⁾ легко робити,
 Легко робити, мід-вино пити,¹⁰⁾
 Мід-вино пити, ключі носити.¹¹⁾

Бувїй здорова гречная панна,
 Гречная панна, красна Гапунейка,
 Не сама з собою, з вітцем, з матїнкою.¹²⁾
 Тобі, Гапунейку, риндаївка, а нам писанок кобївка;
 Тобі, Гапунейку, виградзана, а нам писанок ціле дзбана;
 Тобі, Гапунейку, красная пісьнь, а нам писанок сорок і шість.
 Я в коморі на кілочку висять писанки в ріжочку,^{*})
 Нена кому встати, писанок дати.

Зап. в Наконечнім, Яворів. пов. І. Сапрун.

В „Русалці Дністр.“ на ст. 40 поданий той сам початок.

Сю саму пісню записав 1909 р. в Наконечнім учитель Кульма-
 тицький. Вона має ось які відміни: 1) Початок:

Христос воскрес, господарейку,
 Ми на твоїм подвірейку, же Христос і т. д.
 Ой рано, рано куройки піли і т. д.

2) Марія. 3) Сеї стрічки бракує. 4) Листейко. 5) Сеї стрічки бракує.
 6) Зродило воно. 7) Любища. 8) Попового сина. 9) Там вона буде.
 10) Ключі носити. 11) Ключі носити, в покоях ходити. 12) З всею че-
 лядкою. — А далі:

Щастейко на двір, на худобойку,
 Здорове в той дїм на челядойку.

По сїм виголошують гумористичне повїншованє:

Там за ставком, за студїнцем,
 Винось, Маріє, писанки з горцем.
 Не хотїло ї ся встати,
 Мисаночок дати.

*) Ті дві строфи співають тогди, як дївчина з писанками довго
 не виходить, або коли твердо заснула і не чула, коли відспївали.

Варіант сеї пісні записано також у Букові і хоч він виказує дуже мало ріжниць, наводжу його в цілості задля ваги сконстатованя розширення риндзівок.

Б.

Рано, ранейко куройкі піли,
 Же Христос, же воскрес, же воїстину же воскрес!
 Ще пайраньше Касюнейка стала,
 Сад підмітала, грядки копала,
 Грядки копала, виноград садила,
 Виноград садила, до него новила:
 Рости, випойко, тонко, високо,
 Тонко, високо, коріне глибоко,
 Коріне глибоко, листейко широко.
 Тото винойко сиво зацвило,
 Сиво зацвило, мало що зродило.
 Зродило оно три ягідойці,
 Всі три малвинойці:
 Перша ягідойка, то її батейко;
 Друга ягідойка, то її матинойка;
 Трета ягідойка, сама молодейка,
 Сама молодая, заручиная,
 Заручиная до Людвіна за попова сина;
 За попова сина нічо не робити,
 Мід-вино пити,
 Мід-вино пити, по покоях ходити,
 По покоях ходити, ключами девонити.
 Просила ся Касюнейка свого батейка:
 Впусти ми, батейко, до вишневого садоїка,
 Нехай же я наслухаю, як соловії співає,
 Зауля кукає.

(При кінци доспіває ся:)

Тобі, Касюнейко, красная пісьнь,
 А нам писаночок триїцять і шість.
 Тобі, Касюнейко, реньдзівка,
 А нам писаночок кобілка.

Не лінуї ся встати, нам писанок дати,
 В сїнех на кілочку, в кобели в ріжочку.

За кождим вершом співає ся:

Же Христос, же воскрес, же воїстину яж воскрес.

Зап. в Букові, Яворів. пов. Стефан Марешіи.

173. Виноград із трьома ягодами.

І ряд: Гречная пашня сад піднітала,
 ІІ " Же Христос же, же воскрес, } ¹⁾
 Же воістину воскрес! }
 Сад піднітала, грядку копала,
 Грядку копала, виноград садила,
 Виноград садила, до нього говорила:
 Рости виноградейко, барво буйнейко,
 В листє широко, в коріне глибоко.
 Зродив виноградейко три ягодоїці:
 Єдна ягодоїка, то ві батейко,
 Друга ягодоїка, то матіноїка,
 Третя ягодоїка, сама молодейка.

Всі збігають ся до середини і проводирку підносять до гори.

Правда, 1893, ст. 378—379, ч. 7. Зап. у Крехові, Жовків. пов.
 В. Герасимович.

174. Заручена.

Там Марусенька сад піднітала,
 Жей Христос, жей воскрес, }
 Жей воістину, жей воскрес. } Рефрен.
 Сад піднітала, вино садила:
 Рости-ж ти, вино, барво зелено,
 Листє широко, коріне глибоко,
 Коріне глибоко, в гору високо.
 Ой прилетіли райські пташки,
 Вдарили крильцями о окінцема:
 Не дякуйте ж ми велиного вина,
 Бо вині вина барво потреба;
 Маю сестроньку на виданеньку,
 Маю братінька на ожененьку,
 Сама молодая, зарученая,
 За міщанина, війтового сина!
 Жей Христос, жей воскрес,
 Жей воістину, жей воскрес.

Зап. у Підберіацях, Львів. пов. М. Цар.

¹⁾ Сей рефрен повторяєть ся по кожній стрічці.

175. Дівчина стереже городів.

Мала Ганунейка три городейка : ¹⁾
 Же Христос, же воскрес, же воістину, же воскрес. *)
 В єдиім городейку біле кізлейко, ²⁾
 В другім городейку розман ³⁾ зілейко (або чорний
 [тернойко, або виноградойко),
 В третім городейку соловлейко. ⁴⁾
 Гречная панна того стерегла, ⁵⁾
 Того стерегла, ⁵⁾ твердо заснула.
 Пробудила сі, заснула сі : ⁶⁾
 Десь їй сі ввели буйні вітрове,
 Буйні вітрове, райські пташейки, ⁷⁾
 Розман-зілейко гет видомали,
 Соловлейко виполохали.
 Ой чув же тов єї батейко :
 Цить, не жури сі, мов дитетейко !
 Виноградойко ми розшиожно,
 Розман-зілейко ми насаднмо,
 Соловлейко гей завабнмо.

Бувай здорова гречная панна,
 Гречная панна, красна Ганунейка,
 Не сама з собою, з вітцем, з матінкою.
 Тобі, Ганунейку, рипдзівка, а нам писаночок кобівка ;
 Тобі, Ганунейку, виградзая, а нам писаночок ціле дзаяя ;
 Тобі, Ганунейку, красная пісьнь, а нам писаночок сорок і шість.

Зап. у Наконечнім, Яворів. пов. І. Сапруг.

Варіант, який записав 1909 р. в Наконечнім д. Кульматичький,
 має такі відмінні :

- 1) Початок : Христос воскрес, господарейку,
 Ми до твого домойку !
 Попід оконейка трое городейка.
 2) Виноградейко. 3) Розмар. 4) Соловетейко. 5) Того стерегучи. 6) Твердо
 заснула, нічо не чула. 7) Далі йде так :
 Буйні вітрови, чорні хмарови,
 Чорні хмарови, дрібні дожджови :
 Трое городейка порозривало,

*) Повтареє ся за кождим стихом.

Виноградейко видрухотало,
 Розмар зілейко порозривало,
 Соловстейко вполошило.
 Пробудила ся, заснула ся.
 Прийшов до неї миленький її:
 Цит, не жури ся, моя миленька!
 Тров городейка загородню,
 Виноградейко чей розпознимо,
 Розмар зілейко чей підведемо,
 Соловстейко чей правабемо.
 Бувай здорова і т. д.

Часом виголошують на кінци повіншованє: Дав нам ся Бог доче-
 жати святого воскресенія, дай нам, Боже, опровадити від ста літ до ста
 літ, покіль вашецї вік.

176. Дівчина шие шитейко.

Христос воскрес! сподарейку! ¹⁾
 Ми на твоє подвірейко! ²⁾
 Же Христос, же воскрес, же воістину, же воскрес. *)
 Тече Дунай глибоко, ³⁾
 Над ним ⁴⁾ терен високо.
 В тім ми терені світлойко, ⁵⁾
 В тім ⁶⁾ ми світлойку дівойка.
 Шила ⁷⁾ шитейко дорогов,
 Свому милейкому кошулейку.
 Прийшов до неї батейко єї:
 Моя дівойко, кому шитейко? ⁸⁾
 Ой тому, тому, що ван до того!

Тече Дунай глибоко,
 Над ним терен високо,
 В тім ми терені світлойко,
 В тім ми світлойку дівойка.
 Шила шитейко дорогов;
 Свому милому кошулейку.
 Прийшла до неї матїнка єї:

*) Повтаряє ся за кождим 2-гим стихом.

Моя дівойко, кому штейко ?
Ой тому, тому, що вам до того !

Тече Дунай глибоко,
Над ним терен високо.
В тім ми терені світлойко,
В тім ми світлойку дівойка,
Шла штейко дорогом ;
Свому милону кошулейку.
Прийшов до неї миленький ві :
Моя дівойко, *) кому штейко ?
Ой тому, тому, тобі самому.

Бувай здорова гречная панна,
Гречная панна, красна Ганунейка,
Не сама з собою, з вітцем, з матівкою.
Тобі, Ганунейку, риндзівка, а нам писаночок кобівка ;
Тобі, Ганунейку, виградзана, а нам писаночок щіле дзбана ;
Тобі, Ганунейку, красная піснь, а нам писаночок сорок і шість.

Зап. у Наконечнім, Яворів. пов. І. Сапрун.

У варіанті, що записав у Наконечнім 1909 р. Кульматичський, є такі відмінні: 1) Господарейку. 2) Твоїм подвірейку. 3) Широко. 4) На нін. 5) Світлойка. 6) В тій. 7) Шне. 8) Моє дитейко, кому штейко. 9) Моя милая.

177. Жадова слави.

А.

Ішла Ганунейка 1) від сусідойки,
Же Христос, же воскрес, же воістину, же воскрес. *)
Здибали ві три студентчейки, 2)
Не три студентчейки, всі три молодейки, 3)
Заганули їй три загадойці:
Як жеж відганеш, то наша будеш. 4)

Хиба бим не біла гречная панна,
Ой жеби я їх 5) не відганула.

*) Повтаряє ся за кождим стихом.

Щож то ми росте без корінейка?
 Щож то ми горит без положеню?
 Щож то ми гудит без буйну⁶⁾ вітру?

Камінейко росте без корінейка;
 Срібло, золото, горе⁷⁾ без положеню;
 Пчолойки гудят без буйну⁶⁾ вітру.

Паньскій син мовит: ци любиш мене?
 Ци любиш мене, ци підеш за мене?
 Справлю я тобі лисю шубойку.⁸⁾
 Шубойки не хочу, за тебе не піду;
 Лися шубойка землю замітає,
 Землю замітає, сліди загортає.

Крілевскій син мовит: Ци любиш мене?
 Ци любиш мене, ци підеш за мене?
 Справлю я тобі кований пояс.
 Пояса не хочу, за тебе не піду;
 Кований пояс бочейки ломит.

Ксьондзівскій син мовит: Ци любиш мене?
 Ци любиш мене, ци підеш за мене?
 Справлю я тобі золотий реґман (ридван),
 А в тім реґмані чотири коні,
 Чотири коні, чотири воли.⁹⁾
 І реґман возьму і за тебе піду;
 Поїдем же ми преч далечейке,
 Преч далечейке, в чужу сторопойку,
 В чужу сторопойку, на гостиннойку,⁹⁾
 На гостиннойку до вітця, до матки.
 Ой вдрят нас люде, славно нам буде,^{*}
 Вітцю, матїнці потїха буде.⁹⁾
 Вдрят нас сусїди, речут обїди,
 Вдрят нас селяне, речут паняне.

Бувай здорова гречная панна,⁹⁾
 Гречная панна, красна Ганунейка,

*) В „Рус. Дїїстр.“ на ст. 53 є подїбне місце:
 Вчуют нас люди, славно нам буде,
 Вчуют селяне, що їдут мїщане.

Не сама з собою, з вітцем, з матінкою.

Тобі, Ганунейку, ршидзівка, а нам писаночок кобівка;

Тобі, Ганунейку, виградзана, а нам писаночок ціле дзбання;

Тобі, Ганунейку, красная пісь, а нам писаночок сорок і шість.

Зап. у Наконечні, Яворів. пов. І. Салрун.

В „Правді“ з р. 1868 на ст. 106 є пісня з тим самим змістом, а з р. 1877 на ст. 299 перша часть подібна.

У варіанті, що записав у Наконечнім 1909 р. Кульматницький, є такі відміни: ¹⁾ Початок як у інших варіантах Кульматницького:

Христос воскрес, господарейку,

Ми на твоїм подвірейку.

А далі: Вийшла дівойка. ²⁾ Студенчики. ³⁾ Всі три молодчики. ⁴⁾ По сій стрічці ще одна: А як не відганеш, то наша не будеш. ⁵⁾ Щоби я того. ⁶⁾ Шумить без буйного. ⁷⁾ Золото горить. ⁸⁾ Тут панський син справляє кований пояс, ксендзівський (тут: крілевський) шубойку, а крілівський реґман. ⁹⁾ Сеї і дальшої стрічки бракує.

В кінці повиншоває:

Дай же тобі, Боже, в городі зіле,

В городі зіле, тих мясниць весіле!

Варіант із Бунова подаю в цілости.

В.

Вийшла дівойка від сусідойка,

Же Христос, же воскрес, же воістину яж воскрес.*)

Здибало її три студенчейки,

Три студенчейки, всі три молодейкі.

Загадали ї три загадойці:

Як нам відганеш, то наша будеш,

А як не відганеш, то наша не будеш.

Щож то нам горит без поломеню?

Щож то нам гудят без буйного вітру?

Щож то нам росте без корінейка?

Сопейко горит без поломеню,

Пчолойки гудят без буйного вітру,

Камінейко росте без корінейка.

Вітів сми новит: Чи любиш ти мене,

Чи любиш ти мене, чи підеш за мене?

Я тебе не люблю, за тебе не піду.

*) Співає ся за кождни вершом.

Джків син мовит: Чи любиш мене,
 Чи любиш мене, чи підеш за мене?
 Я тебе не люблю, за тебе не піду.

Ксєндзів син мовит: Чи любиш мене,
 Чи любиш мене, чи підеш за мене?
 Я тебе люблю і за тебе піду.

Тобі, Марисейко, красная пісь,
 А нам писаночок трийцять шість.
 Тобі, Марисейко, рєндзівка,
 А нам писаночок кобілка.
 Не лінуї ся встати,
 Нам писанок дати.
 В сїнех на кілочку,
 В кобели в ріжочку.

Зап. в Бунові, Яворів. пов. Стефан Марешіи.

В сю пісню втручений епізод про дівчину, що відгадує загадки. Сей епізод розвиваєть ся деінде в самостійну пісню, яку у нас співають як колядку, купальну пісню, любовну і ин. Тема про загадуване загадок вандрівна і має дуже велику літературу та знана ріжним народам.

178. Вкуп дівчини.

А.

Там ві Львові на риночку, брєніло,
 Там Татари люд списуют, сердейко,
 Тамтудмль ни дівче ходит, брєніло,
 А все з ними розмовляє, сердейко.
 Не пишїт нї на папери, брєніло,
 Напишїт нї на китайці, сердейко,
 Бо я роду великого, брєніло,
 Я батейка богатого, сердейко,
 Та приїде, вкупят нї, брєніло.
 Та приїде, вкупят нї, сердейко.
 Ой ю сонце під полуднем, брєніло,
 Нїт батейка, не видати, сердейко.

Зачинає ся знов з початку: Там ві Львові, аж до:

Бо я роду великого, брєніло,
 Я матери богатї, сердейко.

Пісн: „Бо я брата, сестри богатої“, і співає ся за кождим разом аж до: „Ой ю сонце під полуднем, бривіло,

Ніт матери, братейка, сестройки, не видати, сердейко“.

В кінци: „Бо я роду великого, бривіло,
Я милого богатого, сердейко.
Ой те сонік не сходит, бривіло,
Юж приїхав, викупив ні, сердейко“.

(Ідуть у колі).

Зап. у Наконечні, Яворів. пов. І. Сапрун.

В.

Там ві Львові на риночку — бривіло.
Там Татари люд списуют — сердейко.
Помеже них дівче ходит
І все з ними розмавляє:
Не пишіт ми на папері,
Напишіт ми на китайці,
Бо я з роду славнейкого,
(Я) в батейка ріднейкого,
Чей приїде, викупит мі.
Ой ю сонце під полуднем,
І батейка не виднейко.

Далі все від початку, лише:

Бо я з роду славнейкого,
У матінки ріднейкої (братейка, сестройки).
Чей приїде, викупит мі — бривіло,
Чей приїде, викупит мі — сердейко.
Ой ю сонце під полуднем,
А матінки (братейка, сестройки) не виднейко.
Ой ві Львові на риночку
Там Татари люд списуют.
Помежи них дівче ходит
І все з ними розмавляє:
Не пишіт мі на папери,
Напишіт мі на китайці,
Бо я роду славнейкого,
(Я) в милого ріднейкого.
Чей приїде, викупит мі — бривіло,
Чей приїде, викупит мі — сердейко.

Ой ю сонце на заході,
 Ой ю милій в брані стоїт:
 „Жеби-и продав сиві волп-соколи,
 Не дам милій загинути в неволи!“

За кождим віршом повтаряє ся то „бривіло“ то „сердейко“, лише при остатних двох опускає ся.

Правда, 1895, ст. 288—289, ч. 26. Зап. Ос. Маковой в Яворові.

Хоч сі варіанти найже зовсім ідентичні, подаю оба з уваги, що доси лиш раз друковано один та з уваги на ріжницю часу в записуваню.

179. Викуп хлопця.

Ой за гори, мій соколе, за гори,
 Лежит, лежить молод жоньгар в неволи.
 Ой ви, братьї, ви, камратьї, ви мої,
 Перекажіть до батенька во миньї.
 Най батенько свій масток продає,
 Та най мене з неволеньки ратує.
 Вольїу би ти, мій синочку, ўнирати,
 Як я маю свій масток продати.

Ой за гори і т. д.

Перекажіть до матьїнки во миньї.
 Най матьїнка кури й гуси продає і т. д.
 Як я маю кури й гуси продати.

Ой за гори і т. д... до братенька...
 Най братенько свої конї продає і т. д.
 Вольїу би ти, мій братеньку і т. д.

Ой за гори і т. д. до сестроньки і т. д.
 Най сестронька кураліки продає.
 Вольїу би ти, мій братеньку і т. д.

Ой за гори і т. д. до милої і т. д.
 Най миленька свою скриньку і т. д.
 Ой маю я їдну скриньку тай тую продам,
 Таки я ти, мій миленький, ўнерги ни дам.

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

180. Журба про домашнє гніздочко.

Риндзівка молодцям, що того року пішли замуж.

Зажурила сі перепелойка,
 Же Христос, же воскрес, же воістину, же воскрес.*)
 Що так ранейко ¹⁾ в гір видетіла,
 З гір видетіла, трав не виділа.
 Іно виділа сніга, морози,
 Сніги, морози, води як лози.
 Ой де-ж я буду гніздойко вити,
 Гніздойко вити, ліги виводити? ²⁾
 Ой чув же тое св ³⁾ сокойко:
 Цит, не жури сі, перепелойко!
 Ой знаю ⁴⁾ я там долину, луку,
 Долину, луку, траву велику. ⁵⁾
 Там то ми будем ⁶⁾ гніздойко вити,
 Гніздойко вити, ліги виводити. ⁷⁾
 Зажурила ся красна Марисейка,
 Що молодейка та замуж пішла, ⁸⁾
 Та замуж пішла, не виіла робити.
 А чув же тое її милецький:
 Цит, не жури сі, моя милейка,
 Обов ми си молодейкіі,
 Навчино ми сі в поли робити,
 В поли робити, в дома сподарити. ⁹⁾

Зап. у Наконечнім, Яворів. пов. І. Сапрун.

У варіанті, який записав у Наконечнім 1909 р. Кульматяцький, є такі відміни: ¹⁾ Же так в ранейка. ²⁾ Сеї й попередної стрічки бракує. ³⁾ Сивий. ⁴⁾ Ой чув же. ⁵⁾ Далі йде стрічка: В ті долиноці дві купиноці. ⁶⁾ Ой будем ми там. ⁷⁾ Далі йдуть стрічки:

Знесемо ми си по явчкови,
 Введем ми си по дитяткові:
 Єдно дитятейко — перепелятойко,
 Друге дитятейко — сивий сокойко.
 Косарі зайдуть, наші діти знайдуть,
 Наші дітойки порозганяють.

⁸⁾ Зам. дальших трьох стрічок ідуть отсі:
 Же пішла замуж така молодейка,

*) Повтаряє ся за кождим стихом.

Така молодецька робити не вміє,
 В полі робити, в дома сподарити.
 Прийшов до неї миленький її:

*) По сім іде ще повиншоване:

Щастейко на двір, на худобойку,
 Здоровля в той дім на челядойку.

181. Королівський лісний.

Риндзівка для хлопців.

Чи є, чи нема Івасейко в дома?
 Же Христос, же воскрес, же воістину яж воскрес.
 Нема го в дома, в пана короля лісним.

І до ліса їдидит,
 Що в лісі зловит, то до пана несе,

Їму пан за то, черевички на то.

Черевички бере, але не дякує.

Чи є, чи нема і т. д.

аж: Їму пан за то, шапочку на то.

Шапочку бере, але не дякує:

Чи є, чи нема і т. д.

аж: Пан ему за то убранейко на то.

Убранейко бере, але не дякує.

Чи є, чи нема і т. д.

аж: Ёму пан за то, коничейка на то.

Коничейка бере, але не дякує.

Чи є, чи нема і т. д.

аж: Ёму пан за то, дівочку на то.

Він дівочку бере і красно дякує.

За кожди в'ершом співає ся:

Же Христос, же воскрес, же воістину яж воскрес.

Зап. в Бунові, Яворів. пов. Стефан Маренін.

182. Вдова з трьома доньками.

А.

Ой була вдова я в іднім селі, я в іднім селі,

Ой мала вона я трі доньці, я трі доньці:

Їдна донька висока, тонка, висока, тонка,
 Друга донька біла, рум'яна, біла, рум'яна,
 Третя донька чорна, горбата, чорна, горбата.
 Висока, тонка — воду носити, воду носити;
 Біла, рум'яна — в грубі палити, в грубі палити;
 Чорна, горбата — ліжка стелити, ліжка стелити.
 Висока, тонка за ніщанина, за ніщанина;
 Біла, рум'яна за Вір'янина, за Вір'янина;
 Чорна, горбата за круля-царя, за круля-царя.
 Ой віхали всі панове-царі, панове царі,
 Взяли сі кпоти я з круля-царя, я з круля-царя.
 Чи ти си не міг вищої взяти, вищої взяти?
 Та взяв си таке чорне, горbate, чорне, горbate?
 Калина червона, але недобра, але недобра;
 Редьква біленька, але гірченька, але гірченька;
 Мачок чорненький, а солоденький, а солоденький.

Зап. 1908 р. у Вовкові, Перемішлях. пов. М. Беднар.

В.

Сиділа вдова аж коло двора, ¹⁾
 Ой нала вона три дівоньки: ²⁾
 Єдна дівонька тонка, висока,
 Друга дівонька біла, рум'яна,
 Трета дівонька, чорна, горбата. ³⁾
 Тонка, висока для князевича, ⁴⁾
 Біла, рум'яна для крілевича, ⁵⁾
 Чорна, горбата для паннча.
 Ой як ся взяли пани з'їдити,
 Ой взяли єму ⁶⁾ її ганити:
 — Чи там не було тонких, високих?
 Чи там не було білих, рум'яних?
 А ти си вибрав ⁷⁾ чорну, горбату! ⁸⁾
 Липка тоненька хутко ся вігне, ⁹⁾
 Редьква біленька, але гірченька,
 Мачок чорненький, а солоденький!

Зап. М. Підгірний в Оуришівцях, пов. Збараж.

У варіанті, що записав О. Роздольський, 1909 р. в Ярчівцях, Зборів. пов., є такі відмінні: ¹⁾ Там коло двора сиділа вдова. ²⁾ А три дівоньці. ³⁾ Погана. ⁴⁾ За крілевича. ⁵⁾ За поповича. ⁶⁾ Ой якже взяли. ⁷⁾ А ти собі взяв. ⁸⁾ Погану. ⁹⁾ Влохит.

В.

На кінци двора сиділа вдова,
 Ах моцний Боже, сиділа вдова.*)
 Ой мала вона аж три дівоньки:
 Одна була тонка, висока,
 А друга була біла, рум'яна,
 А трета була чорна, горбата.
 Як сі зачали пани з'їздити,
 Гей та зачали дівки ганити.
 Тонка, висока для поповича,
 Біла, рум'яна, то для дідича,
 Чорна, горбата королевичу.
 Тонка, висока в двое вігне сі,
 Біла, рум'яна в личка змінять сі,
 Чорна, горбата то все іднака.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

Г.

Ой охтан, охтан, аж коло двора,
 Ой там сиділа бідная вдова.
 Ой мала она три дочки, дочки:
 Одна була тонка, висока;
 А друга була біла, рум'яна;
 А трета була чорна, низенька.
 Тонка, висока для Івасенька,
 Біла, рум'яна для Петрусенька,
 Чорна, низенька для паннченка.
 Ой як се ввели пани з'їздити,
 Чорну, низеньку ввели ганити:
 — Тонка панці — хутко лонит се,
 — Ріпа біленька — то то гіренька,
 — Мачок чорненький — то солоденький.

Глещавка, пов. Тербовля, зап. О. Стечишин.

Д.

Ой була вдова, вдова йидина,
 Ой мала вона три дочки, дочки,
 А всі три були як паньночки:

*) Приспів по кожній стрічці.

Ой йидна була тонка, висока,
 А друга була ниська, румйина,
 А трета була чорна, горбата.
 Товка, висока пішла за хлопа,
 Ниська, румйина за Вірменца,
 Чорна, горбата за пана-цара.
 Як зачили сьї царі в'жджати,
 Як зачили сьї с' цара сьміяти:
 Ой цару, цару, цару богатий,
 Чи ни нав-жи ти в чім вибирати?
 Чи ни нав-жи ти тонкьких, високьких,
 Чи ни нав-жи ти ниськьких, румйиньких?
 Али ти си взьив чорну, горбату.
 Товка, висока я зломала сьї,
 Ниська, румйина я зморгала сьї,
 Чорна, горбата, а все йиднака.

Зап. 1904 р. в Журові, Рогатин. пов. І. Савицький.

Е.

Ой була в семі една вдова, една вдова,
 Ой мала она одного сина, одного сина,
 Єдного сина, а три доньці, а три доньці.
 Єдна пішла за царє-круле, за царє-круле,
 Другая пішла за Вірменца, за Вірменца,
 Третья пішла за паламара, за паламара.
 Позіжджали сі палове вєті, палове вєті,
 Ой вєзли пєти і говорити, і говорити:
 Чи ти са не нав а в чім вибрати, а в чім вибрати?
 Ой ти собі взєв таку високу, таку високу;
 А другий си взєв білу, румєну, білу, румєну;
 А третій си взєв чорну, горбату, чорну, горбату!
 Рєдкєва біленька, але гірєнька, але гірєнька;
 Калина червона, але не добра, але не добра;
 Мачок чорнєнький, а солодєнький, а солодєнький.

Зап. С. Кретів у Подорільцях, коло Черемшлян.

Ж.

Там коло двора сидыла вдова (2),
 Ой мала вона а три дьивоньці (2).

Єдна була тонка, висока (2),
 Друга була біла, рум'яна (2),
 Третя була ниска, горбата (2).
 Топка, висока пішла за хлопа (2),
 Біла, рум'яна пішла за пана (2),
 Ниска, горбата за крульвіча (2).
 Ой як сьм вьзали пани вїжджати (2),
 Ой як сьм вьзали покикувати (2):
 Чи-ж там ни було ў чїм вибрати (2)?
 Чи-ж там ни було топких, високих (2)?
 Чи-ж там ни було білих, рум'яних (2)?
 А ти собі вьз'яў ниску, горбату (2).
 Вишньа тоненька, тм то слабенька (2),
 Редьква біленька, тм то гіренька (2),
 Пічка маленька, мід солоденькій (2):

Зап. 1909 р. в Присівцях, Зборів. пов. О. Роздохльський.

Паралелі: Як. Головацкій, Народн. пїсни, т. II, ст. 677—678,
 ч. 2. — Й. Галька, Народн. звичай и обряды, I, ст. 97, ч. 2. — В. Ро-
 powski, Pieśni ludu ruskiego ze wsi Zalewańszczyzny (Zbiór wiadom.,
 VIII), ст. 42—43, ч. 97. — П. Шейдъ, Бѣлор. нар. пїсни, СПбр.
 1874, ст. 147, ч. 220.

183. Дівчина скаче в море.

А.

Пішло два брати в поле орати,
 Ганюнька сестра обідець несла.
 Здибали її два нежонаті,
 Дали Ганусці копи тривати,
 Самі же сіли, обідець віли.
 Видит Ганюнька, що неправдонька,
 Коня пустила в чистое поле,
 Сама скочила в синое море.
 Як же скакала, наповідала:
 Щоб в синім морю води не брати,
 Її спокою не рабувати;
 На тій воді шиш не зганяти,
 Білої берези та не рубати,
 Жовтого піску щоби не брати,
 На траві роси щоб не щабати,

В городі груші щоб не рубати,
 Чорний терночок щоби не рвати.
 На воді піна — Ганна піна,
 У морю вода — Ганна врода.
 Жовтий пісочок — Ганни слідочок,
 В городі груша — Ганна дума,
 На траві роса — Ганна краса,
 Береза біла — образ її тіла,
 Чорна терночка — Ганні очка!

Зап. Ів. Ляторовський в Городищі, Гусятин. пов.

Б.

Ой два братчики сіно косили,
 Ганя систриця сьвіданя носила.
 Здибало її два нижоматих,
 Дали Ганоньці коня тримати;
 А сани сіли, сьвіданя зіли,
 Ах моцний Божи, сьвіданя зіли.
 Видит Ганонька, що нивіронька,
 Ах моцний Божи, що нивіронька.
 Коня пустила в чистеє поле,
 Сама скочила в синєє море.
 А як скакала, наповідала,
 Щоби я з мора води не брати,
 На горі кіля щоб не тисати,
 В лузі калини щоб не ломати,
 В лісі тирену щоби не рвати,
 А в лісі восьціль щоби не ломати,
 На траві роси щоби не збивати:
 А в морю вода — Ганна врода,
 На горі кіле — Ганни тіло,
 В лісі я тирен — Ганни вочко,
 В лузі калина — Ганни личко,
 На траві роса — Ганна коса,
 В лісі я восьціль — Ганна посьціль.

Теклівка, пов. Скалат, зап. П. Стадник.

В.

1. Ой два братчики сіпожать косит,
2. Ганя сестричка істоньки носит.

3. Здобало її два нежонатих,
  4. Ой дали її коня тримати,
  5. А самі сіли, снідане зіл'м.
  6. Ой види Ганя, що невіронецька,
  7. Пустила коня в чисте поле,
  8. Сама скочила в сиве море.
  9. Ой як скакала, приповідала:
  10. Ой щоби в морі води не брати,
  11. Під гору терен, щоб не рубати,
  12. В лузі калина, щоб не ловити,
  13. Сіножать-трава, щоб не косити.
  14. У мору вода — Ганнина врода,
  15. Під гору терен — Ганнине вочко,
  16. В лузі калина — Ганнине личко,
  17. Сіножать-трава — Ганнина коса.
- (Співає ся стоячи).

Зап. Кирило Трильовський в Підлисію.

Варіант сеї гаївки, записаний д. Мир. Капівен 1904 р. в Бучацькім пов. має такі відмінні:

Початок: Мала Гандзелька чотири браті,
                           Вислала вона в поле ворати,
                           А сама сестра снідане несла.
                           Виїхало до неї два нежонатих...

Далі: Стр. 4: Дали Гандзельці. — Стр. 5: Видит Гандзелька, що не жартовьки. — Стр. 8: В чисте море. — Стр. 10: Є в мору вода, щоб і не брати. — Стр. 12: Над морем трава, щоб не зривати. — Стр. 13: На траві роса, щоб не зганяти. — Стр. 15: В мору терночок — Гандзвин віночок. — Стр. 16: Над морем трава — Гандзвина слава.

Г.

А два браті, а два браті,
 А сїно носили, а сїно носили.
 Молодаїа дьїучиньонька
 Съсїданьи носили.
 Вони сїли, а два браті
 Йїї дали молодїїї
 Коника тримати.
 Вона взяла тай пустила
 А ў чисте поле.
 Сама взяла утопула

А ў чорне море.
 А як вона тай скакала,
 То їна повідала:
 Високої тополеньки
 Ньїгди ни рубати,
 Високої тополеньки
 Ньїгди ни чїхати,
 А білої березоньки
 Ньїгди ни чїхати,
 А чорної терниньоньки

Ни викорчувати,	То мов тыленько,
Червоної калиноньки	А чорная тернинонька
Ньїди ни чїхати.	То мої воченька,
Бо висока тополенька	А червона калинонька
То моя косонька,	То мов личенько.
А білая березонька	

Зап. 1909 р. в Озїрї, Зборів. пов. О. Роздольський.

Д.

Ой два братчики сїно косило,
 Сестронька Ганьї їсти носила.
 Зобачило її два нежонатих,
 Дали вони ї коньа тринати,
 А сами сьїли сьнїданы звїли.
 Вадрїла Ганенька, що певїронька,
 Пустила коньа ў чистое поля,
 Сама скочила ў синое мора.
 А як скакала, ўна повідала:
 Є ў мору вода, щоби не брати,
 Під гороў терен, щоби не рвати,
 Ў лузї калина, щоб не ломати.
 Синожить-трава, щоб не косити,
 Ў городї звїльи, щоб не копати.
 Є ў мору вода — Ганїна врода.
 Під гороў терен — Ганїнї ўочка.
 Ў лузї калїна — Ганїне личко.
 Синожить-трава — Ганїна коса.
 Ў городї звїльи — ў Ганї висїльи.

Зап. 1909 р. в Прїсївцях, Зборів. пов. О. Роздольський.

Паралелї: Я. Головацкїй, Народн. пїсни, т. II, ст. 679—680, ч. 4. — И. Галька, Народ. звичай и обряды, I, ст. 99—100, ч. 4. — О. Kolberg, Rokucie, II, ст. 33—34, ч. 38 (текст поданий між історичними піснями). — О. Kolberg, Pieśni ludu z Podola gos. (Zbiór wiad., т. XII), ст. 237, ч. 5 (текст поданий між гаївками). — Про сю пісню в окрема студія, пор. А. Потебня, Обьясненія малор. и сред. нар. пїсень, ст. 190—230.

184. Схований Христос.

Чистая Дїва, де сини дїла?

Вже Христос, вже воскрес, во їстину вже воскрес¹⁾

¹⁾ Повторяєть ся по кожїй стрїчї.

Занесла его в високі ліси.
 Пішли Жидови ліси рубати,
 Ліси зрубали, Христа не здибали.

Чистая Діва, де сина діла?
 Занесла его в високі гори.
 Пішли Жидови гори копати,
 Гори скопали, Христа не здибали.

Чистая Діва, де Христа діла?
 Занесла его в глибокі води.
 Пішли Жидови водів спускати,
 Води спустили, Христа не здибали.

Чистая Діва, де сина діла?
 Занесла его в далекі села.
 Пішли Жидови села палити,
 Села спалили, Христа не здибали.

Чистая Діва, де Христа діла?
 Занесла его до святой церкви.
 Пішли Жидови церкви валити,
 Божая сила їх не допустила.

B. Sokalski, Powiat Sokalski, ст. 233. Зап. в селі Пересні.

Motive der Osterlieder (Hajivky).

I. Zweihörige Osterlieder.

1. Die Hirse. Eine Gruppe droht der andern, sie werde ihr die ausgesäte Hirse zerstampfen, wenn sie nicht ein Lösegeld (ein Mädchen) zahlt.

2. Der Streit. Eine Gruppe droht der andern, sie werde ihr ihren Weizen (Roggen, Gerste, Hafer) zerstampfen, wenn sie nicht ein Lösegeld zahlt.

3. Brücken. Eine Gruppe lässt die andere nicht ohne Lösegeld über eine Brücke gehen.

4. Das Kind. Die eine Gruppe will der andern selbst gegen ein Lösegeld ihr Kind nicht zurückgeben.

5. Schätzung der Mädchen. Die Mädchen schätzen die Jünglinge, die Frauen und zuletzt sich selbst (selbstverständlich am höchsten), indem sie dabei allerhand Bewegungen ausführen.

6. Mohn. Die Mädchen singen über die Aussaat (das Jäten, Behacken, Mähen, Binden u. s. w. bis zum Reiben) des Mohns unter entsprechenden Bewegungen.

7. Das Spätzlein. Die Mädchen erkundigen sich beim Spätzlein, ob es sein Nest gebaut, Eier gelegt, brütet, ob die Jungen bereits auszukriechen beginnen und ob sie bereits ausgeflogen.

8. Der Ziegenbock. Der Ziegenbock macht vor, wie die Burschen, Mädchen, alten Männer und Weiber, Bäuerinnen, Städterinnen u. a. springen.

9. „Bilodančyk“ (Blondkopf). Die Mädchen zeigen singend, wie Ivan Bilodan durch die Donau schwimmt, seinen Kopf streichelt,

sein Antlitz wäscht, Schuhe anlegt, sich unter die Hüften greift, sich eine Genossin sucht.

10. Der Torwächter. Der Torwächter will eine Gruppe nicht ohne ein Lösegeld (das in einem Mädchen bestehen muss) durch das Tor hindurchlassen.

11. Kostrub (Der Struppige). Ein Mädchen, das den Kostrub verschmäht hat, erfährt, dass er hingezogen ist, um eine andere zu werben, sodann um erst für einen Hochzeitsstrauss, dann für einen Hochzeitstrunk zu sorgen, dann dass er erkrankt und gestorben ist. Sie freut sich über den Tod des Verhassten. In anderen Varianten heiratet Kostrub, seine Gattin aber stirbt. Das Mädchen jubelt, dass er jetzt sie heimführen wird.

12. Selman. Selman will das Mädchen auf jüdischen (Bauern-, Kirchensänger-, Popen-, Herren-) Boden heimführen oder auf Kornraden- (Erbsen-, Hafer-, Gersten-, Roggen-, Weizen-) Brot. Die Gruppe lässt das Mädchen auf den besten Boden oder auf das beste Brot gehen.

13. Der Enterich. Der Enterich geht in einem Erbsenkranz zwischen den Mädchen herum und sucht sich die schönste aus.

14. Der Aufenthalt in Lemberg. Die Mädchen erkundigen sich, was man in Lemberg für einen Rosenkranz gab, und erlauben, die schönste unter ihnen zu wählen.

15. Hala. I. Hala (Helene) will solange nicht tanzen, bis ihr ihr Schatz ein Hemd, einen Unterrock, eine Schürze, ein Korsett, einen Kittel, ein Kopftuch, Kopfbänder, eine Korallenschnur, einen Kranz anschafft.

16. Hala. II. Hala spiegelt einem Soldaten vor, sie hätte keinen Mann. Er verspricht ihr, in den Wald zu fahren, Holz zu spalten, den Ofen zu heizen, Hirse zu dörren und zu stampfen, Grütze zu kochen, die Kinder zu füttern, das Bett zu machen. Wie er aber mit ihr schlafen gehen will, erklärt sie, sie habe einen Mann.

17. Čornuška (Brünette). Eine Mutter fragt ihre Tochter, ob sie einen Handwerker (Böttcher, Schuster, Kirschner, Weber u. s. w.) heiraten wolle (in anderen Varianten einen Zigeuner, Juden, Polen, Ruthenen). Im ersten Falle wählt das Mädchen einen Handwerker, der ihr sympathisch ist, im andern Falle einen Ruthenen.

18. Das Fichtlein. Ein Mädchen steht unter einer Fichte und fleht ihren Vater an, er möge sie keinem Witwer zur Frau geben, der Vater aber beachtet ihre Bitte nicht.

19. Der Bursche hat keine Lust, zum Mädchen zu gehen. Das Mädchen will von einem Burschen wissen, warum er sie

nicht besucht, ob er kein Hemd, keine Hosen, keine Mütze, keine Stiefel, keinen Kittel, keine Weste, keinen Gürtel, kein Tuch, keinen Ring habe. Der Bursche erwidert, er besitze dies alles, habe aber keine Lust, zu ihr hinzugehen.

20. Der Freier. Ein Bursche geht auf die Brautschau und wählt sich einen Schwiegervater, eine Schwiegermutter, einen Bruder, eine Schwester, ein Liebchen. Nachdem er geheiratet, gibt er ihnen allerlei Arbeiten auf und schimpft sie aus, dann kommt er zur Ver nunft und leistet Abbitte.

21. Eine Königstochter ist einem Burschen nicht ebenbürtig. Ein Vater rät seinem Sohn, bei einem König zu heiraten, der Sohn aber entgegnet, eine Königstochter sei ihm nicht ebenbürtig.

22. Die Freiwerberinnen. Zwei Freiwerberinnen laden einander ein zu einer gebratenen Schlange, Ratte, Maus, zu einem Storch, Frosch u. dgl. und schimpfen bald über den Schwiegersohn, bald über die Schwiegertochter.

23. Die Frau auf dem Markt. Ein Mann sucht auf dem Markt unter den Mädchen seine Frau und verspricht ein Lösegeld für sie, die Mädchen aber weigern sich, sie auszuliefern.

24. Warum der Greis nicht heiratet. Der Greis heiratet nicht, denn er will keine Alte haben, eine Junge aber wird ihn nicht heiraten und wenn sie ihn auch heiratet, so wird sie ihm doch das Essen nicht kochen, es nicht vor ihn hinstellen, sich selbst nicht hinsetzen, das Bett nicht machen, sich nicht schlafen legen, sich ihm nicht zuwenden, sich nicht an ihn schmiegen, sie wird ihn nicht küssen und küsst sie ihn auch, dann spuckt sie auf den Boden aus. In andern Varianten kauft der Greis auf dem Jahrmarkt einen Knüttel und lehrt damit seine junge Frau, ihn zu lieben.

25. Der kranke Greis. Wie man dem Greis aufträgt, Hühner, Enten, Gänse, Ochsen, Pferde zu weiden, stöhnt er, er sei krank; ruft man ihn aber, Osterbrot zu essen, dann eilt er in frohen Sprüngen herbei.

26. Der Einsame. Der Einsame wandelt unter den Mädchen einher, da seine Kinder die Pest hinweggerafft (der Blitz erschlagen, der Schnee ersäuft u. dgl.) hat. Es wird ihm ein Mädchen versprochen, schöner als das erste.

27. Der Eichenwald. Die Mädchen löschen den brennenden Eichenwald, wobei sie in Eimern, die Burschen aber in Sieben Wasser tragen. Wie viel Wasser die Eimer enthalten, so viel Wahrheit ist bei den Mädchen zu finden; wie viel Wasser in den Sieben ist, so viel Wahrheit bei den Burschen.

28. Der Stengel. Eine Gruppe von Mädchen verwahrt in den Händen ein Stecklein (einen Stengel), ein Mädchen aber sucht zu erraten, bei wem der Stengel ist.

29. Der Hanf. Ein Mädchen bittet das andere, Hanf zu reissen und verspricht ihr dafür Kopfbänder, eine Korallenschnur, ein Hemd, eine Schürze, einen Wollengürtel, Stiefel, diese will aber nicht gehen, indem sie sagt, sie habe das alles schon.

30. Das Lösegeld. Ein Mädchen bittet den Vater, die Mutter, den Bruder, die Schwester, sie aus der Gefangenschaft zu erlösen, doch erst ihr Geliebter erfüllt ihre Bitte.

II. Einhörige Osterlieder mit Spielen.

31. Mädchenschönheit. Die Mädchenschönheit, in der Lauge getränkt, in der Donau gewaschen, im Trog gebrüht, mit Bläue gefärbt, auf eine Schnur gehängt, an der Sonne getrocknet, gemangelt und in eine Kiste verwahrt, wird der Schönheit der Burschen entgegengestellt, die in einer Lache gewaschen, in einem Zuber ausgelaut, mit Wagenschnüre gestärkt, am Winde getrocknet wird.

32. Der krumme Tanz. Dem krummen Tanz ist kein Ende abzusehen, da man ihn so führen muss, wie man einen Kranz flicht.

33. Der Geliebte. Die Mädchen zeigen, wie ein Geliebter und wie ein Verhasster zu behandeln ist: wie man ihnen das Bett zu machen, sie zu setzen, sich neben sie zu setzen, sie zu umarmen, zu küssen, von ihnen aufzustehen, sie aufzuheben hat.

34. Die schöne Tochter. Eine Mutter will ihre Tochter nicht an den Mann geben, weil diese schön ist. Die Mädchen raten, sie solle ihr Rübensuppe kochen und sie auf Polster schlafen legen.

35. Ein Mittel, die Burschen herbeizulocken. Die Mädchen fassen, immer je vier zusammen, einander an den Händen, damit die Burschen-schneller heiraten.

36. Mädchenköder. Ein Mädchen gräbt Salbei und begiesst die Raute (oder sie reißt Zwiebeln und spült Knoblauch), um die Burschen zu ködern.

37. Das Anschaffen der Kleider für das Weib. Der Mann kauft seiner Frau ein Hemd, ein Vortuch, einen Unterrock, ein Kopftuch und probiert, ob die Sachen gut sind.

38. Der böse Mann. Die Frau hat sich zu lang mit den Burschen in der Stadt unterhalten und fürchtet nach Hause zu gehen, da sie weiss, dass ihr Mann sie schlagen wird.

39. Der Alte und die Alte. Der Alte zankt mit der Alten um einen Knoblauchkopf vom Morgen bis zum Abend.

40. Das Häschen. Die Mädchen lassen das Häschen aus dem Kreis nicht heraus; sie befehlen ihm, die verschiedensten Bewegungen auszuführen und zuletzt sich das Mädchen auszuwählen, das da am äussersten Rande steht.

41. Žučok (Rosskäferchen). Die Mädchen führen das Rosskäferchen (ein kleines Mädchen) bei den Händen herum und singen dazu, wie schön es ist, wie schöne Kleider es anhat und wie schön sie zugeschnitten sind.

42. Die Wachtel. Die Mädchen zeigen der Reihe nach, wie der Wachtel das Köpfchen, die Händchen, die Füsslein, die Knielein, die Hüftlein wehtun.

43. Katze und Maus. Die Mädchen heissen das Mäuschen ins Feld davonfliehen, da die Katze, sobald sie's erhascht, ihm die Knochen zermalmen wird.

44. Die Gurken. Wie sich die grünen Gurken schlingen, so sollen die Brautwerber sich um die jungen Mädchen raufen; wie die grünen Gurken sich entfalten, so sollen die jungen Mädchen heiraten.

45. Das Rad. Ein Weidenrad stand an der Strasse und sah drei Wunder an den alten Männern, den alten Weibern und den Mädchen (jungen Frauen, Burschen u. s. w., z. B. wie Mädchen auf Rossen, junge Frauen auf Ochsen, Burschen auf Schweinen ritten).

46. Das Weidenbrettchen. Ein Mädchen läuft über das Brettchen und späht nach, von wo ihr Geliebter herangefahren kommt und was er ihr zum Geschenk mitbringt.

47. Der Handel. Eine Gruppe will der andern ein Kind abkaufen und erkundigt sich, was man dafür geben muss.

III. Einhörige Osterlieder ohne Spiele.

48. Begrüssung des Frühlings. Der Lenz hat den Mädchen das Osterlied, den Burschen die Wanderschaft gebracht; den Mädchen Kränzchen, den Weibern Frauenkopftücher, den Burschen aber Halfterbänder für ihre langen Hälse.

49. Lust zum Osterspiel. Das Mädchen bittet sich bei der Mutter die Erlaubnis aus, zu Osterspielen gehen zu dürfen, um sich mit den Burschen zu unterhalten.

50. Die Fleissige. Ein armes Mädchen eilt zu Osterspielen im

schneeweissen Hemd, das sie am Abend zuvor eingeweicht, um Mitternacht ausgespült und in aller Frühe auf der Rolle geglättet hat.

51. Der Sünder. Der Reiche befiehlt seinem Gesinde, am Osterfest pflügen zu gehen; das Gesinde ist so erschrocken, dass es gar auf den Friedhof geflohen ist, um Osterspiele zu spielen.

52. Das Zusammenrufen zu Osterspielen. Die Schlüssel rasseln, die Kanonen donnern zum Zeichen, dass es Zeit ist zu Osterspielen zu gehen, die bereits begonnen haben.

53. Die Burschen passen nicht zu Osterspielen. Die Burschen passen nicht zu Osterspielen, sondern zum Dreschflegel und zur Sense, zum Pflug und zur Schenke.

54. Das Baden des Osterspiels. Dem Wächter wird aufgetragen, eine Eiswuhne zu brechen und darin das Osterspiel zu baden.

55. Es ist Zeit heimzukehren. Für alle Mädchen ist es Zeit heimzukehren, nur Marynja allein kann da bleiben, denn zu ihr kommt ihr Geliebter gefahren und wird ihr einen Myrtenkranz bringen.

56. Die kurze Dauer der Osterspiele. Die Osterspiele dauern nur drei Tage, sie sollten aber wie am längsten dauern.

57. Das Osterlied von der Abschaffung der Leibeigenschaft. Seitdem die Fron abgeschafft worden, ist's ein Vergnügen, zu Osterspielen zu gehen, denn nun steht niemand mehr hinter den Leuten mit einem Knüttel in der Hand und niemand droht ihnen. Im Gegenteil, jetzt gehen die Herren und tun die Leute recht schön bitten, sie mögen zur Arbeit gehen, doch diese nehmen das Geld nicht und kommen auch nicht zur Arbeit heraus.

58. Ein Osterlied von Sossniv (Fichtendorf) her. Dieses Osterlied hat eine Dechantsfrau geschrieben, gedruckt und in die weite Welt auseinandergeschickt, auf dass die Leute wissen, dass es keine Fron mehr gibt. Früher hatten sich die Herren allerhand Missbräuche zuschulden kommen lassen, nun aber schleichen sie traurig hinter den Bauern einher und tun sie recht schön für gutes Geld zur Arbeit bitten, die Bauern aber weigern sich, denn jetzt gibts „freie Zeiten“.

59. Nachahmung des Alarms. Die Glocken läuten, die Leute aber rufen laut aus, zu wie viel jetzt eine Frau, ein Mädchen, ein Bursche zu haben ist.

60. Der Regenschauer. Zur Regenzeit sollen die Mädchen sich unter grüne Kränze verstecken, die Burschen aber unter Kletten, Schachteln aus Rinde, unter löcherige Brücken oder unter Ziegenchwänze.

61. Der Kot. Die Burschen, in Kot hineingeführt, weinen, indes die Mädchen beim Osterspiel vor Freuden hüpfen.

62. Die Musik. Der Teufel spielt die Geige, die Burschen aber tanzen vor ihm her.

63. Das zugenähte Maul. Der Teufel hat, indem er Geige spielt, alle Burschen gewürgt; nur einen hat er am Leben gelassen, diesem aber das Maul zusammengenäht.

64. Das Ungemäch. Das Ungemäch würgt die Burschen, die Mädchen aber sind nur froh darüber.

65. Wurmstichige Burschen. Die Mädchen schlafen in der Hütte, die Burschen aber sind (vor lauter Faulheit) von Würmern zernagt worden.

66. Die Feigherzigen. Den Burschen sind (infolge ihrer Gefrässigkeit) die Bäuche angeschwollen, darum nehmen sie auch an den Spielen nicht teil, aus Furcht, von den Mädchen verspottet zu werden.

67. Der Pelz. Die Herren teilen die Jagdbeute und weisen dem Vassyl, da er bisher nicht geheiratet hat, das Fell eines Tieres zu.

68. Die Mücke. Ein Knabe klagt dem Herrn, die anderen Knaben hätten eine Mücke erschlagen und unter sich geteilt, ihm aber nichts davon gegeben.

69. Verreckte Schweine. In Örneltiv sind die Schweine verreckt, die Burschen aber haben sie so herzlich davongeschleppt, dass sie gar ihre Zähne gebrochen haben.

70. Die Hündin. Eine Hündin lief durch einen Graben, die Burschen aber jagten hinter ihr her; in der Meinung, es wär' ihre Mutter, warfen sie sie um und sogen sich satt.

71. Ivan unterm Himmelsgewölbe. Ivan hat sich eine Handmühle an den Gürtel gebunden und ist damit unter das Himmelsgewölbe geflogen; er mahlt Graupen, kocht Grütze, säugt eine Hündin und heilt sich den Bauch.

72. Grütze. Die Burschen müssen Grütze essen, die mit dem Bein eines Frosches (einer Katze, einer Maus, eines Hundes) gewürzt ist; die Mädchen dagegen essen Grütze, mit einem Gänse- (Enten-, Hühner-) Fuss gewürzt.

73. Brühe. Die Burschen sollten zu Ostern Schweine hüten und die Brühe fressen, die die Färsen auf den Boden tropfen lassen, indes die Mädchen sich den Käse schmecken lassen.

74. Suppe. Die Mädchen haben sich die Füße in dem Trog gewaschen, die Burschen aber trinken das Wasser aus, in der Meinung, es wär' eine Suppe.

75. Die bleichen Burschen. Die Burschen sind nicht ohne

Grund so bleich geworden: sie haben eine rohe, nicht abgeschundene Hündin gefressen; die Mädchen aber sind schön, denn sie haben fette Mehltaschen mit Käse gegessen.

76. Die Mehltascherl. Die Mädchen sind schön, denn sie haben gezuckerte Mehltascherl gegessen und Butter darauf getrunken; die Burschen dagegen sind hässlich, denn sie assen Mehltaschen mit Pfeffer und Wagenschmiere.

77. Wilde Geisslein. Die Geisslein sprangen so lange über Weidengestrüpp, bis sie sich die Hörner abgestossen haben.

78. Der Frosch. Die Mädchen vermählen einen Burschen, indem sie ihm ein altes Weib und einen dünnen Frosch zur Ehegattin geben.

79. Birnen auf Weidenbäumen. Wo Weidenbäume Birnen tragen, dort gehen die Mädchen in Gold gekleidet und die Burschen trinken Met und Wein, während die Nachbarn Hunde schlachten.

80. Die Burschen von Skoryky (aus dem Nachbardorfe). Im Heimatsdorfe sind die Burschen schön und arbeitslustig, im Nachbardorfe dagegen hässlich und arbeitsscheu.

81. Der Pflüger. Der Geliebte pflügt das Feld mit einer grauen Stute, mit einem kleinen Kind; er stützt sich auf eine Pflugreute und wischt sich die Nase mit einem Ofenbesen.

82. Weizen und Windhalme. Die Männer säen (mähen, ernten, dreschen) Weizen, die Burschen hingegen Windhalme.

83. Die Strasse. Die Strasse ist von Maulwürfen unterwühlt, denn die Mädchen wandelten darüber mit ihren weissen Füsschen und winzigen Bastschühlein, die Burschen aber stampften darüber mit ihren grossen krätzigigen Füssen in ungeheuren Bastschuhen.

84. Mädchen- und Burschenstaat. Für Mädchen Kränzlein, für junge Frauen feine Kopftücher, für Burschen aber Halfterbänder, da sie lange Hälse haben.

85. Pflöckchen. Gott sollte Mädchen zur Welt bringen, die Burschen aber der Teufel hinwegraffen.

86. Fünf Söhne. Eine Witwe hat fünf Söhne: der eine von ihnen trägt einen Buckel am Rücken, um damit die Hecken zu stützen; der andere hat krumme Zähne, um damit Mulden zu schnitzen; der dritte gelbes Flachshaar zum Fegen der Kamine; der vierte graue Augen zum Schreiben feiner Briefchen; der fünfte weisse Hände, um damit Fräulein zu umarmen.

87. Guter Wille. Ivan wandert in den Wald, Vöglein einzufangen, da er heiraten will und eine Frau nicht womit zu füttern hat.

88. Hryč auf Freierrfüssen. Hryč ist gesonnen, eine Frau

heimzuführen und fing an Bier zu brauen, das Bier aber will nicht fließen und das Mädchen mag ihn nicht heiraten.

89. Frauenlos. Niemandes Los ist so bitter wie das der Frauen: das Ferkel quiekt, denn es ist nicht in den Stall hineingetrieben; das Kind plärrt, denn es will geschaukelt werden; die Rübensuppe läuft über, denn sie ist nicht vom Feuer weggerückt; der Mann murr, denn er ist nicht geküsst.

90. Die schwarze Katze. Die Mädchen erwischten eine schwarze Katze und zerrissen sie, bevor die Burschen kamen.

91. Die faule Dirne. Eine Mutter ging hinaus, ihre Tochter zu verkaufen, die Nachbarin aber hörte das und lief mit der ihrigen hinaus; doch diese will niemand kaufen, da sie riesig faul ist.

92. Die Reiche. Ein Mädchen fährt mit einer Kutsche und kämmt sich derart, dass sie schön aussehe; wohl ist sie selber arm, ihr Vater aber ist reich: er hat eine Ziege ohne Hörner und ein Huhn ohne Beine und das alles wird er ihr zur Mitgift geben.

93. Paarige Mädchen. Die Mädchen sind zwar nicht paarig, aber blondhaarig, rotbackig und glatt, die Burschen aber grossköpfig, langhaarig und struppig.

94. Die Heckenflechter. Die einen flechten Hecken und wünschen den Burschen Schwindsucht, die andern machen Zäune und wünschen den Mädchen Galgen.

95. Der Fisch. Der Fisch schwimmt unter der Brücke, den Burschen zum Ungemach, zum Galgen.

96. Alte Butter. Die Mädchen versprechen den Burschen (und diese ihnen), je einen alten Schilling zu finden, alte Butter zu kaufen, um damit den Burschen (den Mädchen) die Mäuler zu schmieren.

97. Der Grind. Eine Ente ist aus der Donau hervorgetaucht und hat den Burschen Grind gebracht; das Mädchen aber wird um einen Schilling alte Butter kaufen und damit den Grind beschmieren.

98. Der Masure. Ein Masure fährt in den Wald mit einer krummen Kutsche, mit einer blinden Stute, mit einer stumpfen Axt. Bei der Rückkehr ist das alles gut geworden.

99. „Dubcivka“ (ein Tanz). Der Bursche ermahnt das Mädchen beim Tanz, sie möge ihre Schuhe und ihren Unterrock nicht verderben, sie antwortet aber, ihn gehe es nichts an, denn nicht er, sondern ihre Mutter habe ihm diese Sachen angeschafft.

100. Gastfreundschaft. Vampyre tanzten auf dem Berge, die Bauern aber trieben sie in den Hausflur und gaben ihnen noch dazu gekochte Milch zu trinken.

101. Ausserhalb Horodenka. In Horodenka (Städtchen) sieht alles ganz anders aus, als draussen.

102. Die Tobsucht. Wenn die Mädchen toben, so laufen sie zwischen Rosen- und Massholdersträucher, die Burschen aber zwischen Disteln und Brennesseln, die alten Weiber zwischen Dornestrüpp und Brennesseln, die alten Männer endlich zwischen Disteln und Dornestrüpp.

103. Ungleichheit. Wie die Burschen, so sind auch die Mädchen nicht alle einander gleichgeartet: die eine ist kleiner von Wuchs, die andere weiss, nur die (der) Geliebte ist immer am schönsten von allen.

104. In der Stadt. Es gingen die Mädchen, die jungen Frauen und die Burschen in die Stadt und kauften die einen drei Kramläden, die andern drei Häuser, die dritten drei Schenken. Die einen wählen Kopfbänder, die anderen Kopftücher, die dritten Sättel; die einen trinken Met und Wein, die andern Branntwein, die dritten Mistjauche; die einen zahlen Dukaten, die andern Taler, die dritten Tonscherben.

105. Drei Burschen und drei Mädchen. Drei helle Monde sind am Himmel aufgegangen, — nicht Monde sind's aber, sondern drei Burschen, denen sich drei Mädchen, glänzenden Sternen gleich, gesellen, die gleichfalls zu den Osterspielen erscheinen.

106. Die Gluckhenne. Wie eine Gluckhenne, so hat eine Mutter vier Söhne grossgezogen: der eine hat schwarze Augen, um damit nach Gästen auszuspähen, der andere eine goldene Hand, die Gäste zu bewillkommen, der dritte ein Säbelein an der Seite; der vierte endlich ist schlank gewachsen und der gefällt eben den Mädchen von allen am besten.

107. Die Gans. Eine Gans plätschert im Wasser, der Gänserich aber lässt sie nicht nach Hause gehen; doch ist es keine Gans und kein Gänserich, sondern ein Bursche, der ein Mädchen nicht fortlassen will.

108. „Žurylo“. Es kehrt Žurylo von der Stadt heim, ihm folgen aber 200 Mädchen; wo wird er sie nur hintun, da doch drinnen in seiner Mühle eine junge Müllerin haust, die jedermann ans Herz wächst.

109. Die Burschen beim Mädchen. Die Burschen haben dem Mädchen, indem sie ihr nachjagten, die Schürze in Fetzen gerissen, zur Faschingszeit aber werden sie ihr dieselbe gewiss zurückkaufen.

110. Die Kokette. Die Dirne blinzelt den Burschen mit ihren schwarzen Augen zu, doch sie wissen, dass sie sie zu Narren hält, denn sonst würde sie nicht bisher unvermählt sein.

111. Der Bursche macht sich auf den Weg zum Mädchen. Der Bursche fängt ein Ross ein und sattelt es, denn er will zum Mädchen reiten.

112. Warnung vor Verrat. Der Kosake trinkt das Ross an einem Brunnen und nächtigt beim Mädchen. Man warnt sie vor Verrat, doch sie fürchtet sich weder vor seinem Säbel noch vor ihm selbst.

113. Die Nachrede. Ein Mädchen ist einem Burschen ans Herz gewachsen, die Leute aber warnen sie vor ihm; das Mädchen weint, der Kosake aber weiss sie so zu überzeugen, dass sie ihm selbst das Pferd aus dem Stalle führt und sattelt, ja sogar ihm den Säbel anschnallt.

114. Ein Mädchen, wie's einem gefällt. Einem Burschen wird viel Glück gewünscht, da er sich ein Mädchen ausersehen, das ihm wohl gefällt.

115. Warum einer ihr Geliebter gefällt? Denn er badet in Met und Wein, in Massholderblüten und in Herrenrosen, um nur schön zu sein.

116. Weintrauben. Ein Mädchen schlummert ein, indem sie Weintrauben hütet, und weder ihr Vater, noch ihre Mutter, noch ihr Bruder, noch ihre Schwester wagen es, sie zu wecken; es weckt sie erst ihr Geliebter.

117. Die Raute. Das Mädchen hat die Raute nicht gejädet, denn sie hat nicht sie liebgewonnen, sondern einen jungen Burschen.

118. Das trauernde Mädchen. Ein Mädchen geht traurig und nicht ausgeschlafen in der Stube auf und ab; der Bursche fragt sie, ob sie nicht etwa in einen andern verliebt sei. Er wird nicht lange um sie trauern, da er bald eine andere finden wird.

119. Die unbekannte Zukunft. Das Mädchen grämt sich, da sie nicht weiss, wem sie Schwiegertochter sein wird.

120. Die Haarflechte. Das Mädchen wünscht sich, dass ihre Haarflechte einem Jungen und nicht einem Alten lieb sei.

121. Der Kranz. Das Mädchen flicht einen Kranz, die Mutter aber gibt ihn einem Verhassten. Hätte sie's gewusst, sie hätt' ihn zerrissen und mit den Füßen zerstampft. Einen anderen Kranz reicht eine Mutter dem Herzensgeliebten des Mädchens; hätte es das Mädchen im voraus gewusst, sie hätt' ihn noch viel schöner geflochten und vergoldet.

122. Der Verhasste und der Geliebte. Das Mädchen flicht einen Kranz zur Tanzunterhaltung. Wenn der Verhasste darauf

blickt, verwelkt der Kranz; blickt hingegen der Geliebte darauf, dann blüht der Kranz auf.

123. Der Verhasste. Die Tataren nehmen einer jungen Frau ihren Mann, der ihr verhasst ist, weg; sie sehnt sich nicht bloss gar nicht nach ihm, sondern wünscht gar, man möge ihn noch fester fesseln.

124. Der Geliebte beim Pflug. Der Geliebte pflügt den Acker, sät Weizen aus und hofft eine reiche Ernte.

125. Ein gutes Paar. Ivan hat einen Sohn, Marysja eine Tochter; die beiden werden gewiss ein Paar werden.

126. Aufmunterung. Wie sich die grünen Gurken ineinanderschlingen, so sollen die Burschen Mädchen heiraten.

127. Ein Geschenk. Der Kosake kauft dem Mädchen ein Band und wo er ihr's auch anheftet, dem Mädchen passt es immer.

128. Die Mitgift. Eine Mutter verspricht einem Burschen, wenn er ihr Mädchen nimmt, zwei Fuhren Heu, einen halben Gulden, eine Schaufel voll Bohnen, ein kurzschwänziges Schweinchen und eine braunrote Kuh.

129. Die Braut. Dem Mädchen verspricht man, ihr einen Kirchensänger zum Gemahl zu geben, wenn sie einen Ochsen hüten wird, dem Burschen aber verheisst man ein Mädchen in einem goldenen Kranze, in neuen Stiefelein mit goldenen Hufeisen.

130. Zeit zu heiraten. Hinterm Hofe bricht das Mädchen Maiskolben; wie der Mais wohl besorgt wird, so müsste man auch den Burschen wohl versorgen, indem man ihn verheiratet.

131. Das Mädchen als Herrenfrau. Ein Mädchen will einen Herrn heiraten, um nichts zu arbeiten, sondern nur zu geniessen.

132. Ein Kosake wirbt um ein Mädchen. Ein Kosake wirbt um ein Mädchen, indem er ihr verspricht, sie werde mit in den Schoss gelegten Händen sitzen, denn sein Vater und seine Knechte würden alle Arbeit besorgen.

133. Der Schwächling. Ein Bursche möchte ein Mädchen heimführen, fürchtet aber, sie würde ihn schlagen, wenn er einmal sich einen Rausch antrinken würde.

134. Die Freiwerber. Die Freiwerber machen sich auf den Weg nach der Stadt, um einen Kranz zu kaufen und damit zu Jazko zu fahren und um seine Tochter zu werben.

135. Die Brautwerber. Die Mädchen stellen bekannte Burschen und Mädels zu Paaren zusammen und singen von den einzelnen Paaren, die einander heiraten werden

136. Die Wahl einer Ehegattin. Zu einem Mädchen kommen drei Partien von Freiwerbern; den einen reicht sie einen Ring, den anderen ein Tuch, den dritten ihr weisses Händchen.

137. Die Absage. Ein Mädchen rät einem Burschen, seinen Ärmel nicht zu schwingen und nicht mit den Augenbrauen zu blinzeln, sondern sich eine reiche Frau zu suchen.

138. Eine Trauung auf dem Ringplatz. Ein junges Paar wird auf den Ringplatz geführt, wo ihnen die Geistlichen den Eid abnehmen.

139. Ob man einen Alten lieben sollte. Ein Mädchen überlegt am Donauufer, was besser ist: zu ertrinken oder einen Alten liebzugewinnen.

140. Das Mädchen liebt nur einen Jungen. Ein Mädchen küsst einen Burschen auf seinen blonden Schnurrbart, denn sie liebt ihn, weil er jung ist.

141. Das Mädchen weidet eine Ente. Ein Mädchen hat eine Ente verloren, die sie hütete; indem sie sie sucht, verirrt sie sich und kommt auf das Feld hinaus, das ein Kosake pflügt. Der Kosake sucht sie zu betören, er wird aber eher selbst zum Narren werden, als sie überlisten.

142. Die Mutter schlägt ihr Mädchen für die Burschen. Eine Mutter schlägt ihre Tochter dafür, dass sie Burschen liebt. Wie sollte sie aber die Burschen nicht liebhaben, da mit ihnen zu leben gut ist?

143. Die Mädchen vergehen vor Liebe zu einem jungen Polen. Ein junger Pole hat den Mädchen so sehr gefallen, dass sie, wenn sie sich vor einer Sünde nicht fürchteten, ihm alles hingeben würden.

144. Gemalte Schuhe. Eine junge Frau bittet ihre Mutter um einen Taler, um die Schuhe auslösen zu können, die ihr ein Maler bemalt hat. Die Mutter weigert sich, ihr das Geld zu geben, das sie ja selber sich verdienen könnte.

145. Eine junge Frau wäscht sich. Ein Bursche erinnert sich daran, wie eine junge Frau auf dem Steg über dem Bache stand und sich wusch, und segnet ihr liebes Gesicht, das ihn küsste, ihre Händchen, die ihn umarmten, die Füßchen, die zu ihm hineilten, und die Haarflechte, die ihm zur Zierde gereichte.

146. Die Rache. Die Burschen trinken bei einem Mädchen und da sie glauben, sie würden von ihr verschmäht, wollen sie ihre Pferde auf ihr Lilienbeet treiben. Das Missverständnis klärt sich auf, das

Mädchen sattelt ihnen die Pferde, die Burschen aber versprechen, am nächsten Sonntag wiederzukommen.

147. Der Ehebruch. Der Mann ist auf einer Reise, seine Frau aber grämt sich nicht um ihn, sondern geht ins Wirtshaus, um mit dem Sohn des Nachbars zu tanzen, der ihr wohl gefällt.

148. Die Burschen raufen um die Mädchen — obzwar es sich nicht verlohnt, da die Schlanke zur Arbeit emsig, die Dicke aber faul ist.

149. Die Zauberwurzel. Ein Bursche lässt ein Mädchen wissen, sie möge sich nach einem andern Schatz umsehen. Da kocht das Mädchen in Milch eine Wurzel, die sie unter einem weissen Stein hervorgegraben, und der Zauber wirkt auf den Burschen derart, dass er stracks zum Mädchen herbeigeeilt kommt und ihr erklärt, er habe sie allein lieb und werde sie zur Frau nehmen.

150. Veilchen. Ein Mädchen pflückt Veilchen; Vater, Mutter, Bruder und Schwester gehen hinter ihr her, sie will aber mit niemand reden, sondern erst mit ihrem Geliebten.

151. Die Mutter schlägt ihre faule Tochter, weil diese keine volle Spindel Garn gesponnen. Die Tochter verspricht sich zu bessern.

152. Die Mutter schlägt ihre Tochter, weil diese mit Burschen herumtollt. Eine Mutter schlägt ihre Tochter, weil diese die Burschen ihr Hemd hatte zerreißen lassen. Die Tochter verspricht, ihr Hemd auszuflicken und weiter mit Burschen Kurzweil zu treiben.

153. Bei der fremden Mutter. Eine Schwiegertochter bittet den Kuckuck, nicht so laut zu schreien, um ihre Schwiegermutter nicht zu wecken, da diese gar so böß sei und ihr gleich auftragen werde, einen Stein den Berg hinaufzuwälzen. Die Schwiegertochter aber wird den Stein nach der Stadt hin wälzen und daselbst den Mädchen Kränzchen, den Burschen Mützen, den jungen Frauen Kopftücher, den alten Frauen Hauben, den alten Männern grosse Pelzkappen kaufen.

154. Die Stiefmutter. Die Kinder klagen am Grabe ihrer Mutter über die grimmige Stiefmutter. Die Mutter verspricht ihnen, die Stiefmutter zu warnen, doch kaum sind die Kinder zurück auf die Schwelle ihres Hauses, so jagt sie die Stiefmutter mit einer Peitsche von dannen.

155. Das Mädchen stickt dem Burschen das Hemd. Die Geliebte stickt dem Geliebten das Hemd mit allerlei Blumenmustern, damit ihr dann die Schwiegermutter mit ihren Kindern nichts Böses nachspreche.

156. Das Waisenkind. Das Waisenkind grämt sich, es habe niemand, an den es sich anschmiegen könnte, ausser dem Geliebten.

157. Bestrafter Ungehorsam. Ein Mann schickt drei Boten nach seiner Frau, als sie aber nicht folgt, geht er selber mit einem Knüttel zu ihr und züchtigt sie.

158. Der geschlagene Ehegatte. Eine Frau trägt ihrem Manne allerhand Arbeiten auf und schlägt ihn obendrein dabei.

159. Das Mädchen mit dem Kind. Vater, Mutter und Bruder raten dem Mädchen, das ein Kind zur Welt gebracht hat, das Kind zu ersäufen und selbst wieder Haarflechten zu tragen, wie andere Mädchen. Der Geliebte aber erteilt ihr den Rat, das Kind in eine Wiege zu legen und selbst die Kopftracht einer jungen Frau anzulegen.

160. Der Dienstlohn. Ein Bursche dient bei einem Krämer und bekommt ein Küchlein zum Lohn.

161. Der Kummer. Eine junge Herrenfrau grämt sich, weil ihr Feld nicht gepflügt und nicht besäet ist. Die Leute trösten sie, alles werde für sie noch gut enden.

162. Der Birnbaum. Ein Mädchen freut sich, dass ihr Birnbaum Knospen treibt, sich entfaltet, blüht, Früchte trägt, reift und dass sie die Birnen abschütteln und ihrem Geliebten hintragen wird.

163. Die Erbse. Es wird die Erbse gesät und dabei der Wunsch geäußert, sie möge so schön als möglich gedeihen, die Burschen aber mögen heiraten und andere zu ihrer Hochzeit einladen.

164. Der Bursche im Flachs. Ein Bursche, der sein Mädchen aufsucht, zerstampft dabei den Flachs mit seinen goldenen Stiefeleisen.

165. Das Sinngrün. Ein Bursche gräbt ein Kräutchen hervor und trägt es zur Gemeinde der Burschen, Männer und Frauen. Niemand erkennt das Kraut, erst die Mädchen erraten, dass es Sinngrün ist, zu Kränzchen für sie bestimmt.

166. Das Gras. Das Gras grünt nicht, weil es mit den goldenen Schuheisen der Mädchen und den groben Stiefeln der Burschen zerstampft wurde.

167. Der Pfefferschwamm. Die Pilze als Herren und die Stockschwämme als Fräulein gehen zur Hochzeit zum Pfefferschwamm.

168. Die Beutelmeise. Der Beutelmeise wird der Rat erteilt, ihr Nest weder auf Eis zu bauen, da es mit dem Wasser fortzuschwimmen würde, noch auf dem Nussbaum, denn wer immer nach Nüssen kommt, werde es herausnehmen, noch auf dem Ahorn, da die

Burschen es zerzausen, noch auf der Fichte, obwohl sie immer grünt; sondern nur in der Stube eines artigen Fräuleins.

169. Spatzenhochzeit. Der Spatz, der seinen Sohn vermählt, hat Bier ohne Hopfen und Gerste gebraut und alle Vögel mit Ausnahme der Eule zur Hochzeit geladen. Die Eule aber ist nicht hofmäßig und kommt uneingeladen zur Hochzeit. Wie ihr aber der Spatz beim Tanz die Zehe zertritt, flieht sie von der Hochzeit davon.

170. Der Krebs. Der Krebs spinnt Spulen, der Hecht aber springt bald in die Höhe, bald wieder hinab, bis er sich eine junge Frau ausersieht.

171. Die Schlüssel. Die heil. Katharina hat die Schlüssel verloren, der heil. Petrus aber findet sie. Sie klirren auf, werden aber noch stärker klirren, sobald die Zahl der Anwesenden sich vermehrt.

IV. Die Ryndzivka-Lieder.

172. Des Popen Schwiegertochter. In aller Frühe ist das Mädchen aufgestanden, hat die Beete umgegraben und Weinreben gepflanzt. Die Weinrebe blüht und trägt drei Beeren: die erste Beere — ist des Mädchens Vater, die zweite — ihre Mutter, die dritte — sie selbst, mit dem Popensohn verlobt, bei dem sie keinerlei Arbeit zu verrichten haben wird, ausser etwa durch die Zimmer zu wandeln und mit den Schlüsseln zu klirren.

173. Eine Weinrebe mit drei Beeren. Ein Mädchen pflanzt eine Weinrebe, die drei Beeren trägt: die erste Beere — ist ihr Vater, die andere — ihre Mutter, die dritte — das Mädchen selbst.

174. Die Verlobte. Das Mädchen pflanzt Weinreben, die reiche Früchte tragen. Der Weingarten lockt die Paradiesvögel herbei, das Mädchen aber treibt sie fort, denn sie braucht ja selbst Wein: sie hat eine mannbare Schwester und einen heiratsfähigen Bruder und ist auch selbst mit dem Sohne des Vogtes verlobt.

175. Das Mädchen hütet die Gärten. Ein Mädchen hütet in drei Gärten Weinreben, Rosmaj-kraut und eine Nachtigall und ist darüber eingeschlummert. Da haben die Paradiesvögel und die stürmischen Winde, während sie schläft, die Weinreben und das Rosmaj-kraut vernichtet und die Nachtigall verscheucht. Das Mädchen gerät in Verzweiflung, ihr Geliebter aber tröstet sie, sie würden alles wiedererlangen.

176. Das Mädchen näht ein Hemd. Ein Mädchen stickt ein

Hemd für ihren Geliebten, sie will's aber weder ihrem Vater noch ihrer Mutter eingestehen, sondern nur ihrem Geliebten allein.

177. Ehrsucht. Drei Jünglinge geben einem Mädchen drei Rätsel auf; wessen Rätsel sie errät, dem wird sie angehören. Das Mädchen errät die Rätsel, sie will aber weder den Sohn des Vogtes noch den des Kirchensängers heiraten, sondern nur den Popensohn (in Varianten den Herren- oder Königsohn).

178. Der Loskauf des Mädchens. Auf dem Ringplatz in Lemberg stellen die Tataren die Liste ihrer Gefangenen zusammen. Ein Mädchen fleht sie an, sie mögen sie nicht eintragen, da ihr Vater (ihre Mutter, ihr Bruder, ihre Schwester) kommen und sie auslösen werde. Doch erst ihr Geliebter kauft sie los.

179. Der Loskauf des Burschen. Ein Soldat schickt aus der Gefangenschaft eine Botschaft zu Vater (Mutter, Bruder, Schwester), sie mögen alles, was sie haben, verkaufen und ihn auslösen. Doch erst seine Geliebte bringt das Lösegeld für ihn.

180. Der Gram um das häusliche Nest. Die Wachtel grämt sich, sie habe infolge von Schneefällen, Frösten und grossen Wässern nicht wo ihr Nest zu bauen. Der Falke tröstet sie, er werde ihr einen dazu geeigneten Platz zeigen. Ebenso grämt sich auch ein Mädchen darüber, dass sie jung geheiratet habe und nicht zu arbeiten verstehe; ihr Geliebter aber spricht ihr Trost zu, indem er sagt, sie seien beide noch jung und würden noch arbeiten lernen.

181. Königlicher Forstwart. Ein Bursche dient als Forstwart bei einem König und was immer er erjagt, alles bringt er seinem Herrn, wofür er Schuhe, Mütze, Kleidung und ein Pferd zum Geschenke erhält; doch das alles nimmt er stillschweigend in Empfang und erst für das Mädchen spricht er schönen Dank.

182. Eine Witwe mit drei Töchtern. Eine Witwe hat drei Töchter: die dünne und schlanke heiratet einen Städter; die weisse und rotbackige einen Armenier; die schwarze und bucklige einen Königsohn. Dem letzteren machen die Herren Vorwürfe wegen einer solchen Wahl, worauf er erwidert, der Massholder sei rot, doch gar nicht gut, der Rettich weiss, doch bitter, der Mohn schwarz, aber süss.

183. Das Mädchen springt ins Meer. Ein Mädchen trägt ihrem Bruder das Mittagmahl ins Feld, sie wird aber von Fremdlingen aufgehalten, die sie ein Pferd halten lassen und selbst das Essen verspeisen. Das Mädchen lässt das Pferd laufen, selbst aber springt sie ins Meer, nachdem sie zuvor gesagt, sie mögen kein Wasser daraus schöpfen und ihre Ruhe nicht stören; sie mögen den Schaum nicht wegnehmen, da dies ihr Antlitz sei; sie mögen den Sand nicht

wegnehmen, denn das seien ihre Fussspuren; sie mögen den Birnbaum nicht fällen, denn das sei ihre Seele; sie mögen den Tau nicht abstreifen, denn das sei ihre Schönheit; sie mögen die Birke nicht fällen, denn das sei das Bild ihres Körpers; sie mögen die Schlehen nicht pflücken, denn das seien ihre Augen.

184. Der versteckte Christus. Die Juden fragen die Gottesmutter, wo sie Christus hingetan. Sie erwidert, sie habe ihn in Wälder, Gebirge, tiefe Gewässer, ferne Dörfer, in die geweihte Kirche hingetragen. Die Juden suchen überall, doch ohne Erfolg.

The first part of the paper discusses the importance of the study and the objectives of the research. It then proceeds to a literature review, followed by the methodology section. The results are presented in the next section, and the discussion follows. The conclusion is drawn at the end of the paper.

REFERENCES

- Author, A. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, B. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, C. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, D. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, E. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, F. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, G. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, H. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, I. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, J. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, K. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, L. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, M. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, N. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, O. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, P. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, Q. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, R. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, S. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, T. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, U. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, V. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, W. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, X. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, Y. (Year). Title of the work. Publisher.
- Author, Z. (Year). Title of the work. Publisher.

MELODIEN DER OSTERLIEDER

mittels Phonographen aufgenommen von Jos. Rosdol'skyj, in Notenschrift gesetzt
und redigiert

von Philaret Kolessa.

МЕЛЬОДІЇ ГАЇВОК,

схоплені на фонограф Йосифом Роздольським,

списав і зредагував

Філярет Колесса.

I. Одноцільні сти́хи — одноцільні групи ритмічні.

1. Шестискладовий стих.

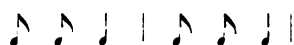
Ритмічні мотиви покривають ся з ритмічними групами:

a : 6 = $\frac{2}{4}$

b : 6 = $\frac{7}{8}$

c : 6 = $\frac{5}{4}$

d : 6 = $\frac{3}{4}$

e : 6 = $\frac{2}{4}$

f : 6 = $\frac{2}{4}$

g : 6 = $\frac{2}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 1—4: a — a
1 : 1

Ч. 5: b — b
1 : 1

З повторенєм кожного парного стиха:

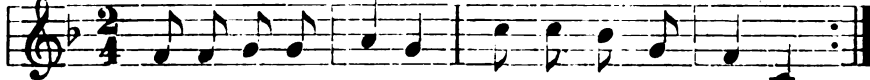
Ч. 6: c — c — c
1 : 1 : 1

Ч. 7: a — d — d
4 : 3 : 3

Ч. 8: a — e — e
1 : 1 : 1

Ч. 9: f — g — g
1 : 1 : 1

Andante.

* 1. 31. IV.

Вже вес-на во-скре-сла, Що жниє нам при- не- сла?
Ой, я вам при- не- сла Ді-воць- ку- ю кра- су.

Воля велика.

Andantino.

2.

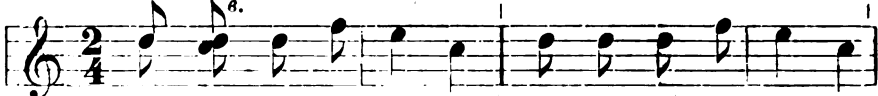
Над-ле- ті- ла з лі- са Що-би не хо- ни- ла
Си- ва за-зу- ли- ше. Хлопську-ю кра- си- ше.

Ваньовичі.

* Числа при букві т. вказують, де шукати нових текстів гайок в першій часті.

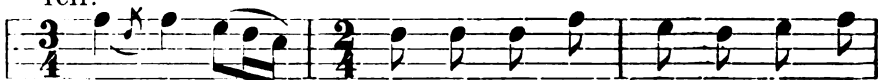
** в. = варіант.

Andantino.

3. *т. 105.* *в.*

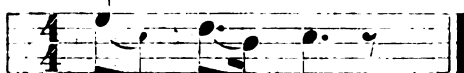
Ой, зіт-шло нам, зіт-шло Три зо-рой-ці яс-них,
Є в на-шім се-лей-ку Три ді-воц-ці крас-них.

refr.

Я-во-ре, Ой, я-во-ре, я-во-рой-ку

" " " " " " " "

в.

зе-ле-ний.

" " " Вишенька.

Allegro.

4.

А зне-сла ка-чеч-ка Чо-ти-ри я-6-чок,
За-сі-ла ка-чеч-ка Чо-ти-ри я-6-чок,

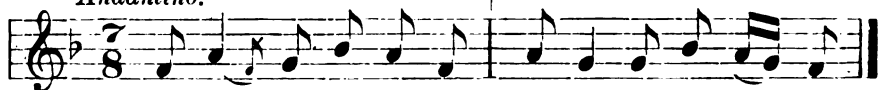
refr.

На йва-на ку-пай-ла.

" " " " " " Стрітски старі.

Andantino.

5. *т. 10.*

Мо-ло-да, мо-ло-да, Від-чи-ни во-ро-та!
А хто во-ріт кли-че, А хто во-ріт кли-че?
Пан-ські-ї слу-женьки, Пан-ські-ї слу-женьки.

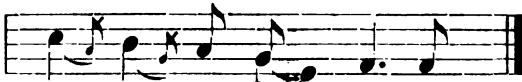
Рожд'жана.

Andante.

6. *т. 31. II.* *в.* *в.*

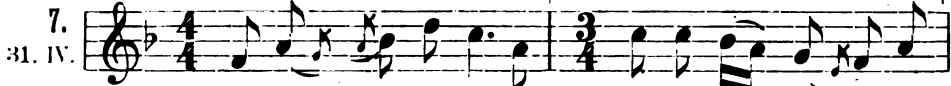
Станьте, не ле-жі-те, Го-род го-ро-ді-те,
Що-би не ле-ті-ла Си-ва за-зу-ленька.

* Купальська співана між гайками.

Го-род го-ро-ді-те.
Сп-ва за-зу-зень-ка. *Вишенка.*

Andante.

А вже вес-на красна, Щожісь нам при-нес-ла,

Щожісь нам при-не-сла? При-не-сла я вам і т. д. *Озірна.*

Allegretto.

Я пе-ре-пе-лой-ку Го-ло-вой-ка бо-лит,
Я пе-ре-пе-лой-чин Ми-ле-ней-киї ї-де,

Го-ло-вой-ка бо-лит.
Че-ре-вич-ки ве-зе. *Ваньовичі.*

На-шу пе-ре-пел-ку Та го-лов-ка бо-лит,
Тут бу-ла, тут ни-ма, Пе-ре-пе-лонь-ка,

Та го-лов-ка бо-лит.
Пе-ре-пе-лонь-ка.

О. Кошарні, Рокucie I, ст. 172, ч. 72.

* Вар.: Ст. Людкевич, Гад.-рус. нар. мелодії (Етногр. Збір. XXI. с. 207, 208).

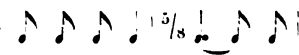
2. Семискладовий стих.

Ритмічні мотиви покривають
ся з ритмічними групами:

a : 7 = $\frac{5}{4}$

b : 7 = $\frac{7}{8}$

c : 7 = $\frac{7}{8}$

d : 7 = $\frac{6}{8}$ $\frac{1}{8}$

Уклад і пропорції ритмічних
мотивів у двостиху:

Ч. 10: a — a

1 : 1

Ч. 11: b — c

1 : 1

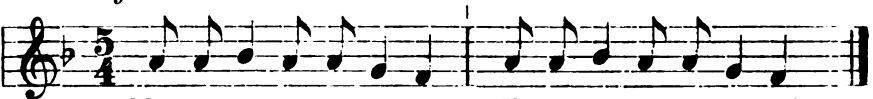
Ч. 12: b — b

1 : 1

З повторенем кожного не-
парного стиха:

Ч. 13: $\frac{d}{b - c}$

Allegretto.

10.
т. 43.

Мишка, мишка до ям-ки,

Ти, котоньку, за не-ю!

Ярвіці.

Allegro.

11.
т. 171.

1. Сьвіт-а-я Ка-те-ри-на

Клю-чи-ки по-гу-би-ла.

3. А бри-зну-ли ключі

Че-рез мо-ре йдучи.

Присівці.

Allegretto.

12.
т. 66.

Чось па-руб-ки по-трух-ли,

Бо-ят сьн би-ка гра-ти,

Ім жи-во-ти по-пух-ли,

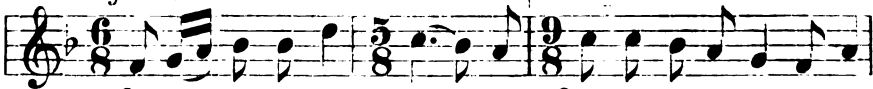

Щоб сьн з них не сьмі-я-ти.

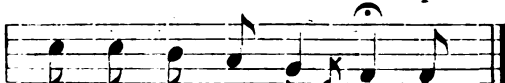
Ярвіці.

(Таксамо: „Бігла сученька ровом“.)

Allegretto.

13.
т. 31. IV.

Ой, вже весна во-скрес-ла, Ой, вже весна воскресла,

Щось во-на нам при-не-сла.

Присівці.

II. Двоколінні сти́хи — двоїсті групи ритмічні.

3. Семискладовий двоколінний стих 4 + 3.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{1}$

a₁ : 4 = $\frac{4}{1}$

b : 3 = $\frac{2}{1}$

b₁ : 3 = $\frac{4}{1}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 14, 15: a, b — a b₁
2 : 1 — 1 : 2

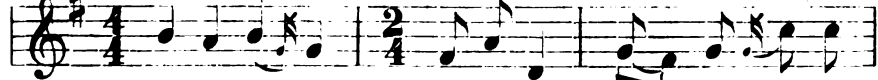
Двостих із рефреном і повтореннями:

Ч. 16—21: a b — a b
1 : 1 — 1 : 1

Семискладові стихи 4 + 3 мішані подекуди з шестискладовими 4 + 2, 3 + 3 і з восьмискладовими 4 + 4:

Ч. 22—24: b b — a b
a b — a b
a a — a a
1 : 1 — 1 : 1

Allegro.

14.

т. 45.

Вер-бо-ве-є ко-ле-со, Вер-бо-ве-є
На го-стин-ци * сто-я-ло, На го-стинци

ко- ле- со.
сто- я- ло.

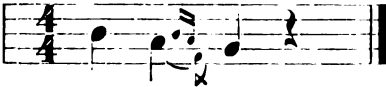
Озйрна.

* Вар.: М. Лисенко, Укр. обрядові пісні, Веснянки, 2. вінок, 4-та пісня. („Кроповея колесо Више тину стояло“).

Andantino.

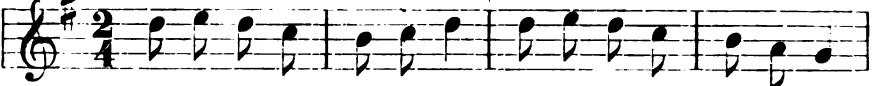
15. т. 80.

А там в са-ду, в са-доч-ку, А там в са-ду,
в.

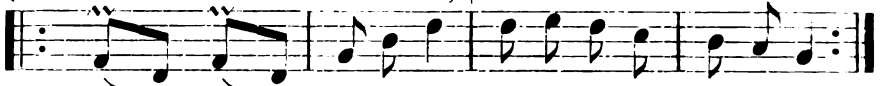

в са-доч-ку. *Ярвіці.*

Allegretto.

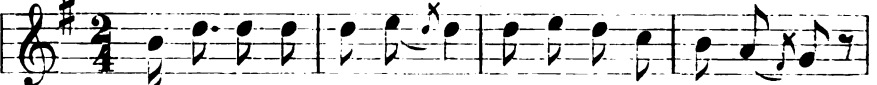
16. т. 149.

Ой, на го-рі на го-рі Муляр камінь лу-па-є,
(refr.)

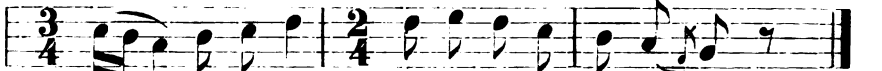

Гу гу гу ха ха! Муляр камінь лу-па-є.

*Allegretto.**Рожджалів.*

17. т. 149.

Ой, на го-рі на го-рі Писар гу-си зга-ня-є.

(refr.)

Гу гу гу ха ха! Писар гу-си зга-ня-є. *Озірни.*

Allegretto.

18. т. 149.

На ши-ро-кім Ду-на-ю Пи-сар гу-си зга-ня-є,

(refr.)

Гой го-я-я! Пи-сар гу-си зга-ня-є. *Прісіці.*

Marciale. (refr.)

19. т. 149.

Гей гу гу-ха-ха! Писар гу-си зга-ня-є,

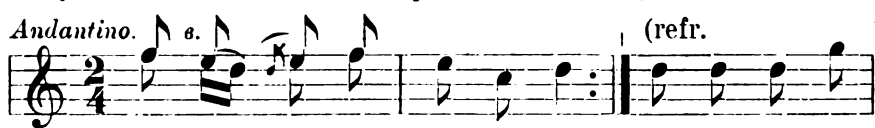
(refr.)

Пи-сар гу-си зга-ня-є, На мо-лод-ців мор-га-є. Гей гу,

гу-ха-ха! На мо-лод-ців мор-га-є, і т. д. *Поручин.*

т. 105.

Ой ні- хто там пе бу- вав, Ой, я- во- ре
Де сі я- вір роз- ви- вав,

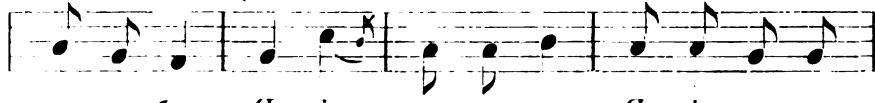

зе- ле- нь-кшї. Ой, бу- ло там бу- ло
Два мі- ся- ці яс- них,
Дві зі- рон- ці крас- них, Ой яворе і т. д.

Andantino.

т. 105.

Ой, ні-хтож там пе бу- вав, Де я я- вір
(refr.)

ви- ру- бав. Я- вір я- во- рец, Я- вір зе- ле-

нь-кшї. Ой, і- по там бу- ло
Два мі- ся- ці яс- них,
Два па- руб- ки крас- них, Явір, яворец і т. д.

* Вар.: Ст. Людкевич, Гал. рус. нар. мелодії, Етногр. Збір. XXI. ч. 195.

** СГ. ч. 3.

*** Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. Ет. Збір. XXI. ч. 192, 194.

**** СГ. ч. 3.

*Andante.*22.
т. 23.

Хто ви- дав, хто сли- хав Мо- ю жо- ну
А ми е- ї ви- да- ли, Са- ми- смо ї

на тор- зі?
схо- ва- ли. *Воля велика.*

*Moderato.*23.
т. 23.

Хто ви- дав, хто сли- хав Мо- ю жо- ну
А я вам яй- це дам, Сво- ю жо- ну.

на тор- зі? Ми ви- да- ли, ми сли- ха- ли,
ви- куп- ляю. А ми яй- це із- ї мо,

Са- ми- смо си е- ї взя- ли.
То- бі жо- ни не да- мо. *Стрілка старі.*

*Andantino.*24.
т. 65.

Ой пять ді- вок, пять, А всі пять в ха- ті сплять.

А па- руб-ків по ши-ри, Тай то хро- би сто- чи- ли.
Ярчівці.

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. Етн. Збір. XXI ч. 180.

4. Семискладові двоколінні стихи 3 + 4 і 4 + 3

(мішані подекуди із восьмискладовими 4 + 4 рідко
з дев'ятискладовими 4 + 5.)

Ритмічні мотиви:

a : 3 = $\frac{3}{8}$

b : 4 = $\frac{6}{8}$

c : 4 = $\frac{2}{4}$

d : 3 = $\frac{5}{8}$

e : 4 = $\frac{3}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних
мотивів у двостиху:

Ч. 25—27: a b — a b
1 : 2 — 1 : 2

Ч. 28: c b — c b
2 : 3 — 2 : 3

Ч. 29: c b — c e
2 : 3 — 2 : 3

Ч. 30: c d — c d
4 : 5 — 4 : 5

Ч. 31—34: варіанти не зовсім
підходячі до цієї
групи.

Andantino

25.
т. 10.

Во-ро-тар, во-ро-тар-чи-ку,
Я втво-риж во-ро-тиць-ка. Щож то нам
за пап і-де, Щож то нам за дар ве-зе?
Зо-ло-те-є зер-ня-тонь-ко, Най-крас-ше
ди-тя-тонь-ко. *Грабовець.*

* Вар.: М. Лисенко, Збірка народ. пісень для учнів у школах народ. 1908, ст. 7, піс. 9. „Воротарчику“.

Allegretto.

26.
т. 10.

Во-ро-та-рю, во-ро-та-рень-ку,

Я втво-риж во-ро-тонь-ка. А щож то

за пан і-де? Я щож нам за дар ве-зе? *Паріці.*

Allegretto.

27.
т. 10.

Во-ро-тар, во-ріт-ни-ку, Во-тво-ри

во-ро-тонь-ка! *Присіви.*

(Таксамо: „В поле мишенько в поле“.)

Allegretto.

28.
т. 138.

(^{3/4}) Я-гіл-ка я-гіл-ко-ю, Пі-дем в се-ло
А Ку-дли-ха, ста-ра ма-ти, Ма-в доч-ку

за дів-ко-ю.
за муж да-ти. *Ярціви.*

Andantino. в.

29.
т. 10.

Во-ро-та-рю, во-ро-та-рю,

Во-тво-ри пам во-ро-тонь-ка. *Ваньовичі.*

Allegretto. A. B.

30. т. 77.

Ой ле-ті-ли ко-зонь-ки Че-рез гу-сті

ло-зонь-ки. То в го-ру то в до-ли-ну...

(дальше як В.)
Ярчівці.

Варіанти не зовсім підходячі до сеї групи.

31. т. 10.

Во-ро-та-рю, во-ро-та-реч-ку,
У тро-риж нам во-ро-теч-ка.

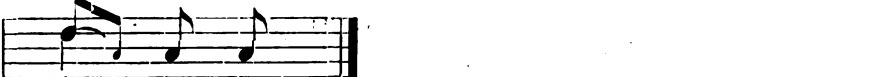
А щож нам за пан і-де?
А щож нам за дар ве-зе?

О. Кольберг, Рокусіє I, ст. 173, ч. 73.

32. т. 10.

А щож нам за пан і-де, А щож нам за
Зо-ло-те зер-ня-точ-ко, Най-кра-ще ди-

дар ве-зе?
тя-точ-ко.

О. Кольберг, Рокусіє I, ст. 178, ч. 81.

Moderato. A. B.

33. т. 10.

Во-ро-та-рю, во-ро-та-рень-ку, Та втво-ри,

та втво-ри во-ро-тоць-ка. Ой що нам,

щож то нам за пан і- де? (дальше як В.) *Воля влика.*

Andantino.

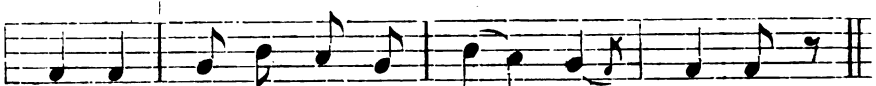
34
г. 10.

Во- ро- та- рю, Во- ро- та- рю, Й у- тво- ри нам

во- ро- та! Ой, що то- то за пан

і- де, Ой що він нам за дар ве- зе?

Пше-нич-ні- і зер- ня-тонь- ка, Та най- крас- ші

дів-чи- тонь- ка. *Ляхівці.*

5. Ос'ямискладовий двоколітний стих: 4 + 4.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{4}$

a₁ : 4 = $\frac{3}{8}$

a₂ : 4 = $\frac{3}{4}$

b = $\frac{6}{8}$

b₁ = $\frac{4}{4}$

b₂ = $\frac{3}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 35—39: a b — a b 2:3 — 2:3	Ч. 47—48: a b ₂ — a b ₂ 2:3 — 2:3
Ч. 40—43: a b ₁ — a b ₁ 1:2 — 1:2	Ч. 49: a ₁ b — a ₁ b 1:2 — 1:2
Ч. 44—46: (з повторенням кожного непаристого стиха.) a b ₁ a b ₁ — a b ₁ 1:2 1:2 — 1:2	

Строфові получення стихів 4 + 4 з рефренами:

Ч. 50—57: a a — a a 1:1 — 1:1	Ч. 62—64: (ч. 64. поруч стихів 4 + 4 виказує стихи 4 + 5). a a — a a — a a 1:1 — 1:1 — 1:1
Ч. 58: a b ₂ — a b ₂ 2:3 — 2:3	Ч. 65—66: (Один стих з рефреном.) a a + рефр. 1:1
Ч. 59, 60: (Строфа починається рефреном.) a b ₁ — a b ₁ 1:2 — 1:2	Ч. 67: (Варіант не зовсім підходячий до цієї групи; побіч стихів 4+4 виказує стихи 5 + 4 і 4 + 5).
Ч. 61: a ₂ a ₂ — a ₂ a ₂ 1:1 — 1:1	

35.
г. 44. *Andantino.*

Пі-та-ла сын ма-ті доч-ки, Ци са-ди-ла
во-ги-роч-ки. *Воля велика.*
(Так само: „Бігла сука ровом, ровом“.)

36.
г. 44. *Allegretto.*

Пі-та-ла сын ма-ті доч-ки, Ци са-ди-ла
Ой са-ди-ла, під-ли-ва-ла, Що су-бо-ти
во-ги-роч-ки.
ви-бі-ра-ла. *Воля велика.*

Allegretto.

37.
т. 11.

Вий-ди, вий-ди Ко-стру-бонь-ку,
А в пе-ді-лю по-ра-чень-ко,

Ста-ну с то-бов до слю-бонь-ку.
Тай по ран-нім сні-да-нень-ку. *Стрімська старі.*

38.
т. 38.

Там під зе-ле-нень-ким ду-бом

Сто-ят жом-ня-ронь-ки з буб-ном. А я сі там

за-ба-ви-ла, Че-ре-вич-ки-м за-ста-ви-ла.
Ваньковичі.

Andantino.

39.
т. 30.

За во-рїть-ми Тур-ки гра-ють,
Ви-ку-пи-ж мі, мій ба-тень-ку,

Аж сі го-ри роз-льи-га-ють.
Хоть на той день, на ве-лик-день. *Ваньковичі.*

(Таксамо: „Ой вийду я на гороньку, Подивлю ся в долиняньку.“)

Allegro.

40.
т. 11.

Що-ж я со-бі на-ро-би-ла,
При-їдь, при-їдь, Ко-стру-бой-ку,

* Варіянти: Ів. Колеса, Галицько-руські народ. пісні з мелодіями зі-брані в селі Ходовичах (Етногр. Збір. XI. ст. 23—24.)
Ст. Людкевич: оп. сіт. (Етногр. Збірник XXI, ч. 167, 169.)

Що-м Ко-стру-ба не лю-би-ла!
Ста-ну з то-бов до сю-бой-ку. *Ваньовичі.*

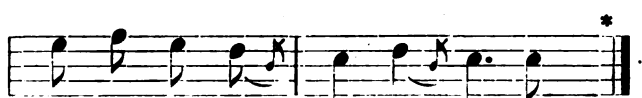
Allegro.

При-їдь, при-їдь Ко-стру-бонь-ку, Ста-ну з то-бов

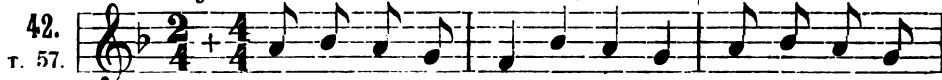

до сю-бонь-ку. А в не-ді-лю по-ра-нень-ко

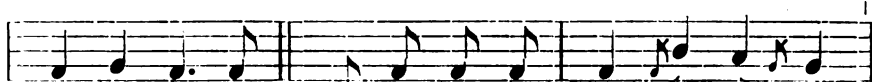

Таїт на бі-лім ка-мі-нень-ку. *Озїрна.*

Allegro.

Ти си-ва-я за-зу-лень-ко, За-куй же нам

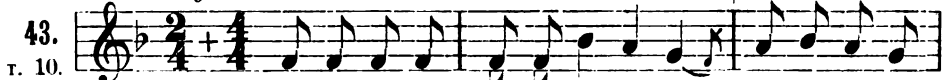

жа-ліб-нень-ко. Чом ти то-ди не ку-ва-ла,

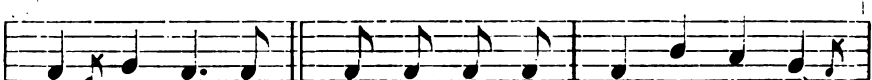

Як пань-щи-на дьн-ку-ва-ла? *Озїрна.*

Allegretto.

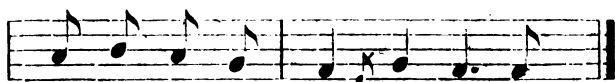

Во-ро-та-ру, во-ро-та-рень-ку, Та ві-тво-ри

во-ро-тонь-ка. Та ві-тво-ри во-ро-тонь-ка

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. cit. (Етногр. Збір. XXI. ч. 170.)

До са-мо-го го-ро-донь-ка. *Озърна.*

Andantino.

Ти си-ва-я за-зу-лень-ко, Ти си-ва-я

за-зу-лень-ко, За-куй, за-куй нам ра-вень-ко. *Ярчівці.*

Allegro.

Ой ти трав-ко, ти му-рав-ко, Ой ти травко,

ти му-рав-ко, Чом ти чорна, не зе-ле-на? *Присівці.*

(Таксамо: „Ой зазуле зазуленько. (2) Закуй же нам веселенько“.)

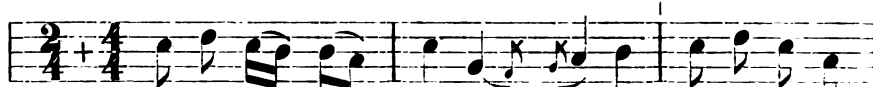
Allegretto.

Травко, му-рав-ко, Ой чо-го ти

не зе-ле-на? Ци тьи ко-пі ви-доп-та-ли,

Ци тьи ко-пі ви-доп-та-ли, Ци тьи гу-си

ви-ску-ба-ли? Ме-не гу-си не ску-ба-ли.

Ме- не гу- си не ску- ба- ли, Ме- не ко- ні

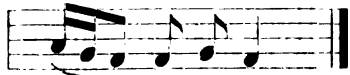

не доп- та- ли. *Озїрна.*

Allegretto.

Мо- ї мп- лі во- ги- роч- ки, Зви- вай- те си

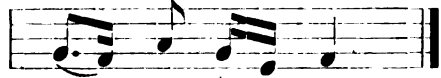

в три листочки. *Стрілка старі.*

Allegro.

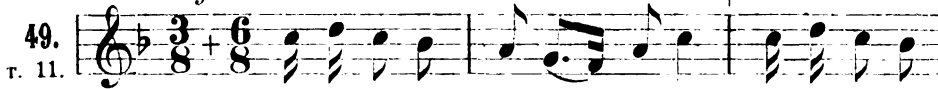
Де ти ї- деш, а- та- ма- не? До Кра- ко- ва
 І- ди, і- ди, не вбавяй сі, До шев- чи- ка
 Їст там дів- ка до ви- да- нья, Добрий посаг

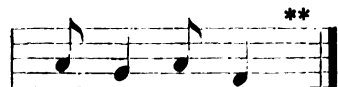
шу- каць да- ми.
 за- вер- тай сі.
 да- ют за ню.*

Вальковичі.

Allegro.

По- леж мо- я не- ща- сли- ва, Що я со- бі
 Що я со- бі па- ро- би- ла, Кострубоцька

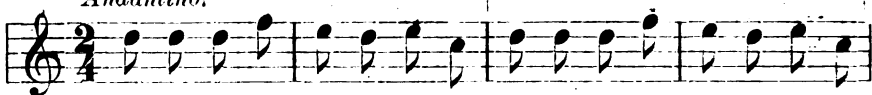

па- ро- би- ла!
 не злю- би- ла!

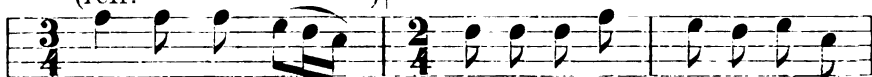
Рожджалів.

* Не гаївка, хоч співана між гаївками.

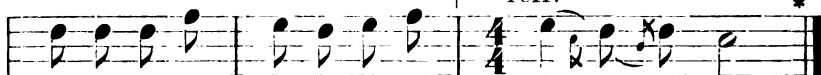
** Вар.: М. Лисенко, Збірка народ. пісень — для учнів у школах народ. 1908, ст. 4, ч. 3. „Кострубоцько“, (Луцьк, пов. Волинь.)

*Andantino.*50.
т. 41.

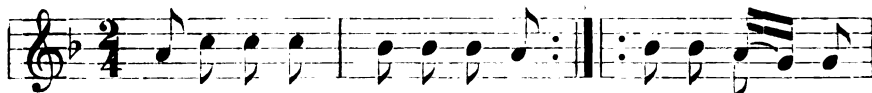
Ходит жучок по до-ли-ні, А жу-чи-ха по яд-ли-ні.
(refr.)

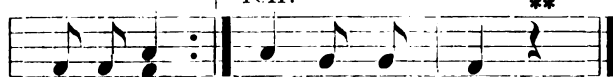
Граї жуч-ку, граї! Як ти будеш добре гра-ти,
refr.

ми ти мусим і-реїцар да-ти, Граї жуч-ку, граї! *Вишенька.*

51.
т. 41.

Плету, плету пле-те-ни-цю, На ді-воч-ки
А на хлопців ши-бе-ни-цю, З зе-ле-но-ї
refr.

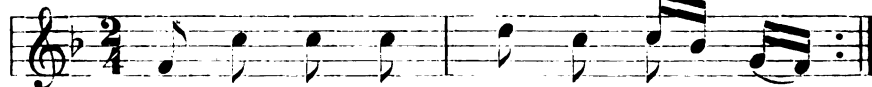

ві-ноч-ки ру-точ-ки, Граї жу-че, граї!

52.
т. 41.

Ой ходит жук по жу-ках,***
А дівчи-на по ру-ках, Граї, жу-че, граї!
А жучи-ха мо-ло-денька
На ні сук-ні дзеле-пенька

О. Кольберг, Рокуючі I, ст. 174, ч. 74.

53.
т. 41.

Та хо-дит жук по жу-чи-ні
А дів-чи-на по ка-ли-ні,

* Варіант: Ів. Колесса. Галицько-руські народ. пісні з мелодіями (Етн. Збір. XI, ст. 28.).

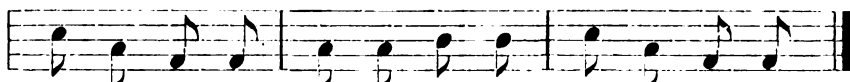
** Вар.: М. Лисенко. Укр. обрядові пісні — Веснянки, 2-гий вшок, 5-та пісня. М. Лисенко: Збірка народ. пісень для учнів у школах народ., 1908, ст. 10. (Кременець, пов. Полтавщина).

*** Трискладова група з'являється влітково побіч правильної чотирискладової.

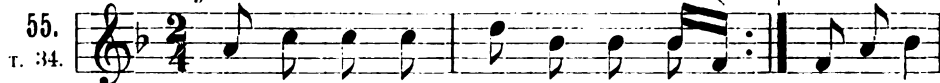
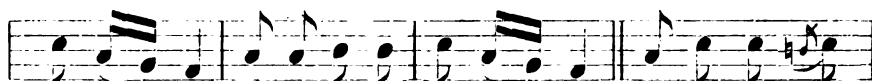
refr.

Граї, жу-че, граї!

О. Кольберг, Рокucie I, ст. 165, ч. 67.
refr.*Allegretto.*54.
т. 41.Хо-дит жу-чок по до-ли-ні,
А жу-чи-ха по я-ли-ні, Граї жуч-ку,

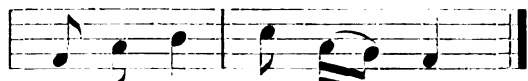
граї не-бо-же, Най ти Пан-біг до-по-мо-же!

*Воля велика.**Allegretto.*55.
т. 34.Ой бри-ні-ли ключі з но-чи
По-над мо-ї чор-ні о-чи, Най бринят,

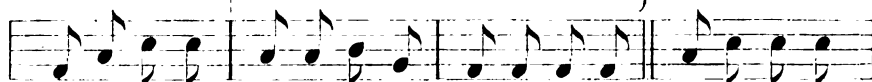
най бри-нят, Ко-ли спа-ти не хо-тят. Ой ка-за-ла

мо-я нень-ка, Мо-я доч-ка хо-ро-шень-ка,

Я не дам, я не дам! *Воля велика.**Andante*

(refr.)

56.
т. 41.Хо-дит жу-чок по я-ли-ні,
А жу-чи-ха по дра-би-ні, Граї жуч-ку,

граї не-бо-же, Най ти Пан-біг до-по-мо-же. На жучко-ви

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. (Етногр. Збір. XXI, ч. 176, 178).

че-ре-вич-ки, А наш жу-чок пе-ве-лич-кий,
refr.

Грай, жуч-ку і т. д.

Присіви.

Allegretto.

57.
т. 41.

Хо-дит жучок по до-ли-ні, А жу-чи-ха
(refr.)

по яд-ли-ні, Грай жуч-ку, грай, не-бо-же,

Ней ти Го-сподь до-по-мо-же!

На жуч-ко-ви че-ре-вич-ки і т. д.

Озірна.

Moderato.

A.

58.
т. 41.

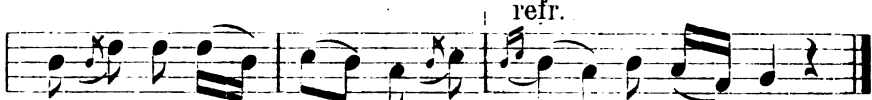
Хо-дит жучок по до-ли-ні, А жу-чи-ха
(refr.)

по яд-ли-ні, Грай, жуч-ку, грай! Ой грай жучку,

грай, не-бо-же, Ней ти Го-сподь до-по-мо-же,

Грай, жуч-ку, грай! А в на-шо-го жу-чень-ка

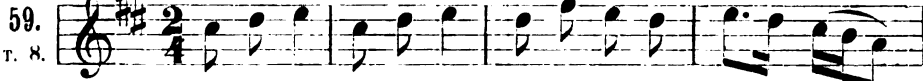
Зо-ло-та-я ру-чень-ка, Грай жуч-ку, грай! (+В.)

Як В: А наш жучок як пан, як пан.
Справив собі жупан, жупан,
Грай жучку, грай!

Як Л: А наш жучок невеличкий,
Справив собі черевички
Грай жучку, грай!
Стрілка старі.

Andantino.

(refr.)

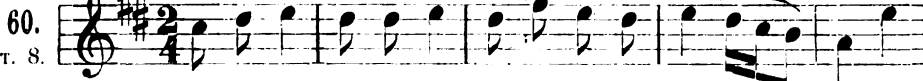
Ой Див, Див та Ла-до, Та впові-дай, ко-зле,

правду, Та впо-ві-дай, ко-зле, правду! *Сиджана.*

Marciale.

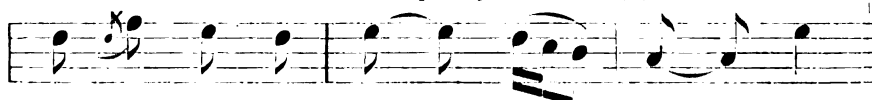
(refr.)

Ой Див, Див та Ла-до, Я впо-ві-дай, ко-зле, прав-ду,

Я впо-ві-дай, ко-зле, правду! Ой Див, Див той Ла-до,

Ой, щож я вам по-ві-да-ти ма-ю,
Ой, як ста-рі ді-ди ска-чуть,

Ой, щож я вам по-ві-да-ти ма-ю?
Ой, як ста-рі ді-ди ска-чуть? *Нариті.*

* Сталі хресттики, визначені при ключу відносять ся до четвертого і шестого степеня скалі а h e dis e fis g.

Moderato. (refr.)

61. т. 8.

Ой Див, Див, По-ві-дай-те нам кі-зла,
(refr.)

По-ві-дай-те нам кіз. * Ой Див, Див, Що вам бу-дем
" " " Як ста-рі-ї

по-ві-да-ти, Що вам бу-дем по-ві-да-ти?
ба-би ска-чуть, Як ста-рі-ї ба-би ска-чуть?
Рождженів.

Allegretto.

62. т. 6.

Со-ло-ві-ю, пташ-ку, пташ-ку,
Ци бу-вав ти в сад-ку, в сад-ку,
(refr.) Ци ви-дав ти та-ку гад-ку,

Ой, як, як по-кладьт на мак? *Воля велика.*

Marciale.

63. т. 6.

Во-роб-чи-ку, шпач-ку, шпач-ку,
Ци бу-вав ти в на-шій сад-ку,
Ци ви-дів ти, як мак во-рут?

refr.

Вой во-так во-рут мак. *Ваньовичі.*
(Так само: „Ой їди, їди, коні пасти
Ой їй не могу,
(Їв ми козар на ногу.“)

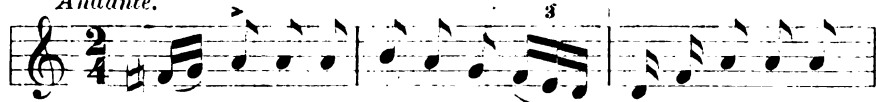
* Правильні групи (4 + 4) виступають в дальших стихах.

* Вар.: Іван Колеса, ор. сіт. (Етногр. Збір. XI, ст. 26.)

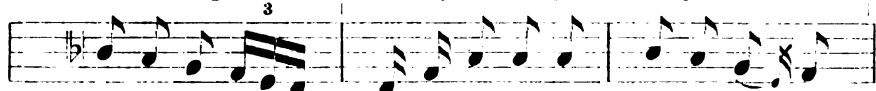
Ст. Людкевич, ор. сіт. (Етногр. Збір. XXI, ч. 185.)

*** Цоріви.: М. Лисенко, Збірка народ. пісень для учнів у школах нар. 1908, ст. 10. В пісні „Плету, плету лісочку“ приспівка „Ой так, так сіють мак.“ (Полтавицша).

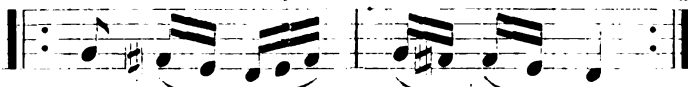
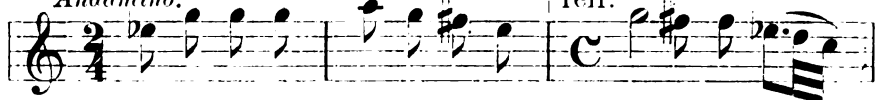
*Andante.*64.
т. 6.

Го-роб-чи-ку, шпачку, шпачку, Ци був-вав же ти

в садку, в садку, Ци видав же ти як мак сі- ют?

refr.

От-то так сі- ют мак. *Озїрна.**Andantino.*65.
т. 33.Як з милеїкнм по-хо-ди-ти? Гей баї ши-як,
Як з милеїкнм посто-я-ти? " " " "

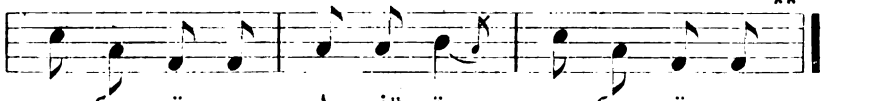
Гей но во- так.

" " " " *Ваньовичі.**Allegretto.*

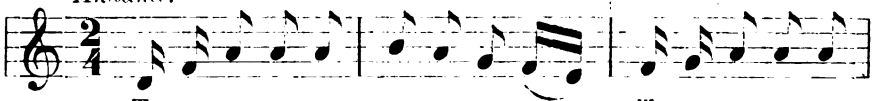
(refr.)

66.
т. 25.

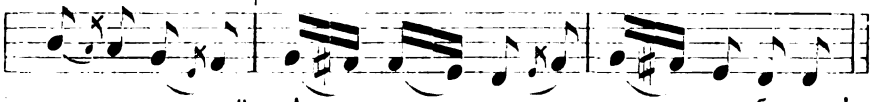
У-стань, ді-ду, кра-сю па-сти! А мій дїд

роз-бо-лів ся, А мій дїд роз-бо-лів ся.

*Воля велика.**Andante.*67.
т. 40.

Та за-гаї-чи-ку сп-ве-сенький, Та за-гаї-чи-ку

ма-ле-сень-кий, А- ну, а- ну ско-ком бо-ком!

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. (Вісник Збїр. XXI, ч. 197.)

**) Вар.: Ibid. ч. 177.

Ско-ком бо-ком пе-ре-вер-ни сі, Гре-бін-чи-ком
роз-че-пи сі, Та возь-ми сі за під бе-чі
Та по-ка-жи сво-ї ре-чі. Та возь-ми сі
за ко-лі-но, Що-би те-бе не бо-лі-ло,
За-зуй, за-зуй че-ре-ви-ч-ки.
Шу-кай со-бі мо-ло-дич-ки. *Озїрна.*

6. Дев'ятискладовий двоколінний стих 4 + 5.

Ритмічні мотиви:

а : 4 = $\frac{2}{4}$

а : 5 = $\frac{4}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

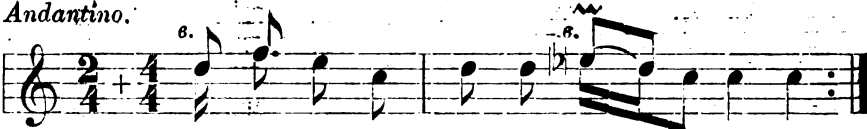
Ч. 68, 69: а b — а b
1 : 2 — 1 : 2

Andantino.

68.
т. 9.

Бі-ло-бі-ло-бі-ло-дан-чи-ку!
Поплинь, поплинь по Ду-най-чи-ку! *Сиджівка.*

Andantino.

69. *в.*

Т. 9.

Бі-ло-бі-ло-бі-ло-дан-чи-ку!
 Поплинь, поплинь по Ду-най-чи-ку!
Грабовець.

7. Десятискладовий двоколінний стих 5 + 5.

Ритмічні мотиви:

$a : 5 = \frac{6}{8}$

$a_1 : 5 = \frac{7}{8}$

$b : 5 = \frac{9}{8}$

$c : 5 = \frac{4}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних
 мотивів у двостиху:

Ч. 70: а а — б а

2:2 — 3:2

Ч. 71: а, а — а, а

7:6 — 7:6

Ч. 72, 73 (стих 5 + 5 з рефре-
 ном):

$\left. \begin{array}{l} c \ c \\ 1:1 \end{array} \right\} + \text{рефр.}$

Andantino.

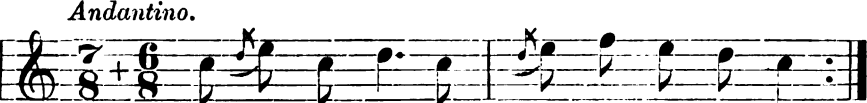
70. *182.*

Там ко-ло дво-ра си-ді-ла вдо-ва,

Там ко-ло дво-ра си-ді-ла вдо-ва.
Присівці.
 (Так само: „Ой два братчики сіно косили“.)

Andantino.

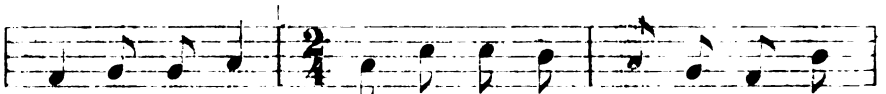
71. *182.*

Там ко-ло дво-ра си-ді-ла вдо-ва.
Присівці.

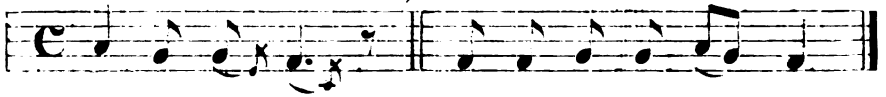
Allegretto. (refr.)

72. *106.*

Си-ді-ла квочка ко-ло кі-лоч-ка, Буг' лі-лі-я,

ми-ла мо-я, А ти в ме-не ми-слень-ка-ми

дух виї-ми-ла. 2. Ви-си-ді-ла во-на і т.д.

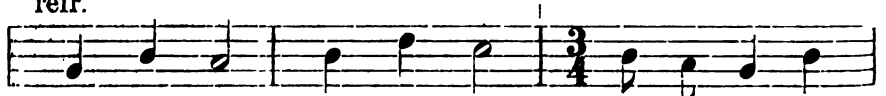
Присівці.

73.
т. 172.

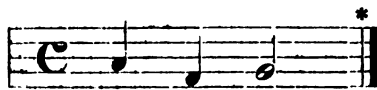

Ра-но, ра-нень-ко ку-ронь-ки пі-ли,

refr.

Же Хри-стос же во-скрес, Во-їс-ти-ну,

же во-скрес. *Іванки.*

* Зап. Ст. Маринін. Вар.: Ст. Людкович, ор. сіт. Етн. Збір. XXI. ч. 216.

III. Двоколінні сти́хи з повтореннєм друго́го колі́на — троїсті групи ритмічні.

8. Семискладовий двоколінний стих 4 + 3 з повтореннєм друго́го колі́на.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{4}$

b : 3 = $\frac{2}{4}$

b₁ : 3 = $\frac{3}{4}$

b₂ : 3 = $\frac{3}{4}$

c : 3 = $\frac{2}{4}$

c₁ : 3 = $\frac{2}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 74—80: a b c — a b c
1:1:1 — 1:1:1

Ч. 81—83 (В мелодії 82 з'являється також група a c c):

a b b — a b b
1:1:1 — 1:1:1

Ч. 84 (з повтореннєм паристого стиха):

a b b — a b b

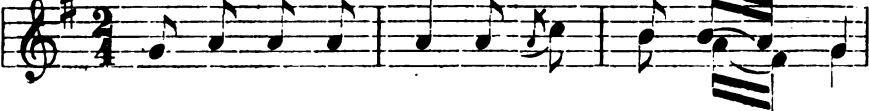
Ч. 85—86: a b₂ c₁ — a b₂ c₁
2:3:2 — 2:3:2

Ч. 87—88 (з шестискладовим стихом 3 + 3 на початку):

a b₁ b₁ — a b₁ b₁
2:3:3 — 2:3:3

a b₁ c — a b₁ c
2:3:2 — 2:3:2

Marciale.

74.

Вер-бо-ва-я до-щеч-ка, до-щеч-ка,

Пра-ла на пі На-стеч-ка, На-стеч-ка

Marciale.

Грабовець.

75.
т. 120.

Ко-со мо-я жов-та-я, жов-та-я,
Ко-му бу-деш ми-ла-я, ми-ла-я?

Allegretto.

Ляхівці.

76.
т. 84.

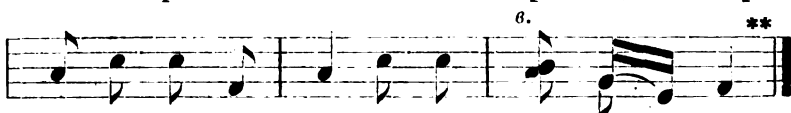
Ой, пі-ду я до мі-ста, до мі-ста
Ку-пу-ва-ти ре-міс-ла, ре-міс-ла.

Marciale.

Воля велика.

77.
т. 165.

Ро-ман зї-ля ко-па-є, ко-па-є,
При-ніс є-го до ра-ди, до ра-ди,

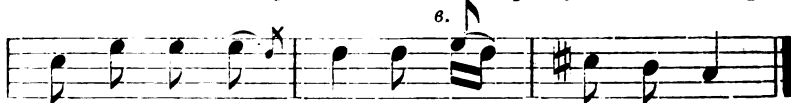

Сам він є-го не зна-є, не зна-є.
Хло-пя-чо-ї гро-ма-ди, гро-ма-ди. *Вишенька.*

Andantino.

78.
т. 23.

Ой хо-джу я по тор-гу, по тор-гу,

Сво-ї пан-ни не ви-джу, не ви-джу. *Грабовець.*

* Варіанти: Ів. Колесса, ор. сіт. Етногр. Збір. XI, ст. 28.

М. Лисенко. Збірка народніх пісень пристосованих для учнів у школах народ. ст. 4. („Кремповеє колесо, колесо“) Ковельсь. пов., Волинь.

** Вар. мел.: Ст. Людкевич, ор. сіт. Ет. Збір. XXI, ч. 181, 182, 183, 186, 187. Ант. Коціпінський, Пісні руського народа на Подолі, Україні і в Малоросії, том II, ч. 67. („А ми просо сілля“.)

79. т. 23.

Ой, я хо-джу по тор-гу, по тор-гу,
Сво-ю жо-ну ни ви-джу, ни ви-джу.

О. Кольберг, Pokucie I, с. 168, ч. 69.

Marciale.

80. т. 46.

Ой, вер-бо-ва до-щеч-ка, до-щеч-ка,
Пра-ла на ні На-стеч-ка, На-стеч-ка.

Ляжівці.

81. т. 46.

Вер-бо-ва-я до-щич-ка, до-щич-ка,
Хо-дит по ні На-стич-ка, На-стич-ка.

О. Котляр, Pokucie I, ст. 155, ч. 55.

Andantino.

82. т. 46.

Стру-га на до-щеч-ка, до-щеч-ка,
Пра-ла на ній На-стеч-ка, На-стеч-ка.

На всі бо-ки ле-лі-ла, ле-лі-ла,
Аж ду-бро-ва го-рі-ла, го-рі-ла. *Саджава.*

83. т. 46.

Вер-бо-ва-я до-щич-ка, до-щич-ка,
Зо всіх бо-ків гля-ді-є, гля-ді-є,

Хо-дит по ній На-стеч-ка, На-стеч-ка.
Звід-ки ми-лий над-ї-де, над-ї-де.

О. Кольберг, Pokucie I, ст. 178, ч. 80.

84.
т. 46.

Вер-бо-ва-я до-щеч-ка, до-щеч-ка, Ходить по ній

На-сточ-ка, На-сточ-ка, Ходит по ній На-сточ-ка.

О. Кольберг, Pokucie I, ст. 160, ч. 61.

Allegro.

85.
т. 2.

А ми по-ле ви-во-рем, ви-во-рем,

Ой лед ле-дом ви-во-рем, ви-во-рем. *Озірна.*

Andantino.

86.
т. 2.

А ми по-ле ви-во-рем, ви-во-рем,

Ой лед ледом, ви-во-рем, ви-во-рем. *Ярчизі.*

87.
т. 23.

Ци слихав ци ви-дав мо-ю Га-лю

А ми 6-ї
З со-бов ми і

на тор-гу, на тор-гу,
сли-ха-ли, ви-да-ли,
по-я-ли, по-я-ли. *Ваньовичі.*

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. cit., Етногр. Збір. XXI, ч. 179.

88. *Moderato.* *pù mosso*

т. 23. *a tempo*

Хто ви- дав, хто сли- хав Мо- ю жо- ну
на тор- зі, на тор- зі? Про- да- ва- ла
Єд- на ко- за
дві ко- зі, дві ко- зі, Дру- га ко- за
ва- ре- на, ва- ре- на, *ten.*
пе- че- на, пе- че- на. *Озйрна.*

9. Ос'ямискладовий двоколінний стих: 5 + 3 з повторенням другого коліна.

Ритмічні мотиви:

a : 5 = $\frac{1}{1}$

a₁ : 5 = $\frac{1}{1}$

b : 3 = $\frac{1}{4}$

c : 3 = $\frac{3}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 89: a b c — a b c

Ч. 90: a₁ b c — a₁ b c
4 : 4 : 3 — 4 : 4 : 3

Allegro.

89. 163.

Ой, за- же- ну я три плу- ги,
Та ви- во- ру я три ла- ни,
три плу- ги,
три ла- ни. *Присівці.*

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. Етногр. Збір. XXI, ч. 203.

Allegro.

90.
т. 88.

1. Ой за-чав ся Гриць же-ни-ти,   же-ни-ти,
2. А то пи-вонь-ко не те-че,   не те-че,
   Бе-ре ді-вонь-ку, не хо-че,   не хо-че.

Ой за-чав пи-вонь-ко   ва-ри-ти,   ва-ри-ти.
Рожд. ж. м. п.

10. Дев'ятискладовий двоколітний стих 6 + 3 з повторенням другого коліна.

Ритмічні мотиви:

a : 6 = $\frac{1}{4}$

a₁ : 3 = $\frac{3}{4}$

b : 3 = $\frac{1}{4}$

c : 3 = $\frac{3}{4}$

Уклад ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 91—93: a b c — a b c
4 : 4 : 3 — 4 : 4 : 3

Ч. 94: a₁ c c — a₁ c c
2 : 1 : 1 — 2 : 1 : 1

Allegro.

91.
т. 46.

Вер-бо-ва до-щеч-ка ле-жа-ла,
Звід-ки той ві-тронь-ко по-ві-є,
Щось він ми при-ве-зе да-рун-ку,

ле-жа-ла,   По ні-ї па-нен-ка
по-ві-є,   Звід-ти мій ми-лень-кий
да-рун-ку,   Чер-во-ний пер-сте-нец

бі-га-ла,
при-ї-де,
на па-лец,   бі-га-ла,
при-ї-де,
на па-лец,

Ру-тя-ний ві-но-чок на кіс-ки, на кіс-ки.
 (Так само: „Ти дїбрїня зауле“ і „Зелена дїброва горїла.“)
Озїрна.

Allegretto.

92.
г. 164.

Ой там Романзї-лє ко-па-є, ко-па-є.
 Та сам він є-го не зна-є, не зна-є.

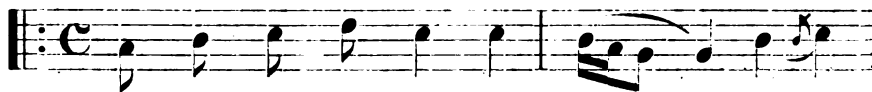
Присївці.

Allegro.

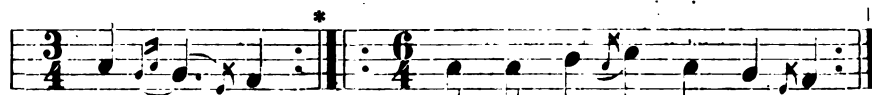

93.
г. 27.

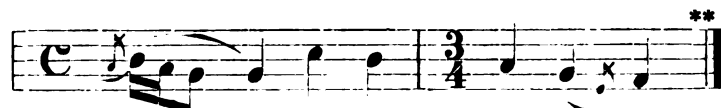
Де ти за-зулень-ко ку-ва-ла, ку-ва-ла,

Як та дї-бро-вонь-ка па-ла-ла,
 Як ті гос-по-да-рі га-си-ли,
 Та шьип-ка-ми во-ду но-си-ли,

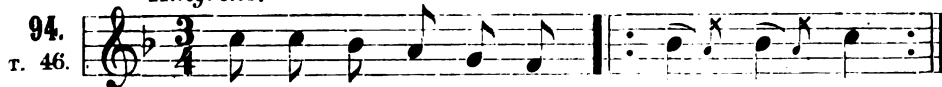

па-ла-ла? Та во-да по ка-мі-ни
 га-си-ли, Та во-да по бі-ло-му
 но-си-ли?

Ти-хо йде, ти-хо йде. *Стрїлиска старї.*

Allegretto.

94.
г. 46.

Вер-бо-ва до-щеч-ка ле-жа-ла,
 По нї па-ньи-ноч-ка хо-джа-ла.

Присївці.

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. cit. (Етногр. Збір. XXI. ч. 204.)

** Ibid. ч. 186, 187, 210 (закінчене).

IV. Триколінні сти́хи — троїсті групи ритмічні.

II. Одинайцятискладовий триколі́нний стих:

4 + 4 + 3.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{4}$

b : 3 = $\frac{3}{4}$

b₁ : 3 = $\frac{4}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 95—96: a a b — a a b

2 : 2 : 3 — 2 : 2 : 3

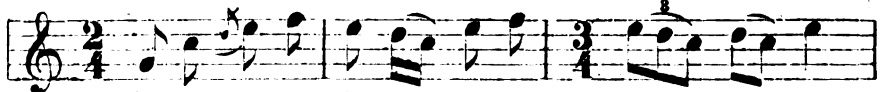
Ч. 97—98: a a b — a a b₁

2 : 2 : 3 — 2 : 2 : 4

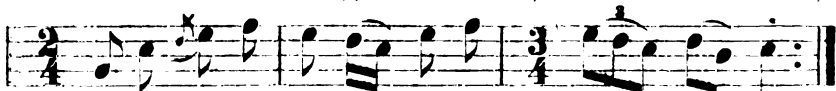
Ч. 99—100: a a b₁ — a a b₁

1 : 1 : 2 — 1 : 1 : 2

Andantino.

95.
т. 166.

Ой, за-кви-ли фі-я-вонь-ки в не-ді-лю,
Пі-шла би я до ба-ть-ка, не ма-ю,

Та де-ж я сі мо-ло-день-ка за-ді-ю?
Бо я в чужі сто-ро-нон-ці і в кра-ю.

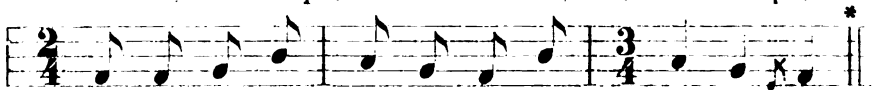
(В дальших строфах слово „батенька“ заступає ся по черзі словами: „матінки“, „сестроньки“, „братенька“: закінчене: „Пішла би я до милого я маю. Хоть я в чужі сторонці і в краю“.)

Ваньковичі.

Allegretto.

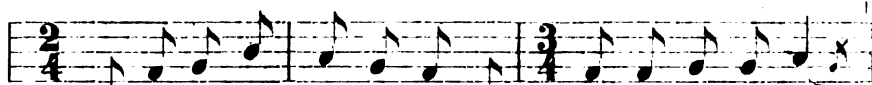
96.
т. 179.

Ой, з за го-ри, мілї со-ко-ле, з за го-ри,

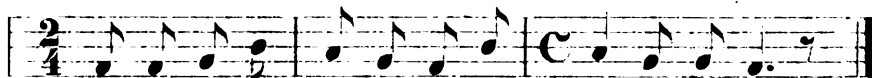

Ле-жит, ле-жит мо-лод жом-няр в не-во-ли.

* Друга строфа відходить подекуди під ритмічну схему ч. 97—98.

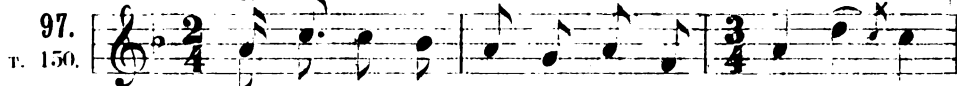
Ой, ма-ю я вд-ну скриню, таф ту-ю про-дам,

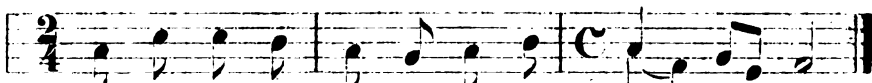
Та-ки я ти, мій миленький, вмерти не дам.

Moderato.

Присяці.

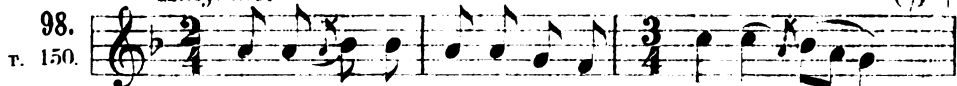
Ой, за-цви-ли фі-я-вой-ки, за-цви-ли,
Зби-ра-ла їх дів-чи-нонь-ка, з ни-зень-ка,

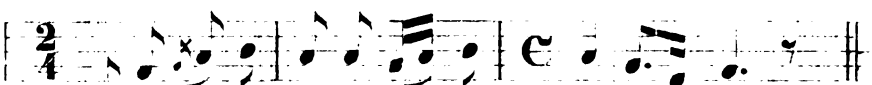
Аж ся го-ри з до-ли-на-ми при-кри-ли.
А за не-ю і ба-тець-ко з ти-хень-ка.

Втишенка.

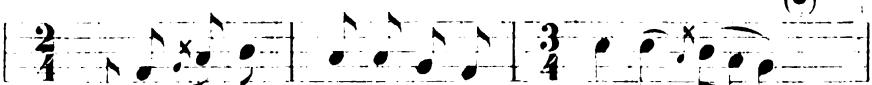
Allegretto.

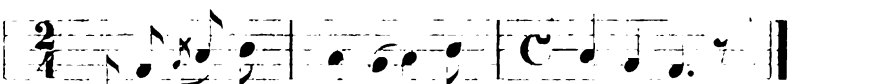
Ой, за-цви-ли фі-я-воньки, за-цви-ли,

Аж сі го-ри з доли-на-ми заф-ми-ли.

Зби-ра-ла їх Ка-су-ненька з низень-ка,

А за не-ю ба-тець-ко з тихенька.

Стрілка старі.

Allegretto.

99.

Ой, до Львова до-рі-женька, до Льво-ва,
Ви-садже-на ви-но-гра-дом дов-ко-ла.

Там молода Ганусуньї заснула,
Вийшов, вийшов ї батенько, не чула.
Рубав би я той виноград, не вмію,
Будив би я своє дитя, не сьмію.

Слово „батенько“ заступаєть ся в дальших строфах по черзі словами:
„матінка“, „сестричка“, „братенько“, — „мпленький“; закінчене:
Рубав би я той виноград, я вмію,
Та я збуджу, свою милу, я сьмію.

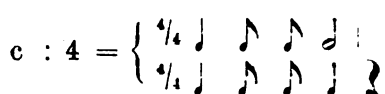
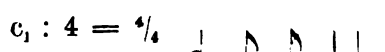
Ваньковичі.

100. *Allegretto.*
т. 44.

Мо-ї ми-лі во-ги-роч-ки,
Мо-ї ми-лі во-ги-роч-ки,
зви-ніт сьї, Від фі-гу-ри
то сі вют, То ве-ли-кі,
1. 2.
— — — — — вер-ніт сьї. я все цви-тут.
то ма-лень-кі, *Стрільска старі.*

12. Дванадцятискладовий триколі́нний стих**4 + 4 + 4.**

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{4}$ a₁ : 4 = $\frac{3}{4}$ b : 4 = $\frac{4}{4}$ b₁ : 4 = $\frac{5}{4}$ b₂ : 4 = $\frac{5}{4}$ c : 4 = $\left\{ \begin{array}{l} \frac{1}{4} \\ \frac{3}{4} \end{array} \right.$ c₁ : 4 = $\frac{4}{4}$ c₂ : 4 = $\frac{3}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 101—103: а а b — а а с
1:1:2 — 1:1:2

Ч. 107: а а с₂ — а а с
2:2:3 — 2:2:4

Ч. 104—105: а а с — а а с
1:1:2 — 1:1:2

Ч. 108: а а с₂ — а а с₂
2:2:3 — 2:2:3

Ч. 106: а а с₁ — а а с
1:1:2 — 1:1:2

Ч. 109: а, а, b₂ — а, а, b
3:3:5 — 3:3:4

Allegretto.

101.
т. 15.

Ой, чо- му ти не тан- цю- вш,
А я то- бі ко- шу- лень- ку

Га- лю, Га- лю? Бо не ма- ю
спра- вю, спра- вю, А я со- бі

ко- шу- лень- ки, ка- ва- лє- ру!
по- тан- цю- ю,
тай ва- ше- ці
по- дзін- ку- ю,* ка- ва- лє- ру!

Стрілка старі.

Allegretto.

102.
т. 44.

Мо- ї ми- лі о- ги- роч- ки

а вже цви- тут, Ци ве- ли- кі,

ци ма- лень- кі, вже ся війн- жут. *Воля велика.*

* Усі три рядки підходять під ту саму фразу мелодії.

103.
г. 44. *Andantino.*

Мо-ї ми-лі во-ги-роч-ки
жов-то цви-тут, Ци ве-ли-кі,
ци ма-лень-кі, все сьи вий-жут. Мо-ї ми-лі
во-ги-роч-ки, вий-жіт ся, Ци ве-ли-кі,
ци ма-лень-кі, не рвіт ся! *Воля велика.*

104.
г. 15. *Allegretto.*

Чом ти, Га-лю, не гу-ля-єш,
Га-лю, Га-лю? Я не ма-ю
епід-ни-чи-ни, мій ка-ва-ле-ру. *Озвіра.*

Варіант мелодії 104.

Allegretto.

Чом ти, Га-лю, не гу-ля-єш,

* Друга строфа підходить під ритмічну схему ч. 108.

** Одно лишень наконечне коліно цієї строфи не зовсім підходить під ритмічну схему означену для ч. 104—105.

Га-лю, Га-лю? Я не ма-ю
со-ро-чи-ни, мій ка-ва-ль-ру! *Озїрна.*

Andantino.

105.
г. 15.

Чом ти, Га-лю, не тан-цю-єш, Га-лю, Га-лю?
Бо не ма-ю че-ре-вич-ків, ка-ва-ль-ру! *Рождженів.**

Allegretto.

106.
г. 91.

За на-ши-ми во-ро-та-ми пси ще-ка-ють,
Віш-ди, віш-ди, ста-ра ма-ти, що-сь про-да-ють.
Ми ва-ню-ї не хо-че-мо, ва-ша лі-ни-вай-т. д. *Присівці.*

Moderato.

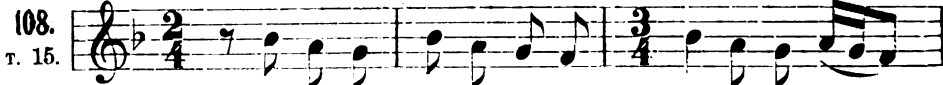
107.
г. 15.

Чо-му Га-лю не тан-цю-єш, Га-лю, Га-лю,

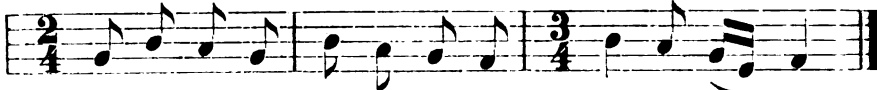
* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. (Етногр. Збір. XXI, ч. 175).

Вишенка.

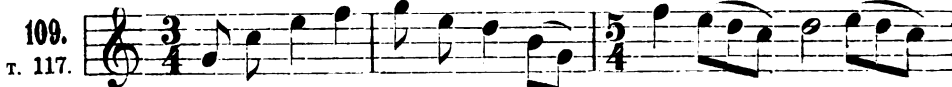
Andantino.

(А) я то-бі чо-бо-тьи-та купю, ку-пю.

Та я со-бі по-тан-цю-ю,
Вам ва-ше-ці по-дзін-ку-ю,** ка-ва-лі-ру!

Сиджасяв.

Andantino.

Чому-ж ти ї не спо-ло-ла, Ма-ри-сень-ко?

Бо я 6-ї не лю-би-ла, ма-ту-сень-ко.

Та кого-ж ти полюбила, Марисенько?
Молодого Івасуны, матусенько.

Ваньковичі.

13. Тринайцятискладові триколіїні стихи:

а) 4 + 4 + 5, б) 4 + 3 + 6.

Ритмічні мотиви а:

а : 4 = $\frac{2}{4}$

б : 5 = $\frac{2}{4}$

Ритмічні мотиви б:

а : 4 = $\frac{2}{4}$

б : 3 = $\frac{2}{4}$

с : 6 = $\frac{2}{4}$

* Вар.: Іван Колеса, ор. сіт. (Етногр. Збір. XI, ст. 27—28.)

** Обидва рядки співають ся під ту саму двотактову мелодію.

Уклад і пропорції ритмічних мотивів α у двостиху:

Ч. 110: a a b — a a b
1:1:2 — 1:1:2

Уклад і пропорції ритмічних мотивів β у двостиху з рефреном

Ч. 111—113: a b c — a b c + рефр.
1:1:2 — 1:1:2

Ч. 114: варіант „Зайчика“ не підходящий
під ритмічну схему ч. 111—113.

110. 44.

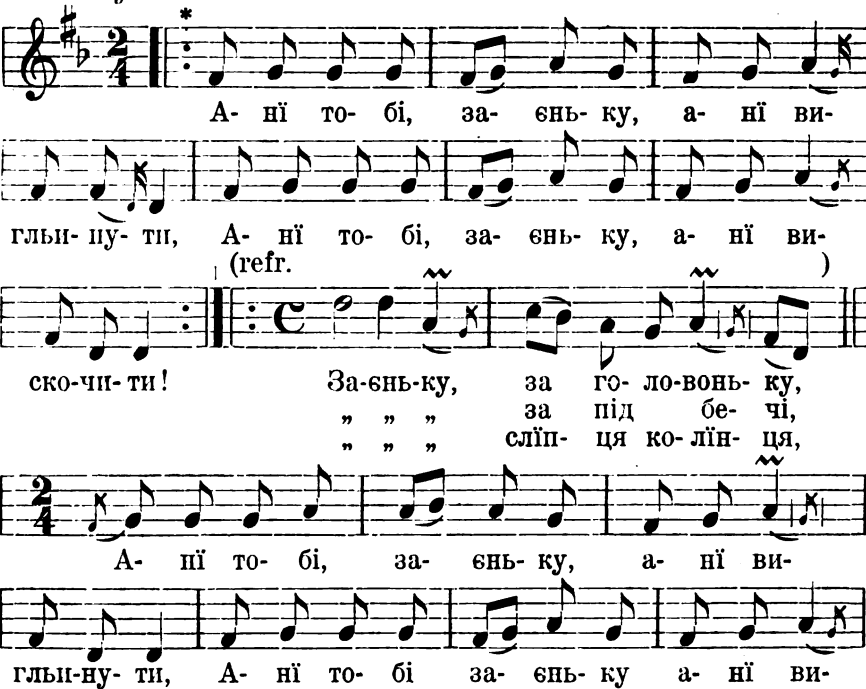
Лю- бі на- ші о- ги роч- ки,
А мо- ло- ді мо- ло- дич- ки,
за- ви- вай- те сі, на- пи- вай- те сі!

1. 2.

О. Кольберг, Рокucie I, ст. 171, ч. 71.

Allegro.

111. 40.

А- ні то- бі, за- єнь- ку, а- ні ви-
гльи- ну- ти, А- ні то- бі, за- єнь- ку, а- ні ви-
(refr.)
ско- чи- ти! За- єнь- ку, за го- ло- вонь- ку,
" " " за під бе- чі,
" " " сліп- ця ко- лін- ця,
А- ні то- бі, за- єнь- ку, а- ні ви-
гльи- ну- ти, А- ні то- бі за- єнь- ку а- ні ви-

* Ся мелодія основуєть ся на скалі: d e fis g a b c d.

ско-чи-ти. За-єнь-ку, во-бер-ни сьи,
Ко-го лю-биш, при-ту-ли сьи! *Озирна.*

Allegretto.

А.

112.
т. 40.

А-ні то-бі, за-єнь-ку, а-ні ви-
А-ні то-бі, за-єнь-ку, а-ні ви-

* В. (refr.)

ско-чи-ти,
гля-ну-ти!

За-єнь-ку,

за-го-лов-ку!

(Дальше А + В.)

В₁.

За-єнь-ку,

во-бер-ни сї,

Ко-го лю-биш,

при-ту-ли сї! *Ярчівці.**Allegretto.*

А.

113.
т. 40.

А-ні то-бі, за-єнь-ку, з га-ю ви-
А-ні то-бі, за-єнь-ку, з га-ю ви-

В (refr.)

ско-чи-ти,
гльи-ну-ти!

За-єнь-ку,

за-го-лов-ку!

(Дальше А + В.)

* Вар.: Ст. Людкєвич: ор. сїт. (Етногр. Збірник XXI, ч. 213.)

B₁

За-єнь-ку, во-бер-ни сьи, ко-го лю-биш,

при-ту-ли сьи! *

Присівці.

Allegretto.

114.
г. 40.

Зай-чи-ку, зай-чи-ку, Та си-ве-сень-кий

Та ми-ле-сень-кий

го-лу-бе, А-ні ку-да зай-чи-ку

со-ко-ле!

пе-ре-ско-чи-ти, А-ні ку-да зай-чи-ку пе-рей-ти!

Ско-ком бо-ком пе-ре-вер-ни ся, гре-бін-чи-ком

Та оз-ми ся за під-ля-донь-ки, та шу-кай си

роз-че-ши ся! *

че-ля-донь-ки!

Поручик.

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. (Етногр. Збір. ХХІ, ч. 214.)

14. Чотирнадцятискладовий триколінний стих 4 + 4 + 6.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{4}$ b : 6 = $\frac{2}{4} + \frac{3}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у строфовім отриманні стиха з рефреном:

Ч. 115—116.

a	a	b	}	+ рефр.
2	2	5		

115. *Allegretto.*

т. 42.

А деж та-я пе-ре-піл-ка, ой що тут-
refr.

ка бу-ла? Тут бу-ла пе-ре-пе-лонь-ка,

Тут бу-ла не-ве-ли-чень-ка. *Присіви.*

116. *Allegro.*

т. 42.

А на-шу-ю пе-ре-піл-ку тай го-лов-
refr.

ка бо-лит, Тут бу-ла пе-ре-пе-лонь-ка,

Тут бу-ла не-ве-ли-ченька. А на-шу-ю

пе-ре-піл-ку і т. д. *Присіви.*

* Вар.: М. Лисенко, Збірка народ. пісень для учнів у школах народ. 1908, ст. 6, ч. 8. (Перепелка), ст. 4, ч. 2 (Подоланка), з Луцьк. пов., Волинсь.

** Вар.: Ст. Людкєвич, ор. сіт. (Етногр. Збір. XXI, ч. 212).

VI. Триколінні стихи з повторенням третього коліна — розширені форми трійстої групи ритмічної.

15. Одинайцятискладовий триколінний стих 4 + 4 + 3 з повторенням послідного коліна.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{4}$

b : 3 = $\frac{4}{4}$

b₁ : 3 = $\frac{2}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів у двостиху:

Ч. 117: 2 (a a b — b)
1 : 1 : 2 — 2

Ч. 118: 2 (a a — b₁ b₁)
1 : 1 — 1 : 1

117.
г. 44.

Зе- ле- ні- ї о- ги- роч- ки, сте- лить ся,
Мо- ло- ді- ї па- ру- боч- ки, же- нить ся,

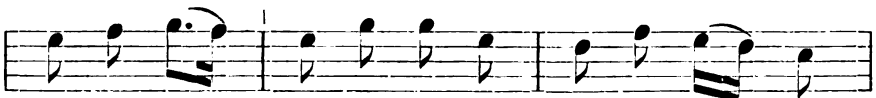

сте- лить ся,
же- нить ся! *Поручин.*
Allegro.

118.
г. 46.

Ой, ле- жа- ла до- щі- вонь- ка, ле- жа- ла,
А там по ні ла- сті- вонь- ка бі- га- ла,

ле- жа- ла, А там по ні ла- сті- вонь- ка
бі- га- ла, На всі шти- ри сто- ро- нонь- ки

бі- га- ла, бі- га- ла.
взи- ра- ла, взи- ра- ла.

Ваньовичі

16. Дванадцятискладовий триколінний стих 4 + 4 + 4 з повторенням послідного коліна.

Ритмічні мотиви:

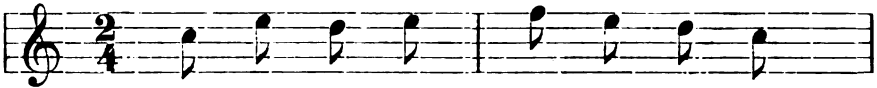
Уклад ритмічних мотивів
у двостиху:

a : 4 = $\frac{2}{4}$

Ч. 119: 2 (a a b — b)
1: 1: 2 — 2

b : 3 = $\frac{4}{4}$

119.
т. 91.

Ой, по там- тій сто- ро- ной- ці
Вий- дїть, вий- дїть, мо- я мам- цю,

щось там за гук, щось там за гук.
щось там про- да- ют, щось там про- да- ют.

Ваньовичі.

Так само: Чому Галю не танцюєш, Галю, Галю, Галю, Галю,
Бо не маю черевичків, кавалеру, кавалеру.

Так само: Вой чия то крута рута в городойку, в городойку,
Ганунина крута рута " " " "

17. Чотирнадцятискладовий триколінний стих 4 + 4 + 6 з повторенням третого коліна.

Ритмічні мотиви:

Уклад і пропорції ритмічних
мотивів:

a : 4 = $\frac{2}{4}$

Ч. 120—125 (ч. 125 з пропу-
щенем одного чотиро-
складового коліна):

b : 6 = $\frac{2}{4}$

a a b — b
1: 1: 2 — 2

b₁: 6 = $\frac{2}{4} + \frac{3}{4}$

Ч. 126—127: a a b₁ — b
2: 2: 5 — 4

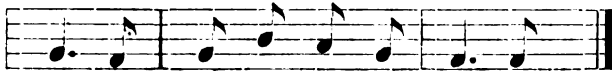
b₂: 6 = $\frac{2}{4}$

Ч. 128: a a b₂ — b,
1: 1: 2 — 2

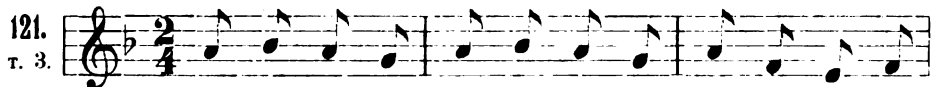

Пус-ті- те нас, пус-ті- те нас за вер-хи Ду-
А ми бо вас не пус-ти-мо,
Бо в нас мос-ти по-ло-ма-ні Та-ки по-ї-
А ми мос-ти на-пра-ви-мо * Та-ки по-ї-

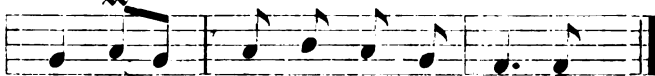

на-ю, за вер-хи Ду-на-ю!
де-мо, та-ки по-ї-де-мо! *Рожджилів.*

Moderato.

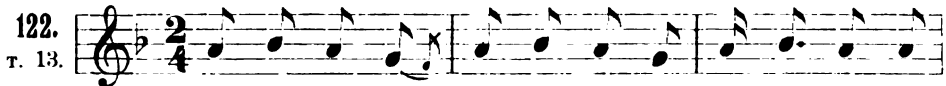

Пус-тіт же нас, пус-тіт же нас До гір во-ю-

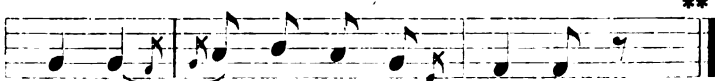

ва-ти, До гір во-ю-ва-ти. *Воля велика.*

Allegretto.

Си-дит ка-чур, си-дит ка-чур в го-рох-вя-нім
Ви-би-рай си, ка-чу-рень-ку, що най-краш-шу

він-ку, в го-рох-вя-нім він-ку.
дів-ку, що най-краш-шу дів-ку. *Озірна.*

Allegro.

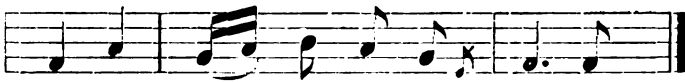

Від ка-чу-ра до ка-чу-ра до-ро-жець-ка

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. cit. Етногр. Збір. XXI, ч. 174.

М. Лисенко, Збірка народ. пісень для учнів у школах народ. ст. 1, ч. 1. (Ковельськ. пов. Волинь).

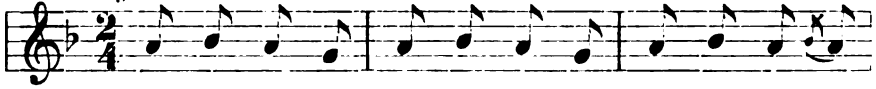
** Вар.: Ст. Людкевич, ор. cit., (Етногр. Збір. XXI, ч. 172, 173).

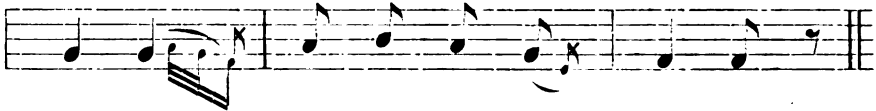
рiв- на, до- ро-жень- ка рiв- на. *Присiяї.*

Allegretto.

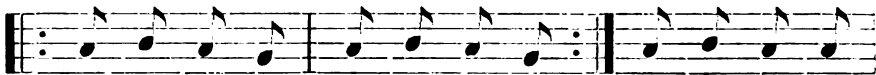
124.
т. 3.

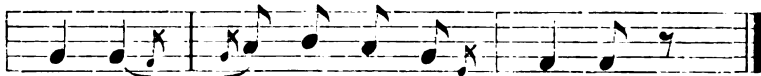
Пус- тi- те нас, пус- тi- те нас до вiр во- ю-
Не пус- ти- мо, не пус- ти- мо мо- сти по- ло-

ва- ти, до вiр во- ю- ва- ти.
ма- ти, мо- сти по- ло- ма- ти.

А ми мо- сти по- ло- ми- мо
І пі- ньон-дзи по- ло- жи- мо, та- ки по- ї-

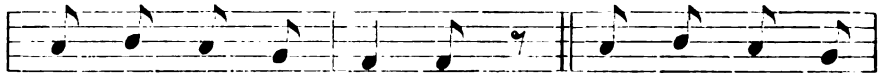
де- мо, та- ки по- ї- де- мо. *Озiрна.*

Andantino.

125.
т. 183.

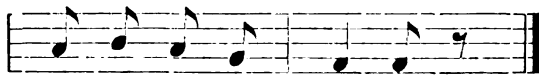
А д- ва бра- тьи а сї- но ко- си- ли,

а сї- но ко- си- ли. Мо- ло- да- я

дiв- чи- нонь- ка снi- да- не но- си- ла,

снi- да- не но- си- ла. *Озiрна.*

126.
т. 3.

Andante.

Пус- тіт же нас, пус- тіт же нас

В ГО- ри во- ю- ва- ти,

В ГО- ри во- ю- ва- ти.

Не впустимо (2), замки полоmemo (2).
Желізниї полоmemo,
Золотії поставимо. сами поїдемо (2).

Ваньковичі.

127.
т. 3.

Andantino.

Прий-мі- те нас, прий-мі- те нас на гор-ську-ю

зем- лю, на гор-ську-ю зем- лю.

Ваньковичі.

128.
т. 92.

Allegretto.

Хоць я со- бі бі-д- на, бі-д- на, а мій та-

то бо- гач. *Воля велика.*

VI. Мішані сти́хи — рі́жнородні групи ритмічні.

18. Стрoфа $\frac{6}{4} + \frac{6}{4} - \frac{6}{6}$ і її відміннi.*

Ритмічні мотиви:

a : 6 = $\frac{2}{4}$

b : 4 = $\frac{2}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів:

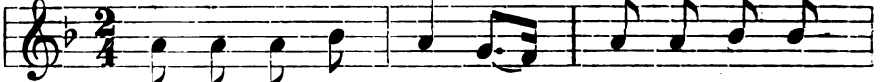
Ч. 129—131 :

$\begin{matrix} 2 & : & 2 \\ 1 & : & 2 \end{matrix}$

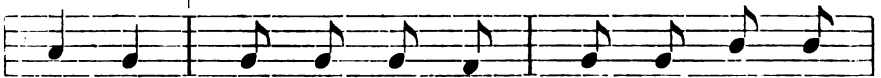
a — a
bb — a

Ч. 132—134 виказують відміннi поданої схеми.

Allegretto.

129.
т. 113.

А на цер-кві хрест, хрест, На дзвін-ни-ци

стрів-ка, А в на-шо-ї Ка-су-нень-ки

на сто-лі го-рів-ка. *Стрiлка старi.*

Allegro.

130.
т. 113.

А на цер-кві хрест, хрест,

На дзвін-ни-ци стрiл-ка, Там то ми сi

спо-до-ба-ла Ма-трон-чи-на дiв-ка. *Присвiтi.*

* Знаком — розділюємо стіхи, знаком + сплябічні групи одного стіха.

Allegretto.

131.
г. 146.

Вий-дїм на го- ронь-ку Ра- ди- ти ра-
донь- ку, За- ве- дї- мо ко- ни- чень- ка
В і- і лі- лі- йонь- ку. *Озїрна.*

Allegretto.

132.
г. 24.

Ой, ти ста- рий дї- ду, Чо- му ся не
же- ниш? Та ну та ну та ну- ну,
Чо- му ся не же- ниш? Ста- ро- ї не хо- чу і т. д.
Присївці.

Allegretto.

133.
г. 24.

Та ти ста- рий дї- ду, Чо- му сьї не
же- ниш? Геї, дїв- ки, вес- на крас- на.

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. (Етногр. Збір. XXI, ч. 206).

** Порівн.: М. Лисенко, Збірка народ. пісень для учнів у шк. народ. ст. 9 в піснї „Розлили ся води“ присївка: „Геї дївки, весна красна“ (Київщина).

Рад бим сын же-ни-ти,
 Не хтѣт нѣи лю-би-ти, Та ну та ну,
 та ну ну, Не хтѣт нѣи лю-би-ти. *Озѣрна.*

134.
т. 42.

Ой пи-ри-пи-лич-ка Ма-ла не-ви-
 лич-ка, Тут бу-ла, тут ни-ма,
 Тайт пі-дош-ви бо-лѣ.

О. Кот ерг, Рокucie I, ст. 164, ч. 65.

19. Стрoфа $\frac{4}{4} + \frac{2}{4} - \frac{4}{4} + \frac{3}{8}$ і її відміни в варіантах
 „Зельмана“.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\frac{2}{4}$

b : 2 = $\frac{2}{4}$

c : 3 = $\frac{2}{4}$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів:

Ч. 135: a b — a c |
 a a — b : c |
 1 : 1 — 1 : 1
 1 : 1 — 1 : 1

Ч. 136—142 виказують відміни поданої схеми ритмічної.

135.
г. 12.

Є- дзі, є- дзі Жель- ман, Є- дзі, є- дзі

є- го брат, Є- дзі, є- дзі Жель- ма- но- ва,

вщицька ро- дзі- на. *Ваньовичі.*

Marciale.

136.
г. 12.

Ї- де, ї- де Зель- ман, Ї- де, ї- де

є- го брат, Ї- де, ї- де се- стро- дзі- на(?)

Зель- ма- но- ва. *Тягівці.*

Marciale.

137.
г. 12.

Є- дзе, є- дзе пан Зель- ман, Є- дзе, є- дзе

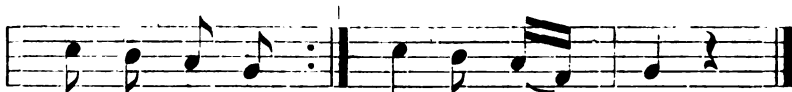

є- го брат, Є- дзе, є- дзе вся ро- дзі- на

Зель- ма- но- ва- я. А ми пан- ну
На та- кий хліб

* Вар.: Іван Колесса, ор. сіт. (Етногр. Збір. XI, ст. 30.)
Ст. Людкевич, ор. сіт. (Етногр. Збір. XXI, ч. 191.)

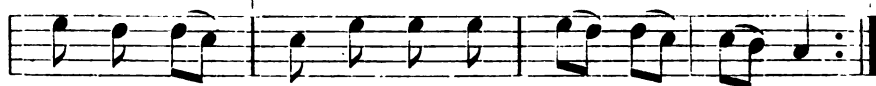

тай ма-є-мо,
не да-є-мо, Ідзь со-бі преч! *Грабовець.*

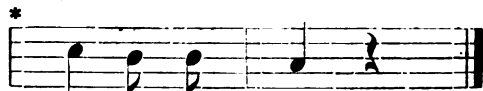
138.
т. 12.

На добрий день Зель-ман, На добрий день

є-го брат, На добрий день Зель-ма-но-ва

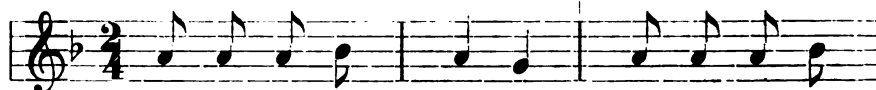

Преч, Зельман, преч!

О. Кольберг. Рокісіє I, ст. 177, ч. 78.

Allegro.

139.
т. 12.

По-на-га-буг' Зельман, По-на-га-буг'

є-го брат, Зельман, Зель-ма-но-ва ро-дзі-на.

2. На я-кий хліб Зель-ман і т. д. *Присівці.*

Marciale.

140.
т. 12.

Ї-де, ї-де Жель-ман, Ї-де, ї-де

* До послідної строфи.

** Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. Етн. Збір. XXI, ч. 188.

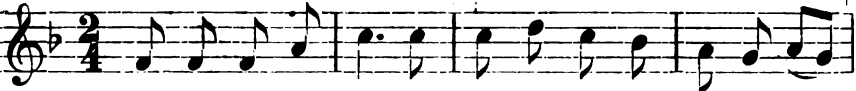

6- го брат, Жельман, Жельма-но-ва ро-ди-на.

Ярлівці.

Allegro.

141.
г. 12.

По-на-га-буї Зельман, По-на-га-буї 6-го брат,

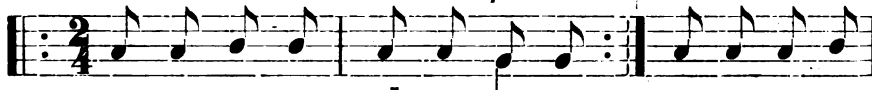
По-на-га-буї Зельма-но-ва ро-дзі-на.

Че-го хце Зель-ман, Че-го хце 6-го брат,
Пан-ни хце Зель-ман, Пан-ни хце 6-го брат,

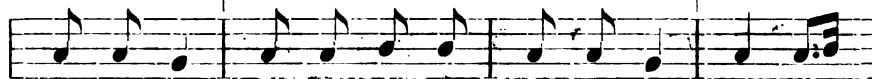

Че-го хце Зель-ма-но-ва ро-дзі-на?
Пан-ни хце Зель-ма-но-ва ро-дзі-на.

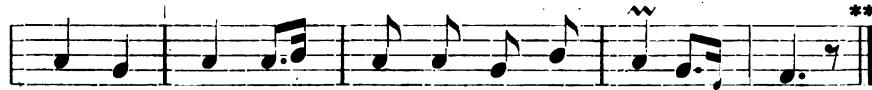

А ми пан-ни не ма-6-мо,

На та-кий двур не да-ем, На-ша пан-на

не вро-сла, І су-кен-ка не вши-та, Ідзь преч

Зель-ман, Ідзь преч Зель-ма-но-ва ро-дзі-на.

Озърна.

* Вар.: Ст. Людквич, ор. сіт. (Етногр. Збір. XXI, ч. 189.)

** Вар.: Ibid. ч. 190.

*Marciale.*142.
т. 12.

І-де, ї-де Жель-ман, І-де, ї-де
в-го брат, І-де, ї-де Жель-ма-но-ва
і па-но-ва, Вшистка Жель-ма-но-ва
ро-дзі-на. Хцял Жельман Жель-ми, А в-го брат
пан-ни, Хця-ла Жель-ма і т. д. А ми пан-ни
На та-кий хліб
А ми пан-ну
На та-кий хліб
не ма-в-мо,
не да-в-мо, — Ідзь со-бі преч!
ма-в-м,
да-в-м. — Ідзь з Богем з Богем! *Воля велика.*

20. Строфа 4 + 3 — 4 + 3 розширена повторенням другого коліна першого стиха і цілого другого стиха та її відміни.

Ритмічні мотиви:

a : 4 = $\left\{ \begin{array}{l} \frac{2}{4} \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } | \\ \frac{2}{4} \text{ } \text{ } \text{ } \text{ } | \end{array} \right.$

b : 3 = $\left\{ \begin{array}{l} \frac{2}{4} \text{ } \text{ } \text{ } | \\ \frac{2}{4} \text{ } \text{ } \text{ } | \end{array} \right.$

Уклад і пропорції ритмічних мотивів:

Ч. 143: a b b — a b
a b
2 : 2 : 2 — 2 : 2
2 : 2

Ч. 144—147 вказують відміни поданої схеми ритмічної.

143.
г. 39.

Чо- лом ба-ба, чо-лом гід, Сва-ри-ли сі

за о-бід, Сва-ри-ли сі за о-бід.

О. Кольберг, Pokucie I, с. 160, ч. 62.

Andante.

А

144.
г. 162.

Ой, вий-ду я за во-ро-тень-ка,

В

В,

Сво-ю груш-ку по-са-джу. Мо-я груш-ка

прий-ма-є сьї, мо-я груш-ка прий-ма-є сьї.

Ozirna.

Allegretto.

145.
г. 162.

1. Ой, вий-ду я за во-ро-тень-ка,

2. " " " " " " " " "

Та на груш-ку ско-па-ю, Тай на груш-ку
" " " " за-ско-роджу " " " "

ско-па-ю.
за-ско-ро-джу.

Ярчівці.

Allegretto.

146.
 Де ти і- деш, Ро- ма- ноч- ку?
 Що ти ве- зеш, Ро- ма- ноч- ку?

v.
 На торг до мі- ста, мій па- ноч- ку,
 Са- мі па- ньи- ноч- ки, мій па- ноч- ку,

2.
 мій па- ноч- ку.
 мій па- ноч- ку. *Ярвіаці.*

Allegretto.

147.
 Де ти і- деш, І- ван- чи- ку?
 Що- ти ку- пиш, " " " "

 На яр- ма- рок, мій пан- чи- ку.
 Па- ньи- но- чок, " " " "
Воля велика.

21. Двоколінні і триколінні стихи 4 + 4, 3 + 4, 4 + 4 + 3, 4 + 4 + 4 в строфових полученнях. (Варіанти „Огірочків“).

Ч. 148—153.

148.
 т. 44. Зе- ле- ні- і о- гі- роч- ки,
 Жов- тень- кі- і пу- пя- ноч- ки,

*) Не гайка, хоч співана між гайками; так само і ч. 147. Обі мелодії вказують очевидне споріднене із вище наведеними гайковими мелодіями ч. 143—145.

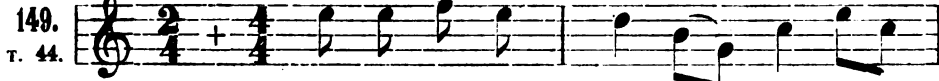
** Вар.: Ст. Людкевич: ор. cit. (Етногр. Збірник ХХІ, ч. 171.)

Тож ми се за-ви-ва-ють,
Тож ми се роз-ви-ва-ють.

О. Кольберг, Рокucie I, ст. 155, ч. 53.

Allegretto.

Пи-та-ла-ся ма-ти доч-ки,

Чи са-ди-ла во-ги-роч-ки. Та най на-ші

во-ги-роч-ки, най ся вють, А най на-ші

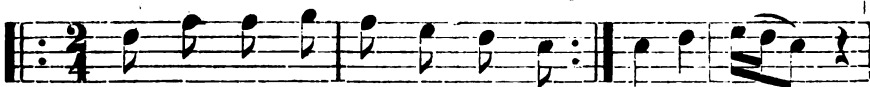

па-њи-ноч-ки мід ви-но пють! *Ярчівці.*

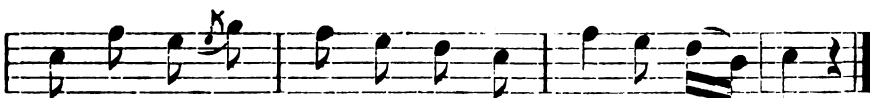
Marciale.

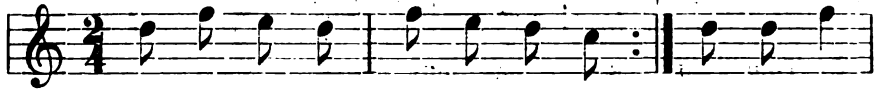
Роз-ви-вай-те-ся і о-ги-роч-ки,
За-ки бу-дуть
пу-пі-ноч-ки!

Зе-ле-ні-ї о-ги-роч-ки
Та жов-ті-ї пу-пі-ноч-ки то сі вють,

Мо-ло-день-кі па-ру-боч-ки мід, ви-по пють.
Ляхівці.

*Andantino.*151.
т. 44.

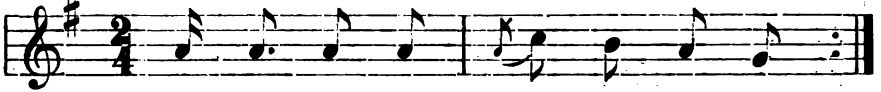
Зе- ле- ні- і й о- ги- роч- ки
Та жов- ті- і пу- пі- ноч- ки То сі вют,

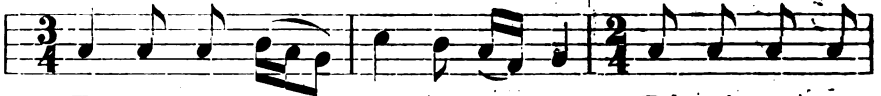
то сі вют, Мо- ло- день- кі па- ру- боч- ки

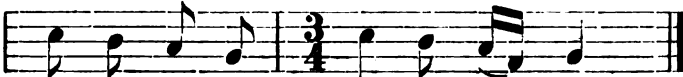
мід, ви- но пют. *Саджава.*

*Andantino.*152.
т. 44.

Зе- ле- ні- і й о- ги- роч- ки,
Я жов- ті- і пу- пі- ноч- ки,

То нам сі вют, то нам сі вют, Та мо- ло- ді

мо- ло- дич- ки мід, ви- но пют. *Грабовець.*

*Allegretto.*153.
т. 44.

Зе- ле- ні- і во- ги- роч- ки як сі вют,

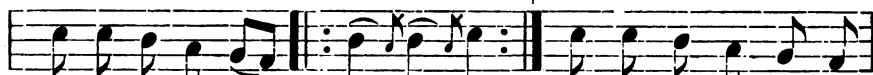
Мо- ло- ді- і па- нь-и-ноч- ки мід, ви- но пют.

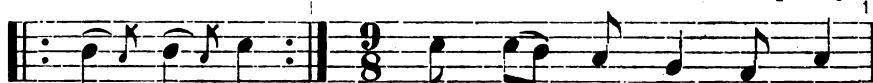
Вий- жі- те сьї до о- стан- ку, За- ки бу- де

пи- во в збанку. По- вий- за- ли сьм во- гир- ки,

По- же- ни- ли сьм па- руб- ки, Ой но ще сьм в- ден
По по- яс бо- ро- ду

не же- нив, А в го- ло- ві ву- ши,
за- пу- стив,

А в бо- ро- ді ми- ши! Як сьм ми- ши

ро- зі- гра- ли, Тай бо- ро- ду ро- зір- ва- ли.

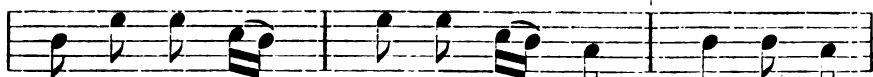
Присіви.

22. Строфові полученя двоколінних і триколінних стихів 4 + 4, 4 + 3, 3 + 3 + 4, 4 + 4 + 4 та одноцільних 4- 5- і 6-складових. (Варіанти „Воробя“).

Ч. 154—160.

Сам хо- джу, сам хо- джу, сам же я йду.

А ти ста- рий во- ро- бе- ю, Сам за- гинь,

сам за- гинь, сам сьм вто- пи!

О. Кольберг, Рокусіє I, ст. 154, ч. 52.

155.
т. 26.

Сам же я, сам же я, сам же я йду.

А ти старий во-ро-бе-ю Сам за- гинь,

сам за- гинь, сам сьн вто- пи!

О. Кольберг, Рокucie I, ст. 157, ч. 58.

Marciale.

156.
т. 26.

Ой чом же ти, жу-рав-ли-ку, сам ходиш сам?

А мав жеж ти дріб-ні ді-ти, дес по-ді-вав?

Грім по-бив, грім по-бив, дощ по-то-пив.

А я пі-ду в не-ді-лонь-ку,
Оз-му со-бі йдну ді-вонь-ку,

Ой, не бу-дуж я сам. *Парице.*

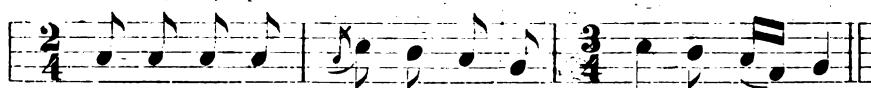
Andantino.

157.
т. 26.

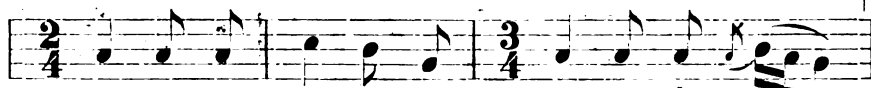

Го-роб-че, го-роб-чи-ку, сам ходиш, сам,

Мав єс жінок, мав єс ді-ти, дес по-ді-вав?
(жінку)

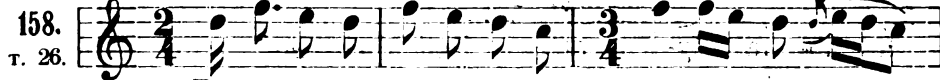

Грім ви-бив, грім ви-бив, дощ по-то-пив.

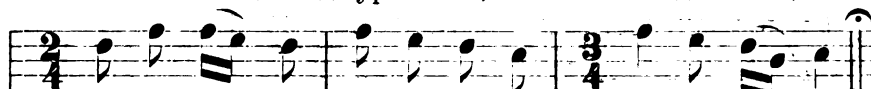

Ко-би ме-ні в не-ді-леньку,
Возму со-бі та ді-воньку, Та не сам я бу-ду.
Грибовець.

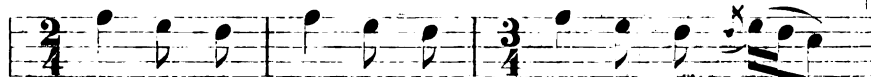
Andantino.

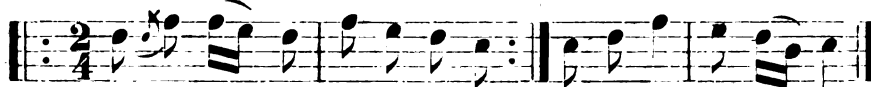
Ти мо-ло-дий джура-ве-лю, Сам хо-диш сам,

Ма-лі ді-ти дрібнецькі-ї, дес по-ді-вав?

Грім по-бив, грім по-бив, дощ по-то-пив...

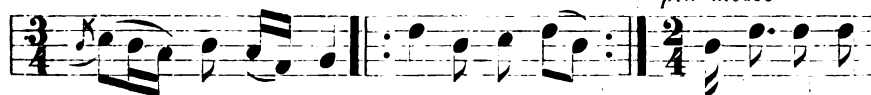

ко-би ме-ні до не-ді-лі
Та я пі-ду до Ма-рі-ї, Та не сам я бу-ду!
Саджава.

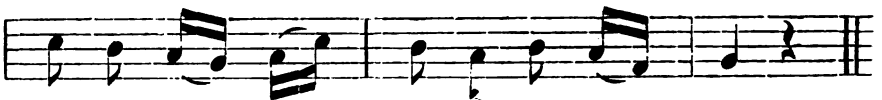
Andantino.

Сам хо-джу, сам. Дес ді-ти, дес ді-ти
più mosso

но- за-ді-вав? Мір по-мо-рив,
Дощ по-то-пив, І-но я сі

си-ро-тонь-ка на бі-ду ли-шив.

Allegretto.

Не жу-ри ся, ді-вонь-ко!
При-ї-де наш ба-тень-ко,
При-ве-зе нам ді-вонь-ку? В бар-він-ко-вім

ві-вонь-ку, Ліп-шу-ю, крас-шу-ю

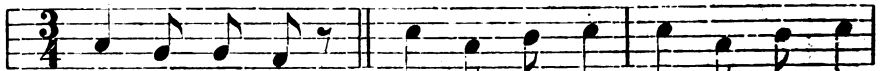
як то-та бу-ла! *Стрілиска старі.*

Andantino.

160.
т. 26.

Сам хо-джу, сам. Дес ді-ти, дес ді-ти

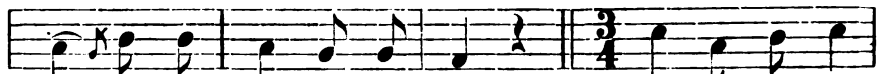
по-за-ді-вав? Мір по-мо-рив, Сніг по-то-пив,

І-но я сі си-ро-тонь-ка на бі-ду ли-

шив. Не жу-ри сі, ді-вонь-ко
При-ї-де наш ба-тень-ко і т. д.
В не-ді-лю ра-нень-ко
При-ве-зе ді-вонь-ку Ліп-шу-ю,

крас-шу-ю як он-то-та. Сам і-щез-ни,

* Вар.: Ст. Людкевич, ор. сіт. Етногр. Збір. XXI, ч. 215.

сам про-па-ди, І-но мо-їх ді-точок
не во-ло-чи! А-ні шез-ну,
а-ні про-па-ду, І-но тво-ї ді-точ-ки
ви-во-ло-чу. *Воля велика.*

23. Двоколінні стихи 4 + 3, 4 + 4 в полученю з одноцільними 4- 5- і 6-складовими.

Ч. 161—164.

Allegretto.

161.
г. 5.

Вон, хлоп-ці, вон, На го-рі льон!
На до-ли-ні ма-ко-веч,
По грей-ца-ру па-ру-бец,
Мо-ї лю-бі су-сі-донь-ки, Про-си-ли вас
ла-сті-вонь-ки, Сьид-те си так! *Присіви.*

Allegretto.

162.
г. 5.

Там на го-рі льон, льон. На до-ли-ні
Під го-ро-ю
Мо-ї ми-лі
Про-си-ли вас

ка-мі-нец,
зе-ле-нец,
па-ньи-ноч-ки,
па-ру-боч-ки,

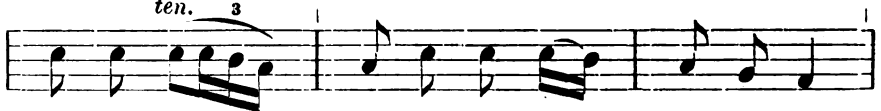
По-пле-щіт си враз! *Воля велика.*

Allegretto.

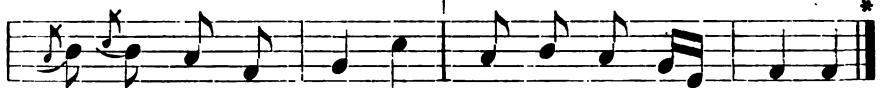
163.
т. 5.

Там нам го-рі зе-ле-нець, На до-ли-ні

зе-ле-нець, По та-ля-ру мо-ло-дець;

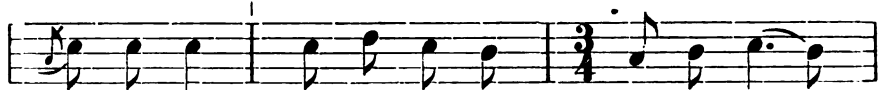
По ду-ка-ту жін-ка, Сто ду-ка-тів дів-ка.
Стрілишка старі.

Allegretto.

164.
т. 5.

Там на го-рі льон, На до-ли-ні мак,

ма-ко-вець, По грей-ца-ру мо-ло-дець,

мо-ло-дець, По та-ля-ру жін-ка, По сто рублів

дів-ка. Мо-ї лю-бі со-ко-лонь-ки,
Про-си-ли вас ма-кі-вонь-ки,

* Вар.: М. Лисенко, Збірка народ. пісень для учнів у школах народ. ст. 6, пісня 7: „Ой на горі мак“. (Кременчук. пов. Полтав.).

По-сі-дай-те враз! *Озв'я.*

24. Строфа $\frac{2}{3+4} (5 - 5)$ $\frac{3+4}{3+4}$ і її відміни.

Ч. 165—168.

Andantino.

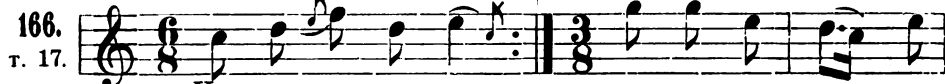

Чор-нуш-ко, душ-ко,
Вставай ра-нень-ко,
Мий ся, че-ши ся,
Крас-но вбе-ри ся, Хо-тят тя лю-де

взя-ти, Хо-тят тя за муж да-ти. *Рожджалів.*

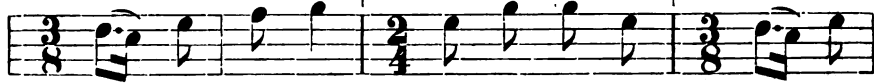
Andantino.

Чор-нуш-ко, душ-ко,
Вставай ра-нень-ко,
Мий ся, че-ши ся,
Крас-но вбе-ри ся, Хо-тят тя лю-де

взя-ти, Ми тя хо-че-мо да-ти. Ой, за ко-го

ма-му-нень-ко, Ой, за ко-го ла-сті-

вонь-ко? За ма-зі-ри-на Ск.. .. си-на.
За ма-зі-ри-ном Тре піз-но льи-чи
А ра-но вста-ти
Мазь про-да-ва-ти

* Вар.: Іван Колесса, *op. cit.* (Етногр. Збір. XI, ст. 29.)
Ст. Людкевич, *op. cit.* (Етногр. Збір. XXI, ч. 202.)

Не пі-ду, ма- му-нень-ко, Не пі-ду, ла- сті-вонько!
Не піду і т. д.

За солярина, Ой за лупія: Юж піду мамуненько, Юж піду ластівонько.
Бо лупій лупят,
Пшениці купят. Юж піду і т. д.

Ваньковичі.

Andantino.

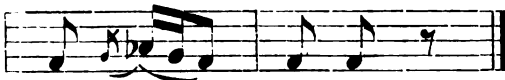
167.
т. 9.

Ой, Іван-чи- ку, Бі- ло- дан- чи- ку,
Поплинь, поплинь по Ду- най- чи- ку!

Moderato.

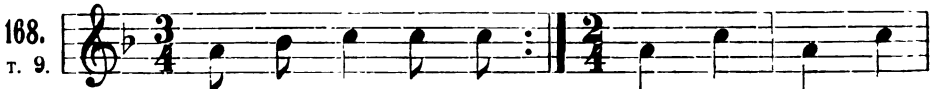
Роз- че- ши ко- су ро- су,
Тай чор-нень- кі- і брев-ки,
Оз- ми сі за- під боч- ки, Шу- кай си

по- се- строч-ки!

Стрілка старі.

Andantino.

168.
т. 9.

А ти Янь- чи- ку
бі- лий дан- чи- ку Поплинь, поплинь

по Ду- най- чи- ку, Роз- че- ши си
ру- су ко- су

Та за- глядь си чор- ні бро- ва. *Воля велика.*

* Варіант: Ів. Колеса, ор. cit. Етногр. Збір. XI, ст. 10.

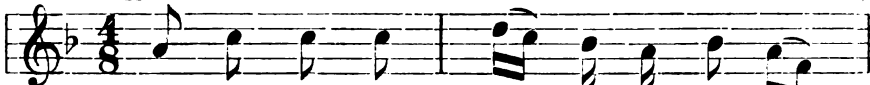
** Вар.: Ст. Людкевич, ор. cit. Етн. Збір. XXI, ч. 198—201.

25. Мелодії полишені поза групуванем.

Ч. 169—180.

Allegretto.

А

169. *t. 32.*

Пі-шла би я кри-во-го тан-цю.

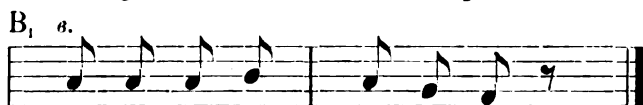
В

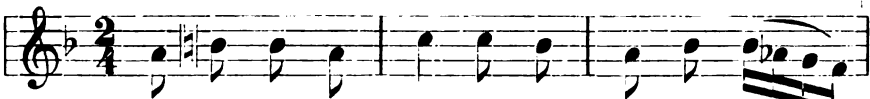
Та не ви-ве-ду я 6-му кін-цю, Мо-ло-день-ка

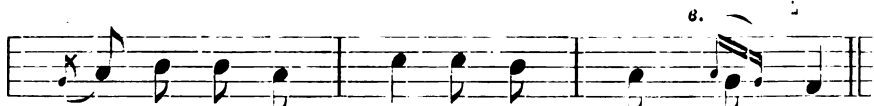
се-стри-чень-ка, Що све-кро-хи не вго-див-ши.

В, *v.*

Ко-му ї-сти? па-руб-кам. *Присівці.**Allegro.*

170. *t. 112.*

Ой, 6 в по-ли кир-ни-цьи, кир-ни-цьи,

Ко-ло не-ї тра-ви-цьи, тра-ви-цьи.

Там в во-ро-тьох я-вір сто-їт, Ой там Пе-трунь

ко-ня стро-їт. Ко-ня стро-їт і т. д. *Присівці.*

171.
г. 23.

Allegretto.

1. Хто ви- дав, хто сли- хав Мо- ю жо- ну
 2. А ми 6- ї ви- да- ли, Та- смо ї си
 3. А я вам па- ски дам, Сво- ю жо- ну
 4. А ми па- ску і- зьбі- мо, То- бі жо- ни

на тор- зі?
 схо- ва- ли.
 ви- ку- пю.
 не да- мо. До до- му, жо- но, до до- му,

Не за- ли- ций син ні- ко- му, Бо як я тьи

здо- го- ню, Ру- ки но- ги по- ло- мя.

Ваньковичі.

172.
г. 20.

Andantino.

A

Ой як я бу- ду же- ни- ти сьи,
 Про- шу ба- тень- ка ди- ви- ти сьи,

B

По хо- ло- доч- ку в лі- сі, По сту- де- нень- кій ро- сі,

B₁

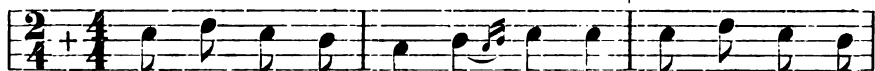
То мій ба- тень- ко ой то- то то- то. (Дальше B.)

Стріліска старі.

*Andantino.*173.
т. 19.

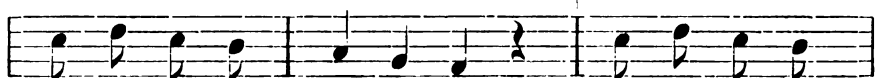
Ти мій ми-лень-кий, Чор-но-бри-вень-кий:

Чом ти в ме-не не бу-ва-вш? Чи ти о-пан-

чі не ма-вш? Ма-ю єд-ну, ма-ю дві

о-бі-дві. Но не ма-ю

о-хо-тонь-ки Та до те-бе си-ро-тонь-ки.

*Рождалів.**Andante.*

174.

Хті-ла ме-не ма-ти За пер-шо-го да-ти,

За пер-шо-го да-ти. Я той пер-ший

кри-во-вер-ший, Та не дай ме-не, ма-ти,

Та не дай ме-не, ма-ти! *Стрілка старі.*

* Не гайвка, хоч співана між гайвками.

Allegretto.

175.
 Хті-ла ме-не ма-ти За пер-шо-го да-ти,

 Та не дай ме-не, ма-ти, Та не дай ме-не,

 ма-ти. Бо той пер-ший і т. д. *Присіви.*

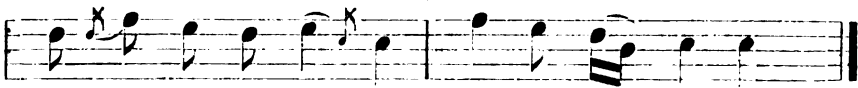
Moderato.

176.
 т. 6. Го-роб-чи-ку, шпач-ку, шпач-ку,
 Ци був же ти в сад-ку, в сад-ку?

 Ци бу-вав же ти, Та як як о-рють на мак?
 Ци ви-дав же ти:

 Ой бу-вав же я Ой так, так о-рють на мак.
 Тай ви-дав же я: *Саджава.*

Andantino.

177.
 т. 31. III. Пан Кре-ме-нец-кий, За-ве-ди нам тан-чик

 Я все по ні-мец-ки! То клап, то клап,

* Не гайвка, хоч співана між гайвками. Вар.: Ст. Людкєвич, ор. сіт. (Етн. Збір. XXI, ч. 211). Ів. Колєсса, ор. сіт. (Етн. Збір. XI, ст. 165).

Че-ре-вич-ки вбу-є, Сьвіт по-ман-дру-є.

Саджаса.

Andantino.

178.
т. 3.

Пу-стї-те нас, пу-стї-те нас во-ю во-ю
Не пу-стї-мо, не пу-стї-мо, мо-стї по-ла-

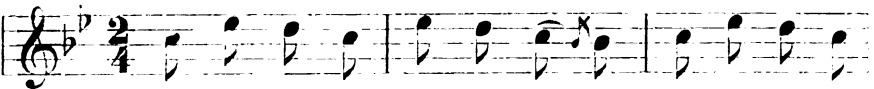
ва-ти! Таї ми мо-стї по-ла-ме-мо,
ма-ті. Та пі-ньон-дзу за-бе-ре-мо,

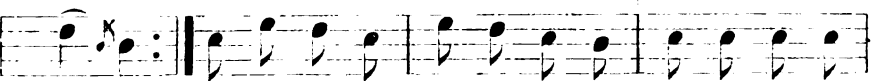
Преч по-ї-дем. *Грабовець.*

Marciale.

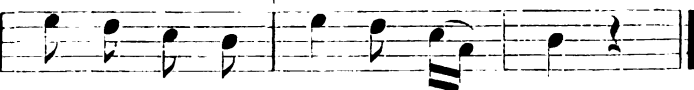
179.
т. 3.

Пу-стї-те нас, пу-стї-те нас во-ю во-ю
Не пу-стї-мо, не пу-стї-мо мо-стї по-ла-

ва-ти! А ми мо-стї по-ла-ме-мо, Таї пе-ньондзе

за-бе-ре-мо, Преч по-ї-дем. *Парише.*

Andantino.

180.
г. 22.

A

На баб-ку пе-че-ну-ю, На дру-гу-ю

B

ва-ре-ну-ю, Прийди, сваш-ко, прийди!

*

Ніц не пі-ду!

Ніц не пі-ду! Дальше іде повторенє мєльодії А + В.
Саджава.

* Вар.: Ів. Котєса, оп. cit. (Етногр. Збір. XI, ст. 25).

Про мелодії гаївок.

Написав

Філярет Колесса.

Із 180 гаївкових мелодій, які увійшли до сеї збірки, 129 списав я з фонографу; на валки фонографу схопив їх д. Й. Роздольський в селах, яких спис подано низше. З остальных 51 мелодій записав я безпосередно (без фонографу) 33¹⁾; із збірника О. Кольберта, Рокусіє, I, увійшло в нашу збірку 17 мелодій, а крім того одна мелодія передана мені в записі д. Ст. Мареніна з Яворівщини.

Щоби збірник мелодій зробити пригідним для наукових цілей і порівняних студій, повинні ми перевести таке угруповане пісенного матеріалу, що зводило-б разом варіанти і споріднені з собою мелодії, улежшувало-б їх вишукуване та давало-б ясний перегляд пісенних форм. Однакож винайдене і означене критеріїв, на основі яких можна-б порядкувати пісні по їх мелодичним признакам належить саме до найтрудніших проблем порівняного музикознавства. Це питане порушено в науці зовсім недавно, бо аж з початком нашого століття, а його розясненню присвячені студії Оскара Коллера та Ільмарі Крона, що появили ся рівночасно в Збір-

---

¹⁾ В Ваньовичах, Самбірського пов., записав я 11 мелодій за хором дівчат, що виводили гаївки; від Тацьки Данько в Ванькович, Самбірського пов. — 10 мелодій; від д. Василя Павлика в Рождалова, Сокальського пов. — 9 мелодій; від д. Богдана Ленкого в Поручина, Бережанського пов. — 3 мелодії.

нику наукових праць Інтернаціонального музичного товариства за рр. 1902—1903¹⁾.

Др. Ільмарі Крон (Kron), знаменитий дослідник фінських народних пісень, у своїх працях в обсягу музичної етнографії особливу увагу звертає на методу порядкування пісень по мелодичним признакам, а редагований під його науковим провідом монументальний збірник фінських народних пісень (Suomen Kansan Sävelmiä, видане Фінського літературного товариства, розпочате 1893 р., а доведене уже до 24 томів) може послужити взірцем для всяких подібних праць.

Дуже справедливим треба уважати помічене Ільм. Крона, оперте на довголітнім досвіді, що не для всякого збірника надасться одна лексикальна метода; тому вказана річ добирати різні методи порядкування для різних збірників пісень відповідно до якості мелодій і їх характеру²⁾. Ця засада, переведена у згаданім збірнім виданю фінських народних мелодій послужила також для нашої праці важною вказівкою.

Нам прийшлося отже порядкувати невеличку збірку самих гаївкових мелодій. А що гаївки творять по змісту і музичній формі окрему групу серед інших пісень, що живуть в устах українського народу, отже тим самим заведено у збірку дуже близько споріднені з собою мелодії, що підходять під один тип пісенний.

Для перевірення сего висказу вистане вказати на обсяг тонів (ambitus), в якім обертаються гаївкові мелодії. За Оск. Коллером³⁾ будемо означувати арабськими цифрами тони, що йдуть у гору, а римськими тони, що йдуть у низ від тоніки.

На 180 мелодій нашої збірки — 38 виповнює кварту між тонікою й горішною субдомінантою (1—4), а 34 квінту між тонікою і горішною доміантою (1—5). Крім того є в збірнику 16 квартових і 11 квінтових мелодій, що в долішних інтервалах низше тоніки уживають одної лише кварта (IV, 1—4 і IV, 1—5).

На сексті 1—6 постросні 52 мелодії; крім того дві секстові мелодії доторкають долішної кварта IV, 1—6,

¹⁾ Sammelbände der Internationalen Musikgesellschaft, IV.

²⁾ Über das lexikalische Ordnen von Volksmelodien, ст. 66.

³⁾ Oskar Koller: Die beste Methode, Volks- und Volksmässige Lieder nach ihrer melodischen Beschaffenheit lexikalisch zu ordnen.

а одна (ч. 88) оснований ся на кварті між третім і шестим степенем скалі. Богато із згаданих 154 мелодій зачіпає ще й долішню секунду (уводячий тон), але лишень у мелізматичних прикрасах (особливо як *Vorschlag*, *Nachschlag* і *Wechselnote* при каденціях). В дуже невеликім числі гаївок уводячий тон входить у склад скалі як істотний інтервал, а ще рідше являє ся як акцентований тон. І так тони II, 1—4 виказує 4 мелодії; II, 1—5 п'ять мелодій; II, 1—6 одна мелодія; IV, II, 1—4 дев'ять мелодій; IV, II, 1—6 дві мелодії; IV, II, 1—3 одна мелодія. З остальных 4 мелодій дві вповнюють долішню кварту і горішню квінту (IV—1—5), одна малу септиму 1—7 (ч. 116 — оснований ся на дорійськїм звукоряді), а одна октаву 1—8 (ч. 111). Отсі сухі цифри — як бачимо — характеризують дуже добре квартівий і квінтовий склад гаївкових мелодій; для того подаємо на особній таблиці докладне зіставленє усіх мелодій збірника з поглядом на їх обсяг тонів (*ambitus*).

Відношеня що до тональності є в гаївкових мелодіях із малими виїсками зовсім ясні і через те зовсім оправдане прикладанє до сих мелодій таких термінів як тоніка, домінанта, субдомінанта. Мольових мелодій є між гаївками нашого збірника всего 27; з тих одна вповнює кварту 1—4 (ч. 25), 12 квінту 1—5 (8, 9, 32, 40, 78, 79, 83, 84, 85, 86, 138, 155), 9 сексту 1—6 (57, 59, 60, 64, 65, 67, 80, 115, 143). В одній із вичислених мелодій (ч. 57) приходиться уводячий тон як *Nachschlag*. Ч. 26 виказує тони IV, 1—4 і уводячий тон як *Wechselnote*. Лишень у двох мольових мелодіях уводячий тон входить у склад скалі як істотний інтервал (ч. 148, 154). На увесь збірник всего одна мелодія і то мольова обіймає октаву (ч. 111); вона построєна на скалі *d* *fis* *g* *a* *b* *c* *d* з двома опірними точками *d* і *g*.

Замітна річ, що неясні тональні відношеня являють ся майже виключно в мольових мелодіях. І так неутральні терції або уживанє на переїмун великої і малої терції між тими самими степенями скалі виказують отсі мольові мелодії: 8, 40, 64, 57, 67, 78, 85, 86, 115, 116. Натомість лише в чотирох дурових мелодіях (ч. 33, 36, 69 і 137) подібують неутральну терцію. Велика і мала секста виступають поруч себе між тими самими степенями скалі також лише в мольових мелодіях (59, 64), а так само члєста і надшїрна кварта (59, 65). Дві мелодії збірника (167 і 170) не причислюємо ані до дурових ані до мольових, бо вони виказують зложєне із двох

частин: дурової і мольової, при однаковій тонації. Годить ся зазначити, що майже до кожної мольової мелодії можна вишукати зовсім аналогічну дурову мелодію, яка виказує таку ж саму структуру, а подекуди навіть такий самий порядок інтервалів з одинокою ріжницею великої і малої терції (н. пр. 25 і 36, 57 і 56, 60 і 61, 64 і 63, 81 і 78).

Для улекшена перегляду і порівняня мелодій уживаємо в наших записях лиш тонацій C-dur, a-moll, F-dur, d-moll, і рідше G-dur, e-moll, при чім очевидно абстрагуємо від октавного складу, якого гаївкові мелодії не виказують при своїй типовій квартовій і квінтової будові.

Абсолютної висоти не могли ми подавати при мелодіях тому, що сего не зроблено при їх скоплюваню на фонограф, ані не мірено напруження фоногр. машинки. Супроти того tempo мелодій записаних із фонографу могли ми лиш приближно означити, на скільки се потрібне було до загальної характеристики мелодій. В мелодіях із збірника Кольберта зовсім не означено tempo.

Коли-ж наша збірка містить доволі однородні мелодії із однаковим загальним характером (неначе зведені в окрему групу якогось більшого збірника), то за критеріями при їх класифікації прийдесть ся нам оглядати ся не в сфері тональній, але в ритмічних і метричних відношеннях. З того боку виявляють мелодії гаївок доволі значну ріжнородність.

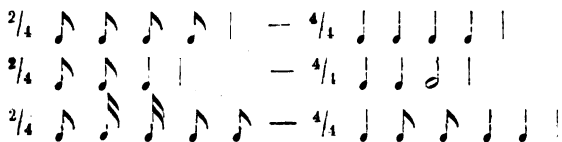
Результатом співділання мелодичного і метрично-ритмічного елемента являє ся кристалізація пісенних колін, їх групуванє і симетричний уклад у менші і більші строфові цілості. Фрази мелодії, відповідаючі пісенним колінам визначають ся сталою ритмічною структурою, так що можна їх уважати мелодичними і ритмічними мотивами. Кождий мотив обіймає stále число ритмічних вартостей, а з кождою такою вартостню вяжеть ся один склад співаного тексту пісні так, що групі нот, злучених у ритмічний мотив мелодії, відповідає група складів у тексті. Коли-ж фрази музичні, покриваючи ся з ритмічними мотивами, відділені від себе мертвими інтервалами, каденціями і павзами, то сей поділ із мелодії переносить ся на текст і завначають ся сталими цезурами, якими відділені від себе силабічні групи тексту. Таким способом музична строфа з симетричним укладом ритмічних мотивів творить неначе сталу форму, в яку відливають ся усі строфи тексту від першої до

последньої, при чім цезури в мелодії мусять завжди сходити ся з цезурами в тексті, а число вартостей ритмічних у кождім мотиві годить ся з числом складів відповідної групи в тексті. Оттим то в складочисловій схемі тексту відбиває ся в найзагальніших нарисах співділане мелодії і ритму так, що текст, навіть відірваний від мелодії, виказує поділ на групи силабічні, які відповідають укладави мотивів у мелодичній строфі. При тім годить ся зазначити, що як ритмічна схема мотиву, виповнена мелодією, замикає зразок музичної думки і одержує своє особливе значінє в строфі входячи в звязь кореспонденції з иншими колінами пісенними, так також складочислова схема групи силабічної виповнена словами містить у собі якусь синтактично заокруглену часть реченя. Через те коліна пісенні, т. є. фрази мелодії, сполучені сталою ритмічною структурою із групами силабічними можна уважати музикально-синтактичними стопами.

Мелодії гаївок виказують значне число ритмічних мотивів, як се показує їх перегляд, поданий на особній таблиці. Сі мотиви легко можна класифікувати по числу вартостей ритмічних, які в них групують ся, або, що на одно вийде, по числу складів у відповідних групах силабічних. Одному мотивови може відповідати від 2 до 7 складів тексту, що лучать ся в одноцільну групу силабічну; відповідно до того ділимо ритмічні мотиви на 6 головних категорій. Але в рамках кожної категорії являють ся різні відміни мотивів залежно від угрупованя ритмічних вартостей в різнородних тактах. Декотрі з тих мотивів характеристичні для гаївок і приходять трохи не в кожній мелодії (н. пр. 4 скл. = $\frac{2}{4}$ |; 3 скл. = $\frac{2}{4}$ |; 3 скл. = $\frac{2}{4}$); та є значне число таких форм, що являють ся лише епизодично: найчастіше се лиш невзначні відміни звичайних гаївкових мотивів.

Відміни основних форм виходять нерас через наслідуване мотиву подвійно довгими або подвійно короткими вартостями, н. пр.:

Часто один мотив різнить ся від другого продовженєм початкового або последнего тону (що залежить нерас від індивідуальної вподоби співака) н. пр.

Порівнюючи оттак одні мотиви з другими переконаємо ся, що значна ріжнородність ритмічних мотивів у гаївкових мелодіях лишень повірна і дасть ся звести до кільканайцятьох основних форм.

Мотиви, що відповідають 6- і 7-складовим групам силабічним виказують доволі складний зміст ритмічний, при чім один мотив о 6 або 7 вартостях ритмічних обіймає зложений такт ($\frac{4}{4}$, $\frac{5}{4}$, $\frac{9}{8}$) або простягає ся на два прості такти ($\frac{2}{4} + \frac{2}{4}$, $\frac{3}{4} + \frac{3}{4}$), н. пр.

Хоча ритмічні вартости в рамках такого довшого мотиву групують ся нераз у двох тактах, то ті складові частини мотиву сильно лучать ся з собою в одну цілість через те, що їм відповідає одноцільна фраза мелодії і не переділена цезурою група силабічна в тексті. Мотиви з таким складом виступають як одноцільні і групи ритмічні, що в тексті мають звичайно значіне осібних стихів. Се дїє ся найчастійше тоді, коли однородні 6- або 7-складові групи лучать ся у висші строфові цілости.

Щоб визначити типові форми гаївкових мелодій з поглядом на їх ритмічну будову приймаємо за основу найзагальнішого поділу угруповане ритмічних мотивів при твореню першої симетрії і відношене ритмічних груп до стихів пісенного тексту.

Розрізняємо одноцільні, двоїсті і троїсті групи ритмічні. Перша громада в нашому поділі обіймає саме такі мелодії, в яких висше обговорені складні мотиви, о 6 або 7 вартостях ритмічних покривають ся з ритмічними групами. Одноцільним групам ритмічним у мелодії відповідають одноцільні стихи в тексті.

дів у кожній групі силлябічній відповідає числу ритмічних вартостей, згрупованих у відповідний мотиві, то числові відношення в силлябічній схемі стихів дають погляд на склад та розмір і пропорції мотивів у відповідних групах ритмічних. Отже принцип складочислення дає нам основу не лише до загальної класифікації пісенних форм, яку подали ми вище, але й до переведення ще спеціальнішого групування в межах кожної громади; і так:

I. одноцільні стихи ділимо на 6- і 7-складові.

II. двоколінні стихи: 4 + 3, 3 + 4, 4 + 4, 4 + 5, 5 + 5.

III. двоколінні стихи з повторенням другого коліна: 4 + 3, 5 + 3, 6 + 3.

IV. триколінні стихи: 4 + 4 + 3, 4 + 4 + 4, 4 + 4 + 5, 4 + 3 + 6, 4 + 4 + 6.

V. триколінні стихи з повторенням третього коліна: 4 + 4 + 3, 4 + 4 + 4, 4 + 4 + 6.

VI. мішані одно-, дво- і триколінні стихи виступають у всяких строфових полученнях. Відповідно до складу строф визначили ми в сій громаді 7 менших груп.

Так отже кожда із перших п'ятих громад виказує різні відміни у розмірі одно-, дво- і триколінних стихів, нерозширених і розширених повтореннями.

Та вже при огляді ритмічних мотивів виказали ми, що кожда група силлябічна, сполучена з фразою музичною в пісенне коліно, може приймати різнородні форми ритмічні.

Отже ритмічний зміст поодиноких мотивів і їх пропорції при укладі в групи і строфи дають нам підставу до переведення дальшої диференціації ритмічних форм у межах означених складочисловою схемою кожного стиха з окрема.

Се останнє групування опирається уже виключно на музичній ритміці, абстрагуючи від складів тексту. Два мотиви при творенню першої симетрії остають до себе звичайно в відношенню 1 : 1. Однакж часто ся рівновага буває нарушена і то на користь другого мотиву, що в метричнім відношенню є супроти першого відповідно (т. зв. тяжким тактом); і так являють ся відношення 4 : 5, 2 : 3, а навіть 1 : 2 (найчастійше в полученню тактів $\frac{2}{4} + \frac{4}{4}$). В трійстих групах подібаємо ось які відношення мотивів: 1 : 1 : 1, 2 : 2 : 3, 1 : 1 : 2.

Коли всі три часті групи собі рівні, вони цінко лучать ся з собою також у мелодії і виказують приналежність до одної цілоти. Чим довше трете коліно, тим більше воно ві-

докреплює слг від двох перших колін, стає їх метричним противажником так, що пісенний стих розпадає ся на дві приблизно або й зовсім рівні часті (н. пр. в полученю тактів $\frac{2}{4} + \frac{2}{4} + \frac{3}{4}$, $\frac{7}{4} + \frac{3}{4} + \frac{4}{4}$). Перша половина стиха обіймає два коротші мотиви, що ваяуть ся з собою тіснійше, а другу половину вивповнює звичайно довший мотив, що покриває ся з одноцільною групою ритмічною. При такім відношеню мотивів друга цезура визначає ся сильнійше, як перша і набирає більшої ваги.

В гаївках, як і взагалі в українських народних піснях, домінує двостихова строфа, при чім ритмічні мотиви римують ся навхрест. Отже двостихи зложені в двоколінних стихів найчастійше виказують уклад ритмічних мотивів $ab - ab$; подібають ся також форми $aa - ba$ (н. пр. в ч. 22—24, 70) і $aa - aa$ (ч. 50—57, 61, 62—64), але доволі рідко. В двостихах, зложених із триколінних стихів, найчастійше уживані форми $abc - abc$, $abb - abb$, $aab - aab$; рідше подібуємо уклад $aab - aac$ (101—104).

На 180 гаївок 106 виказує двостихову строфу¹⁾. Один стих розширений повтореннями і рефренами приходить у 18, чотиростихова строфа в 13, а тристихова лише в 6 гаївках. В значнім числі гаївок (36 на 180) подібуємо доволі скомпліковану, подекуди асиметричну будову строфи.

Гаївки, співані в унісон цілим хором дівчат і получені з хороводними іграми, визначають ся веселим, подекуди маршовим або й танковим характером, живим tempo (найчастійше *allegretto* і *allegro*, рідше *andante*, *andantino*, *moderato*) і виразним тактовим укладом. Супроти того уважали ми за відповідне усюди визначувати такти, щоб нічого не лишати хибному здогадови. Найчастійше укладають ся гаївкові мелодії в такти $\frac{2}{4}$ ($\frac{4}{8}$), $\frac{4}{4}$; рідше в такти $\frac{3}{4}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$, $\frac{9}{8}$, $\frac{3}{2}$.

Цезури в текстї сходять ся правильно із тактовими крисочками; виїмки від сего правила доволі рідкі, являють ся звичайно лише в двотактових мотивах, яким відповідають одноцільні, не переділені цезурою групи слябічні²⁾.

¹⁾ Чистий двостих 67 мел.; двостих із повтореннями 13 мел.; двостих із рефреном 12 мел.; двостих із рефреном і повтореннями 4 мел.; дві і більше двостихів, полученных в одну цілість — 10 мел.

²⁾ Такі крисочки тактові, що перетинають одноцільне коліно пісенне, визначаємо тоншою поперечицею; їх і не багато прийшло ся нам уживати.

Хоч порядковане народних мелодій, як і всяка схематизація в обсягу творів людського духа і органічних творів природи, не дасть ся перевести в усіх подробицях вповні консеквентно і без дрібних компромісів¹⁾, то всеж таки, як результат дуже докладного порівняння усіх мелодій, що входять у збірку, дає не лиш перегляд пісенних форм, але й підводить суму характеристичних признаков у кожній групі пісень.

Перегляд ритмічних мотивів, з якими лучать ся смябічні групи в гайвках²⁾.

2-складова група = $\frac{2}{4}$

3-скл. " = $\frac{2}{4}$; $\frac{4}{4}$; $\frac{3}{4}$;

$\frac{2}{4}$; $\frac{4}{4}$; $\frac{2}{4}$;

$\frac{3}{4}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{3}{8}$.

4-скл. " = $\frac{2}{4}$; $\frac{4}{4}$; $\frac{4}{4}$;

$\frac{4}{4}$; $\frac{3}{4}$; $\frac{3}{4}$;

$\frac{5}{4}$; $\frac{5}{4}$; $\frac{6}{8}$;

$\frac{3}{8}$.

5-скл. " = $\frac{4}{4}$; $\frac{4}{4}$;

$\frac{6}{8}$.

6-скл. " = $\frac{2}{4}$; $\frac{2}{4}$;

$\frac{2}{4}$; $\frac{2}{4}$;

$\frac{2}{4} + \frac{3}{4}$; $\frac{2}{4} + \frac{3}{4}$.

¹⁾ Так и, пр., в деяких групах мелодій помістили ми варіанти, що не зовсім підходять під означену ритмічну схему.

²⁾ В цьому перегляді пропущено сі відміни ритмічних мотивів, які поділяють ся лиш спорадично.

$\frac{3}{4}$

7-складова група = $\frac{9}{8}$; $\frac{9}{8}$;

$\frac{9}{8}$; $\frac{5}{8}$;

$\frac{3}{4}$

Обсяг тонів (ambitus) у гаївкових мелодіях ¹⁾.

1—4: 3, 5, 10, 25, 29, 50, 68, 69, 70, 71, 75, 82, 87, 108, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 135, 136, 137, 151, 152, 156, 157, 158, 176, 177, 178, 179, 180 = 38 мел.

IV, 1—4: 19, 23, 26, 33, 35, 36, 41, 42, 43, 95, 96, 99, 139, 140, 172, 174 = 16 мел.

II, 1—4: 22, 38, 39, 74 = 4 мел.

IV, II, 1—4: 14, 15, 27, 28, 30, 37, 149, 171, 175 = 9 мел.

1—5: 2, 8, 9, 11, 20, 21, 24, 32, 34, 40, 47, 48, 51, 52, 58, 73, 77, 78, 79, 81, 83, 84, 85, 86, 94, 107, 138, 150, 155, 159, 161, 165, 167, 168 = 34 мел.

IV, 1—5: 1, 72, 98, 100, 101, 102, 103, 105, 106, 109, 166 = 11 мел.

II, 1—5: 118, 142, 148, 154, 170 = 5 мел.

IV—1—5: 112, 113 = 2 мел.

1—6: 4, 6, 7, 13, 17, 18, 44, 45, 46, 49, 53, 54, 55, 56, 57, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 76, 80, 89, 90, 91, 92, 93, 97, 104, 110, 115, 128, 130, 131, 132, 133, 134, 141, 143, 144, 145, 146, 160, 162, 163, 164, 169, 173 = 52 мел.

IV, 1—6: 147, 153 = 2 мел.

II, 1—6: 114 = 1 мел.

IV, II, 1—6: 12, 16 = 2 мел.

3—6: 88 = 1 мел.

IV, II, 1—3: 31 = 1 мел.

1—7: 116 = 1 мел.

1—8: 111 = 1 мел.

¹⁾ Арабськими цифрами означено тони, що йдуть у гору, а римськими тони, що йдуть у низ від тоники.

Виказ сіл і повітів, з яких зібрано мелодії сего збірника.

Повіт :	Село :	Порядкові числа мелодій:	Разом :
Бережани	Поручин	19, 114, 117	3
Бібрка	Стрільска старі	4, 23, 37, 47, 58, 93, 98, 100, 101, 129, 159, 163, 167, 172, 174	15
Богородчани	Саджава	59, 68, 82, 103, 151, 158, 176, 177, 180	9
	Грабовець	25, 69, 74, 78, 137, 152, 157, 178	8
	Ляхівці	34, 75, 80, 136, 150	5
Городенка	Гараснів-Не- звиска	84, 155	2
	Городниця	134, 143	2
	Підвисока	53	1
	Чортовець	51, 81, 148, 154	4
Городок	Вишенка	3, 6, 50, 77, 97, 107	6
Зборів	Присівці	11, 13, 18, 27, 45, 56, 70, 72, 89, 92, 94, 96, 106, 113, 116, 123, 130, 132, 139, 153, 161, 169, 170, 175	24
	Ярчівці	10, 12, 15, 24, 28, 30, 44, 71, 86, 112, 115, 140, 145, 146, 149	15
	Олірна	7, 14, 17, 41, 42, 43, 46, 57, 64, 67, 85, 88, 91, 104, 111, 122, 124, 125, 131, 133, 141, 144, 164	23
Жидачів	Воля велика	1, 21, 22, 33, 35, 36, 54, 55, 62, 66, 76, 102, 103, 121, 128, 142, 147, 160, 162, 168	20
Коломия	Існас	9, 31, 52, 79, 110	5
	Корнич	138	1
	Рунгури	32, 83	2
Надвірна	Парище	26, 60, 156, 179	4

Повіт :	Село :	Порядкові числа мелодій:	Разом :
Самбір	Ваньовичі	2, 8, 29, 40, 63, 65, 87, 118, 119, 127, 135 . . .	11
	Ваньковичі	20, 38, 39, 48, 95, 99, 109, 126, 166, 171	10
Сокаль	Рождалів	5, 16, 49, 61, 90, 105, 120, 165, 173	9
Яворів	Булів (Іванька)	73	1

Деякі скорочення й діакритичні знаки.

Дрібні нотки в полученнях : означують прикраски, що виходять у співі слабше, як головні тони.

~ (Pralltriller) означає відклонене від головного тону до горішньої секунди, н. пр. : =

(b) (#) (♯) — означають непевні або нечисто інтоновані інтервали.

Павзи в скобках або над лініями — непевні що до своєї ритмічної вартости.

| — криска тактова, що сходиться з цезурою в тексті.

| — криска тактова, що перетинає однодільне коліно пісенне.

Штришок | над тактовою крискою означає кінець стиха в середині строфи.

Нотками писаними в протилежний бік і буквою в. означаємо варіанти мелодії.

При означеню складочислової схеми знаком — розділяємо стихи, знаком + сплябічні групи одного стиха.

Скобки при слові refrain означають, яка частина строфи повторюється, як стала приспівка.

Крисочка від нотки до співзвучка в тексті означає, що при вигові сего співзвучка у співі вчувається як якийсь неозначений самозвук, а через те сей співзвук лучить ся з особним тоном мелодії.

Gruppierung der Osterlieder-Melodien.

von

Philaret Kolessa.

Die Sammlung besteht aus 180 in 23 Dörfern Ostgaliziens¹⁾ gesammelten Melodien, deren 129 mit dem Phonographen aufgenommen wurden. Es sind lauter Melodien der Osterlieder (Hajivky), welche ihrem Inhalte und ihrer musikalischen Form nach eine besondere Gruppe bilden und unter einander sehr nahe verwandt sind. Einen schlagenden Beweis dafür finden wir schon in ihrem Ambitus.

Es sind in der Sammlung 38 Melodien vom Umfange einer Quarte (1—4)²⁾, 34 Mel. vom Umfange einer Quinte (1—5) und 53 Mel. vom Umfange einer Sexte (1—6)³⁾; 29 Melodien berühren ausser der Quarte, Quinte oder Sexte auch die Unterquarte (IV). In diesen oben angeführten 154 Melodien kommt manchmal auch die Untersekunde (der Leitton), aber nur in melismatischen Verzierungen oder als Wechselnote vor. Von den übrigen 26 Melodien finden sich 22, in denen die Untersekunde (der Leitton) als ein wesentlicher Intervall erscheint, zu welchem manchmal auch die Unterquarte sich gesellt; 2 Melodien füllen die Unterquarte und die Oberquinte aus (IV—1—5), eine hat den Umfang einer Septime (1—7) und eine einer Oktave (1—8)⁴⁾.

¹⁾ Das Verzeichnis der Dörfer und Bezirke, in welchen die Melodien gesammelt wurden, ist S. 86—87 angegeben.

²⁾ Nach O. Kollers Methode bezeichnen wir die Töne unterhalb der Tonika mit römischen, die oberhalb der Tonika mit arabischen Ziffern.

³⁾ In diesen eine Melodie, welche sich zwischen der dritten und der sechsten Stufe der Skala (3—6) bewegt.

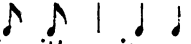
⁴⁾ Die Zusammenstellung der Osterlieder-Melodien ihrem Tonumfang (Ambitus) nach ist S. 85 angegeben.

In den Österliedern kommen die Melodien in Dur am häufigsten vor; unsere Sammlung enthält nur 27 Melodien in Moll.

Es ist merkwürdig, dass wir fast ausschliesslich in Mollmelodien unklaren tonalen Verhältnissen begegnen, wie die sog. neutrale Terzen, das wechselweise Erscheinen zwischen denselben Stufen der Skala der kleinen und der grossen Terz (№ 8, 40, 64, 57, 67, 78, 85, 86, 115, 116), der kleinen und der grossen Sexte (59, 64) der reinen und der übermässigen Quarte (59, 65), so wie schwankende Tonalität (111).

Beim Ordnen dieser melodisch sehr nahe unter einander verwandten Lieder haben wir ihren metrisch-rhythmischen Aufbau zur Grundlage genommen. In einer jeden Melodie werden die Phrasen durch tote Intervalle, Kadenzten und Pausen, welche mit den Cäsuren im Texte zusammenfallen, von einander gesondert. Demnach erscheint eine jede Phrase mit einer festen rhythmischen Struktur ausgestattet und mit einer Silbengruppe des Textes eng verbunden als ein rhythmisches Motiv, ein musikalisch-syntaktischer Versfuss¹⁾. Die Zahl der Notenwerte, welche zu einem Motiv sich vereinigen, muss mit der Silbenzahl der entsprechenden Gruppe übereinstimmen.

Indem nun die Melodie der ersten Strophe in rhythmischer Beziehung und in Anbetracht der Silbenzahl eine feste Form, in welche alle Verse des Liedes abgegossen werden, bildet, so erscheint das silbenzählende Prinzip als ein charakteristisches Merkmal der Versifikation der ukrainischen und überhaupt der slavischen Volkslieder. Im silbenzählenden Schema einer Textstrophe erscheint also nicht nur die Gruppierung der rhythmischen Motive, sondern auch ihre Ausdehnung und ihr rhythmischer Gehalt in allgemeinen Zügen ausgeprägt.

Den rhythmischen Gruppen, welche durch Verbindung der rhythmischen Motive bei der Bildung der ersten Symmetrie entstehen, entsprechen die Verse des Textes. Wir unterscheiden zweiteilige und dreiteilige Gruppen, je nachdem zwei oder drei Motive sich zu einer Gruppe vereinigen. Aber es gibt auch einheitliche rhythmische Gruppen, welche aus je 6 oder 7 Notenwerten bestehen und die zusammengesetzten Takte $\frac{4}{4}$, $\frac{6}{4}$, $\frac{9}{8}$ ausfüllen, oder sich auf je zwei Takte erstrecken (z. B.: $\frac{3}{4}$). Im letzteren Falle kommt es nun vor, dass wir inmitten eines einheitlichen Kolon einem Taktstrich begegnen, dem aber keine Cäsur im Texte entspricht. Die zwei durch einen Taktstrich angedeuteten Teile der Gruppe erscheinen aber eng mit einander verbunden, indem ihnen eine einheitliche

¹⁾ Die Zusammenstellung der in den Österliedern am häufigsten vorkommenden rhythmischen Motive ist S. 84 angegeben.

Phrasen der Melodie und eine einheitliche Silbengruppe des Textes entspricht.

In unserer Sammlung haben wir folgende Klassifizierung der Melodien durchgeführt:

I. Abteilung: Den einheitlichen rhythmischen Gruppen (welche sich mit rhythmischen Motiven decken) — entsprechen einheitliche Verse des Textes (№ 1—13).

II. Abt.: Zweiteilige Gruppen — zweiteilige Verse (№ 14—73).

III. Abt.: Dreiteilige Gruppen — zweiteilige Verse mit Wiederholung der zweiten Silbengruppe (№ 74—94).

IV. Abt.: Dreiteilige Gruppen — dreiteilige Verse (№ 95—116).

V. Abt.: Dreiteilige Gruppen durch Wiederholung des dritten Motivs erweitert — dreiteilige Verse mit Wiederholung der dritten Silbengruppe (№ 117—128).

VI. Abt.: Verschiedenartige Gruppen — verschiedenartige Verse zu Strophen verbunden (№ 129—180);

In einer jeden von diesen sechs Gruppen lässt sich nach dem silbenzählenden Prinzip noch eine weitere Differenzierung der rhythmischen Formen durchführen.

I. Einheitliche Verse: Sechs- und Siebensilbler.

II. Zweiteilige Verse: 4 + 3, 3 + 4, 4 + 4, 4 + 5, 5 + 5.

III. Zweiteilige Verse mit Wiederholung der zweiten Silbengruppe: 4 + 3, 5 + 3, 6 + 3.

IV. Dreiteilige Verse: 4 + 4 + 3, 4 + 4 + 4, 4 + 4 + 5, 4 + 3 + 6, 4 + 4 + 6.

V. Dreiteilige Verse mit Wiederholung der dritten Silbengruppe: 4 + 4 + 3, 4 + 4 + 4, 4 + 4 + 6.

VI. Gemischte Verse: verschiedenartige Strophen.

Endlich haben wir auf Grund des rhythmischen Inhaltes der Motive und ihrer Proportionen¹⁾ in einer jeden Unterabteilung die Melodien so geordnet, dass sich verwandte Melodien und Varianten zusammengefunden haben.

Die aus zwei Versen zusammengesetzte Strophe erscheint in den Osterliedern vorherrschend (diese Form weisen 106 Lieder unserer Sammlung auf). In den aus zweiteiligen und dreiteiligen Zeilen zusammengesetzten Strophen begegnen wir meistens einer kreuzweisen Beziehung der Motive (ab — ab, seltener aa — ba, aa — aa; abc — abc, abb — abb, aab — aab, selten aab — aac).

¹⁾ Kommen in einem Verse zwei Cäsuren vor, so hängt deren Wichtigkeit von den Proportionen der rhythmischen Motive ab.

Die Osterlieder werden von einem Mädchenchor unisono gesungen und sind mit Reigentänzen verbunden; darum zeichnen sich diese Lieder meistens durch ein lebhaftes Tempo und eine markante Takteinteilung aus.

Im Notentext werden folgende Bezeichnungen verwendet: Bei den durch Querbalken verbundenen Noten werden durch kleinere Noten Verzierungen angedeutet.

Durch Versetzungszeichen in Klammern werden neutrale oder nicht genug rein intonierte Intervalle bezeichnet.

Der rhythmische Wert der eingeklammerten oder über den Notenlinien gesetzten Pausen ist unbestimmbar.

- | — ein Taktstrich, der mit der Cäsur im Texte zusammenfällt.
- | — ein Taktstrich, der inmitten eines einheitlichen Kolon erscheint.
- | — über dem Taktstrich bezeichnet das Ende eines Verses inmitten einer Strophe.

Mit dem Buchstaben *b.* bezeichnen wir eine Variante.

Bei der Bezeichnung des silbenzählenden Schema werden durch — die Verse, durch + die Silbengruppen eines Verses von einandergesondert.

Mit den Klammern beim Worte „refrain“ wird der Teil der Melodie bezeichnet, welcher in einer jeden Strophe des Liedes unverändertlich wiederholt wird.

Bei einzelnen Unterabteilungen der Sammlung werden rechts die rhythmischen Motive und die ihnen entsprechenden Silbengruppen, links die Gruppierung der rhythmischen Motive im Zeilenpaare und ihre Proportionen angegeben.

Друкарські помилки й пропущення.

- Стор. 7 при ч. 20 пропущено: Ваньковичі.
” 7 „ ч. 21 пропущено: Воля велика.
” 8 в чч. 22, 23 і 24 пропущено означенє такту $\frac{3}{4}$.
” 12 в трьх послїд. рядках при буквах b b, b, пропущено цифру: 4.
” 18 при ч. 51 пропущено: О. Кольберг, Рокісіє, I, ст. 155, ч. 54.
” 20 в ч. 58 „ означенє тактів: 6-того $\frac{3}{4}$, 10-того C,
11-того $\frac{2}{4}$, 15-того C.
” 32 при означеню ритм. схеми ч. 94 надруков. 2:1:1 зам. 1:1:1.
” 60 в ч. 151 послїдна нота 5-того такту має бути d².
” 61 в титулі 22-го розряду в 2-гїм рядку пропущено 4 + 4 + 5;
в третїм рядку надруковано „4- 5- і 6-складових“ замість
„4- і 6-складових“.
” 68 в ч. 167 трета нота в першїм тактї має бути чвертка з точкою.
-

З М І С Т.

Перша частина.

Стор.

Гаївки, передмова В. Гнатюка . . . . . 1—15

І. Двохорові гаївки.

1. Просо	17—18
2. Суперечка	18—19
3. Мости	19—23
4. Чадо	23—24
5. Цінність дівчат	24—26
6. Мак	26—28
7. Воробчик	28—29
8. Козел	29—31
9. Білоданчик	31—36
10. Воротар	36—42
11. Коструб	42—49
12. Зельман	49—55
13. Качурик	55—57
14. Побут у Львові	57—58
15. Галя. І.	59—60
16. Галя. ІІ.	61—62
17. Чорнушка	62—72
18. Сосонка	72
19. Хлопець не має охоти йти до дівчини	73—74
20. Жених	74—76
21. Королівна не рівня нарубкови	76
22. Свахи	77—81
23. Жінка на горі	81—87

	Стор.
24. Чому дідусь не женить ся?	87—91
25. Слабий дідусь	91—93
26. Самітний	93—95
27. Дуброва	96—101
28. Бальце	101
29. Кополі	102
30. Викуп	102—104

II. Однохорові гаївки з іграми.

31. Дівочка краса:	105—115
I. Верменчуки	105—106
II. Терени	106—110
III. Пан Городецький (Кременецький)	110—112
IV. Весняний дар	112—115
32. Кривий талець	115—116
33. Любо	116—117
34. Гарна донька	118
35. Спосіб на парубків	118
36. Дівоча принада	119
37. Закупуване одягів жіноці	119—120
38. Лихий муж	120—121
39. Дід і баба	122
40. Зайчик	122—125
41. Жучок	125—131
42. Перепілка	131—133
43. Кіт і миш	133—135
44. Огирочки	135—139
45. Колесо	140—141
46. Вербова дощечка	141—144
47. Торг	144—145

III. Однохорові гаївки без ігор.

1. Привіт весні, утіха з гаївки і знесене пам'ятини.

48. Привіт весні	146—147
49. Охота до гаївки	147
50. Пильна	147
51. Грішник	147
52. Скликуване на гаївку	148
53. Хлопці не до гаївки	148
54. Купане гаївки	148

	Стор.
55. Час до дому	148
56. Мало гаївки	149
57. Гаївка про внесенє панцини	149—152
58. Гаївка зпід Соснова	152—155

2. Жарти і дотинки.

59. Наслідуване тривоги	155
60. Дощик	155—156
61. Болото	156
62. Музика	156
63. Зашитий рот	156—157
64. Лихо	157
65. Хробачливі парубки	157
66. Боягузи	157
67. Тулубець	157—158
68. Комар	158
69. Здохлі свині	158—159
70. Сука	159—160
71. Іван під небесами	160—161
72. Каша	161—163
73. Поливка	163
74. Юшка	163—164
75. Бліді хлопці	164
76. Пиріжки	165
77. Дикі кози	165—167
78. Жаба	167
79. Грушки на вербах	167
80. Скорицькі парубки	167—168
81. Орач	168
82. Пшениця і міглиця	168
83. Улиця	168—169
84. Прибори	169
85. Стовчики	169—170
86. Пять синів	170
87. Добра воля	170
88. Грицева женитьба	170—171
89. Бабська доля	171
90. Чорна кітка	171
91. Лінива дівка	172
92. Богачка	173

	Стор.
93. Паристі дівки	174
94. Плетуни	174
95. Риба	174
96. Старе масло	174—175
97. Пархи	175
98. Мазур	175
99. Дубцівка	175—176
100. Гостинність	176
101. Поза Городенкою	176
102. Гви	176

3. Любов.

103. Неоднаковість	177
104. У місті	177—178
105. Три парубки і три дівчині	178—183
106. Квочка	183—186
107. Гуска	186
108. Журило	186
109. Хлопці у дівчини	186
110. Флірт	186
111. Хлопець вибираєть ся до дівчини	187
112. Осторога перед зрадою	187
113. Поговори	187—188
114. Дівчина до сподоби	188
115. Чому милий подобаєть ся?	188
116. Виноград	189
117. Рута	189
118. Сумна дівчина	189
119. Невідома будучність	189—190
120. Коса	190
121. Вінок	190
122. Нелюб і любко	190—191
123. Нелюб	191
124. Милий при плуаї	191
125. До паря	192
126. Заохота	192
127. Дарунок	192
128. Віно	192
129. Відданиця	193
130. Пора на женячку	193

	Стор.
131. Дівчина за павом	193—194
132. Козак сватає дівчину	194
133. Слабосилий	194
134. Свати	194—195
135. Старости	195
136. Вибір дружини	195—196
137. Відмова	196
138. Шлюб на ринку	196
139. Чи любити старого	197
140. Дівчина любить лише молодого	197
141. Дівчина пасе качку	197
142. Мати бе за хлопців	198
143. Дівчата пропадають за Ляшком	198
144. Мальовані черевики	199
145. Молодиця вмиваєть ся	199
146. Пімста	199—201
147. Перелюбство	201
148. Хлопці бють ся через дівчата	201
149. Чудесний корінь	202—208

4. Родина й окруженє.

150. Фіялки	208
151. Мати бе лінєву доньку	209
152. Мати бе, що донька гвїть ся з хлопцями	209
153. У чужої матери	209—213
154. Мачуха	214
155. Дівчина вишиває хлопцеви сорочку	214—215
156. Сирітка	215
157. Покараний непослух	215—216
158. Битий муж	216
159. Дівчина з дитиною	216
160. Заслуженина	217
161. Журба	217
162. Грушка	217—218
163. Горошок	218—220
164. Хлопець у льні	220
165. Барвінок	220—224
166. Трава	224—225
167. Біль	225
168. Ремез	225—226

	Стор.
169. Воробяче весілля	226
170. Рак	227
171. Ключі	227

IV. Риндзівни.

172. Попова невістка	228—230
173. Виноград із трьома ягодами	231
174. Заручена	231
175. Дівчина стереже городів	232—233
176. Дівчина шве штейко	233—234
177. Жадоба слави	234—237
178. Викуп дівчини	237—239
179. Викуп хлопця	239
180. Журба про домашнє гніадочко	240—241
181. Королівський лісний	241
182. Вдова в трьома доньками	241—245
183. Дівчина скаче в море	245—248
184. Схований Христос	248—249

Hauptmotive der Osterlieder	250—267
--	---------

Друга частина.

	Число :	Стор. :
Мелодії гаївок		1—74
I. Одноцільні стихи — одноцільні групи ритмічні	1—13	1—4
1. Шестискладовий стих	1—9	1—3
2. Семискладовий стих	10—13	4
II. Двоколінні стихи — двоїсті групи ритмічні	14—73	5—26
3. Семискладовий двоколіnnий стих 4 + 3	14—24	5—8
4. Семискладові двоколіnnі стихи 3 + 4 і 4 + 3	25—34	9—12
5. Осьмискладовий двоколіnnий стих 4 + 4	35—67	12—24
6. Дев'ятискладовий двоколіnnий стих 4 + 5	68—69	24—25
7. Десятискладовий двоколіnnий стих 5 + 5	70—73	25—26
III. Двоколіnnі стихи в повторенєм другого коліна — троїсті групи ритмічні	74—94	27—33
8. Семискладовий двоколіnnий стих 4 + 3 в повторенєм другого коліна	74—88	27—31
9. Осьмискладовий двоколіnnий стих 5 + 3 в повторенєм другого коліна	89—90	31—32
10. Дев'ятискладовий двоколіnnий стих 6 + 3 в повторенєм другого коліна	91—94	32—33

	Число:	Стор.:
IV. Триколінні стихи — троїсті групи ритмічні .	95—116	34—44
11. Одинадцятискладовий триколі́нний стих 4 + 4 + 3	95—100	34—36
12. Дванадцятискладовий триколі́нний стих 4 + 4 + 4	101—109	36—40
13. Тринадцятискладові триколі́нні стихи 4 + 4 + 5, 4 + 3 + 6	110—114	40—43
14. Чотирнадцятискладовий триколі́нний стих 4 + 4 + 6	115—116	44
V. Триколі́нні стихи з повтореннм третього колі́на — розширені форми троїстої групи ритмічної .	117—128	45—49
15. Одинадцятискладовий триколі́нний стих 4 + 4 + 3 з повтореннм третього колі́на .	117—118	45—46
16. Дванадцятискладовий триколі́нний стих 4 + 4 + 4 з повтореннм третього колі́на .	119	46
17. Чотирнадцятискладовий триколі́нний стих 4 + 4 + 6 з повтореннм третього колі́на .	120—128	46—49
VI. Мішані стихи — різнородні групи ритмічні .	129—180	50—73
18. Строфа $\begin{matrix} 6 & - & 6 \\ 4 + 4 & - & 6 \end{matrix}$ і її відміни .	129—134	50—52
19. Строфа $\begin{matrix} 4 + 2 & - & 4 + 3 \\ 4 + 4 & - & 2 + 3 \end{matrix}$ і її відміни в ва- ріантах „Зельмана“	135—142	52—56
20. Строфа 4 + 3 — 4 + 3 розширена повто- ронем другого колі́на першого стиха і ці- лого другого стиха та її відміни	143—147	56—58
21. Двоколі́нні і триколі́нні стихи 4 + 4, 3 + 4, 4 + 4 + 3, 4 + 4 + 4 в строфових по- лученнях (Варіанти „Огірочків“)	148—153	58—61
22. Строфові получения двоколі́нних і трико- лі́нних стихів 4 + 4, 4 + 3, 3 + 3 + 4, 4 + 4 + 4, 4 + 4 + 5 та одноці́льних 4- і 6-складових (Варіанти „Воробєя“)	154—160	61—65
23. Двоколі́нні стихи 4 + 3, 4 + 4 в полу- ченню з одноці́льними 4- 5- і 6-складовими	161—164	65—67
24. Строфа $\begin{matrix} 2 & (5 - 5) \\ 3 + 4 & - & 3 + 4 \end{matrix}$ і її відміни .	165—168	67—68
25. Мелодії полишені поза групами 18—24 .	169—180	69—73

	Стор.
Про мелодії гаївок, стаття Ф. Колбеси	73—87
Gruppierung der Osterlieder-Melodien, von Ph. Kolessa	88—91
Друкарські похибки й пропущення в другій частині	92
Зміст	93—100

